

ZESTAWIENIE UWAG ZGŁOSZONYCH DO PROJEKTU SRWL 2030 W TRAKCIE KONSULTACJI 18.12.2019-31.01.2020

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
1.	Czesław Słodnik - Radny Gminy Zabór oraz Rada Gminy Zabór	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	46	Cel operacyjny 3.1 a. punkt drugi zmienić zapis: „budowa obwodnic miast...” zapisać jako „budowa obwodnic miejscowości.”	Proponowany zapis pozwoli na wpisanie na listę inwestycji budowę obwodnicy Droszkowa w ciągu drogi woj. 282. (Droszków nie jest miastem).	UWZGLĘDNIONO
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	46	Cel operacyjny 3.1 a. punkt piąty zmienić zapis „dróg lokalnych” zapisać jako „dróg powiatowych i gminnych”.	Proponowany zapis jednoznacznie identyfikuje o jakie drogi chodzi, lokalność może być różnie rozumiana. Drogi powiatowe i gminne to drogi wymagające natychmiastowej przebudowy i modernizacji, stan tych dróg jest katastrofalny i jest ich najwięcej.	UWZGLĘDNIONO
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	47, 48	Cel operacyjny 3.4 a. dodać punkt w brzmieniu: „budowa lokalnych systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków poza aglomeracją”.	Taki zapis pozwoli finansować ze środków pomocowych inwestycje na terenach wiejskich w miejscowościach nie objętych aglomeracją liczących około 1000 mieszkańców np. Droszków, Przytok w gm. Zabór, albo Smardzewo gm. Szczaniec.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO. Zapis zostanie doprecyzowany Dopisany zostanie punkt: „Budowa systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków na obszarach poza aglomeracją”.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	48	Cel operacyjny 3.4 b. punkt drugi dopisać „w tym Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych”.	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych jest jednym z elementów selektywnej zbiórki odpadów u źródła i powinien być zorganizowany jak najbliżej mieszkańca, konieczna pomoc na budowę i przebudowę PSZOK-ów w każdej gminie.	NIE UWZGLĘDNIONO. Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych należą do systemu selektywnego zbierania odpadów.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	48	Cel operacyjny 3.5 c punkt pierwszy – dopisać „w tym socjalnego”.	Taki zapis pozwoli finansować i jasno wskazuje na potrzebę renowacji zaniedbanych lokali socjalnych oraz ich brak na rynku.	UWZGLĘDNIONO
2.	Starostwo Powiatowe w Gorzowie Wlkp.	Cel operacyjny 1.6 pkt. i. Rozwój szlaków turystycznych	39	Uzupełnić o zapis: i. Rozwój szlaków, dróg/ścieżek rowerowych i tras turystycznych.	Definicja szlaków i tras i dróg rowerowych jest różna w wyniku czego niemożliwe byłoby powoływanie się na zapisy strategii przy ich realizacji. Dotyczy to np. trasy rowerowej Warta-Noteć w północnej części województwa, która jest kluczowa dla rozwoju turystyki polsko-niemieckiej w północnej części województwa.	UWZGLĘDNIONO
		Cel operacyjny 2.3 pkt. g. Inicjowanie, podejmowanie i promocja działań z zakresu (...)	43	Rozszerzyć zapis lub dodać kolejny pkt. h: g. Tworzenie ośrodków oraz infrastruktury promujących prawidłowy model relacji rodzinnych, inicjowanie, podejmowanie i promocja działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia	Koniecznym jest przeciwdziałanie diagnozowanemu powszechnie zanikowi więzi rodzinnych poprzez budowę ośrodków stymulujących prawidłowe relacje rodzinne.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące relacji rodzinnych zostaną uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Cel operacyjny 3.1 pkt. a. Wzmocnienie powiązań transportowych z sąsiednimi regionami (...)	46	Uzupełnić o zapis: wzmocnienie i przywrócenie uzasadnionych społecznie i gospodarczo powiązań transportowych z sąsiednimi regionami, w tym rozbudowa połączeń transgranicznych.	Dobrym przykładem jest konieczność przywrócenia ostatniego odcinka połączenia nr 203 Kostrzyn n/O – Gorzów Wlkp. – Krzyż do Piły.	UWZGLĘDNIONO
3.	Gmina Sulechów	SRWL – Załączniki Cel strategiczny 3., pkt. 23. Modernizacja dróg krajowych wraz z budową obwodnic i mostów	91	Uwzględnić następujące przedsięwzięcia: 1. budowa węzła komunikacyjnego na drodze krajowej nr 32 z drogą wojewódzką nr 278 w Sulechowie 2. budowa obwodnicy Sulechowa łączącej drogę krajową nr 32 z planowanym węzłem północnym w ciągu drogi ekspresowej S3 w Sulechowie.	ad. 1 W obrębie miejscowości Sulechów następuje duża koncentracja ruchu z węzła komunikacyjnego na drodze ekspresowej S3 w kierunku Kargowej, Wolsztyna, portu lotniczego w Babimoście, czy alternatywnej drogi do Poznania (DK32) oraz w kierunku Sławy i Wschowy (DW 278). Obecnie strumień ruchu w kierunku DW 278 odbywa się przez Sulechów, co w oczywisty sposób stanowi zagrożenie bezpieczeństwa dla mieszkańców oraz dla środowiska naturalnego. Ad.2 Budowa obwodnicy jest logiczną konsekwencją zapisu w SRWL dotyczącego budowy węzła północnego w Sulechowie w ciągu drogi S3. Ponadto planowana obwodnica w przyszłości skomunikuje duże obszary terenów inwestycyjnych w obrębie miejscowości Krężoły oraz upłynni ruch w kierunku portu lotniczego w Babimoście.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Propozycje zostaną przeanalizowane podczas prac nad dokumentem branżowym: Program Rozwoju Transportu oraz skierowane do zaopiniowania przez GDDKiA.
		SRWL – Załączniki Cel strategiczny 3., pkt. 24. Inwestycje priorytetowe na drogach wojewódzkich	92	Uwzględnić następujące przedsięwzięcie: Budowa mostu na Odrze w miejscowości Pomorsko wraz z budową nowej drogi od Zielonej Góry do planowanego mostu i dalej do planowanej budowy węzła północnego Sulechów w ciągu drogi ekspresowej S3.	Budowa mostu w Pomorsku wpisana została do rządowego programu „Mosty dla regionów”. Budowa samego mostu nie rozwiąże problemów komunikacyjnych w MOF Zielonej Góry. Stąd też niezbędna jest budowa również nowej drogi (alternatywnej do drogi nr 281), która bezkolizyjnie skomunikuje Zieloną Górę przez planowany nowy most z planowanym węzłem północnym w Sulechowie.	UWZGLĘDNIONO
4.	ZKS Stilon Gorzów Wlkp.	SRWL		Przebudowa i remont trybuny VIP wraz z budynkiem biura zawodów, szatni, odnowy biologicznej	Stadion piłkarski w Gorzowie Wlkp. liczy sobie 91 lat, a warunki w jakich trenują mieszkańcy Gorzowa nie przystają na miarę obecnych, nowych standardów.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje z zakresu budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej zapisane są w celu operacyjnym 2.5.
5.	osoba fizyczna	Cel strategiczny 1.	88	Wprowadzić zadania polegające na: a) odbudowie niegdyś istniejących i budowie nowych urządzeń służących tzw. małej retencji (minielektrowni wodnych oraz przepustów na strumieniach, strugach i rzeczkach)	Oba te zadania mają znaczenie nie tylko dla gospodarki regionu, ale i dla łagodzenia skutków zmian klimatu.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące małej retencji zostaną uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				b) utrzymaniu w należytym stanie, a tam, gdzie jest potrzebne również odbudowie urządzeń melioracyjnych.		
		9. Smart village	89	Przewidzieć utworzenie co najmniej jednej takiej wioski w powiecie lub całkowicie zrezygnować z wpisywania tego zadania do strategii.	Utworzenie jednej takiej wioski w województwie jest bez sensu.	NIE UWZGLĘDNIONO Powstanie „modelowej” wioski nie ogranicza powstawania kolejnych.
		15. Centrum Obszarów Wiejskich i Mediacji	90	Usunąć punkt lub zmodyfikować jego zawartość.	Wyraźnie widać, że zadania owego centrum są wzięte z kapelusza (np. mediacja służąca rozwiązywaniu konfliktów lokalnych).	NIE UWZGLĘDNIONO Coraz częstsze są konflikty pomiędzy mieszkańcami a zakładami rolniczymi, produkcyjnymi, prowadzącymi działalność na danym obszarze. Centrum Mediacji będzie miejscem, gdzie dzięki fachowej pomocy mediatorów, ludzi ze świata nauki, przedstawicieli różnych sektorów, takie problemy można będzie rozwiązać.
		21. Multimodalne centrum logistyczne	91	1) stworzenie multimodalnego centrum logistycznego również w północnej części województwa (rejon Gorzowa Wlkp.) 2) podjęcie starań o nadanie rangi europejskiej korytarzowi transportowemu tworzonemu przez zmodernizowaną DK 22, elektryfikacja linii kolejowej Kostrzyn-Krzyż-Tczew oraz Międzynarodową Drogę Wodną E70 (Warta, Noteć).	Utworzenie takiego centrum jest konieczne m.in. z uwagi na rozwój przemysłu i usług w ramach K-SSSE. Planowana modernizacja DK22, elektryfikacja linii kolejowej Kostrzyn-Krzyż oraz MDW E70 stworzą niezbędne przesłanki techniczne i ekonomiczne.	UWZGLĘDNIONO
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne 22. Dokończenie budowy i modernizacji sieci autostrad (...)	91	Nie tylko opracowanie koncepcji i harmonogramu budowy drogi ekspresowej S22 od granicy Państwa w Kostrzynie do granicy województwa lubuskiego, ale i fizyczne rozpoczęcie oraz zakończenie budowy tej drogi.	10-letni horyzont czasowy strategii pozwala na realizację tego zadania przed rokiem 2030.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Uwzględniono konieczność modernizacji drogi krajowej nr 22 wraz z budową obwodnic miejscowości, a także przeprowadzenie dalszych analiz dotyczących zasadności budowy drogi ekspresowej S22.
		25. Modernizacja sieci dróg lokalnych wraz z budową obwodnic	92	Wybudowanie północnej obwodnicy miasta Gorzowa Wlkp. przez tereny gmin Kłodawa oraz Lubiszyn (droga jednojezdniowa,	W studium i planach zagospodarowania przestrzennego gminy Kłodawa są zarezerwowane tereny na ten cel.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Przebieg północnej

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				dwukierunkowa, umożliwiająca wjazd z poszczególnych miejscowości).		obwodnicy m. Gorzów Wielkopolski wymaga dalszych prac analitycznych, które pozwolą na wybór optymalnego wariantu jej przebiegu.
		28. Rozbudowa Portu Lotniczego (...)	92	Zakres planowania oraz realizacji tego zadania należy ściśle uzależnić od rzeczywistego popytu na usługi transportu lotniczego.	Od dawna mieszkańcy województwa podnoszą, że port lotniczy generuje wielkie koszty, a jego użyteczność jest co najmniej wątpliwa. Ponieważ samoloty zostawiają olbrzymi „ślad węglowy” w świecie pojawiła się tendencja do ograniczenia transportu lotniczego.	NIE UWZGLĘDNIONO Port Lotniczy poszerza możliwości dostępności komunikacyjnej WL. Jest stały wzrost ruchu pasażerskiego, a koszty związane z funkcjonowaniem zwracają się poprzez korzyści społeczno-gospodarcze dla WL.
6.	Gmina Trzciel	7. Cel strategiczny 3 Integracja przestrzenna regionu	45	Zgłoszenie budowy obwodnicy Trzciela, jako Inwestycji polepszającej komunikację autostrady A2 z regionem.	Inwestycja ta polepszy komunikację i pełne wykorzystanie węzła autostrady A2, uwolni potencjał terenów inwestycyjnych. Przyczyni się do rozwoju Gminy Trzciel.	NIE UWZGLĘDNIONO Powiat międzyrzecki wnioskuje o dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych na przedmiotową inwestycję. Wniosek uzyskał pozytywną ocenę i został rekomendowany do dofinansowania przez stronę rządową. Zarząd Województwa Lubuskiego posiada zabezpieczone środki w zakresie współfinansowania wkładu własnego.
7.	osoba fizyczna	7.2 kierunki interwencji (działań). Rysunek 15. Schemat kierunków interwencji (działań) 3. celu strategicznego Cel operacyjny 3.1: a. Rozwój infrastruktury i komunikacji drogowej	46	Dodanie 7 podpunktu o treści: <i>Budowa, uzupełnienie wzdłuż sieci dróg krajowych (w tym autostrad i dróg ekspresowych) elementów infrastruktury odgraniczającej hałas komunikacyjny.</i>	Brak zapisu powoduje, że Zarządy Dróg oraz Urzędy marginalizują problem wpływu hałasu komunikacyjnego na środowisko. Przykład m. Gorzów Wielkopolski i Zielonej Góry po oddaniu do użytku drogi S3.	NIE UWZGLĘDNIONO Elementy chroniące przed hałasem realizowane są w przypadku stwierdzenia na etapie projektu oraz oceny środowiskowej takiej potrzeby lub w przypadku nałożonych analiz po realizacyjnych w przypadku stwierdzenia poziomów hałasu

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						przekraczających wartości wynikające z przepisów prawa.
		7.2 kierunki interwencji (działań). Rysunek 15. Schemat kierunków interwencji (działań) 3. celu strategicznego Cel operacyjny 3.4 pkt. e: ochrona przed hałasem	48	Dodanie 3 podpunktu o treści: <i>Ograniczenie emisji hałasu drogowego poprzez budowę, montaż, uzupełnienie w brakujące elementy infrastruktury za pomocą ekranów akustycznych.</i>	Brak skonkretyzowanego sposobu skutkować będzie tym, że Zarządca Drogi wprowadzi na czas badań lub długi okres użytkowania ograniczenie prędkości które i tak nie będzie respektowane. Przykład: droga S3 m. Zielona Góra i Gorzów Wielkopolski.	NIE UWZGLĘDNIONO Elementy chroniące przed hałasem realizowane są w przypadku stwierdzenia na etapie projektu oraz oceny środowiskowej takiej potrzeby lub w przypadku nałożonych analiz po realizacyjnych w przypadku stwierdzenia poziomów hałasu przekraczających wartości wynikające z przepisów prawa.
		załączniki 4.3. Infrastruktura transportowa Transport drogowy	52–53	2 wiersz uzupełnienie: Lubuska sieć drogowa wymaga uzupełnienia o brakujące elementy infrastruktury drogowej, w szczególności obwodnice, mosty i w elementy ochrony akustycznej przed hałasem.	Na stronie 52 jest zapis o zwiększonym natężeniu ruchu oraz zmniejszeniu wąskich gardeł komunikacyjnych. Dwa czynniki powodujące wzrost hałasu lub szumu – zapisanych działań brak.	NIE UWZGLĘDNIONO Elementy chroniące przed hałasem realizowane są w przypadku stwierdzenia na etapie projektu oraz oceny środowiskowej takiej potrzeby lub w przypadku nałożonych analiz po realizacyjnych w przypadku stwierdzenia poziomów hałasu przekraczających wartości wynikające z przepisów prawa.
		załączniki 4.3. Infrastruktura transportowa Zagrożenie hałasem	63	9 wiersz uzupełnienie: W przypadku hałasu przemysłowego widoczny jest efekt wprowadzanych przez firmy rozwiązań ograniczających emisję, natomiast w przypadku hałasu komunikacyjnego, przy nieustannym rozwijającym się transporcie, wciąż mało jest obwodnic miast, które mogłyby znacząco obniżyć ilość pojazdów, zwłaszcza ciężkich, przejeżdżających przez miejscowości wyposażonych w pełną infrastrukturę dźwiękochłonną lub ograniczającą hałas i szum.	Firmy są zobligowane to ograniczenia emisji hałasu przepisami i nie mogą ich ominąć a instytucje jak Zarządy Dróg oraz Urzędy już tak. Przykład wybudowania obwodnicy m. Gorzowa Wielkopolskiego i Zielonej Góry.	NIE UWZGLĘDNIONO Elementy chroniące przed hałasem realizowane są w przypadku stwierdzenia na etapie projektu oraz oceny środowiskowej takiej potrzeby lub w przypadku nałożonych analiz po realizacyjnych w przypadku stwierdzenia poziomów hałasu przekraczających wartości wynikające z przepisów prawa.
8.	osoba fizyczna	Cel operacyjny 3.1: Modernizacja oraz rozwój infrastruktury	46	Wdrożenie standardów rozwoju infrastruktury rowerowej na wzór woj. dolnośląskiego w oparciu o wytyczne ministerstwa infrastruktury z	Większość dróg rowerowych budowanych w naszych miastach jest nieużyteczna i utrudnia jazdę rowerem.	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		komunikacyjnej i transportu zbiorowego		2019 i kontrola inwestycji pod tym kątem.		rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz Koncepcji rzygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
		Cel operacyjny 3.1: Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego	46	Zatrudnienie oficera rowerowego przy urzędzie marszałkowskim.	Stanowisko opiniujące rozwiązania techniczne i inwestycje pod kątem bezpieczeństwa i użyteczności proponowanych rozwiązań z którego mogłyby korzystać samorządy woj. lubuskiego.	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz Koncepcji rzygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
		Cel operacyjny 3.1: Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego	46	Zatrudnienie oficera pieszego przy urzędzie marszałkowskim.	Jak wyżej, z uwzględnieniem priorytetu dla ruchu pieszego w miastach, jako uniwersalnego i bezpiecznego sposobu na przemieszczanie się, zwrócenie uwagi na potrzeby osób niepełnosprawnych i o ograniczonej sprawności ruchowej.	NIE UWZGLĘDNIONO Kwestia ta powinna być podjęta na poziomie lokalnym.
		Cel operacyjny 3.1: Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego	46	Wdrażanie vision zero na obszarach, gdzie w obrębie przejść dla pieszych zdarzają się wypadki z udziałem pieszych (o vision zero można poczytać tutaj: https://pokoleniezero.pl/infrastruktura/20-miesiecy-bez-smiertelnego-wypadku-jak-mozliwe.html).	Jedynie skuteczne rozwiązanie, które zapobiega przekraczaniu prędkości w mieście.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zbyt szczegółowy, powinien się znaleźć w dokumencie branżowym Program Rozwoju Transportu.
9.	Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Zielona Góra	Projekt SRWL 2030 z 12.2019 Cel operacyjny 1.3. tabela, punkt b. , podpunkt ostatni	42	Zastąpienie ostatniego podpunktu o treści: "wspieranie przedsiębiorców, którzy podejmą współpracę edukacyjną z przedszkolami i szkołami podstawowymi" zapisem o treści: wspieranie przedsiębiorców, którzy podejmą współpracę edukacyjną z przedszkolami, szkołami i placówkami.	W tekście projektu Strategii nie uwzględniono możliwości dostępu dla dużej i kluczowej dla problemu grupy szkół i placówek funkcjonujących w systemie oświaty tj.: szkół ponadpodstawowych (szkół branżowych, techników, liceów ogólnokształcących i szkół policealnych), centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego, placówek doskonalenia nauczycieli. Proponujemy rozszerzenie kategorii oświatowych partnerów współpracy z przedsiębiorcami i zastąpienie obecnego zapisu.	UWZGLĘDNIONO
		Projekt SRWL 2030 z 12.2019 Wyzwanie 2, ramka	8	<u>Dodanie podpunktu</u> , jako trzeciego w kolejności od góry, o treści: kreowanie postaw sprzyjających uczeniu się	W dokumencie z 22 maja 2018 Rada Unii Europejskiej przyjęła <i>zalecenia w sprawie kompetencji kluczowych w procesie</i>	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				przez całe życie.	<i>kształcenia przez całe życie.</i> Przyjęte w dokumencie zalecenia są sygnowane przez Rząd RP i mają znaczenie dla państw członkowskich całego obszaru EOG. Wpisanie zaleceń do dokumentu Strategii zwiększa szansę wsparcia finansowego dla regionalnych projektów edukacyjnych w tym zakresie. Proponujemy rozszerzenie zakresu wyzwań o ten zapis.	
		Projekt SRWL 2030 z 12.2019 6. CEL STRATEGICZNY 2 Tekst preambuły do CELU 2	41	<u>Dodanie</u> akapitu jako drugiego w kolejności Wyzwania modernizacyjne wymagają zapewnienia w regionie wysokiej jakości kształcenia ukierunkowanego na rozwój kompetencji kluczowych oraz postaw i umiejętności niezbędnych we współczesnym społeczeństwie, ze szczególnym uwzględnieniem postaw twórczych, proinnowacyjnych i proekologicznych.	Lubuska Szkoła Przyszłości, to szkoła, „która kształci przyszłych liderów, ludzi wolnych, otwartych i kreatywnych – po prostu szczęśliwych Polaków” (słowa Pani Marszałek wygłoszone podczas Okrągłego Stołu o lubuskiej oświacie 19.08.2019 r.). Jeśli województwo lubuskie ma być „zieloną krainą inteligentnych technologii”, to należałoby od przedszkola poprzez kolejne etapy edukacji podejmować działania służące rozwijaniu u dzieci i młodzieży umiejętności i postaw proinnowacyjnych, proekologicznych, prozdrowotnych, obywatelskich.	UWZGLĘDNIONO
10.	Gmina Ośno Lubuskie	SRWL ZAŁĄCZNIKI IV. Przedsięwzięcia strategiczne Pkt. 24. Inwestycje priorytetowe na drogach wojewódzkich	92	- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 134 na odcinku Ośno Lubuskie do drogi krajowej nr 22 - modernizacja drogi wojewódzkiej nr 137 na odcinku Ośno Lubuskie – Sulęcín - połączenie drogi wojewódzkiej nr 134 z autostradą A2 poprzez budowę odcinka obwodnicy Rzepina.		NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		SRWL ZAŁĄCZNIKI IV. Przedsięwzięcia strategiczne Pkt. 26 Modernizacja linii kolejowych	92	Remont linii kolejowej nr 364 relacji Wierzbno-Rzepin.		UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Wpisano linię nr 364 na odcinku Międzyrzecz – Rzepin.
		SRWL ZAŁĄCZNIKI IV. Przedsięwzięcia strategiczne	94	Propozycja dodatkowego pkt. do celu strategicznego 3. Integracja przestrzenna regionu: Adaptacja do zmian klimatu Propozycje przedsięwzięć: - konserwacja/ utrzymanie w dobrym stanie urządzeń melioracyjnych - wzmocnienie współpracy z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w zakresie informowania rolników o możliwościach przeprowadzania właściwych zabiegów agrotechnicznych		NIE UWZGLĘDNIONO Takie zadania będą ujmowane w osobno procedowanym regionalnym dokumencie sektorowym dotyczącym rolnictwa.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				pozwalających na lepsze wykorzystanie istniejących zasobów wodnych w glebie oraz poprzez zachowania bioróżnorodności.		
		SRWL ZAŁĄCZNIKI IV. Przedsięwzięcia strategiczne	89	Propozycja dodatkowego pkt. do celu strategicznego 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi: Modernizacja infrastruktury edukacyjnej działania zmierzające do podwyższenia jakości i dostępności istniejącej infrastruktury edukacyjnej poprzez m.in.: przeprowadzane remontów, modernizacji i termomodernizacji istniejących obiektów oświatowych.		NIE UWZGLĘDNIONO Wnioskowane zapisy uwzględnione są celach operacyjnych SRWL 2030.
11.	Urząd Miejski w Gubinie	3. Obszary strategicznej interwencji	22-25	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków wojewódzkich: Gorzów Wlkp. i Zielona Góra 2. Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych i lokalnych ; proponuję dodać jako punkt 3: 3. Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków przygranicznych tzw. dwu miast: Gubin-Guben, Kostrzyn nad Odrą – Kietz, Słubice – Frankfurt nad Odrą, Łęknica – Bad Muskau. 	Miasta przygraniczne stanowią wizytówkę województwa. Jest to pierwszy kontakt z obszarem przygranicznym. Silny i trwały rozwój tych obszarów wpłynie korzystnie na podniesienie rangi i promocji marki Województwa Lubuskiego na arenie krajowej i międzynarodowej. W ślad za tym w dokumentach programowych RPO powinno pojawić się ZIT Obszarów Przygranicznych, aby oprócz finansowania aglomeracji nie zapominać o obszarach ważnych i strategicznych dla rozwoju województwa.	NIE UWZGLĘDNIONO Obszary przygraniczne, w tym tzw. dwumiasta przygraniczne zostały w strategii uwzględnione jako jedna z kategorii obszarów strategicznej interwencji (OSI). Zwrócić należy ponadto uwagę, że Słubice, Kostrzyn nad Odrą oraz Gubin są również częścią kategorii OSI dedykowanej ośrodkom subregionalnym i lokalnym. Zapisy dot. miast przygranicznych zostaną w strategii rozszerzone. Rysunek 7. – Obszary przygraniczne w województwie lubuskim zostanie ponadto uzupełniony o wskazanie dwumiast przygranicznych.
		2.3 Sfera przestrzenna	14	„Cennym zasobem nie tylko w kontekście wykorzystania turystycznego są jeziora oraz rzeki Odra i Warta wraz z dorzeczem - proponuję dopisać rzekę: Nysa Łużycka.	Nysa Łużycka jest trochę rzeką zapomnianą, głównie kojarzy nam się z zagrożeniem powodziowym. Jako rzeka przygraniczna powinna otrzymać funkcję bardziej przyjazną poprzez rozwój turystyki wodnej.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapis zostanie doprecyzowany: „ rzeki, w tym Odra i Warta z orzeczymi”.
12.	Urząd Miejski w Szprotawie	Rozdz. 3, pkt. 2 – miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych i	27	W opisie interwencji skierowanej dla miast subregionalnych i lokalnych należy dodać podpunkt o treści: uzbrajanie terenów inwestycyjnych.	Małe miasta nie obronią się przed odpływem ludności, jeżeli nie zostanie położony nacisk na wzmocnienie ich atrakcyjności inwestycyjnej. Inwestorzy oferujący miejsca	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		lokalnych			pracy, będą lokować swoje zakłady produkcyjne na terenach dobrze uzbrojonych. Niestety często bez wsparcia zewnętrznych środków pomocowych, samorządy nie są w stanie finansowo sprostać inwestycji uzbrojenia terenów inwestycyjnych. dlatego zasadnym jest ujmowanie tego typu przedsięwzięć w strategiach długookresowych rozwoju województwa lubuskiego.	
13.	Piotr Chara Prezes Zarządu Fundacji Zielonej Doliny Odry i Warty	Cel operacyjny 3.4: Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu	47	Wnoskujemy by wśród kierunków interwencji celu operacyjnego 3.4. pojawił się kierunek: „Działania z zakresu małej retencji wodnej, powstrzymujące degradację najcenniejszych siedlisk przyrodniczych”.	W wyniku utrzymującego się trendu zmian klimatycznych dochodzi obecnie do gwałtownego zaniku wielu cennych siedlisk przyrodniczych, w tym takich, które stanowią wizytówkę lubuskiej przyrody. Ginie siedlisko, które z racji swej bioróżnorodności, unikatowości i urody można nazwać „europejską rafą koralową”. W województwie lubuskim są to nadrzeczne rozlewiska Odry, Warty, Noteci i kilku mniejszych rzek. Bez działań z zakresu małej retencji wodnej, wkrótce znikną z naszego krajobrazu. Ich wartość jest szczególna. Występuje tam najwyższe zagęszczenie i różnorodność gatunków zwierząt w skali całego kontynentu! Są to dziesiątki tysięcy wędrujących ptaków (siewkowych, blaszkodziobych, brodzących), którym niezbędne do przetrwania są wielkopowierzchniowe płytkie rozlewiska. Jednak w ciągu ostatniej dekady doszło do dramatycznej redukcji ich powierzchni a czas zalewu uległ znacznemu skróceniu. Nie może się już odbyć pełen przyrodniczy cykl. Płytkie rozlewiska posiadają wyjątkowe cechy, najważniejszą jest bardzo wysoka produktywność, następnie łatwa dostępność do zasobów pokarmowych. Przekłada się to na największe na kontynencie koncentracje zwierząt wielu gatunków. Siedliska te od dawna są rozpoznane jako niezwykle cenne i objęte ochroną (w Polsce to Biebrzański PN i nasz PN Ujście Warty). Tych siedlisk nie da się zastąpić innymi wodnymi jak jeziora czy starorzecza. Zjawisko to, mimo iż zostało udokumentowane należy do stosunkowo nowych. Dlatego	UWZGLEDNIONO CZĘŚCIOWO Usunięty zostanie zapis „lokalnej” w kierunku działań celu 3.4. „wsparcie dla lokalnych inicjatyw w zakresie małej retencji”.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>dotychczas podjęte działania zaradcze należą do rzadkości. Niemniej na terenie woj. lubuskiego od kilku lat prowadzone są działania małej retencji, dzięki którym punktowo udało się powstrzymać degradację. W dwóch przypadkach celowymi zabiegami skutecznie odtworzono płytkie rozlewiska obniżając ich rzędną lub opóźniając odpływ wody urządzeniami melioracyjnymi. Zebrano doświadczenia, zarówno techniczne jak i merytoryczne, pozwalające ocenić skutki przyrodnicze. Siedliska te stały się swoistymi „oazami życia”. Bardzo ważne aby systemowo kontynuować tego rodzaju rozwiązania przy współpracy wielu podmiotów, mających wpływ na stan środowiska. W województwie lubuskim poczyniono już pierwsze kroki. Na chwilę obecną, wynikiem wielu spotkań, podpisaniem dokumentów współpracy i realnych działań w terenie ten wspólny front tworzą: Fundacja Zielonej Doliny Odry i Warty, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, Zespół Parków Krajobrazowych Woj. Lubuskiego, Zespół Parków Krajobrazowych Woj. Zachodniopomorskiego, Urząd Marszałkowski Woj. Zachodniopomorskiego, Uniwersytet Szczeciński oraz wiele innych podmiotów jak np. gminy, sołectwa czy lokalne stowarzyszenia. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego powinna znając wagę dziedzictwa przyrodniczego swojego regionu powinna uwzględniać i zapobiegać jego zagrożeniom. Autorzy strategii powinni więc rozumieć konsekwencje bierności na tym polu jak i istotę roli działań zaradczych.</p>	
14.	Gmina Zabór	Załącznik do SRWL2030, przedsięwzięcia strategiczne, pkt. 24.	92	Proszę o uwzględnienie w planie inwestycji priorytetowych planowanych na drogach wojewódzkich w latach 2020-2027 budowy obwodnicy Droszkowa w Gminie Zabór.	Natężenie ruchu na drodze wojewódzkiej nr 282 znacznie wzrosło w momencie wybudowania mostu na rzece Odrze. Brak obwodnicy Droszkowa podzieli miejscowość na pół, gdyż cały ruch będzie się odbywał przez środek miejscowości, co będzie stanowić źródło konfliktów społecznych, a przede wszystkim negatywnie wpłynie na	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					bezpieczeństwo pieszych. Ponadto zwiększy się uciążliwość związana z hałasem i emisją pyłów oraz duże natężenie pojazdów może przyczynić się do destrukcji budynków znajdujących się bezpośrednio przy pasie drogi wojewódzkiej. Jednocześnie informuję, że dla przedmiotowej inwestycji została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach oraz została opracowana koncepcja określająca przebieg obwodnicy.	
		Cel operacyjny 3.1 a) podpunkt drugi	46	Proponuje się zmienić zapis „budowa obwodnic miast” na „budowa obwodnic miejscowości”	Proponowany zapis pozwoli na wpisanie na listę inwestycji budowę obwodnicy Droszkowa w ciągu drogi 282. Droszków nie jest miastem.	UWZGLĘDNIONO
		Cel operacyjny 3.1 a) podpunkt piąty	46	Proponuje się zmienić zapis „przebudowa i modernizacja dróg wojewódzkich i lokalnych” na „przebudowa i modernizacja dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych”	Zmiana zapisu jednoznacznie wskaże, że celem jest modernizacja dróg powiatowych i gminnych, gdyż właśnie te drogi wymagają natychmiastowej przebudowy i modernizacji. Stan tych dróg jest bardzo zły oraz jest ich najwięcej.	UWZGLĘDNIONO
		Cel operacyjny 3.4 a)	47, 48	Proponuje się dodać nowy punkt „Budowa lokalnych systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków poza aglomeracją”.	Dodanie nowego punktu pozwoli finansować ze środków pomocowych inwestycje na terenach wiejskich w miejscowościach nie objętych aglomeracją (np. Przytok, Droszków).	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapis zostanie doprecyzowany. Dopisany zostanie punkt: „Budowa systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków na obszarach poza aglomeracją”.
		Cel operacyjny 3.4 b) podpunkt drugi	48	Rozszerzyć zapis „w tym Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych”.	Konieczne jest wsparcie w celu budowy i przebudowy PSZOK-ów w każdej gminie w celu spełnienia wymogów przepisów oraz oczekiwań mieszkańców.	NIE UWZGLĘDNIONO Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych należą do systemu selektywnego zbierania odpadów.
		Cel operacyjny 3.5 c) podpunkt pierwszy	48	Rozszerzyć zapis „w tym socjalnego”.	Zaspokajanie potrzeb lokali socjalnych w tym ich termomodernizacja wymaga szczególnej uwagi samorządu.	UWZGLĘDNIONO
15.	Gmina Trzebiechów	Cel operacyjny 1.2. pkt. a	37	Prośba o dopisanie zdania: „Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie gminy Trzebiechów”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO W kierunkach interwencji nie wpisuje się zadań o indywidualnym charakterze i lokalnym zasięgu, a jedynie strategiczne wytyczne dotyczące wymaganego obszaru działań.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Cel operacyjny 1.2. pkt. g	37	Prośba o dopisanie zdania „Modernizacja indywidualnych systemów c.o. na terenie gminy Trzebiechów”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO W kierunkach interwencji nie wpisuje się zadań o indywidualnym charakterze i lokalnym zasięgu, a jedynie strategiczne wytyczne dotyczące wymaganego obszaru działań.
		Cel operacyjny 2.1 pkt. h	42	Prośba o dopisanie zdania „Budowa przedszkola z oddziałem żłobkowym oraz szkoły w Trzebiechowie”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zbyt szczegółowy. W kierunkach interwencji nie wpisuje się zadań o indywidualnym charakterze i lokalnym zasięgu, a jedynie strategiczne wytyczne dotyczące wymaganego obszaru działań.
		Cel operacyjny 2.4 pkt. b	43	Prośba o dopisanie zdania „Modernizacja wraz z doposażeniem świetlic wiejskich na terenie gminy Trzebiechów”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zbyt szczegółowy. W kierunkach interwencji nie wpisuje się zadań o indywidualnym charakterze i lokalnym zasięgu, a jedynie strategiczne wytyczne dotyczące wymaganego obszaru działań.
		Cel operacyjny 2.4 pkt. d	44	Prośba o dopisanie zdania „Remont zabytkowego pałacu w Trzebiechowie”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zbyt szczegółowy. W kierunkach interwencji nie wpisuje się zadań o indywidualnym charakterze i lokalnym zasięgu, a jedynie strategiczne wytyczne dotyczące wymaganego obszaru działań.
		Cel operacyjny 2.5 pkt. a	44	Prośba o dopisanie zdania „Budowa boiska wielofunkcyjnego w Trzebiechowie”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zbyt szczegółowy. W kierunkach interwencji nie wpisuje się zadań o indywidualnym charakterze i lokalnym

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						zasięgu, a jedynie strategiczne wytyczne dotyczące wymaganego obszaru działań.
		Cel operacyjny 3.1 pkt. a	46	Prośba o dopisanie zdania „Remont drogi wojewódzkiej nr 278 na odcinku Trzebiechów-Sulechów”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		Cel operacyjny 3.1 pkt. a	46	Prośba o dopisanie zdania „Budowa chodników oraz doświetlenie miejsc niebezpiecznych na terenie gminy Trzebiechów”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		Cel operacyjny 3.1 pkt. f	47	Prośba o dopisanie zdania „Budowa ścieżki rowerowej Bojadła – Trzebiechów – Sulechów wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 278”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich, a także Lubuskiej Polityce Rowerowej.
		Cel operacyjny 3.3 pkt. d	47	Prośba o dopisanie zdania „Budowa sieci gazowej na terenie gminy Trzebiechów”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO W kierunkach interwencji nie wpisuje się zadań o indywidualnym charakterze i lokalnym zasięgu, a jedynie strategiczne wytyczne dotyczące wymaganego obszaru działań.
		Cel operacyjny 3.4 pkt. a	47	Prośba o dopisanie zdania „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Swarzynice, Mieszkowo, Borek i Głuchów”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO W kierunkach interwencji nie wpisuje się zadań o indywidualnym charakterze i lokalnym zasięgu, a jedynie

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						strategiczne wytyczne dotyczące wymaganego obszaru działań.
		Cel operacyjny 3.4 pkt. a	47	Prośba o dopisanie zdania „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Trzebiechów”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO W kierunkach interwencji nie wpisuje się zadań o indywidualnym charakterze i lokalnym zasięgu, a jedynie strategiczne wytyczne dotyczące wymaganego obszaru działań.
		Cel operacyjny 3.4 pkt. c	48	Prośba o dopisanie zdania „Wykonanie umocnień i budowa wału przeciwpowodziowego wraz z pogłębieniem rzeki Odry w granicach gminy Trzebiechów”.	Gmina Trzebiechów ma zamiar aplikować o zewnętrzne środki finansowe do UMWL.	NIE UWZGLĘDNIONO W kierunkach interwencji nie wpisuje się zadań o indywidualnym charakterze i lokalnym zasięgu, a jedynie strategiczne wytyczne dotyczące wymaganego obszaru działań.
16.	ANDRZEJ GREINERT – Uniwersytet Zielonogórski Instytut Inżynierii Środowiska	2.1. Sfera społeczna	7	Proponuję dodać: ... powinna skłaniać władze krajowe do aktywnej polityki proregionalnej, ukierunkowanej zwłaszcza na wsparcie regionów o największych problemach demograficznych a władze wojewódzkie do stworzenia warunków maksymalnie efektywnego wykorzystania tego wsparcia. Opisywane władze powinny prowadzić równoległe aktywną politykę proimigracyjną, ukierunkowaną na zwiększenie. ...	Wspieranie li tylko imigracji bez ukierunkowania działań na zasoby własne jest sprzeczne z ideą zrównoważonego rozwoju – tym bardziej, że w Wyzwaniu 1 (s. 8) opisano ten problem w sposób bliski mojej propozycji.	NIE UWZGLĘDNIONO Polityka imigracyjna prowadzona jest równoległe z poziomem krajowego i regionalnego. Zapis ujęty w wyzwaniu 1 - „efektywna polityka imigracyjna” jest wyczerpujący.
		2.1. Sfera społeczna	7	„Najgorsza ... chorób wewnętrznych...” proponuję dodać: ..., układu krążenia i onkologii...	Dodatek zapewni lepsze dopasowanie do podanego stwierdzenia na co głównie umierają Lubuszanie oraz do zapisów w załączniku (s. 11).	UWZGLĘDNIONO
		2.2. Sfera gospodarcza	9	„Konieczne wydaje się...” proponuję rozszerzyć zapis: Konieczne jest wsparcie finansowe projektów B+R realizowanych przez podmioty regionu, zwłaszcza w zakresie prefinansowania i wkładu własnego w projektach. Uzupełniającym działaniem wydaje się ...	Po dobrej diagnozie następuje w dużej mierze nietrafiona recepta. Potencjał naukowy regionu jest znaczny (zauważono to w załączniku), natomiast brak finansowego wsparcia projektów powoduje duże utrudnienia w korzystaniu nawet z już istniejących narzędzi, np. Interreg. Samo przyciąganie nauczycieli akademickich z zewnątrz (nieznających podmiotów gospodarczych regionu ani jego specyfiki) niczego w tej sferze nie zmienia, a wręcz pogłębi deficyty. Dodanie tego zapisu	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO W kierunkach interwencji są już zapisy o wsparciu prac B+R oraz wzmocnieniu i rozwoju infrastruktury na rzecz B+R+I. Wsparcie finansowe tego typu przedsięwzięć realizowana jest poprzez dostępne

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					byłoby też spójne z już obecnymi zapisami w rozdziale 3.	instrumenty finansowe. Uzupełnienie zapisów w tym punkcie Strategii zostanie przeanalizowane.
		2.2. Sfera gospodarcza	11	Koniec przedostatniego akapitu proponuję dodać: Należy dążyć do planistycznego i technicznego wsparcia powstawania nowych instalacji z opisywanej branży.	Akapit kończy się li tylko diagnozą; proponuję dodać choć jedno zdanie propozycji na przyszłość, co Autorzy zwykli czynić w innych miejscach.	NIE UWZGLĘDNIONO Możliwość wspierania wykorzystania wód termalnych zapisane jest w celach operacyjnych 1.6 i 1.2.
		2.2. Sfera gospodarcza	12	„W zakresie zanieczyszczenia powietrza głównym źródłem emisji zanieczyszczeń jest emisja antropogeniczna, czyli wynikająca z działalności ludzi,...” proponuję zmienić na: W zakresie zanieczyszczenia powietrza głównym źródłem emisji są indywidualne źródła grzewcze i lokalne kotłownie spalające opał o niskiej jakości.	Zdanie w pierwotnym brzmieniu nie powinno się znaleźć w tak poważnym dokumencie.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapis zostanie przeredagowany: „W zakresie zanieczyszczenia powietrza głównym źródłem emisji jest tzw. niska emisja, pochodząca przede wszystkim z sektora bytowo – komunalnego, obejmującego zarówno indywidualne źródła wytwarzania ciepła i przygotowania ciepłej wody jak również małe ciepłownie komunalne.”
		2.2. Sfera gospodarcza	12	„Zauważalny jest...”	Zdanie do przebudowy stylistycznej.	UWZGLĘDNIONO
		2.2. Sfera gospodarcza	12	„zwalczanie źródeł”	?	Uwaga nie ma charakteru wniosku o zmianę zapisów SRWL 2030. Zapis jest niejasny, nie ma uzasadnienia.
		2.3. Sfera przestrzenna	13	„Procesy rewitalizacyjne...”	Obecność w tym miejscu suchej definicji zaburza tok czytania. Może dać to jako przypis dolny?	UWZGLĘDNIONO
		2.3. Sfera przestrzenna	13	Koniec 1 akapitu podrozdziału proponuję dodać: Z uwagi na wcześniejszy znaczny poziom industrializacji obszarów miejskich regionu, ważnym elementem jest również zdiagnozowanie ich obecnego stanu, po czym dokonanie działań rekultywacyjnych, bądź przebudowy celem włączenia do współczesnej tkanki miejskiej.	Rewitalizacja często postrzegana jest jako działania prospołeczne z elementami remontu lub odnowy (def. s. 13). Na obszarach przemysłowych ten zakres działań jest nieodpowiedni. Doskonale to ilustruje też zakres prac opisanych w załączniku (2.5).	NIE UWZGLĘDNIONO Rewitalizacja, zgodnie z ustawą o rewitalizacji jest procesem osadzonym w kontekście społecznym. Każda gmina diagnozuje obszary zdegradowane na swoim obszarze (w tym

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						poprzemysłowe) i planuje działania względem nich w programach rewitalizacji.
		2.3. Sfera przestrzenna	14	„...na gospodarkę wodno-ściekową.” proponuję dodać: ... prowadzoną w zlewniach rzek i niekontrolowany spływ powierzchniowy z pól uprawnych.	Należy zauważyć więcej przyczyn i szerszy zakres obszarowy z uwagi na to, że wielu czytelników podchodzi do zapisów literalnie.	NIE UWZGLĘDNIONO Spływ powierzchniowy z pól nie może być powiązany z gospodarką wodno-ściekową.
		2.3. Sfera przestrzenna	14	Proponuję dodać: Uwagi wymagają połączenia drogowe Zielonej Góry z granicą Państwa, co mogłoby być jednym z ważnych elementów budowy metropolitalności ośrodka.	Jest to w moim odczuciu b. ważny dodatek, poprawiający przy tym spójność dokumentu. Opisywany problem doskonale widoczny jest na rys. 5 – rozwój wzdłuż głównych dróg regionu (NS) i brak powiązań poprzecznych, w tym ZG – granica. Został też ujęty w wizji – 4.1 oraz w celu strateg. 3_23).	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące powiązań funkcjonalnych w układzie poprzecznym (m.in. dotyczące A2) zostaną w projekcie uzupełnione.
		2.3. Sfera przestrzenna	14	„Planowany jest projekt modernizacji...” proponuję zmienić na: Wsparcia wymaga przedstawiony projekt...	Tego, co opisano już nie jesteśmy pewni; poza tym zapis „planowany jest projekt” źle brzmi; proponuję zmienić formę początku zdania.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapis zostanie doprecyzowany, z uwzględnieniem dokumentów rządowych.
		2.3. Sfera przestrzenna	15	„w połączeniu z rozdźwiękiem pomiędzy dostępem do wodociągów” „Natomiast” na początku zdania	Wymagana byłaby zmiana stylistyczna zdań.	UWZGLĘDNIONO
		2.3. Sfera przestrzenna	15	„Priorytet w wyzwaniach należy dać także...” złe użycie słowa „także” lub zdanie do przebudowania.	Zła konstrukcja zdania – priorytet wg słownika - 1. «pierwszeństwo przysługujące lub przyznane czemuś»; 2. «sprawa szczególnie ważna, która musi być załatwiona w pierwszej kolejności».	UWZGLĘDNIONO
		2.4. Sfera zarządzania rozwojem regionu	18	Liczby nie mogą być wysokie, a jedynie duże lub małe	uwaga stylistyczna – uwaga ma też zastosowanie do innych miejsc dokumentu	UWZGLĘDNIONO
		2.4. Sfera zarządzania rozwojem regionu	18	Proponuję przeniesienie zdania: „Poważnym problemem pozostaje jednak brak pokrycia aktualnymi, miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego znacznej części obszarów województwa”.	Zapis w tym akapicie nie pasuje do zdań sąsiednich.	NIE UWZGLĘDNIONO Akapit opisuje zadania jst.
		2.4. Sfera zarządzania rozwojem regionu	18	o akapicie o współpracy zagranicznej proponuję dodać: Współpraca zagraniczna powinna być rozwijana ze znaczącym zwiększeniem wykorzystania w niej potencjału uczelni regionu.	Zapis uważam za b. ważny, poprawiający przy tym spójność dokumentu.	NIE UWZGLĘDNIONO Współpraca zagraniczna rozwijana jest przez wiele podmiotów i w wielu obszarach tematycznych.
		3. Obszary strategicznej interwencji	20	Mam wątpliwości co do utraty funkcji i pogorszenia sytuacji społeczno-gospodarczej w Żarach i Nowej Soli.	Dwa wymienione miasta wykazują znaczną dynamikę rozwoju w ostatniej dekadzie.	Żary i Nowa Sól jako miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze wskazane

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						zostały w rządowej Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) na podstawie przeprowadzonej na potrzeby tego dokumentu analizy i zaliczone w SOR do obszarów strategicznej interwencji (OSI). W strategii rozwoju województwa należy obligatoryjnie uwzględnić OSI wskazane z poziomu krajowego.
		3. Obszary strategicznej interwencji	21	Moim zdaniem należałoby wprost zauważyć trwałą marginalizację obszarów po PGR-owskich, które od czasu transformacji ustrojowej nie doczekały się wsparcia władz krajowych. To swoista „ściana północno-zachodnia”, nieobecna w dyskursie publicznym w odróżnieniu do „ściany wschodniej”.	Na terenach wiejskich województwa lubuskiego marginalizacja ma znaną przyczynę. Efekt jest dramatycznie jasno przedstawiony na rys. 6.	NIE UWZGLĘDNIONO Gminy o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej (obszary wiejskie) zostały w projekcie wskazane na podstawie przygotowanego raportu o sytuacji w lubuskich gminach, w którym brano pod uwagę szereg wskaźników obejmujących sferę gospodarczą, społeczną i demograficzną. Na sytuację gmin zmarginalizowanych ma wpływ wiele czynników, a po PGR-owski charakter nie koniecznie musi być dominującą przyczyną problemów w poszczególnych gminach.
		Cel operacyjny 3.5	48	Proponuję dodać do p. c): ▪ zapewnienie funkcjonalności terenom przemysłowym.	Jest ich w regionie bardzo dużo, a nie mieszczą się w obecnych punktach.	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienie to zawiera się w punkcie dotyczącym rewitalizacji obszarów zdegradowanych, który został zawarty w kierunkach interwencji.
		Cel operacyjny 3.5	49	f – proponuję dodać po „sąsiednich” – polskich i	W celu operacyjnym nie widać b. ważnego	NIE UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				niemieckich	elementu poprawy komunikacji ZG z Niemcami w innych kierunkach niż Berlin. Uwidoczniono natomiast ten motyw w innych miejscach tego dokumentu i załącznika.	Zapis „regiony sąsiednie” w przypadku woj. lubuskiego odnosi się również do regionów niemieckich wobec czego nie ma konieczności doprecyzowania zapisów
		Cel operacyjny 3.6	49	Proponuję dodać do p. c): ▪ zapewnienie funkcjonalności terenom przemysłowym	Jest ich w regionie bardzo dużo, a nie mieszczą się w obecnych punktach.	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienie to zawiera się w punkcie dotyczącym prowadzenia procesów rewitalizacji obszarów zdegradowanych, który został zawarty w kierunkach interwencji.
		Cel operacyjny 3.6	49	Proponuję dodać do p. d): ▪ zapewnienie funkcjonalności terenom przemysłowym	Jest ich w regionie bardzo dużo, a nie mieszczą się w obecnych punktach.	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienie to zawiera się w punkcie dotyczącym prowadzenia procesów rewitalizacji obszarów zdegradowanych, który został zawarty w kierunkach interwencji.
		Cel operacyjny 4.1	52	W p. b – przy Interregu, proponuję dodać: ... , w tym z udziałem uczelni regionu.	Motywacja opisana była już wcześniej.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Dodano „...naukowym”.
		Załączniki 2.2. ... Oświata i szkolnictwo wyższe	9	Zdawalność egzaminów maturalnych – proponuję uzupełnić zapis o dwie liczby dodatkowe – dla Liceów Ogólnokształcących i dla Techników.	Wcześniej napisano o korzystnym trendzie wyższego kształcenia technicznego. W dużej mierze jest on zależny od absolwentów Techników, warto więc byłoby ująć tutaj uszczegółowienie zapisu.	UWZGLĘDNIONO
		Załączniki 2.2. ... Oświata i szkolnictwo wyższe	10	Dane zatrudnieniowe i liczba studentów w uczelniach powinny być podane do roku 2018 włącznie, czyli do roku akademickiego 2017/2018 lub nawet 2018/2019.	Lata najnowsze to okres wyjątkowo dynamicznych zmian w szkolnictwie wyższym. Nie wszystkie informacje sprzed 3 lat są nadal aktualne.	UWZGLĘDNIONO Dane statystyczne ujęte w diagnozie zostaną zaktualizowane.
		Załączniki Infrastruktura odpadowa	62	„...funkcjonowało 11 czynnych...”	Styl – lepiej: było, odnotowano.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis prawidłowy, zgodny z terminami używanymi w Planie Gospodarki Odpadami.
		Załączniki Zanieczyszczenia powietrza	62	„Według danych ...” □ patrz uwaga 5.	Patrz uwaga 5.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapis zostanie przeformułowany.
		Załączniki	62	„W województwie lubuskim ...”	Zaplanowanie wsparcia trudno uznać za	Brak propozycji zapisów

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Zanieczyszczenia powietrza			działanie naprawcze.	i szerszego uzasadnienia.
		Załączniki Zmiany klimatu	63	„... (gdy spada ilość opadu)...” proponuję zmienić na: zmniejsza się/maleje suma opadów „... (gdy spada poziom wody...)” proponuję zmienić na: obniża się/maleje poziom wody	Poprawki stylistyczne.	UWZGLĘDNIONO
		Załączniki Zmiany klimatu	63	Przed zdaniem „Susza atmosferyczna...” proponuję jeszcze dodać: Obserwowane niekorzystne trendy w zakresie bilansu wodnego (zwłaszcza w ostatniej dekadzie) przekładają się także na gospodarkę leśną.	Mniejszy przyrost masy drewna i ubożenie siedlisk w rezultacie niedostatku wody to dla regionu równie ważny element jak straty w rolnictwie.	UWZGLĘDNIONO
		II. Analiza SWOT	81	„Niedostateczna ilość instytucji opieki nad dziećmi do lat 3” proponuję zmienić na: liczba.	instytucje są policzalne	UWZGLĘDNIONO
		II. Analiza SWOT	82	„Brak silnego ośrodka naukowo-gospodarczego”.	Nie wiem co Autorzy mieli na myśli pisząc to zdanie.	SWOT to analiza z uwzględnieniem otoczenia, którym w tym punkcie odniesieniem dla Zielonej Góry i Gorzowa są znacznie silniejsze metropolie – Poznań, Wrocław, Szczecin i Berlin.
		II. Analiza SWOT	83	Sprzeczne ze sobą zapisy dotyczące lotniska i dróg wojewódzkich. Należy zapewnić kompatybilność z celami strategicznymi, które są w tych zakresach b. dobrze opisane.	Dany element nie może być jednocześnie dostępny i niedostępny, dobrej i niedostatecznej jakości itd.	Zapisy SWOT dotyczące tych dziedzin zostaną jeszcze raz przeanalizowane.
		II. Analiza SWOT	84	Do zagrożeń proponuję dodać: Niedofinansowanie uczestnictwa podmiotów regionu w projektach międzynarodowych.		NIE UWZGLĘDNIONO Kwestia ta mieści się w szerszej potraktowanym zapisie dotyczącym braku rządowego wsparcia konkurencyjności miast wojewódzkich.
		III. Prognozowane trendy rozwojowe	86	„tożsame z trendami ogólnoświatowymi”.	Opisywane trendy demograficzne są na pewno europejskie, tożsame też z kilkoma innymi rejonami Świata ale na pewno nie ogólnoświatowe.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Prognozowane trendy rozwojowe zostaną doprecyzowane zgodnie z zaleceniami ewaluacji ex-ante.
		III. Prognozowane trendy	87	„...następuje swobodny rozwój tych źródeł	co to jest „swobodny rozwój”?	Zapis zgodny z

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		rozwojowe		odnawialnych..."		dokumentem „Polityka energetyczna Polski do 2040 roku”.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne...	88	1. Rozwój oferty parków przemysłowo-technologicznych - należy dopisać 2 pozostałe parki UZ	„Zielona Gospodarka” to podstawa działania LOIWA i CEO.	NIE UWZGLĘDNIONO LOIWA i CEO to ośrodki badawczo-rozwojowe.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne...	89	7. Stypendia dla studentów kierunku lekarskiego, pielęgniarstwa i/lub położnictwa proponuję dodać: Stypendia dla studentów budownictwa i inżynierii środowiska.	W załączniku opisano, że największy deficyt w gospodarce regionu dotyczy branży budowlanej. Powinno to znaleźć odzwierciedlenie w konkretnych działaniach.	NIE UWZGLĘDNIONO Stypendia dla tych kierunków dostępne są w ramach innych programów stypendialnych samorządu województwa. Diagnoza wykazała, iż jednym z podstawowych problemów w województwie lubuskim jest deficyt kadry medycznej zarówno lekarzy specjalistów jak i pielęgniarzek.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne...	89	„...wzmocnienia układu zasilania...”	Rozumiem, że chodzi o rozbudowę linii przesyłowych wysokiego i średniego napięcia. Lepiej byłoby chyba napisać to wprost.	UWZGLĘDNIONO
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne...	88-89	Ogólnie brakuje mi w tym miejscu jasnego stwierdzenia z jakich kierunków/z jakich instalacji ma płynąć do regionu lubuskiego prąd elektryczny.	Tak naprawdę to ten element w dużej mierze zdeterminuje przyszłe rozwiązania gospodarcze i przestrzenne.	NIE UWZGLĘDNIONO Z kontekstu wynika, że uwaga dotyczy elektroenergetycznych połączeń infrastrukturalnych w zakresie sieci przesyłowych, systemowych źródeł wytwórczych itp. Natomiast przedsięwzięcia strategiczne ujęte na stronach 88-89 dotyczące energetyki, odnoszą się do niskiej emisji oraz energetyki rozproszonej opartej na źródłach odnawialnych.
17.	Zarząd Spółki SOSiR Słubice	SRWL, Cel operacyjny 2.5 a)	44	Prośba o wpisanie do programu zadania operacyjnego „Modernizacja stadionu olimpijskiego w Słubicach”.	Na str. 14 załączników strategii, 2.2 strefa społeczna usługi publiczne... Sport wnoszę o wzięcie pod uwagę zadań modernizacyjnych bazy sportowej Słubic – jako ambasadora i promotora sportu w województwie lubuskim,	NIE UWZGLĘDNIONO Modernizacja infrastruktury sportowej zapisana jest ogólnie w celu operacyjnym 2.5.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					Polsce. Obiekt olimpijski, jako jeden z najstarszych w środkowej Europie, realizowane są zadania gminne, wojewódzkie, ogólnopolskie i transgraniczne w sporcie. Jednak z upływem lat stadion nie obroni się pod względem certyfikacji i jakości obiektu w podstawowych dyscyplinach sportu: lekka atletyka, piłka nożna czy rekreacja (basen otwarty). A sama zabudowa historyczna – arkady w stylu romańskim – znane w całej Polsce – wymagają zabiegów modernizacyjnych (rewitalizacji i termomodernizacji).	
18.	Starostwo Powiatowe w Żarach	Cel operacyjny 2.3	43	Dodać pkt. Wsparcie i realizacja inwestycji z zakresu termomodernizacji budynków szpitali wojewódzkich i powiatowych. Rozbudowa oddziałów szpitalnych geriatrycznych, rehabilitacyjnych.	Ważną rolę w opiece zdrowotnej mieszkańców odgrywają szpitale powiatowe i wojewódzkie.	NIE UWZGLĘDNIONO Intencja zapisu jest uwzględniona w celu operacyjnym 2.3. dotyczącym poprawy infrastruktury.
Cel operacyjny 3.1		45-46	Zapisać przywrócenie linii autobusowych na trasie Lubsko-Zielona Góra, Łęknica-Żary-Zielona Góra.	Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego, skomunikowanie z siedzibą urzędów i różnych instytucji.	NIE UWZGLĘDNIONO Uwaga zostanie przeanalizowana podczas prac nad aktualizacją dokumentu branżowego: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego na sieci komunikacyjne w wojewódzkich przewozach pasażerskich.	
Cel operacyjny 3.1		45-46	Modernizacja i odtworzenie linii kolejowych na terenie powiatu żarskiego. Przywrócenie linii kolejowej Lubsko-Żary-Żagań.	Istnieje infrastruktura techniczna, tylko trzeba tą linię kolejową wyremontować i przywrócić połączenie kolejowe – ruch pociągów. Dojazdy mieszkańców do pracy, szkół z gmin Lubsko, Jasień, tereny wiejskie gminy Żary. Skomunikowanie z Wrocławiem i Zieloną Górą.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Wpisano linię nr 275 na odcinku Miłkowice – Żagań – Lubsko oraz 14 na odcinku Leszno – Wschowa – Głogów – Szprotawa – Żagań – Żary – Forst).	
Cel operacyjny 3.1		45-46	Budowa II części obwodnicy Lubska w ciągu drogi nr 289 i 287. Budowa ronda w Żarach w okolicy miejscowości Grabik DK nr 12.	Wpłyne na poprawę bezpieczeństwa i lepsze skomunikowanie w kierunkach Gubin, Żary, Krosno Odrzańskie, Zielona Góra i do przejść granicznych.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						na drogach wojewódzkich.
19.	Kazimierz Łatwiński – Radny Województwa Lubuskiego w imieniu Wojewody Lubuskiego	Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 1.	89	Proponuję rozszerzyć tytuł punktu 8 o słowa i innych surowców naturalnych. Proponuję dodać na końcu punktu: potrzebę wsparcie dla: działalności projektowo – badawczej związanej z przemysłem wydobywczym, w tym miedziowym oraz potrzebę rozwoju szkolnictwa w w/w zakresie.	W trakcie konsultacji wnioskowano o nie pomijanie, opartego o nowoczesne, ekologiczne technologie przemysłu wydobywania węgla brunatnego, któremu powinna towarzyszyć elektrownia, a także o uwzględnienie przemysłu naftowego. Inwestycjom w wydobywanie powinno towarzyszyć wsparcie dla działalności projektowo badawczej oraz szkolnictwa zawodowego.	NIE UWZGLĘDNIONO Przedmiotowe przedsięwzięcie odnosi się do wydobywania miedzi. W celu operacyjnym 1.5.g, uwzględniono wykorzystanie surowców naturalnych dla lubuskiej gospodarki.
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu.	91	Proponuję dodać punkt : 21.a. Budowa multimodalnych terminali kontenerowych w Zielonej Górze, Gorzowie Wlkp. (w tym przy nowym porcie rzeczonym na Warcie) oraz w porcie Cigacice na Odrze.	Lokalizację w pobliżu ośrodków przemysłowych, port Cigacice położony jest w pobliżu planowanej kopalni miedzi Mozów/Kije.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO W ramach projektu Multimodalne Centrum Logistyczne dla Portu Lotniczego Zielona Góra można uwzględnić również port rzeczony w Cigacicach.
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu.	91	Proponuję uzupełnić punkt 22: * zdanie dotyczące drogi S22 proponuję poprzedzić słowami „Rozpoczęcie budowy...” oraz dodać: z uwzględnieniem północnej obwodnicy Gorzowa Wlkp. i obwodnicy Strzelec Krajeńskich * Rozpoczęcie budowy S3 BIS (węzeł Sulechów Północ – most w Pomorsku, zachodnia obwodnica Zielonej Góry - Żary/Żagań - Zgorzelec – Liberec (CZ) – Praga (CZ) * Rozpoczęcie budowy drogi ekspresowej łączącej drogę S3 z S5 (z Głogowa przez Wschowę do Leszna) * Budowa pełnego węzła Świecko oraz węzłów Łagów oraz Myszęcin na A2 a także budowa pełnego węzła na S3 przy ul. Kasprzaka w Gorzowie Wlkp.	Intencją jest takie projektowanie inwestycji punktowych, aby docelowo uzyskać ekspresowe połączenia: * do Gdańska/Elbląga z Kostrzyna przez Gorzów Wlkp. * do Pragi (od Liberca do Pragi istnieje już droga ekspresowa), krótsze o ok. 100 km niż drogą S3 * drogi S3 z drogą S5.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Propozycje zostaną przeanalizowane podczas prac nad dokumentem branżowym: Program Rozwoju Transportu oraz skierowane do zaopiniowania przez GDDKiA.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu.	91	Proponuję uzupełnić pkt 23: Budowa łącznika od południowej obwodnicy Zielonej Góry do drogi S3 w Niedoradzu (wraz z budową pełnego węzła Niedoradz) Proponuję, aby kolejność zadań w w/w punkcie zapisać zgodnie ze stopniem przygotowania zadań Rozpoczęcie budowy północnej obwodnicy Sulechowa od proponowanego węzła Sulechów Północ do DK 32 i do portu lotniczego w Nowym Kramsku Budowa drogi od proponowanego węzła na S3 Sulechów Północ do mostu w Pomorsku.	Budowa łącznika będzie konsekwencją budowy obwodnicy południowej uwaga druga daje pierwszeństwo zadaniom z największym prawdopodobieństwem realizacji Drogi od węzła Sulechów Północ zaktywizują strefy aktywności gospodarczej ułatwią przejazd z drogi S3 w czasie zdarzeń drogowych, mają także znaczenie z punktu widzenia celów nie cywilnych.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Budowa łącznika od południowej obwodnicy Zielonej Góry do drogi S3 w Niedoradzu (wraz z budową pełnego węzła Niedoradz) zostanie uwzględniona w zał. 4 w przedsięwzięciach strategicznych. Pozostałe propozycje zostaną przeanalizowane podczas prac nad dokumentem branżowym: Program Rozwoju Transportu oraz skierowane do zaopiniowania przez GDDKiA.
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu.	92	Proponuję uzupełnić punkt 24: Rozpoczęcie budowy drogi 2+1 z Nowej Soli przez Żagań do A18 (Obecnie DW 296) i A4.	Na w/w drodze występuje duże natężenie ruchu, przebiega przez gęstą sieć osadniczą, istnieje potrzeba obsługi przemysłu.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu.	92	W punkcie 25. dodać m.in. IV etap obwodnicy Drezdenka, most zachodni w Gorzowie Wlkp., nowa droga do portu w Cigacicach.	Uwagi zgłoszone na konsultacjach w Gorzowie Wlkp. oraz w wystąpieniu radnych z Sulechowa.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje dróg wojewódzkich powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu.	92	Proponuję dodać pkt 26 a: Kierunek i zakres inwestycji na kolei wskazuje apel Sejmiku Województwa Lubuskiego do Premiera Mateusza Morawieckiego z dnia 05.09.2019 r.	Byłem inicjatorem i jednym z głównych redaktorów apelu. Poza kilkoma słusznymi szczegółowymi uwagami, które uwzględniam w n/n materiale, apel był dobrze przyjęty w obu częściach województwa.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Temat apelu radnych sejmiku proponujemy ująć w części opisowej.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu.	92.	W punkcie nr 26, proponuję dodać pozycje: - modernizacja LK nr 364: Wierzbno – Międzyrzecz – Sulęcín – Rzepin - odbudowa LK nr 415 na obszarze aglomeracji gorzowskiej - odnośnie LK 358, proponuję sformułowanie: modernizacja wraz z elektryfikacją - modernizacja LK nr 351 Poznań – Szczecin przez Dobięgniew wraz z poprawą warunków przejazdu przez linię kolejową w w/w mieście.	modernizacja LK nr 364 umożliwi przywrócenie ruchu pasażerskiego, usprawni dowóz paliwa do/z Wierzbna odbudowa LK nr 415 ułatwi przewóz pasażerów i towarów do strefy przemysłowej.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Dla województwa lubuskiego szczególnie ważna będzie modernizacja linii nr 364 na odcinku Międzyrzecz – Rzepin. Modernizacja linii nr 363 i 364, w kierunku Międzychodu oraz odbudowa nr 415 w kierunku Myśliborza nie zostały uzgodniona z sąsiednimi województwami.
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu.	92	Proponuję dodać pkt 26 b: Rozpoczęcie budowy kolejowej Magistrali Zachodniej na odcinkach: * Sulechów - Gościkowo (Zieloną Górą – Gorzów Wlkp.) * Cigacice Port – Stary Kisielin.	* Magistrala Zachodnia, to proponowany korytarz kolejowy, który wraz z istniejącymi i proponowanymi liniami połączy Wrocław – Zieloną Górę, Gorzów Wlkp. ze Szczecinem * Odcinek Cigacice Port – Stary Kisielin połączy Zieloną Górę z Gorzowem Wlkp., Poznaniem, Warszawą od wschodu. Umożliwi połączenia bez zmiany kierunku jazdy, np. Poznań – Zielona Góra - Berlin, Poznań - Zielona Góra – Lipsk/Drezno, Szczecin – Gorzów – Zielona Góra – Lipsk/Drezno.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO W SRWL 2030 w sposób ogólny uwzględniona zostanie potrzeba stworzenia nowej osi komunikacyjnej północ - południe na bazie istniejących i zlikwidowanych linii kolejowych.
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. (Załączniki)	92	Proponuję dodać pkt 26 c: - Inwestycje związane z CPK i z przedłużeniem KDP do zachodniej granicy. - Modernizacja/ budowa linii nr 367, jako elementu „szprychy” z CPK do Gorzowa Wlkp. - Podniesienie parametrów LK 203 jako części korytarza Poznań – Gorzów Wlkp. – Berlin - Rozpoczęcie budowy linii o wysokich parametrach Gorzów Wlkp. – Szczecin - Rozpoczęcie budowy linii o wysokich parametrach Poznań – Wolsztyn – Zielona Góra - Poprawa parametrów LK 273 (Zielona Góra – Rzepin (Frankfurt nad Odrą – Berlin) - Poprawa parametrów LK 358 (Zielona Góra – Guben (Chociebuż – Berlin/Lipsk) - Rozszerzenie koncepcji rozbudowy sieci KDP w Polsce o odcinki Gorzów Wlkp. – Szczecin – Świnoujście/Kołobrzeg oraz Zielona Góra – Wrocław (Katowice – Kraków – Rzeszów.	Koncepcja przyjęta w Rozporządzeniu Rady Ministrów polegająca na doprowadzeniu „szprych” do CPK zarówno do Gorzowa Wlkp., jak i do Zielonej Góry, stwarza możliwość przedłużenia linii o wysokich parametrach zarówno z Gorzowa Wlkp. do Berlina, jak i z Zielonej Góry do Berlina i Lipska/Drezna W konsekwencji należy na stronie 46 strategii w punkcie b, dotyczącym transportu kolejowego dopisać: „z uwzględnieniem stacji KDP na terenie województwa lubuskiego w Zielonej Górze i w Gorzowie Wlkp.”	NIE UWZGLĘDNIONO Z uwagi na trwające konsultacje w tej sprawie preferowany jest zapis obejmujący zapewnienie dobrego skomunikowania z Centralnym Portem Komunikacyjnym oraz monitorowanie projektowanego przebiegu Kolei Dużych Prędkości z uwzględnieniem lokalizacji stacji na terenie województwa lubuskiego.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu.	92	Proponuję rozszerzyć tytuł punktu 27 o słowa: „budowa i rozbudowa centrów przesiadkowych”.	O potrzebie budowy centrów przesiadkowych napomyka się w punkcie 29 (str. 93) dotyczącym ekologicznego transportu. Wprowadzenie dodatkowo do tytułu punktu 27 „centrów przesiadkowych” nadaje wyższą rangę przedsięwzięcia. Innym uzasadnieniem jest to, że centra przesiadkowe są integralną częścią stacji i dworców kolejowych. Do przebudowy/rozbudowy w/w centrów przygotowują się m. in. Gorzów Wlkp., Zielona Góra, czy Świebodzin. Adekwatnie „centra przesiadkowe” należy dopisać na stronie 46 w części dotyczącej transportu kolejowego.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Budowa centrów przesiadkowych ujęta jest w punkcie 29, tym niemniej w punkcie nr 27 można rozszerzyć ostatnie zdanie: „Na liście dworców PKP przewidzianych do modernizacji jest obecnie 8 dworców z województwa lubuskiego, wobec czego należy podjąć działania w celu uwzględniania w programie większej ilości lubuskich obiektów z uwzględnieniem ich przebudowy na centra przesiadkowe”.
		Rozdział IV Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu.	93	Proponuję na końcu punktu 30. Dodać słowa: „m. in w Gorzowie Wlkp. na Warcie i w Cigacicach na Odrze” (modernizacja).	Założenia portu w Gorzowie Wlkp. są opracowywane we współpracy z Ministerstwem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, które wskazuje na dużą dojrzałość projektową o przedsięwzięcia.	UWZGLĘDNIONO
		Punkt 4. WIZJA I CEL GŁÓWNY	34	Proponuję dodać po słowie Region, słowo „nowoczesnej” i dalej pozostawić bez zmian: ... „innovacyjnej, zielonej gospodarki, dzięki współpracy przedsiębiorców z nauką, wykorzystujący posiadane inteligentne specjalizacje” i następnie dodać po przecinku „wykorzystujący posiadane surowce naturalne”.	Wizja rozwoju gospodarczego w projekcie jest zbyt zawężona. Potrzebne jest wsparcie dla każdego rodzaju nowoczesnej gospodarki oraz nadanie właściwej rangi staraniom o wykorzystanie bogactw naturalnych.	UWZGLĘDNIONO
		Punkt 4. WIZJA I CEL GŁÓWNY	34	Dodać słowa: „Dynamiczny polski region” przed słowami „otwartego i wielokulturowego społeczeństwa...”	Dodanie tych słów nie pozostawia wątpliwości, kto jest gospodarzem Ziemi Lubuskiej: Polacy. Obok zalet wielokulturowości, występują też czasem jej ciemne strony: separatyzm, getta imigranckie, przymusowa imigracja, wojny na tle etnicznym, rewizjonizm przebiegu granic itp. Uzupełnienie zapisu wprowadza właściwe proporcje.	NIE UWZGLĘDNIONO Jest zapis w wizji region „korzystający z dogodnego położenia przy zachodniej granicy Polski.
		Punkt 4. WIZJA I CEL GŁÓWNY	34	Po słowach „Region spójny przestrzennie... przy zachodniej granicy Polski dodać po przecinku „w centrum Europy” i dalej bez zmian.	Główna oś rozwoju regionu to korytarz północ – południe, łączący nas ze Skandynawią i południową Europą. Wizja powinna to również uwzględniać poprzez wyeksponowanie centralnego położenia na kontynencie.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis o dogodnym położeniu jest wystarczający.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Cel operacyjny 3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi	48	Proponuję dopisać w punkcie e wspólny obszar funkcjonalny Świebodzina i Międzyrzecza.	Wnioskowali o to burmistrzowie Świebodzina i Międzyrzecza na konsultacjach w Gorzowie Wlkp. i w Zielonej Górze.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO W projekcie strategii za zasadne uznano wskazanie wspólnego potencjału MOF-ów Świebodzina i Międzyrzecz pomimo, że PZPWL nie delimituje tych obszarów jako wspólnego obszaru funkcjonalnego. Zapisy dotyczące ich integracji zostaną uzupełnione, jednak w części dot. ośrodków subregionalnych i lokalnych.
		Cel operacyjny 1.4 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej....	39	Na końcu zapisać po przecinku: wspieranie budowy stref aktywności gospodarczej.	Są miejscowości gdzie występuje potrzeba budowy nowych stref takie jak Gorzów Wlkp., Zielona Góra, Nowa Sól, Żary, Świebodzin.	UWZGLĘDNIONO
		Cel operacyjny 1.5	39	Proponuję dopisać punkt: Wsparcie dla samodzielnych działów badawczo -rozwojowych i biur marketingowo – handlowych w przedsiębiorstwach.	To w działach badawczo rozwojowych mogą powstawać innowacyjne rozwiązania, natomiast służby marketingowo -eksportowe, poprzez swoje rozpoznanie rynków i potrzeb klientów są źródłem informacji inspirujących działy badawczo – rozwojowe, umożliwi wdrożenie do sprzedaży nowych wyrobów.	NIE UWZGLĘDNIONO Odpowiedni zapis dotyczący wsparcia B+R w celu 1.1. b dotyczy wszystkich podmiotów.
20.	Wydział Zdrowia, Wydział Budżetu i Finansów, Wydział Infrastruktury, Wydział Spraw Społecznych, Wydział Programów Europejskich i Rządowych Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp.	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 (Projekt)	7 Akapit 2	Zapis dotyczący deficytu kadry medycznej. Jest: „Podstawowym problemem, z którym region musi sobie poradzić jest deficyt <u>specjalistycznej</u> kadry medycznej. Najgorsza sytuacja jest w grupie specjalistów z zakresu chorób wewnętrznych i medycyny ratunkowej”. Proponuje się uzupełnić zapis tj.: „Podstawowym problemem, z którym region musi sobie poradzić jest deficyt kadry medycznej (głównie lekarzy, pielęgniarek, fizjoterapeutów, diagnostów laboratoryjnych). Zgodnie z Mapą Potrzeb Zdrowotnych w zakresie leczenia szpitalnego dla woj. lubuskiego z 2016 r. występuje znaczny niedobór kadry w dziedzinach priorytetowych takich jak: chirurgia onkologiczna, geriatrya, ginekologia onkologiczna, hematologia, medycyna ratunkowa, neurologia dziecięca,	Nie podano jakie jest źródło informacji, że „najgorsza jest sytuacja w grupie specjalistów z zakresu chorób wewnętrznych i medycyny ratunkowej”? Podkreślić należy, że od 2016 r. najważniejsze lokalne potrzeby zdrowotne określają priorytety dla regionalnej polityki zdrowotnej ustalone i aktualizowane przez wojewodę w porozumieniu z Wojewódzką Radą ds. Potrzeb Zdrowotnych. Priorytety dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej Województwa Lubuskiego dostępne są na stronie internetowej Lubuskiego urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. https://bip.lubuskie.uw.gov.pl/ochrona_zdrowia	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>onkologia i hematologia dziecięca, patomorfologia, psychiatria dzieci i młodzieży, radioterapia onkologiczna, pediatria i stomatologia dziecięca....”</p>	<p><i>/Priorytety_dla_regionalnej_polityki_zdrowotne_j.html</i> Priorytety te są ustalane i aktualizowane na podstawie regionalnej mapy potrzeb zdrowotnych, mając na uwadze stan zdrowia obywateli oraz uzyskanie efektów zdrowotnych najwyższej wartości. <u>Podstawa prawna:</u> art. 95c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm. Ponadto z danych statystycznych wynika, że w województwie lubuskim w odniesieniu do średniej krajowej występuje deficyt kadry medycznej nie tylko lekarskiej, ale także m.in. pielęgniarek, fizjoterapeutów, diagnostów laboratoryjnych. Według map potrzeb zdrowotnych, priorytetów dla regionalnej polityki zdrowotnej oraz opinii konsultantów wojewódzkich w ochronie zdrowia braki kadry specjalistycznej dotyczą także innych dziedzin, niż te, które zostały wymienione w projekcie Strategii. Zgodnie z <i>Mapą Potrzeb Zdrowotnych w zakresie leczenia szpitalnego dla woj. lubuskiego z 2016 r.</i> (MPZ/SZ z 2016r., str. 1044) w województwie lubuskim istnieje konieczność szybkiego „odmłodzenia” kadry lekarskiej z uwagi na wysoką medianę wieku wśród specjalistów. Dodatkowo należy zwiększyć zasoby kadrowe wśród specjalistów, gdyż występuje znaczny niedobór kadry w dziedzinach priorytetowych oraz w dziedzinach, które osiągnęły najniższą wartość wskaźnika liczby lekarzy w przeliczeniu na 100 tys. Wśród dziedzin z potencjalnie zbyt małym zapleczem kadrowym są dziedziny priorytetowe takie jak: chirurgia onkologiczna, geriatria, ginekologia onkologiczna, hematologia, medycyna ratunkowa, neurologia dziecięca, onkologia i hematologia dziecięca, patomorfologia, psychiatria dzieci i młodzieży, radioterapia onkologiczna, pediatria i stomatologia</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>dziecięca. Niedobór w zakresie lekarzy specjalistów zauważyć można również w dziedzinach zwykłych takich jak: balneologia i medycyna fizykalna, chirurgia naczyniowa i chirurgia szczękowo-twarzowa (biorąc pod uwagę wskaźnik liczby lekarzy w przeliczeniu na 100 tys. ludności w porównaniu do innych województw) lub zdrowie publiczne, protetyka stomatologiczna, reumatologia i medycyna pracy (biorąc pod uwagę najstarszych lekarzy w województwie).</p>	
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 (Projekt)	43 Cel operacyjny 2.3.	<p>Zapisy dotyczące kierunków interwencji (działań) w celu operacyjnym 2.3: <i>Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia</i>" <i>Proponuje się zapis:</i> <i>Cel operacyjny 2.3: Działania na rzecz wysokiej jakości i dostępności usług medycznych oraz upowszechniania profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia zgodne z Priorytetami dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej Województwa Lubuskiego</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Dostosowanie podmiotów wykonujących działalność leczniczą do wymogów prawnych i standardów, m.in. sanitarnych, technicznych, budowlanych, przeciwpożarowych, teleinformatycznych (w szczególności bloki operacyjne, OIOM, oddziały szpitalne, sterylizatornie, awaryjne źródła zaopatrzenia w wodę, właściwa wentylacja, ograniczenie zakażeń szpitalnych)</i> 2. <i>Uzupełnienie deficytowej kadry medycznej.</i> 3. <i>Optymalizacja wykorzystania zasobów oraz poprawa dostępności do deficytowych świadczeń specjalistycznych z uwzględnieniem rekomendacji, posiadanej infrastruktury i zasobów kadrowych oraz dostępu terytorialnego (centralizacja, racjonalizacja, specjalizacja i profilowanie świadczeń, wdrażanie małoinwazyjnych metod leczenia).</i> 4. <i>Poprawa dostępności do diagnostyki oraz zakup lub wymiana wyeksploatowanego i</i> 	<p>Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2019 poz. 993 z późn. zm.) System Państwowe Ratownictwo Medyczne (PRM) działa na obszarze województwa na podstawie wojewódzkiego planu działania systemu. Projekt planu sporządza wojewoda, a zatwierdza go Minister Zdrowia.</p> <p>Wojewódzki Plan Działania Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla województwa lubuskiego dostępny jest na stronie internetowej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. https://bjp.lubuskie.uw.gov.pl/ratownictwo_medyczne/wojewodzki_plan_dzialania_systemu_panstwowe_ratownictwo_medyczne.html</p> <p>Od 2016 r. najważniejsze lokalne potrzeby zdrowotne określają priorytety dla regionalnej polityki zdrowotnej ustalane i aktualizowane przez wojewodę w porozumieniu z Wojewódzką Radą ds. Potrzeb Zdrowotnych. Priorytety dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej Województwa Lubuskiego dostępne są na stronie internetowej Lubuskiego urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. https://bjp.lubuskie.uw.gov.pl/ochrona_zdrowia/Priorytety_dla_regionalnej_polityki_zdrowotnej.html</p> <p>Priorytety te są ustalane i aktualizowane na podstawie regionalnej mapy potrzeb zdrowotnych, mając na uwadze stan zdrowia obywateli oraz uzyskanie efektów zdrowotnych najwyższej wartości.</p>	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie uwzględniony w sektorowym programie ochrony zdrowia.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p><i>przestarzałego sprzętu i aparatury medycznej z zachowaniem rekomendacji, optymalnego wykorzystania i równomiernego rozmieszczenia oraz wysokiej jakości usług.</i></p> <p>5. <i>Zapewnienie wysokiej jakości usług oraz rozwój innowacyjnych technologii medycznych (m.in. akredytacja, certyfikacja, telemedycyna).</i></p> <p>6. <i>Poprawa opieki nad kobietami w okresie ciąży, porodu i pójogu (utworzenie dwóch ośrodków Perinatologicznych w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze z możliwością badań cytogenetycznych, poradni laktacyjnych oraz poradni konsultacyjnych w zakresie patologii ciąży przy oddziałach ginekologiczno - położniczych III i II stopnia referencji, rozwój leczenia niepłodności, paliatywna opieka perinatalna) .</i></p> <p>7. <i>Zapewnienie pacjentom pediatrycznym realizacji większej liczby świadczeń specjalistycznych w jednostkach na terenie województwa (dwa centra wielospecjalistyczne na północy i południu województwa z uzupełniającym się zakresem świadczeń specjalistycznych, koncentracja wykonywania zabiegów dużych i kompleksowych w oddziałach stacjonarnych, poprawa dostępności do świadczeń specjalistycznych dla dzieci, utworzenie oddziałów/pododdziałów intensywnej terapii dla dzieci, tworzenie oddziałów 24-godzinnej przedszpitalnej pomocy pediatrycznej oraz dziennych ośrodków rehabilitacji dla dzieci).</i></p> <p>8. <i>Scentralizowane, kompleksowe, wyskospecjalistyczne świadczenia w zakresie kardiologii, kardiochirurgii i chirurgii naczyniowej (rozwój rehabilitacji kardiologicznej zwiększenie dostępności do wyskospecjalistycznych poradni kardiologicznych oraz świadczeń chirurgii naczyniowej dla mieszkańców północnej części województwa - utworzenie ośrodka w Gorzowie Wlkp. oraz rozwój dwóch</i></p>	<p><u>Podstawa prawna:</u> art. 95c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm.</p> <p>Podkreślić należy, że w wielu przypadkach przy ubieganiu się podmiotów wykonujących działalność leczniczą o dofinansowanie inwestycji w zakresie ochrony zdrowia ze środków UE, jako wymóg formalny figuruje posiadanie pozytywnej opinii o celowości inwestycji (wojewody/Ministra Zdrowia) wydawanej zgodnie z art. 95d-95k ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm.).</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p><i>funkcjonujących ośrodków o pełnym profilu naczyniowym z dobrze wykształconą kadrą w Zielonej Górze i Nowej Soli).</i></p> <p>9. <i>Poprawa dostępności do kompleksowego leczenia onkologicznego i hematologicznego na terenie województwa lubuskiego (centralizacja leczenia - dążenie do zapewnienia kompleksowego specjalistycznego, interdyscyplinarnego leczenia w jednostkach leczniczych posiadających właściwe zasoby infrastrukturalne, diagnostyczne i kadrowe, rozwój specjalistycznych dziedzin onkologicznych oraz psychoonkologii).</i></p> <p>10. <i>Zwiększenie dostępności do kompleksowych świadczeń w zakresie leczenia udarów mózgu i innych schorzeń neurologicznych (rozwój rehabilitacji neurologicznej, utworzenie przyszpitalnych poradni udarowych, chorób układu pozapiramidowego i otępień oraz ośrodków neuroradiologii interwencyjnej).</i></p> <p>11. <i>Poprawa dostępności do rehabilitacji medycznej (zapewnienie kompleksowości i ciągłości leczenia i rehabilitacji przy uwzględnieniu równomiernej dostępności terytorialnej, tworzenie interdyscyplinarnych zespołów terapeutycznych).</i></p> <p>12. <i>Zagwarantowanie instytucjonalnej opieki dla osób przewlekle chorych (ZOL, ZPO, hospicjów domowych i stacjonarnych, domowej opieki długoterminowej, wentylacji mechanicznej pacjentów w warunkach domowych i stacjonarnych, leczenia bólu, rehabilitacji domowej oraz zabezpieczenie w sprzęt specjalistyczny niezbędny do opieki długoterminowej).</i></p> <p>13. <i>Rozwój opieki geriatrycznej oraz zwiększenie efektywności procesu diagnostyczno-terapeutycznego (tworzenie/dostosowywanie oddziałów do leczenia schorzeń geriatrycznych, rehabilitacji geriatrycznej, pozaszpitalnych form opieki dziennej i środowiskowej oraz</i></p>		

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>zakońców opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych).</p> <p>14. Tworzenie Centrów Zdrowia Psychicznego.</p> <p>15. Rozwój systemu ratownictwa medycznego w regionie zgodnie z Wojewódzkim Planem Działania Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne</p> <p>16. Opracowywanie i realizacja kompleksowych programów zdrowotnych i programów polityki zdrowotnej na podstawie rozpoznanych potrzeb.</p> <p>17. Rozwój kompleksowej, wszechstronnej i ciągłej podstawowej opieki zdrowotnej, opartej o medycynę rodzinną, świadczonej przez wybranego lekarza, niezależnie od wieku pacjenta i rodzaju problemu zdrowotnego.</p> <p>18. Poprawa opieki profilaktycznej nad pracownikami lubuskimi.</p> <p>Aktualne Priorytety dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej Województwa Lubuskiego dostępne są na stronie internetowej https://bip.lubuskie.uw.gov.pl/ochrona_zdrowia/Priorytety_dla_regionalnej_polityki_zdrowotnej.html</p>		
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 (Projekt)	65 Tabela 6	<p>Zapis dotyczący nazwy programu - w celu strategicznym numer 2.</p> <p><u>Jest:</u> „Lubuski Program Ochrony Zdrowia (...)”</p> <p>Powinno być prawdopodobnie: "Lubuska Strategia Ochrony Zdrowia (...)”</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Proponuje się dopisać:</u> „Priorytety dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej Województwa Lubuskiego”. 	<p>Sejmik Województwa Lubuskiego przyjął program pod nazwą „Lubuska Strategia Ochrony Zdrowia na lata 2014-2020”</p> <p>Od 2016 r. najważniejsze lokalne potrzeby zdrowotne określają priorytety dla regionalnej polityki zdrowotnej ustalone i aktualizowane przez wojewodę w porozumieniu z Wojewódzką Radą ds. Potrzeb Zdrowotnych. Priorytety dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej Województwa Lubuskiego dostępne są na stronie internetowej Lubuskiego urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. https://bip.lubuskie.uw.gov.pl/ochrona_zdrowia/Priorytety_dla_regionalnej_polityki_zdrowotnej.html</p> <p>Priorytety te są ustalone i aktualizowane na podstawie regionalnej mapy potrzeb zdrowotnych, mając na uwadze stan zdrowia obywateli oraz uzyskanie efektów zdrowotnych najwyższej wartości.</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO</p> <p>Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, na poziomie regionu dokumentami branżowymi wdrażającymi strategię rozwoju województwa są programy rozwoju. Priorytety polityki zdrowotnej zostaną zapisane w sektorowym programie ochrony zdrowia.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					Podstawa prawna: art. 95c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm.	
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 Załączniki	11	<i>Jest: „Do czołowych placówek opieki zdrowotnej województwa lubuskiego zaliczają się: Szpital Uniwersytecki im. Karola Marcinkowskiego w Zielonej Górze sp. z o.o. i Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. oraz jednostki specjalistyczne w Torzymiu (pulmonologiczno-kardiologiczna i Świebodzinie (ortopedyczno-rehabilitacyjna, a także szpitale psychiatryczne w Ciborzu i Międzyrzeczu – Obrzycach oraz w Zaborze – psychiatria dziecięca. Ofertę uzupełniają szpitale powiatowe i placówki niepubliczne”.</i> Proponuje się doprecyzować zapis „Do czołowych placówek opieki zdrowotnej województwa lubuskiego zaliczają się <u>szpitale wielospecjalistyczne: Szpital Uniwersytecki im. Karola Marcinkowskiego w Zielonej Górze sp. z o.o., Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o., 105. Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Wielospecjalistyczny Szpital Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowej Soli, oraz jednostki specjalistyczne w Torzymiu (pulmonologiczno-kardiologiczna i Świebodzinie (ortopedyczno-rehabilitacyjna), w Nowej Soli (kardiochirurgiczna), a także szpitale psychiatryczne w Ciborzu i Międzyrzeczu – Obrzycach oraz w Zaborze – psychiatria dziecięca. Ofertę uzupełniają szpitale powiatowe i placówki niepubliczne”.</u>	W projekcie Strategii wymienione zostały tylko podmioty lecznicze utworzone lub z udziałem samorządu województwa lubuskiego. Pomięto inne ważne dla województwa lubuskiego szpitale wielospecjalistyczne lub wysokospecjalistyczne, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • 105. Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, • Wielospecjalistyczny Szpital Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowej Soli, • Medinet Sp z o.o. w Nowej Soli. <u>Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego powinna odnosić się do analizy potencjału i ewentualnych potrzeb w zakresie ochrony zdrowia w skali całego województwa, a nie tylko w odniesieniu do placówek nadzorowanych przez samorząd województwa lubuskiego.</u>	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie uwzględniony w sektorowym programie ochrony zdrowia.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 Załączniki	11	Zapis dotyczący inwestycji w ochronie zdrowia, realizowanych w woj. lubuskim tj. „W 2018 r. rozpoczęto budowę Centrum Zdrowia Matki i Dziecka w Zielonej Górze, która zakończy się w 2021 r. w Szpitalu w Gorzowie Wlkp. zainwestowano w Ośrodek Radioterapii, który skupia w jednym miejscu wszystkie poradnie związane z leczeniem onkologicznym. Samorząd Wojewódzki finansuje w połowie budowę Bazy	Jako istotne inwestycje dla lubuskiej opieki zdrowotnej wykazano jedynie te, które są realizowane w szpitalach poległych Samorządowi Województwa Lubuskiego. W innych lubuskich szpitalach (niepodległych UM) realizowanych jest również kilka kluczowych dla regionu inwestycji, o których nie wspomniano w projekcie Strategii. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO 1. Hematologia – zapis uwzględniony; 2. HEMS – zapis częściowo uwzględniony (Baza już jest i nie jest „kontenerowa”); 3. Reszta zapisu

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p><i>Lotniczego Pogotowia Ratunkowego HEMS w Gorzowie Wlkp. Przy gorzowskim szpitalu od 2016 r. funkcjonuje tymczasowa baza kontenerowa Lotniczego Pogotowia Ratunkowego</i>.</p> <p>Proponuje się uzupełnić informację o inne kluczowe inwestycje realizowane w regionie tj.: . <i>„W 2018 r. rozpoczęto budowę Centrum Zdrowia Matki i Dziecka w Zielonej Górze, która zakończy się w 2021 r. W Szpitalu w Gorzowie Wlkp. zainwestowano w Ośrodek Radioterapii, który skupia w jednym miejscu wszystkie poradnie związane z leczeniem onkologicznym oraz w rozbudowę pawilonu medycznego dla Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz Oddziału Hematologii. Samorząd Wojewódzki finansuje w połowie budowę Bazy Lotniczego Pogotowia Ratunkowego HEMS w Gorzowie Wlkp. Przy gorzowskim szpitalu od 2016 r. funkcjonuje tymczasowa baza kontenerowa Lotniczego Pogotowia Ratunkowego.</i> <i>Inne inwestycje realizowane przez lubuskie szpitale to np.: Zachodnie Centrum Medyczne w Krośnie Odrzańskim, Nowy Szpital w Świebodzinie (utworzenie oddziału neurologii i pracowni rezonansu magnetycznego), 105. Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ w Żarach (reorganizacja i zakup sprzętu), Wielospecjalistyczny Szpital SP ZOZ w Nowej (blok operacyjny), Szpital na Wyspie w Żarach (rozbudowa oddziałów).</i></p>	<p>powinna odnosić się do analizy potencjału i ewentualnych potrzeb w zakresie ochrony zdrowia w skali całego województwa, a nie tylko w odniesieniu do placówek nadzorowanych przez samorząd województwa lubuskiego.</p>	<p>niewuzględniona - zapis zostanie uwzględniony w sektorowym programie ochrony zdrowia.</p>
		<p>Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 Załączniki</p>	12	<p>Zapis dotyczący działań realizowanych z zakresu promocji zdrowia i kształtowania prozdrowotnych postaw mieszkańców województwa lubuskiego, tj. „<i>Samorząd Województwa Lubuskiego realizuje działania z zakresu promocji zdrowia i kształtowania prozdrowotnych postaw mieszkańców województwa lubuskiego</i>”.</p> <p>Proponuje się skorygować zapis tj. „<i>Jednostki Samorządu Terytorialnego realizują działania z zakresu promocji zdrowia i kształtowania prozdrowotnych postaw mieszkańców województwa lubuskiego</i>”.</p>	<p>Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego powinna odnosić się do analizy działań w zakresie ochrony zdrowia w skali całego województwa, a nie tylko w odniesieniu do samorządu województwa lubuskiego. <i>Działania z zakresu promocji zdrowia i kształtowania prozdrowotnych postaw mieszkańców województwa lubuskiego podejmowane są przez jednostki samorządu terytorialnego na zarówno na szczeblu gminnym, powiatowym, jak i wojewódzkim</i> (art. 7-9 oraz 48 – 48d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie uwzględniony w sektorowym programie ochrony zdrowia.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					publicznych – Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm.). Biorąc pod uwagę, że jest to projekt Strategii rozwoju województwa lubuskiego proponuje się skorygować zapis.	
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 Załączniki	65 Lubuskie e-Zdrowie	Zapis dotyczący uruchomienia e-usług i rozbudowy infrastruktury teleinformatycznej. Jest: „Celem projektu jest uruchomienie e-usług oraz rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej na potrzeby świadczenia usług z zakresu ochrony zdrowia na rzecz pacjentów <u>przez jednostki podległe Samorządowi Województwa Lubuskiego</u> oraz efektywniejszego stosowania technik ICT w tych podmiotach”. Proponuje się korektę tj.: „Celem projektu jest uruchomienie e-usług oraz rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej na potrzeby świadczenia usług z zakresu ochrony zdrowia na rzecz pacjentów <u>przez podmioty wykonujące działalność leczniczą</u> oraz efektywniejszego stosowania technik ICT w tych podmiotach”.	e-Usługi są projektem krajowym realizowanym w odniesieniu do wszystkich podmiotów wykonujących działalność leczniczą, a nie tylko jednostek podległych Samorządowi Województwa Lubuskiego. <u>Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego</u> powinna odnosić się do analizy potencjału i ewentualnych potrzeb w zakresie ochrony zdrowia w skali całego województwa, a nie tylko w odniesieniu do placówek podległych przez samorząd województwa lubuskiego.	NIE UWZGLĘDNIONO We wskazanym miejscu SRWL 2030 opisany jest aktualnie realizowany projekt. Nie ma już możliwości aby zmienić jego założenia.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 Załączniki Analiza SWOT Silne strony Sfera społeczna	81	Zapis dotyczący silnych stron sfery społecznej w analizie SWOT, tj.: „Rozwijająca się infrastruktura ochrony zdrowia i ratownictwa medycznego (bazy pogotowia lotniczego, radioterapia, Centrum Zdrowia Matki i Dziecka)”. Proponuje się uzupełnienie, tj.: „Rozwijająca się infrastruktura ochrony zdrowia i ratownictwa medycznego (bazy pogotowia lotniczego, radioterapia, Centrum Zdrowia Marki i Dziecka, <u>tworzenie, rozbudowa i doposażenie oddziałów, bloków operacyjnych i pracowni diagnostycznych w szpitalach</u> ”.	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego powinna odnosić się do analizy potencjału i ewentualnych potrzeb w zakresie ochrony zdrowia w skali całego województwa, a nie tylko w odniesieniu do placówek podległych przez samorząd województwa lubuskiego. Proponuje się uzupełnić informację dot. innych kluczowych inwestycji, realizowanych także w jednostkach ochrony zdrowia woj. lubuskiego niepodległych Samorządowi Województwa Lubuskiego.	NIE UWZGLĘDNIONO Treść propozycji pokrywa się z treścią punktu w analizie SWOT, a w nawiasie podano jedynie wybrane najważniejsze przykłady.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, Załączniki, Analiza SWOT, Zagrożenia Sfera społeczna	84	Zapis dotyczący ZAGROŻEN sfery społecznej w analizie SWOT Proponuje się dopisać: "Deficyt kadry medycznej (głównie lekarzy, pielęgniarek, fizjoterapeutów, diagnostów laboratoryjnych)."	Brak kadry medycznej jest istotnym zagrożeniem w obszarze ochrony zdrowia. Z danych statystycznych wynika, że w województwie lubuskim w odniesieniu do średniej krajowej występuje deficyt kadry medycznej m.in. lekarzy, pielęgniarek, fizjoterapeutów, diagnostów laboratoryjnych.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Nie ma potrzeby wskazywania poszczególnych grup zawodowych. Zapis dotyczący deficytu kadry medycznej zostanie uzupełniony.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	90 Pkt 16	Zapis pkt 16 dot. modernizacji infrastruktury ochrony zdrowia w województwie lubuskim w celu poprawy dostępności do usług medycznych,	<u>O modernizację infrastruktury opieki zdrowotnej mogą starać się wszystkie podmioty woj. lubuskiego, a nie tylko podmioty</u>	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załączniki		<p>tj. „... <i>Niezbędne jest stałe dostosowywanie podmiotów leczniczych do nowoczesnych standardów. Większość obiektów/budynków, w których siedziby mają jednostki ochrony zdrowia podległe SWL, jest wyeksploatowana i wymaga nakładów finansowych na remonty, rewitalizację, termomodernizację.</i>”</p> <p>Proponuje się usunąć zapis „w których siedziby mają jednostki ochrony zdrowia podległe SWL” nadając brzmienie:</p> <p><i>Niezbędne jest stałe dostosowywanie podmiotów leczniczych do nowoczesnych standardów. Większość obiektów/budynków jednostek szpitalnych jest wyeksploatowana i wymaga nakładów finansowych na remonty, rewitalizację, termomodernizację.</i>”</p>	<p><u>podległe SWL.</u> Wykazywanie jedynie jednostek podległych Urzędowi Marszałkowskiemu jest planem działań urzędu w ramach zarządzenia szpitalami, a nie perspektywą rozwoju lokalnej opieki zdrowotnej. Strategia rozwoju powinna być poparta diagnozą rzeczywistych potrzeb zdrowotnych społeczności lokalnej oraz potrzeb podmiotów udzielających świadczeń, przy równym ich traktowaniu - bez względu na formę prawną. Większość inwestycji finansowanych ze środków publicznych (w tym europejskich) wymaga od podmiotów leczniczych uzyskania pozytywnej opinii wojewody/Ministra Zdrowia o celowości inwestycji w zakresie ochrony zdrowia. W związku z powyższym podmioty lecznicze (w tym również podległe SWL) zwykle nie decydują samodzielnie o możliwości realizacji inwestycji, również tych związanych z modernizacją.</p>	
		Rozdział 11. Ramy Finansowania Strategii	71	<p>W Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego planowanie finansowe do roku 2030 ma charakter ogólny ze względu na długą perspektywę czasu przewidywania i szereg czynników i uwarunkowań mogących wpłynąć na ostateczne wartości kwot. Jak wynika ze strategii, trudno jest oszacować przede wszystkim wysokość środków z funduszy europejskich, ponieważ nadal trwają prace nad pakietem legislacyjnym na lata 2021-2027. Wszystko to oznacza, że prezentowane dane finansowe mają charakter szacunkowy. Dochody Województwa Lubuskiego (poza środkami unijnymi) tj. dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje z budżetu państwa planowane są na przestrzeni lat początkowo poniżej poziomu z 2018 roku, następnie - do roku 2030 - na poziomie roku 2018. Ważnym elementem poszukiwania źródeł finansowych są budżety jst poziomu lokalnego. W Strategii przyjęto nakłady inwestycyjne jst w kwocie 10,2 mld zł. Samorząd Województwa dokonał przeglądu potencjalnych źródeł finansowania Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 bez</p>	<p><u>System efektywnego finansowania inwestycji rozwojowych w województwie lubuskim</u> wymagał będzie stosowania różnych form wsparcia (zarówno wsparcia bezzwrotnego jak i zwrotnego). O ile pierwsza forma wsparcia bezzwrotnego pojawia się w projekcie SRWL 2030 o tyle druga forma wsparcia została pominięta.</p> <p>Zgodnie z przyjętą w ubiegłym roku Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 coraz większego znaczenia nabierze aktywne poszukiwanie dodatkowych źródeł finansowania rozwoju. Dlatego też istotnym elementem źródeł finansowania, niezbędnym do implementacji Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 oprócz źródeł wymienionych w projekcie ww. Strategii będą środki pomocy zwrotnej zgromadzone w ramach funduszy poręczeniowych i pożyczkowych. W przypadku środków zwrotnych z perspektywy 2007-2013, a w dalszej kolejności również środków z perspektywy 2014-2020 kluczowe jest uwzględnienie w SRWL 2030 zapisów</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO</p> <p>W przeprowadzonych szacunkach rzeczywiście nie wzięto pod uwagę mechanizmów zwrotnych zarówno z poprzednich okresów programowania, jak i okresu nadchodzącego. Nie znane są jeszcze wysokości kwot stanowiących podstawę do uruchomienia zwrotnych mechanizmów finansowania na lata 2021-2027. W przypadku poprzednich okresów finansowania należy założyć, że środki te z okresu 2007-2013 zostały wykorzystane w kolejnym okresie, a 2014-2020 są w użyciu. Ewentualna próba określenia wysokości tych</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				uwzględnienia środków wycofanych z instrumentów inżynierii finansowej w okresie 2007-2013 oraz instrumentów finansowych i pomocy zwrotnej w okresie 2014-2020, podlegających ponownemu wykorzystaniu w formie wsparcia zwrotnego. Proponuję zatem uszczegółowienie rozdziału 11. Ramy Finansowe Strategii w zakresie instrumentów finansowych i pomocy zwrotnej w okresie 2014-2020.	podsumowujących dotychczasowe wykorzystanie środków zwrotnych oraz określenie celów (wskazania priorytetów) do realizacji za pomocą tych środków.	środków będzie mieć charakter ogólny i szacunkowy nie tylko ze względu na wysokość kwot, ale i przypisywanie do poszczególnych celów. Nie wpłynie to znacząco na przedstawione wyniki finansowe.
		2. Wnioski z diagnozy 2.1. Sfera społeczna	6	Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego wskazano właściwy kierunek w zakresie planowania szerokich form wsparcia na rzecz aktywności osób starszych/seniorów. Proces starzenia się społeczeństwa generuje nowe potrzeby, problemy i wyzwania stojące przed instytucjami oraz lokalnymi społecznościami. Jest to grupa społeczna, która obecnie wymaga podjęcia lokalnej analizy ich potrzeb, w celu wyeliminowania wykluczenia społecznego. Analiza wymienionych zjawisk i procesów powinna prowadzić również do postawienia „nowych pytań” dot. funkcjonowania osób starszych, ich zmieniającej się roli w rodzinach, w lokalnych społecznościach, i instytucjach.	Sugestia - działania poza pomocą finansową, bardziej powinny skupiać się na stworzeniu „siatki” współpracujących ze sobą jednostek/podmiotów na szczeblu lokalnym, wykorzystując (wzmacniając/integrując) własne zasoby: rodzina/klient – służba zdrowia – pomoc społeczna – aktywność społeczna. Starzejące społeczeństwo, wymaga również podejmowania skoordynowanych działań w zapewnieniu właściwej opieki instytucjonalnej – większej oferty oraz szybszego dostępu do uzyskania wymaganej opieki (obecnie zbyt długie oczekiwanie na miejsce w placówkach całodobowych – domy pomocy społecznej, brak wystarczającej infrastruktury zakładów opieki leczniczej, oraz nie zawsze wystarczający dostęp do hospicjów). Wymagane jest wprowadzenie programów, konkursów – także grantowych na poziomie lokalnym (gminnym/ powiatowym), w tym zakresie. Do rozważenia „pobudzenie” lokalnej społeczności - stworzenie narzędzi, budżetu do zakładania aktywnych grup seniorów, sąsiedztwa – jako forma działań samopomocowych (np. usługi opiekuńcze = pomoc sąsiedzka). Uwaga - większy nacisk na edukację: poszerzenie oferty do występujących potrzeb osób starszych, chorych przewlekle, w tym wieku podeszłego, niepełnosprawnych, także bezdomnych (schroniska z usługami opiekuńczymi, pielęgniarka środowiskowa, geriatra...).	Uwaga o charakterze komentarza. Do rozważenia podczas planowania przyszłych działań na rzecz seniorów w ramach programu na rzecz osób starszych.
		2. Wnioski z diagnozy 2.3. Sfera Przestrzenna	14	Odnosząc się do kwestii bezpieczeństwa energetycznego regionu należałoby uwzględnić działania mające na celu poprawę dostępu do Krajowego Systemu Energetycznego - budowa	Wydane zostały decyzje lokalizacyjne dla inwestycji : - budowa stacji elektroenergetycznej w Baczynie (wraz z pozwoleniem na budowę -	NIE UWZGLĘDNIONO Powyższe informacje są częściowo ujęte w załączniku, str. 93, jako

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				pierwszym odcinkiem drogi międzynarodowej na terenie Polski (województwo lubuskie) i ostatnim odcinkiem przy dawnym przejściu granicznym w Świecku.		dotyczy również określania obszarów funkcjonalnych. Zapisy dot. miast przygranicznych zostaną w strategii rozszerzone.
		4. WIZJA ROZWOJU I CEL GŁÓWNY 6. CEL STRATEGICZNY 2 6.2 Kierunki interwencji (działań) Cel operacyjny 2.1 Kierunki interwencji celu operacyjnego 2.1	42	Cel strategiczny 2. Cel operacyjny 2.1 h. Wspieranie budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury edukacyjnej PROPOZYCJA ZAPISU: h. Wspieranie budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury edukacyjnej i żłobkowej i. Wzmacnianie cyfryzacji sektora edukacji, w tym bibliotek PROPOZYCJA ZAPISU: i. Wzmacnianie cyfryzacji sektora edukacji i bibliotek (należy dodać biblioteki po spójniku i gdyż biblioteki nie są infrastrukturą edukacyjną).	Żłobki nie są infrastrukturą edukacyjną a wiadomym jest, iż potrzeba zapewnienia opieki najmłodszym mieszkańcom naszego województwa jest znacząca. Biblioteki nie mogą być łączone z sektorem edukacji, gdyż są one instytucjami kultury konieczne jest w tym punkcie dołączenie ich po spójniku.	UWZGLĘDNIONO
		4. WIZJA ROZWOJU I CEL GŁÓWNY 6. CEL STRATEGICZNY 2 6.2 Kierunki interwencji (działań) Cel operacyjny 2.3 Kierunki interwencji celu operacyjnego 2.3	43	a. Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług zdrowotnych, w tym opieki długoterminowej PROPOZYCJA ZAPISU a. Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług zdrowotnych, w tym opieki długoterminowej i paliatywnej.	Uzupełnienie zapisu i dodanie opieki paliatywnej winno być priorytetem i odgrywać znaczącą rolę w długoterminowych dokumentach strategicznych województwa.	UWZGLĘDNIONO
		10. System realizacji i monitorowania strategii 10.1 System realizacji strategii Instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA, szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grup Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załączniki I Diagnoza Społeczno-Gospodarcza Województwa Lubuskiego	19	Lokalne Grupy Działania jako podmioty zajmujące się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych,	Pominiecie w diagnozie województwa w części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		2 SFERA SPOŁECZNA 2.3 Polityka społeczna Ekonomia społeczna		które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezwrotnych dotacji. Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów. Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwanie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz przyznając 168 bezwrotnych dotacji spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.	nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku.	w zakresie ich działalności.
		I DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2 SFERA SPOŁECZNA 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	20	Brak aktualnych danych odnoszących się do sektora pozarządowego. W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Obecnie dostępne są badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor.	Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.
		Załączniki I DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 3. SFERA GOSPODARCZA	34	Dodanie 10 lubuskich lokalnych grup działania, które jako instytucje otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwanie od 2008 r. zajmujące się w regionie rozwojem przedsiębiorczości udzielały bezwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne oraz ich	Pominiecie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		3.3 Przedsiębiorczość, przemysł, usługi Instytucje otoczenia biznesu		rozwijanie, podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego.	lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich. Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewalutowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy. Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”. Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB.	
		Załączniki IV PRZEDSIĘWZIĘCIA CEL strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi 18. Lubuskie dziedzictwo	90	Wspieranie wartościowych projektów w zakresie upowszechniania regionalizmu oraz promocji regionu m.in. takich jak: aplikowanie dwumiasta Ślubice – Frankfurt nad Odrą do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury	Program Europejskich Stolic Kultury ma na celu promowanie bogactwa i różnorodności kultur oraz wzmocnienie u obywateli poczucia przynależności do wspólnego, europejskiego obszaru kulturowego. Miasto (region), które zostaje Europejską Stolicą Kultury przez rok realizuje specjalny program kulturalny,	NIE UWZGLĘDNIONO Opis przedsięwzięcia jest ogólny. Zadanie wpisuje się w przedsięwzięcie. Uszczegółowione zapisy w zakresie dziedzictwa kulturowego zostaną ujęte

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		kulturowe			korzysta też z inwestycji, które mają przyczynić się do jego waloryzacji i wspomóc jego długoterminowego rozwoju kultury. Tytuł Europejskiej Stolicy Kultury jest dla województwa doskonałą szansą promocji, przyciągnięcia międzynarodowej publiczności i turystów, a także aktualizacji strategii rozwoju województwa poprzez działalność kulturalną.	w regionalnym programie kultury.
		Załączniki IV PRZEDSIĘWZIĘCIA CEL strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi 19. Aktywne lubuskie	91	Celem jest stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi rekreacji i sportu w województwie lubuskim poprzez aktywizację sportową dzieci i młodzieży z terenu województwa lubuskiego. Wsparcie klubów sportowych i zawodników w celu podnoszenia poziomu sportowego i organizacyjnego. Istotną kwestią będzie również rozwój infrastruktury sportowej służącej do organizacji imprez rangi regionalnej, krajowej i międzynarodowej organizowanych m.in. na obiektach Słubickiego Ośrodka Sportu i Rekreacji.	Baza sportowa – Słubickiego Ośrodka Sportu i Rekreacji ambasadora sportu w województwie i kraju jest znana w kraju i poza jego granicami. Sam stadion należy do najstarszych obiektów sportowych w Środkowej Europie. SOSiR realizuje zadania gminne, wojewódzkie, ogólnopolskie, transgraniczne i międzynarodowe. Jednak z biegiem lat wymagania związane z certyfikacją obiektów zarówno w piłce nożnej, lekkiej atletyce, czy rekreacji – pływaniu wzrastają. Zabudowa historyczna – arkady w stylu romańskim, trybuny wymagają kolejnych zabiegów modernizacyjnych. Uwzględnienie obiektu w zapisach takiego dokumentu jak SRWL pozwoliłaby na zwrócenie uwagi na aktualne zapotrzebowanie obiektu.	NIE UWZGLĘDNIONO Opis przedsięwzięcia jest ogólny. Zadanie wpisuje się w przedsięwzięcie.
		Załączniki IV PRZEDSIĘWZIĘCIA CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu 31. Rozbudowa infrastruktury rowerowej na terenie województwa lubuskiego	93	Budowa zintegrowanego systemu dróg rowerowych na terenie województwa lubuskiego, z uwzględnieniem ciągłości powstających szlaków łączących ze sobą stolice województw z pozostałymi miejscowościami subregionów oraz istniejące już ścieżki i ciągi w tym o znaczeniu ponadregionalnym, transgranicznym i międzynarodowym. Preferowane będą również projekty dróg rowerowych stanowiące kontynuację już istniejących ciągów oraz łączących miejscowości w ramach powiatów oraz gmin, przy wykorzystaniu infrastruktury przeciwpowodziowej w postaci korony wałów wzdłuż rzeki Odry.	Propozycja odnosi się do dwóch aspektów uwzględnienia w zapisach na poziomie działań kwestii dotyczących połączeń rowerowych z drogami i ścieżkami rowerowymi po stronie Niemiec np. międzynarodową drogą R1 , jak również wykorzystania infrastruktury przeciwpowodziowej w postaci korony wałów wzdłuż rzeki Odry. Zainteresowanie się tym zagadnieniem z poziomu SRWL ma duże znaczenie ponadregionalne. Droga rowerowa R 1 jest przedstawiana na wszystkich przewodnikach rowerowych publikowanych przez stronę polską i niemiecką. Przyciąga wielu turystów, którzy poprzez poprawę infrastruktury po lubuskiej stronie mieliby okazję lepiej poznać nasz cały region, jego przyrodę i atrakcje turystyczne	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz w koncepcji przygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
22.	Starostwo Powiatowe w Nowej Soli	Załączniki do projektu SRWL 2030 – rozdział 2 Strefa Społeczna, pod-	11	Do czołowych placówek opieki zdrowotnej województwa lubuskiego zaliczają się: /dopisać/ Wielospecjalistyczny Szpital w Nowej	Wielospecjalistyczny Szpital w Nowej Soli ma znaczenie ponadregionalne świadcząc usługi dla wielu powiatów z województwa lubuskiego	NIE UWZGLĘDNIONO Uwaga zostanie uwzględniona

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		rozdział 2.2 Usługi publiczne ochrona zdrowia		Soli	jak również powiatów z województw ościennych	w sektorowym programie ochrony zdrowia.
23.	Gmina Krzeszyce	Załącznik rozdział IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu pkt. 23	91	Rozbudowa drogi krajowej nr 22 od m. Karkoszków do skrzyżowania z drogą krajową nr 24 obejmującą budowę obwodnicy m. Krzeszyce.	Dzięki tej inwestycji zabezpieczymy naszych mieszkańców przed uciążliwym hałasem pochodzącym od drogi krajowej. Aktualnie przez Krzeszyce przejeżdża 7500 pojazdów na dobę w tym 1500 tirów (w niedalekiej przyszłości ilość tirów znacznie się zwiększy w wyniku nowych inwestycji na strefie inwestycyjnej w Karkoszowie). Dodatkowo mając na uwadze planowaną inwestycję w ciągu drogi krajowej 31 tj. obwodnica m. Kostrzyn nad Odrą i budowę mostu na rzece Odrze w Kostrzynie nad Odrą zwracamy uwagę na mogącą się pojawić wzmożony ruch na drodze nr 22.	UWZGLĘDNIONO Uwaga uwzględniona kompleksowo dla całego przebiegu drogi krajowej nr 22 na terenie województwa lubuskiego.
		Załącznik rozdział IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 2. (brak punktu należy go dodać)	91	Modernizacja infrastruktury w placówkach wychowania przedszkolnego zlokalizowanych na wsi.	W placówkach wychowania przedszkolnego zlokalizowanych na wsi odsetek dzieci w wieku 3-5 lat jest wciąż niewielki i wynosi 51,1%. W porównaniu do miast jest o połowę niższy. Ma na to wpływ brak środków finansowych w gminach wiejskich na rozbudowę istniejącej infrastruktury w celu zwiększenia miejsc dla wielu chętnych rodziców pragnących umieścić dzieci w przedszkolu.	NIE UWZGLĘDNIONO Temat został ujęty w kierunkach działań celu operacyjnego 2.1.
		Załącznik rozdział IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi (brak punktu należy go dodać)	91	Modernizacja infrastruktury sportowej w szkołach podstawowych.	W placówkach oświatowych należy rozwijać infrastrukturę sportową, a dzięki temu propagować aktywny i zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży. Ostatnie badania nad otyłością wśród dzieci i młodzieży alarmują, że ten problem wzrasta. Należy uatrakcyjnić zaplecze sportowe tak by zachęcić dzieci do wysiłku fizycznego.	NIE UWZGLĘDNIONO Modernizacja infrastruktury sportowej zapisana jest w celu operacyjnym 2.5.
		Załącznik rozdział IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu pkt. 24	92	Modernizacja drogi wojewódzkiej 131 na odcinku Krzeszyce – Nowiny Wielkie. Modernizacja drogi wojewódzkiej 138 na odcinku Muszkowo – Długoszyn.	Obie drogi na części swoich odcinków są już bardzo mocno wyeksploatowane, na terenie miejscowości brak jest chodników lub ścieżek dla pieszych zapewniających bezpieczeństwo kierującym pojazdami i pieszym.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		Załącznik rozdział IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 3.	93	Rozbudowa infrastruktury rowerowej na terenie gminy Krzeszyce – Słońsk – Kostrzyn nad Odrą.	Połączenie tych trzech gmin atrakcyjnych turystycznie między innymi ze względu na Park Narodowy „Ujście Warty” pozwoli na połączenie tras rowerowych pomiędzy dwoma	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Integracja przestrzenna regionu pkt. 31			powiatami sulęcińskim i gorzowskim.	opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz w koncepcji przygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
		Załącznik rozdział IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu pkt. 34	94	Przywrócenie ekosystemu odwadniająco-nawadniającego w dolinie nadwarciańskiej.	Prawidłowo utrzymany ekosystem odwadniająco-nawadniający jest bardzo istotny w gminach zagrożonych powodzią, ale jednocześnie ma istotne znaczenie w okresach suszy.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące powodzi i suszy całego województwa, zostaną uzupełnione.
24.	Biuro Poselskie Posła na Sejm RP Krystiana Kamińskiego	roz. 2, 2.1	8	Zmiana w tekście: „zrównoważona” zamiast „efektywna” polityka imigracyjna	-	NIE UWZGLĘDNIONO Brak uzasadnienia do uwagi. Pojęcie „zrównoważona” nie zostało w tym kontekście wyjaśnione.
		roz. 2, 2.2	10	Skreślenie wyrażenia: „również zachęcanie imigrantów, których w regionie przybywa do pozostania”.	-	Brak uzasadnienia do uwagi. Treść zapisu zostanie jeszcze raz przeanalizowana.
		roz. 2, 2.2	11	Zmiana sformułowania w dolnym akapicie na: „region jest jednym z najbardziej zasobnych w węgiel brunatny obszarów w Polsce, dlatego możliwa jest odkrywkowa eksploatacja złóż i wytwarzanie energii elektrycznej. UE stawia liczne wymogi w zakresie bezpieczeństwa dla zdrowia i środowiska, co należałoby uwzględnić przy tego typu inwestycji.”	-	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Coraz bardziej rygorystyczna polityka klimatyczno-energetyczna UE nie zakłada dalszego wsparcia budowy odkrywkowych kopalni węgla brunatnego, wraz z elektrowniami opalonymi tym surowcem. UE podkreśla konieczność spełniania bardzo wysokich standardów środowiskowe. Zapisy SRWL w kierunkach interwencji 3.3.a. nie wykluczają wykorzystania tego surowca przy zachowaniu wszelkich wymogów środowiskowych i klimatycznych.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		roz. 4, 4.1	34	Skreślenie w 2 podpunkcie słowa „wielokulturowego”	-	NIE UWZGLĘDNIONO Brak uzasadnienia do uwagi.
		roz. 7, 7.2	48	W podpunkcie c. dodanie sformułowania „budowa zbiorników retencyjnych”	-	UWZGLĘDNIONO
		roz. 4, 4.4 Załączniki	60	Zweryfikowanie autentyczności informacji o wstrzymaniu prac związanych z budową kompleksu energetycznego „Gubin-Brody” oraz o braku możliwości osiągnięcia przez elektrownie węglowe dopuszczalnego wskaźnika emisji CO ₂ .	-	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Istnieje wiele niejednoznacznych zapisów w dokumentach krajowych dotyczących ww. kompleksu (w tym potwierdzenie w projekcie Polityki energetycznej Polski do 2040 roku). Ponadto należy brać pod uwagę coraz bardziej zaostrzoną politykę klimatyczno-energetyczną UE i konieczność wykorzystania nowoczesnych technologii.
		Analiza SWOT, sfera gospodarcza Załączniki		Skreślenie punktu „Relatywnie wysoka liczba imigrantów zarobkowych” oraz dodanie w kolumnie SŁABE STRONY punktu „niedostateczne wykorzystanie zasobów mineralnych województwa”.	-	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapis zostanie uzupełniony w analizie SWOT.
		Uwaga o charakterze ogólnym		W strategii poświęcono zdecydowanie za mało miejsca przemysłowi wydobywczemu, a w szczególności szansom i możliwościom jakie stwarza dla województwa eksploatacja złóż miedzi i węgla brunatnego. Poza szerszą analizą potencjału warto przeanalizować, jakie działania mogłyby podejmować władze województwa dla wsparcia tego typu inicjatyw.	-	NIE UWZGLĘDNIONO Uwaga o charakterze komentarza. Ze względu na wiele niejasności oraz rozbieżności dotyczących budowy kompleksu Gubin-Brody, na przestrzeni kilku ostatnich lat władze województwa podjęły szereg działań mających na celu merytoryczną debatę i wyjaśnienie istniejących wątpliwości w tym zakresie.
25.	Gmina Santok	Rozdz. 7 Cel strategiczny 3. Cel operacyjny 3.5	49	Uzupełnienie pkt-u e. Rozwój wewnętrznej i zewnętrznej współpracy MOF-ów obu miast wojewódzkich o podpunkt:	Włączenie powiatów gorzowskiego i zielonogórskiego w realizację ZIT MOF OW Gorzowa i Zielonej Góry wzmocni integrację	NIE UWZGLĘDNIONO Współpraca w ramach ZIT, co do zasady,

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<ul style="list-style-type: none"> Włączenie samorządów szczebla powiatowego do realizacji wspólnych projektów w ramach zintegrowanych inwestycji terytorialnych. 	obszarów i zwiększy możliwości realizacji projektów np. z zakresu mobilności podmiejskiej. Propozycja wychodzi też naprzeciw nowelizacji Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju i innych ustaw, gdzie przewidziano możliwość udziału samorządu powiatowego w sporządzaniu strategii rozwoju ponadlokalnego dla sąsiadujących ze sobą gmin powiązanych funkcjonalnie.	powinna mieć możliwie szeroki charakter, również w kontekście partnerów włączonych w proces realizacji strategii. Nie ma formalnych przesłanek, które uniemożliwiłyby zawiązanie współpracy w proponowanej konfiguracji. Rozstrzygnięcie w tym zakresie powinno być zawarte we wspólnej strategii ponadlokalnej/ ZIT. Strategia rozwoju województwa nie powinna natomiast narzucać konfiguracji takiego partnerstwa.
		Załączniki. IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 2. Przedsięwzięcie 18. Lubuskie dziedzictwo kulturowe.	90	Proponowane jest uwzględnienie Santoka jako siedziby ośrodka promocji dziedzictwa kulturowego województwa lubuskiego. Realizacja przedsięwzięcia obejmowałaby: - etap II zagospodarowania grodziska (zakres rzeczowy: wieża widokowa), - etap III (zakres rzeczowy: budowa centrum edukacji historycznej i promocji województwa lubuskiego), - stworzenie ośrodka winiarstwa i pszczelarstwa wraz z zagospodarowaniem terenów pod uprawę winogron i hodowlę pszczół.	Propozycja oparta jest na możliwości wykorzystania endogenicznych zasobów: - ważny ośrodek wczesnopiastowskiego państwa polskiego, którego pozostałością jest częściowo przywrócone dla ruchu turystycznego średniowieczne grodzisko, - gmina jest elementem Lubuskiego Szlaku Wina i Miodu, - istniejąca współpraca Województwa Lubuskiego (muzeum lubuskie), PAN (instytut archeologii i etnologii) oraz Gminy. Zrealizowane inwestycje i posiadane zasoby, które są bazą dla realizacji przedsięwzięcia: - zagospodarowanie terenu wczesnośredniowiecznego grodziska w Santoku, - modernizacja Muzeum Grodu Santok, - odnowienie winnic w Santoku.	NIE UWZGLĘDNIONO Uszczegółowione zapisy w zakresie dziedzictwa kulturowego zostaną ujęte w regionalnym programie kultury. Zapisy dotyczące pszczelarstwa zostaną wzmocnione w celu operacyjnym 1.7.
		Załączniki. IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 3. Przedsięwzięcie 24. Inwestycje priorytetowe na drogach wojewódzkich.	92	Proponowane jest wskazanie priorytetowych dla regionu dróg wojewódzkich, które będą modernizowane w pierwszej kolejności, zgodnie z zapisaną w SRWL metodologią, czyli intensyfikacją wysiłku inwestycyjnego na drogach prowadzących do węzłów na sieci TEN-T. Wśród dróg wojewódzkich uwzględnionych w ramach niniejszego przedsięwzięcia postulujemy, aby zapisana została DW 158	Zapisy SRWL w zakresie dróg wojewódzkich byłyby spójne z zapisami dot. dróg krajowych, gdzie wskazano numery dróg oraz priorytetowe zadania. „Plan inwestycji priorytetowych planowanych do realizacji na drogach wojewódzkich w l. 2021-2027” stanowiłby dokument wykonawczy dla SRWL, uszczegółowienie jej zapisów oraz zawierał harmonogram zapisów strategii wraz z	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				Gorzów Wlkp. – Santok – Drezdenko.	wykazem konkretnych odcinków przewidzianych do modernizacji.	
		Załączniki. IV. PRZEDSIĘWZIECIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 3.. Przedsięwzięcie 26. Modernizacja linii kolejowych.	92	W zapisach dotyczących modernizacji linii kolejowej nr 203 wnioskujemy o uwzględnienie budowy nowych przystanków (Czechów) oraz nie tylko modernizacji, ale także zmiany lokalizacji istniejących (Santok). Ww. zapisy mogą być ewentualnie zawarte w kolejnym przedsięwzięciu strategicznym nr 27 dot. stacji i dworców.	Budowa nowych punktów obsługi podróży oraz zmiana lokalizacji niektórych istniejących przystanków, tak aby odpowiadały współczesnej siatce osadniczej, przyczyni się do poprawy efektywności projektu modernizacji linii kolejowej.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Przeredagowany zostanie zapisu na str. 46 SRWL 2030: Poprawa stanu infrastruktury pasażerskiej stacji i przystanków kolejowych oraz budowa przystanków w nowych lokalizacjach, zwiększenie liczby połączeń kolejowych w ramach publicznego transportu zbiorowego, ze szczególnym uwzględnieniem połączeń największych miast regionu z polskimi metropoliami i połączeń transgranicznych.
		Załączniki. IV. PRZEDSIĘWZIECIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 3. Przedsięwzięcie 30. Modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej i Międzynarodowej Drogi Wodnej E70.	93	Wnioskujemy o rozszerzenie zapisu dot. funkcji pasażerskiej (turystycznej) w opisie MDW E-70 poprzez zawarcie zapisu o rozbudowie mariny w Santoku (tak jak w przypadku funkcji transportowej wskazuje się tworzenie centrów logistyczno-operacyjnych).	Funkcja turystyczna jest w horyzoncie czasowym obowiązywania SRWL jedyną możliwością istotnego wykorzystania gospodarczego MDW E-70. Stąd też zasadne jest wsparcie dla inwestycji w ww. zakresie.	NIE UWZGLĘDNIONO Funkcja turystyczna jest zapisana w opisie przedsięwzięcia. Budowa mariny w Santoku jest zapisem zbyt szczegółowym.
		Załączniki. IV. PRZEDSIĘWZIECIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 3. Przedsięwzięcie 34. Poprawa ochrony przeciwpowodziowej w województwie lubuskim.	95	Uwzględnienie w ramach kompleksowej ochrony przeciwpowodziowej, także zagospodarowania wód opadowych.	Jest to istotny problem w dorzeczu Warty i Noteci, w Gminie Santok dotyczy on miejscowości leżących na morenie nad doliną Warty.	UWZGLĘDNIONO
26.	Urząd Miejski Żary	Wyzwanie nr 6, ppkt2 uzupełnić zapis	16	Jest: zintegrowany rozwój wojewódzkich obszarów funkcjonalnych Proponuję: Zintegrowany rozwój wojewódzkich i subregionalnych miejskich obszarów funkcjonalnych.	Zapis proponowany równomiernie rozkłada rozwój na całość województwa. Ośią rozwoju jest od Gorzowa do Zielonej Góry S3 i dalej do Żar DK 27, a to wynika z Diagnostyki rys. 9 str.47.	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Obszary zagrożone powodzią	32	W woj. lubuskim ryzyko zalań, podtopień i powodzi dotyczy przede wszystkim rzek: Odra, Warta, Noteć, Bóbr z Kwisą i Żarką, Nysa Łużycka z Lubszą.	Praktycznie po każdej większej ulewie zalewane są dzielnice Żar przyległe do Żarki. Wykonano projekt modernizacji i sprawa po reorganizacji Wód Polskich gdzieś zagubiła się.	Dokument zostanie uzupełniony z uwzględnieniem rekomendacji PGW Wody Polskie m.in. dotyczących powołania się na Plan zarządzania ryzykiem powodziowym i mapy zagrożenia powodziowego.
		Temat c.d.	34	Proponuję do gmin dopisać Żary (gminę miejską).	j.w.	Dokument zostanie uzupełniony z uwzględnieniem rekomendacji PGW Wody Polskie m.in. dotyczących powołania się na Plan zarządzania ryzykiem powodziowym i mapy zagrożenia powodziowego.
		Cel operacyjny 3.1	46	Proponuję dopisać ; Promowanie rozwoju infrastruktury na starych terenach powojennych.	Obszary starych koszar i przyległe są nieużytkami, ale stanowią potencjał rozwojowy, nie tylko w Żarach ale też w wielu innych miastach.	UWZGLĘDNIONO
		Cel Operacyjny 3.3 rozszerzyć zapis	47	Wspieranie działań do wprowadzenia taryf za gaz GZ50 i GZ 41,5 proporcjonalnych do kaloryczności gazu.	Obecne taryfy dyskryminują obszary województwa z gazem GZ 41,5 mimo, że koszty pozyskania tego gazu są dużo niższe niż GZ 50.	NIE UWZGLĘDNIONO Województwo Lubuskie nie ma wpływu na regulację cen gazu czy energii elektrycznej. Taryfy są przygotowywane przez przedsiębiorstwa energetyczne, a następnie analizowane i ewentualnie zatwierdzane przez Prezesa Urzędu.
		Cel operacyjny nr 3.5 Ppkt e - dopisać	49	*Wzmocnienie powiązań obszaru MOF Żarsko – Żagańskiego i A18 wraz z wykorzystaniem osi rozwoju wzdłuż DK 27 z obszarem wojewódzkim Zielonej Góry.	Sprawę wyjaśnia rys. 9 na str. 47 Diagnozy Jest to adekwatne do zapisu o obszarze Świebodzińsko – Międzyrzeczkim.	UWZGLĘDNIONO
		Cel. Operacyjny nr 3.6 Proponuję dopisać	49	Promowanie przyłączenia do subregionalnych miast średnich jak np. Nowa Sól, Żary, Żagań gmin tzw. obwarzanków.	Podobnie jak po przyłączeniu gminy Zielona Góra spowoduje to spowolnienie spadku ludności w miastach albo nawet odwrócenie trendu utraty funkcji. W ZG następuje wzrost ludności od czasu przyłączenia gminy wiejskiej.	UWAGA ZASADNA. Łączenie sąsiadujących jednostek samorządu terytorialnego w jedną JST z pewnością wpływa korzystnie na wzrost

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						potencjału rozwojowego tych obszarów, jednak proces ten powinien odbywać się przede wszystkim z inicjatywy zainteresowanych samorządów i po konsultacjach z ich mieszkańcami.
		DIAGNOZA Dopisać A18 wraz z A4 do międzynarodowych korytarzy	5	A-18 Berlin – Wrocław – Kraków- Ukraina	A18 jest w sieci TEN- T i wchodzi teraz w okres realizacji. Powinna być do 2025 gotowa w całości.	UWZGLĘDNIONO
		DIAGNOZA Turystyka kulturowa, proponuje się dopisać	14	Szlaki rodów Bibersteinów i Promnitzów.	Kompleks zamkowo – pałacowy w Żarach jest największym kubaturowo zamkiem w województwie i jednym z większych w Polsce. W obiekcie wielokrotnie bywali królowie Polsce, Pruscy, Czech, Cesarze Niemiec i Austrii. Ród Bibersteinów posiadał całe dorzecze Nysy i z nim związana jest historia Frydlantu w Czechach, Żar, Forstu, Beeskow, Storkow. Była tu siedziba sądu Landowego Łużyc. Ich herb róg jelenia jest znakiem wielu miejscowości i powiatów po obu stronach granicy. Do Promnitzów należały Brody, powiat Żarski, Iłowa, Kliczków, Brzeg, Pieszyce, Pszczyna, Drehna, pałac Riesa koło Drezna i wiele innych. Za ich czasów w Żarach kapelmistrzem na ich dworze był Georg Phillip Telemann – muzyk wówczas bardziej znany niż Bach, który do kultury światowej przeniósł polską muzykę ludową. Zamek Bibersteinów obecnie przeszedł z powrotem w ręce miasta i będzie rewaloryzowany z myślą o centrum Telemanna w Polsce. Jest to wyjątkowy i chyba najciekawszy obiekt renesansowy w województwie ze sztukateriami i freskami z XVI w.	UWZGLĘDNIONO
		DIAGNOZA Kłasy	Str. 35	Dopisać Żarski Klaster Lnierski.	W ramach klasztoru produkowane są z uprawianego w okolicach Inu opartą na kilku patentach mieszaninę estrów Q3 i Q6 . Estry i olej używane są w zdrowej żywności posiadającej certyfikaty.	UWZGLĘDNIONO
		DIAGNOZA 3. 6 potencjał turystyczny	Str. 41	Wyjątkowa jest morena polodowcowa „Geopark Łuk Mużakowa” wpisana na światową listę	Geopark Łuk Mużakowa jest w ostatnich latach jednym z najciekawszych nowych	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Dopisać akapit o morenie polodowcowej Łuk Mużakowa		Geoparków UNESCO oraz dalszy jej ciąg „Las Żarski” inaczej Zielony Las chroniony prawem NATURA 2000 z najwyższym wzniesieniem województwa lubuskiego 226,9 m n. p. m.	terenów. Trwają prace na jego rozszerzeniem o Las Żarski.	
		DIAGNOZA Transport drogowy – dopisać do wąskich gardeł	Str.53	Wraz z modernizacją A18 radykalnie zwiększy się ruch na drodze Berlin- Wrocław. Na drogach alternatywnych tj. DK12 oraz DK27 także nastąpi duży wzrost. Już dziś brakuje łącznika pomiędzy DK 12 i DK 27 przed Żarami dającego gwarancję funkcjonowania A18 i Żar w sytuacjach kryzysowych.	W razie wypadku na A18 pomiędzy węzłem Żary Południe i Żary Zachód praktycznie całe miasto jest sparaliżowane. Już dziś w pobliskim rondzie przy zbiegu dróg DK 12 i DK 27 są ciągłe korki.	NIE UWZGLĘDNIONO Propozycje zostaną przeanalizowane podczas prac nad dokumentem branżowym: Program Rozwoju Transportu oraz skierowane do zaopiniowania przez GDDKiA.
		DIAGNOZA Międzynarodowe korytarze	Str.57	Dopisać do sieci TEN-T A18 Berlin – Wrocław.		NIE UWZGLĘDNIONO A18 nie leży w korytarzu sieci bazowej TEN-T.
		IV Przedsięwzięcia Strategiczne Pkt. 5 dopisać	Str. 88	Podjęcie działań, aby taryfy na gaz GZ41,5 i GZ50 były proporcjonalne do kaloryczności gazu.	Obecne taryfy są bardzo zbliżone mimo, że koszt uzyskania gazu GZ 41,5 jest dużo niższy niż GZ50. Jest to dyskryminacja powiatów żagańskiego i żarskiego. Rzutuje to także na tempo wymiany pieców i smog.	NIE UWZGLĘDNIONO Województwo Lubuskie nie ma wpływu na regulację cen gazu czy energii elektrycznej. Taryfy są przygotowywane przez przedsiębiorstwa energetyczne, a następnie analizowane i ewentualnie zatwierdzane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.
		IV Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny nr 3, 23. Modernizacja dróg krajowych	Str. 91	Lipinki Łużyckie , Żagań, Szprotawa, Szlichtyngowa i Wschowa w ciągu drogi krajowej DK 12 - skreślić, a wpisać: Modernizacja drogi nr DK12 od Autostrady A18 poprzez Lipinki Łużyckie, Żary, Żagań, Szprotawę do granicy województwa i za Głogowem dalsza modernizacja w Szlichtyngowej i Wschowie. Wybudowanie łącznika pomiędzy DK 12 i DK 27 przed Żarami.	Proponuję to inaczej precyzyjniej opisać problem: Na drodze DK 12 potrzeba wiele inwestycji: ścieżki rowerowe , rondo z drogą wojewódzką Nr 287 na Gubin, rondo przed koszarami w Żarach i nowa droga do dzielnicy Kunice, modernizacji ronda u zbiegu dróg DK 12 i DK 27 (bajpasy) itd. Łącznik przed Żarami (ul. Fabryczna – Swiss Krono) jest niezbędny do bezpiecznego funkcjonowania A18 pomiędzy węzłami Żary Południe i Żary Zachód. W miejscu połączenia DK 27 i D12 odnotowywane są już częste korki. Trudno sobie wyobrazić jeśli ruch na A18 po modernizacji wzrośnie 2-3 krotnie i tym samym drogi krajowe DK12 i 27 będą dużo więcej obciążone. Można się wtedy	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Propozycje zostaną przeanalizowane podczas prac nad dokumentem branżowym: Program Rozwoju Transportu oraz skierowane do zaopiniowania przez GDDKiA.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					spodziewać ciągłej blokady dróg i miasta.	
27.	osoba fizyczna	4.3 Infrastruktura transportowa – transport drogowy	51-52	BUDOWA MOSTU PRZEZ ODRE W POŁĘCKU W CIĄGU DW. 138.	Połączenie dwóch gmin Gubin i Maszewo, wpływ na ich rozwój, duże znaczenie gospodarcze. Połączenie autostrad A18 z A2 - alternatywa dla S3 – (trasa na wypadek blokady czy wypadku .) i DK 29 – (odciążenie mostu w Krośnie Odrzańskim).	UWZGLĘDNIONO Budowa mostu w Połęczku zostanie uwzględniona w zał. 4 w przedsięwzięciach strategicznych.
		4.3 Infrastruktura transportowa – transport drogowy	51-52	MODERNIZACJA DW 286; 287 I ODCINKA 289 – TRASA GUBIN- LUBSKO- ŻARY.	Droga w fatalnym stanie technicznym . Duży ruch samochodów osobowych i ciężarowych. Wpływ na rozwój gmin Żar, Lubsko, Brody i Gubin. Połączenie dróg krajowych DK32 z DK27.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
28.	EWE energia sp. z o.o. Międzyrzecz	2.2. Sfera gospodarcza	12	W zdaniu: Konieczne jest wspieranie działań na rzecz zwalczania źródeł niskiej emisji oraz zmniejszanie emisji dwutlenku węgla do atmosfery.: proponujemy zastąpienie „dwutlenku węgla” wyrażeniem „gazów cieplarnianych”. Zastąpienie tych sformułowań proponujemy w całym tekście ewentualnie w formie: „gazów cieplarnianych, w tym dwutlenku węgla” Po tym zdaniu Po bloku proponujemy dodanie następującego zapisu: „W tym celu wskazane jest promowanie zużycia ciepła z lokalnych systemów ciepłowniczych oraz użytkowania gazu ziemnego oraz biogazu w gospodarstwach domowych w celach grzewczych.”	Gazy cieplarniane to pojęcie szersze niż dwutlenek węgla: obejmuje np. metan, którego wpływ jest kilkudziesięciokrotnie silniejszy niż dwutlenku węgla. Obniżenie zanieczyszczenia powietrza poprzez eliminację głównej przyczyny smogu, tj. niskiej emisji/ redukcja emisji gazów cieplarnianych, w tym dwutlenku węgla.	UWZGLĘDNIONO
		Wyzwanie 8: Poprawa stanu środowiska naturalnego	17	Proponujemy dopisanie podpunktu: <i>... dalszy rozwój i modernizacja infrastruktury ciepłowniczej, w tym źródeł ciepła opalanych gazem ziemnym i biogazem.</i>	Obniżenie zanieczyszczenia powietrza / redukcja emisji gazów cieplarnianych.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Powyższe stwierdzenie można przypisać do podpunktu ujętego w wyzwaniu 7. Wzmocnienie dostępności i bezpieczeństwa sieci komunikacyjnych, teleinformatycznych i energetycznych - modernizacja i rozwój sieci energetycznych na rzecz zapewnienia ciągłości dostaw energii elektrycznej, paliw

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						gazowych oraz ciepła systemowego. Dodatkowo informacje dotyczące niskoemisyjnej energetyki zawiera Wyzwanie 5. Zielona gospodarka i zrównoważony rozwój zasobami naturalnymi, w tym podpunkty: przejście na gospodarkę niskoemisyjną, większa efektywność wykorzystania energii, wykorzystanie potencjału energetycznego OZE, zmniejszenie emisji CO2 i innych pyłów oraz gazów do powietrza, jako element proekologicznej restrukturyzacji gospodarki regionalnej.
		5.1. Cele operacyjne Rys. 10 Schemat celów operacyjnych	36	Proponujemy dopisanie / rozwinięcie podpunktu 1.2: <i>... oraz wykorzystania przyjaznych środowisku nośników energii.</i>	Obniżenie zanieczyszczenia powietrza / redukcja emisji gazów cieplarnianych.	NIE UWZGLĘDNIONO W ramach kierunków interwencji celu operacyjnego 1.2 zawarto szereg informacji dot. niskoemisyjnych technologii, w tym budowy i modernizacji systemów.
		Cel operacyjny 1.2: Rozwój zielonej gospodarki, w tym ...	37-38	Proponujemy dopisanie / rozwinięcie podpunktów a – g: <i>b. ... źródeł rozproszonych, w tym opalanych wysokometanowym gazem ziemnym i biogazem, np. poprzez zastosowanie gazowych układów kogeneracyjnych</i> <i>d. ... postaw energooszczędnych, w tym propagowanie wykonywania okresowych przeglądów (audytów) energetycznych jako źródła propozycji potencjalnych działań proefektywnościowych</i> <i>f. ... systemów ciepłowniczych poprzez zastępowanie wysokoemisyjnych źródeł ciepła źródłami niskoemisyjnymi, np. kotłowniami gazowymi</i> <i>g. ... lokalnych kotłowni, np. poprzez</i>	Poprawa efektywności energetycznej skutkująca zmniejszeniem zużycia energii pierwotnej i finalnej/ Obniżenie zanieczyszczenia powietrza / redukcja emisji gazów cieplarnianych.	NIE UWZGLĘDNIONO SRWL 2030 ma syntetyczną formę. Propozycje wpisują się już w kierunki interwencji celu operacyjnego 1.2.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<i>promowanie użytkowania gazu ziemnego i biogazu, a w obszarach występowania sieci gazowych i ciepłowniczych wprowadzenie zakazu możliwości budowania nowych źródeł niskiej emisji z paliw stałych. i. ... gazów cieplarnianych poprzez zastępowanie paliw konwencjonalnych paliwami niskoemisyjnymi, w tym gazem ziemnym i biogazem.</i>		
		Cel operacyjny 1.5. Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie ...	39	Proponujemy dodanie podpunktu o treści: <i>rozwój infrastruktury technicznej w zakresie sieci gazowych, tym samym umożliwienie dostępu i korzystania z gazu ziemnego i biogazu, jako czynnika ułatwiającego pozyskiwanie nowych firm, zainteresowanych prowadzeniem / uruchomieniem działalności / produkcji na terenie województwa.</i>	Rozwój sektora przedsiębiorstw / przyciągnięcie do Województwa inwestorów, którzy deklarują chęć korzystania z zielonej energii, np. biogazu / zwiększenie zatrudnienia / zwiększenie dochodu jednostek samorządowych.	NIE UWZGLĘDNIONO Energetyka odnawialna, gospodarka niskoemisyjna zostały ujęte w kierunkach interwencji celu operacyjnego 1.2. Budowa i modernizacja sieci gazowych czy też źródeł ciepła są zawarte w kierunkach interwencji celu operacyjnego 3.3.
		Cel operacyjny 3.3: Zapewnienie wysokiego poziomu bezp. energetycznego ...	47	Proponujemy dopisanie / rozwinięcie podpunktu a : a. ... <i>lokalne surowce energetyczne, również gaz ziemny oraz biogaz, np. poprzez budowę gazowych układów kogeneracyjnych, z uwzględnieniem polityki energetyczno-klimatycznej UE.</i>	Poprawa efektywności energetycznej / Obniżenie zanieczyszczenia powietrza / redukcja emisji gazów cieplarnianych.	NIE UWZGLĘDNIONO Wszystkie zapisy strategii mają syntetyczną formę i zawierają w sobie elementy ujęte w komentarzu, co oznacza, że w stwierdzeniu „lokalne surowce energetyczne” jest już zawarta informacja dot. możliwego wykorzystania np. gazu ziemnego.
		Cel operacyjny 3.7: Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich	49	Proponujemy dopisanie / rozwinięcie podpunktu b : b. ... <i>infrastruktury technicznej, w tym sieci gazowych oraz infrastruktury społecznej na terenach wiejskich.</i>	Obniżenie zanieczyszczenia powietrza / redukcja emisji gazów cieplarnianych.	NIE UWZGLĘDNIONO Budowa i modernizacja sieci gazowych czy też źródeł ciepła są już zawarte w kierunkach interwencji celu operacyjnego 3.3.
29.	Gmina Międzyrzecz	3. Obszary strategicznej interwencji, ppkt. 2. Miejskie obszary funkcjonalne	24	Proszę o dopisanie do głównej osi rozwoju województwa nie tylko korytarz drogi S3 lecz także korytarz drogi A2.	Autostrada A2 to jedna z bardziej strategicznie i ekonomicznie oraz gospodarczo dróg, mających kluczowy wpływ na interesy komercyjne, jak i geopolityczne. Autostrada Wolności ciągnie się z zachodu na wschód praktycznie przez środek Polski, co oznacza, że jest strategicznym szlakiem komunikacyj-	UWZGLĘDNIONO Zapisy dotyczące powiązań funkcjonalnych w układzie poprzecznym (m.in. A2) zostaną w projekcie uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>nym dla osób prywatnych, jak i firm przewozowo – transportowych. Autostrada A2 jest ważnym strategicznie i ekonomicznie punktem, ponieważ stanowi ona przedłużenie niemieckiego węża autostrad, a dokładnie autostrady A12, która łączy bezpośrednio Berlin z Europą wschodnią, drogą przebiegającą przez Polskę. Codziennie drogą tą przez nasze województwo przejeżdżają tysiące samochodów. A obszary, w których są zlokalizowane zjazdy na terenie naszego województwa nabierają szczególnego znaczenia w kontekście ich potencjału jako centra logistyczne. Dlatego za zasadnym jest także wskazanie drogi A2 jako osi rozwojowej woj. lubuskiego. Nie budzi wątpliwości iż oś północ-południe, którą jest korytarz drogi S-3 stanowi główne pasmo rozwoju województwa, które uzupełnia sieć równoleżnikowych powiązań funkcjonalnych. Na str. 25 „Strategii ...” jest to wyraźnie podkreślone, z tym jednak, że autorzy pominęli zupełnie oś wschód-zachód, wzdłuż autostrady A-2. To, jak się zdaje przypadkowe niedopatrzenie, wymaga korekty wraz z uzupełnieniem na rys. 5 (str. 26) zaznaczenia oddziaływania OS Świebodzin + OS Międzyrzecz w kierunku zachodnim - Sulęcín i MOF Słubice oraz wschodnim – Trzciel i Zbąszynek. Zdefiniowanie roli Świebodzina i Międzyrzecza, jako ośrodków rozwoju gospodarczego (MOF Świebodzin-Międzyrzecz) wykorzystujących swe położenie, nie tylko dla rozwoju centrów logistyczno-transportowych, ale i w celu rozwoju funkcji przemysłowych oddziałujących na cały środkowy pas WL położony wzdłuż korytarza A-2, służyć będzie nie tylko gospodarczemu wzmocnieniu potencjału WL, ale i silnej jego integracji przestrzennej i społecznej spajając, w dłuższej perspektywie WL w jednolity i harmonijnie rozwijający się region.</p>	
		6. Cel strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski	42	Proszę o zmianę zapisu z: „Cel operacyjny 2.1: Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad	W <i>Raporcie Polska 2030. Wyzwania rozwojowe</i> . podkreślono, że Polsce potrzebne są zarówno rozwój infrastruktury, budowa	NIE UWZGLĘDNIONO Wspieranie budowy, rozbudowy i modernizacji

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		rozwojowi, Cel operacyjny 2.1: Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi		najmłodszymi dziećmi” na Cel operacyjny 2.1: Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego, podstawowego i opieki nad dziećmi” oraz zmianę zapisu celu h na: „Wspieranie budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury edukacyjnej i sportowej”.	potencjału kapitału intelektualnego i postaw innowacyjności, jak i poprawa warunków instytucjonalnych funkcjonowania gospodarki oraz wzrost zaufania i sprawności państwa. Jednym z podstawowych czynników gwarantujących wzrost kapitału intelektualnego i postaw innowacyjnych jest rozwój edukacji podstawowej, sprzyjający podniesieniu efektywności edukacyjnej. Istotnym warunkiem powodzenia na rynku pracy są kwalifikacje absolwentów szkół ponadpodstawowych oraz ich gotowość na zmianę, wymagająca ciągłego uczenia się, uczenia się przez całe życie, którego początkiem jest dobrze przygotowana i odpowiednio prowadzona edukacja podstawowa. Dlatego też etap edukacji podstawowej powinien być zagwarantowany na najwyższym poziomie - wysokiej jakości kształcenia oraz stworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych umożliwiających oferowanie wysokiej jakości edukacji, gdyż w przeciwnym razie zaprzeczamy możliwości edukacyjne i rozwojowe dzieci i marnujemy kapitał ludzki. Ponieważ w celach strategicznych województwa brakuje celów związanych z edukacją w szkole podstawowej wnosimy o wprowadzenie celów skierowanych bezpośrednio do szkół podstawowych. Ponadto województwo winno wspierać rozwój zajęć sportowych, które są bardzo ważnym ogniwem edukacji. Codzienna porcja ćwiczeń fizycznych to recepta na dobre samopoczucie i prawidłowy rozwój młodych organizmów. To również zachęta do zmiany sposobu spędzania czasu wolnego, często obciążonego jedyni kontaktami w sieci internetowej. Niestety gro szkół posiada nieodpowiednia infrastrukturę, często w złym stanie technicznym albo w ogóle jej nie posiada.	infrastruktury sportowej zapisane jest w celu operacyjnym 2.5.
		5. Cel strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna, Cel operacyjny 1.6: Rozwój potencjału	39	Proszę o dopisanie następujących celów” f. Poprawa stanu obecnej infrastruktury muzealnej oraz tworzenie nowej infrastruktury muzealnej. g. Zapobieganie efektowi suszy turystycznej w	Województwo lubuskie szczyci się wieloma muzeami o renomie krajowej. Jednak braki infrastrukturalne lub nieodpowiednie wyposażenie powoduje iż oferta skierowana do turystów nie spełnia ich oczekiwań. By	NIE UWZGLĘDNIONO Proponowane zapisy uwzględnione są w kierunkach interwencji celów operacyjnych 1.6,

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		turystycznego		województwie lubuskim.	zwiększyć dostępność do tych obiektów wymagana jest wysokich standardów infrastruktura techniczna oraz wysokiej jakości oferta edukacyjna. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w najnowszym badaniem w 2019 r. podał, że w okresie przeprowadzania badań przez IUNG największy deficyt wody odnotowano – podobnie jak w poprzednich okresach raportowania – na obszarze Pojezierza Lubuskiego. Ma to negatywny wpływ na rolnictwo ale także o czym się na razie nie mówi na wysychanie jezior i rzek wykazanych w naszym województwie jak obszary o dużym potencjale turystycznym. W ostatnim dziesięcioleciu gmina Międzyrzecz szczególnie została dotknięta tym zjawiskiem, gdzie od początku wieku XXI poziom wody obniżył się o 120 cm, a jak wiemy jezioro Głębokie jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych jezior turystycznych w naszym województwie. Dlatego za zasadnym uważamy wprowadzenie przedsięwzięć związanych z zatrzymaniem wody w naszym regionie, by nie miało to negatywnego wpływu na zmniejszenie ruchu turystycznego w naszym regionie.	2.4 i 3.4.
		2. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe, pkt. 2.2 Sfera gospodarcza, Wyzwanie 4: Budowa gospodarki opartej na wiedzy i innowacji oraz rozwój regionalnych specjalizacji	12	Proszę o zmianę zapisu „rozbudowa infrastruktury turystycznej, szczególnie o wysokich standardach” na „rozbudowa infrastruktury turystycznej, szczególnie o wysokiej liczbie odwiedzających turystów” oraz dopisanie do wyzwania 4 następującego kierunku: - „wsparcie inicjatyw tworzonych w oparciu o formułę Partnerstwa Publiczno-prywatnego”.	Zapis „szczególnie o wysokich standardach” sugeruje, iż wyzwania rozwojowe województwa są szczególnie ukierunkowane na wsparcie ośrodków biznesowych, wysokiej klasy, które z uwagi na wygórowane ceny nie będą dostępne dla gro turystów. Naszym zdaniem interwencja województwa winna być ukierunkowane na te obiekty turystyczne, które są lokomotywą turystyczną województwa, tzn. przyciągają największe rzesze turystów, a wsparcie takich ośrodków będzie dźwignią ich dalszego rozwoju, wspierającego rozwój lokalnych ośrodków i województwa, poprzez zwiększenie liczby odwiedzających je osób. Zgodnie z celami postawionymi w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, to 25 proc. udziału inwestycji w PKB w 2030 r. Aby móc go zrealizować potrzeba różnych źródeł i sposobów finansowania. Partnerstwo	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Uzupełniony zostanie zapis dotyczący infrastruktury turystycznej: rozbudowa infrastruktury turystycznej szczególnie o wysokich standardach oraz o wysokiej liczbie odwiedzających. Natomiast wskazane wyzwanie nie wyklucza PPP - zapis nie dotyczy wsparcia wyłącznie ośrodków biznesowych, ale przede wszystkim chodzi o infrastrukturę wysokiej jakości, również mniejszych obiektów,

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					publiczno-prywatne (PPP) jest jednym z nich. Pozwala wykorzystać kapitał, wiedzę i doświadczenie sektora prywatnego w finansowaniu inwestycji i usług publicznych. Ideę PPP rozpowszechnia Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, które promuje i rozpowszechnia wiedzę PPP, wspiera instytucje publiczne we właściwym wykorzystaniu tej formuły oraz monitoruje i ocenia rynek PPP w Polsce. Uważamy, iż nasze województwo by móc zwiększyć udział inwestycji na swoim terenie winno także wesprzeć tą formułę finansowania przedsięwzięć.	które np. spełniają potrzeby osób z niepełnosprawnością.
		2. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe, pkt. 2.2 Sfera gospodarcza, Wyzwanie 5: Zielona gospodarką i zrównoważony rozwój zasobami naturalnymi	13	Proszę o dopisanie do wyzwania 5 następującego kierunku: „Zwiększenie potencjału energetycznego województwa”.	Celem Polityki energetycznej Polski do 2040 roku jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Uważamy, iż kierunki rozwojowe naszego województwa winny być zbieżne z polityką energetyczną naszego państwa i winny odzwierciedlać jej cele.	NIE UWZGLĘDNIONO W treści projektu SRWL 2030 znajdują się już zapisy dotyczące wykorzystywania lokalnego potencjału energetycznego.
		2. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe, pkt. 2.3 Sfera przestrzenna, Wyzwanie 8: Poprawa stanu środowiska naturalnego	17	Proszę o dopisanie do wyzwania 8 następującego kierunku "Przeciwdziałanie stepowieniu Pojezierza Lubuskiego".	Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w najnowszym badanym w 2019 r. podał, że w okresie przeprowadzania badań przez IUNG największy deficyt wody odnotowano – podobnie jak w poprzednich okresach raportowania – na obszarze Pojezierza Lubuskiego. Ma to negatywny wpływ na rolnictwo ale także o czym się na razie nie mówi na wysychanie jezior i rzek wykazanych w naszym województwie jak obszary o dużym potencjale turystycznym.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Kwestie suszy i jej skutków zostaną w dokumencie uzupełnione.
		3. Obszary Strategicznej Interwencji, 2. Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych i lokalnych	27	Proszę o dopisanie do przykładów interwencji skierowanych dla miast subregionalnych i lokalnych dodatkowo: Inwestycje zapobiegające depopulacji.	Depopulacja jest problemem mniejszych ośrodków i średnich, które są oddalone od dużych centrów gospodarczych, na przykładzie Międzyrzecza badając migrację ludności na przełomie dekady, gdzie w roku 2010 stan ludności wynosił 24.745 mieszkańców, a już w roku 2019 23.689 mieszkańców, stwierdzono ubytek ponad 1 tys. mieszkańców. Aby zapobiec temu negatywnemu zjawisku należy wdrożyć	NIE UWZGLĘDNIONO Niekorzystne trendy demograficzne są bardzo istotnym problemem średnich i mniejszych miast. Jednak zapobieganie zjawisku depopulacji związane jest z realizacją całokształtu interwencji, w tym działań

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					szeroko pojęte inwestycje zapobiegające depopulacji - uzbrajanie terenów pod rozwój mieszkalnictwa jedno i wielorodzinnego, rozwój infrastruktury szkolnej (żłobki, przedszkola, inwestycje związane z poprawą edukacji w istniejących szkołach), budowa terenów rekreacji (parki, zieleńce, place zabaw) rozwój inwestycji tworzących miejsca pracy, budowa dróg lokalnych.	wskazanych w tej części strategii, wobec czego nie ma potrzeby dopisywania osobnego punktu dedykowanego depopulacji. Uzupełnione zostaną ponadto kluczowe dla zapisy tego zagadnienia zapisy dotyczące rozwoju terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe oraz budowy mieszkań na wynajem.
		6.2 Kierunki interwencji	43	Proszę o dopisanie do celu operacyjnego 2.4 Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego następujący kierunek interwencji: Wsparcie i realizacja inwestycji z zakresu budowy, rozbudowy, modernizacji i wyposażenie muzeów.	Samorząd województwa lubuskiego winień wykorzystać ciekawe muzea w budowaniu swojej przewagi konkurencyjnej, korzystając z zasobów, które znajdują lub mogą się znaleźć na jego obszarze. Dlatego uważamy, iż warto nadal wokół idei budowy muzeów lub ich modernizacji poświęcić kierunki rozwoju naszego województwa. W tym kontekście dobitnie wpisują się dwie takie instytucje na terenie gminy Międzyrzecz. Pierwsza instytucja, która warto powołać jest Muzeum Pożarnictwa. Gmina Międzyrzecz pisała o konieczności budowy takiego muzeum w Międzyrzeczu, z uwagi na posiadanie znacznej ilości eksponatów związanych z historią pożarnictwa na terenie Polski. Wymagają one zademonstrowania rzeszom mieszkańców i turystów. Obecnie zbiory muzealne przechowywane są w budynkach magazynowych, które ze względu na mały metraż oraz zły stan techniczny nie umożliwiają ich ekspozycji, a obejmują, m.in.: - kilkanaście samochodów pożarniczych (najstarszy z nich pochodzi z 1934 r.), - kilkanaście sikawek czterokołowych, dwukołowych i przenośnych, - wozy rekwizytowe, - przyczepy gaśnicze, - motopompy, sprzęt i armatura wodna, węże pożarnicze,	NIE UWZGLĘDNIONO Wnioskowane zadanie wpisuje się w cel operacyjny 2.4 oraz przedsięwzięcie strategiczne „Lubuskie dziedzictwo kulturowe” . Uszczegółowione zapisy w zakresie dziedzictwa kulturowego zostaną ujęte w regionalnym programie rozwoju kultury.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>- drabiny, sprzęt ratowniczy, ochronny i sygnalizacyjno - alarmowy, - umundurowanie i uzbrojenie strażaka, - odznaczenia, zdjęcia, pamiątki, publikacje i wszelkiego rodzaju dokumenty. Zgromadzone eksponaty są głównie pochodzenia polskiego i niemieckiego, ale są też eksponaty szwedzkie, brytyjskie, austriackie, rosyjskie, holenderskie i inne. Należy dodać iż, w woj. lubuskim nie ma takiego muzeum i byłoby one perełką w naszym regionie przyciągające turystów, które mogłyby się stać także marką woj. lubuskiego oraz uzupełnieniem jego walorów turystycznych.</p> <p>Druga instytucją, która doskonale promować będzie woj. lubuskie to niedoinwestowane istniejące Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej im. Alfa Kowalskiego posiadające w swych zasobach największą na świecie kolekcję portretu trumiennego, tablic herbowych i inskrypcyjnych związana z sarmackim obrzędkiem pogrzebowym.</p> <p>Niestety z uwagi na fakt, iż Muzeum przez lata było pod egidą, Starostwa Powiatowego w Międzyrzeczu, które nie posiadało wystarczających środków finansowych na inwestycje i modernizacje, to Muzeum aby odpowiednio wyeksponować swoje eksponaty wymaga pilnej modernizacji i przebudowy.</p> <p>Muzeum jest instytucją przyciągająca na chwilę obecną ponad 18 tys. turystów rocznie i po jego przebudowie oraz modernizacji znacznie wzrosłaby liczba odwiedzających, co byłoby niewątpliwie elementem promującym naszą województwo w kraju i Europie.</p> <p>Jedną z wymienianych marek woj. lubuskiego jest Międzyrzecki Rejon Umocniony. Na jego terenie gmina Międzyrzecz powoła Muzeum Fortyfikacji i Nietoperzy w Pniewie. Dzięki jego działalności corocznie bunkry odwiedzają ponad 40 tys. turystów, co jest olbrzymią liczbą odwiedzających osób ziemi międzyrzecką a tym samym nasze województwo. Niestety na terenie muzeum brak infrastruktury pobocznej</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					do obsługi tak dużej rzeczy odwiedzających typu gastronomi, parkingów i atrakcji dla najmłodszych turystów, którzy jeszcze nie są uprawnieni do zejścia do podziemi i oczekują wraz z jednym z rodziców na pozostałych członków rodzin.	
		72. Kierunki interwencji (działań)	49	Proszę o dopisanie do celu operacyjnego 3.6 Wzmocnienie funkcji społeczno-gospodarczych miast średnich i lokalnych ośrodków miejskich następującego kierunku interwencji: Rozwój terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe oraz budowa mieszkań na wynajem.	W perspektywie najbliższych dekad spodziewana jest depopulacja Polski. Jak podaje Państwowa Akademia Nauk, zjawisko to wynika z nałożenia się szeregu niekorzystnych uwarunkowań, z których najważniejsze leżą po stronie spadku dzietności i emigracji zagranicznej. Z badania przeprowadzonego przez PAN wynika, że praktycznie wszystkie miasta w Polsce, poza nielicznymi wyjątkami, w ciągu kilkunastu czy kilkudziesięciu lat istotnie się skurczą, do 2050 r. tracąc nawet połowę mieszkańców. Nowe mieszkania na wynajem mogą stanowić jedno z narzędzi, dzięki którym miasto albo spowolni procesy depopulacyjne, albo przyciągnie nowych mieszkańców, którzy będą chcieli się tam osiedlić. Takie mieszkania przyciągną także osoby z krajów wschodnich migrujących za pracą, których zatrzymanie w miastach stanowić będzie dużą korzyść ekonomiczną.	UWZGLĘDNIONO Zapisy dotyczące potrzeb mieszkaniowych zostaną w strategii rozszerzone w opisie kierunków interwencji celu 3. oraz uzupełnione w rozdziale dotyczącym obszarów strategicznej interwencji.
		72. Kierunki interwencji (działań)	47	Proszę o dopisanie do celu operacyjnego 3.4 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu następującego kierunku interwencji: Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach poza KPOŚK.	Obwarowania KPOŚK, wyznaczającego aglomerację uniemożliwiają w jej włączenie terenów, gdzie wskaźnik koncentracji jest poniżej 120 nowo przyłączonych osób na 1 km nowobudowanej sieci sanitarnej. Niestety tereny wiejskie charakteryzują się niższą koncentracją mieszkańców co uniemożliwia wybudowanie sieci sanitarnej spełniającej ww. wymogi. W chwili obecnej zauważalny jest trend wzrostowy mieszkańców, którzy migrują z miast na obszary wiejskie, aczkolwiek nie na takim poziomie aby spełnić ww. wymogi). Stąd potrzeba budowy kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich co pozytywnie wpłynie na stan środowiska.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis w celu operacyjnym 3.4 nie wyklucza budowania kanalizacji sanitarnej poza KPOŚK. Pierwsza część zapisu jest ogólna i mówi o budowie szeroko rozumianej infrastruktury. Druga część zapisu odnosi się do realizacji krajowego programu.
		Załączniki do SRWL 2030 Pkt. 4. Sfera przestrzenna, pkt. 4.1 Struktura funkcjonalno-	45, 46	Proszę o ujęcie w Miejskich obszarach funkcjonalnych ośrodków subregionalnych gminy Międzyrzecz.	W <i>Miejskich obszarach funkcjonalnych ośrodków subregionalnych</i> wskazano Świebodzin jak MOF. Proszę o dopisanie do Świebodzina także Międzyrzecza stanowiące	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO W diagnozie zawarte zostały zapisy oraz mapa

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		przestrzenna			<p>jeden Miejski Obszar Funkcjonalny Międzyrzecz – Świebodzin. Tak jak to wskazano w SRWL 2030 na str. 24 cyt. „Zwrócić należy uwagę na wspólny potencjał dwóch lubskich miast średnich: Świebodzina i Międzyrzecz, które oddalone są od siebie o ok. 25 km, przy czym łączy je droga ekspresowa S3. Dodatkowo pomiędzy tymi ośrodkami zlokalizowany jest węzeł drogi ekspresowej S3 z autostradą A2”. Na mapce Rysunek 5. Miejskie obszary funkcjonalne województwa lubuskiego również wskazano te dwa miasta jako MOF. Wobec tego prosimy o zachowanie konsekwencji tych zapisów i wskazanie Międzyrzecza jako MOF Świebodzin- Międzyrzecz w załącznikach do SRWL 2030 i korekty w tym zakresie także Rysunku 9. Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków wojewódzkich, ośrodków subregionalnych i ośrodków lokalnych. Na tym rysunku Międzyrzecz widnieje jako ośrodek lokalny, natomiast w SRWL Międzyrzecz jest wskazany jako ośrodek subregionalny. W SRWL 2030 na str. 24 Międzyrzecz jest wskazany jako ośrodek subregionalny, natomiast w załączniku do SRWL 2030 str. 46 Międzyrzecz jest wskazany jako ośrodek lokalny. Prosimy o zachowanie konsekwencji i we wszystkich dokumentach wskazanie Międzyrzecza jako ośrodka subregionalnego oraz Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Świebodzin-Międzyrzecz.</p>	<p>z obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego (PZPW), w którym Międzyrzecz zaliczony został do ośrodków lokalnych. W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Międzyrzecz zaliczony został do grupy miast średnich, co ze względu na specyfikę osadniczą województwa lubuskiego uzasadnia określenie jego w strategii jako ośrodka subregionalnego. Za zasadne uznano wskazanie wspólnego potencjału MOF-ów Świebodzina i Międzyrzecz w projekcie strategii pomimo, że PZPW nie delimituje tych obszarów jako wspólnego obszaru funkcjonalnego. Zapisy oraz mapa w tej części diagnozy zostaną doprecyzowane i skorygowane, w zakresie określenia Międzyrzecza jako ośrodka subregionalnego.</p>
		Załączniki do SRWL 2030 Pkt. 6. ANALIZA ZRÓŻNICOWAN I POTRZEB ROZWOJOWYCH GMIN	76	Proszę o korektę zapisu: „Wysoką pozycję gospodarczą posiada również gmina , Świebodzin, leżąca na przecięciu głównych dróg wojewódzkich”. Na zapis: „Wysoką pozycję gospodarczą posiada również gmina Międzyrzecz i Świebodzin, leżąca na przecięciu głównych dróg wojewódzkich”.	Jak pkt. powyżej wskazano i miast Świebodzin i miasto Międzyrzecz leżą w jednakowej odległości na przecięciu dróg A2 i S3, dlatego obydwa miast posiadają zbliżony potencjał gospodarczy.	NIE UWZGLĘDNIONO Określenie pozycji gospodarczej gmin w tej części przedstawione zostało na podstawie wskaźników i wniosków z raportu <i>Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej gmin województwa lubuskiego wraz z badaniem ich potrzeb rozwojowych</i>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						przygotowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego przez ekspertów firmy Bluehill Sp. z o.o. w 2018 r. Wskazanie pozycji gospodarczej Świebodzina na wynikało wyłącznie z jego położenia.
		Załączniki Strategii Województwa Lubuskiego 2030 IV. Przedsięwzięcia Strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego	88, 91	Proszę dopisać do Celu strategicznego 1. Inteligentna , zielona gospodarka następujące przedsięwzięcie: Budowa Muzeum Pożarnictwa w gminie Międzyrzecz. Remont konserwatorski, przebudowa i modernizacja Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej im. Alfa Kowalskiego w Międzyrzeczu – Etap Proszę dopisać do Celu strategicznego 3. Integracja przestrzenna regionu następujące przedsięwzięcie: Budowa przeprawy mostowej na rz. Obr.	Budowa Muzeum Pożarnictwa w gminie Międzyrzecz. Idea utworzenia ekspozycji zabytkowego sprzętu strażackiego w Gminie Międzyrzecz pojawiła się w 1997 r. w związku z prowadzeniem prac remontowych w znajdującej się strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej OSP w Kęszycy Leśnej, gdzie w pomieszczeniach byłej kotłowni i składu opału pojawiło się wolne miejsce do zagospodarowania. Z początkiem 1998 r. rozpoczęte zostały prace renowacyjne starego sprzętu strażackiego znajdującego się w dyspozycji ówczesnej Komendy Rejonowej Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu i jednostek ochotniczych straży pożarnych na terenie Gminy Międzyrzecz. W dniu 1 maja 1998 r., w dzień uroczystego otwarcia wyremontowanej strażnicy w Kęszycy Leśnej nastąpiło jednocześnie otwarcie skromnej ekspozycji muzealnej obejmującej wówczas: 1 sikawkę konną czterokołową, 1 wóz gaśniczy konno-mechaniczny, 7 motopomp i nieco drobnego sprzętu, w tym głównie helmy i prądownice. Idea stworzenia ekspozycji muzealnej odrodziła się ponownie w 1999r. W czerwcu w Kęszycy Leśnej odbyło się wyjazdowe posiedzenie Prezydium Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Województwa Lubuskiego. W trakcie tego posiedzenia podjęta została jednogłośnie uchwała o objęciu patronatu nad tym przedsięwzięciem i nadaniu mu nazwy: „Lubuskie Muzeum Pożarnictwa im.	NIE UWZGLĘDNIONO Pierwsze dwa wnioski o przedsięwzięcia wpisują się w przedsięwzięcie strategiczne „Lubuskie dziedzictwo kulturowe”. Uszczegółowione zapisy w zakresie dziedzictwa kulturowego zostaną ujęte w regionalnym programie kultury. Budowy przeprawy mostowej powinna być uwzględniona w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>pułkownika Leona Kiszmanowicza w Kęszycy Leśnej”. W związku z tym w drugiej połowie 1999 r. podjęto intensywne działania w celu poszerzenia ekspozycji. Pozyskiwanie eksponatów do Muzeum, które rozpoczęło się na terenie Gminy Międzyrzecz, powoli objęło teren powiatu, następnie województwa by wreszcie rozszerzyć się na teren całego kraju. Niektóre eksponaty pochodzą nawet z Niemiec i Holandii - w ramach współpracy partnerskiej. Lubuskie Muzeum Pożarnictwa im. pułkownika Leona Kiszmanowicza zostało oficjalnie otwarte 13 maja 2000 roku w Kęszycy Leśnej. Organizatorem muzeum był Oddział Miejsko - Gminny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskie w Międzyrzeczu, przy wydatnej pomocy władz gminnych i Komendy Powiatowej Straży Pożarnej (PSP) w Międzyrzeczu oraz wsparciu ze strony Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze.</p> <p>Obecne zbiory muzealne obejmują, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kilkanaście samochodów pożarniczych (najstarszy z nich pochodzi z 1934 r.), - kilkanaście sikawek czterokołowych, dwukołowych i przenośnych, - wozy rekwizytowe, - przyczepy gaśnicze, - motopompy, sprzęt i armatura wodna, węże pożarnicze, - drabiny, sprzęt ratowniczy, ochronny i sygnalizacyjno - alarmowy, - umundurowanie i uzbrojenie strażaka, - odznaczenia, zdjęcia, pamiątki, publikacje i wszelkiego rodzaju dokumenty. <p>Zgromadzone eksponaty są głównie pochodzenia polskiego i niemieckiego, ale są też eksponaty szwedzkie, brytyjskie, austriackie, rosyjskie, holenderskie i inne. Muzeum zostało ulokowane w prywatnym obiekcie w Kęszycy Leśnej. Właściciel tego obiektu udostępnił na ekspozycję czasowo, nieodpłatnie halę o powierzchni 525 m2. Umożliwiło to wyeksponowanie i udostępnienie</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>do zwiedzania znacznej części zbiorów muzeum. Muzeum było czynne codziennie oprócz poniedziałków, w godzinach od 10:00 - 16:00. Ten stan rzeczy trwał do 20 listopada 2003r., czyli dnia którego musieliśmy opuścić pomieszczenia w wyniku decyzji podjętej przez właścicieli zajmowanego przez nas obiektu. Aktualnie zbiory muzealne są ułożone i zabezpieczone głównie w dwóch obiektach na terenie dawnego folwarku przy ul. Winnica w Międzyrzeczu. W celu udostępnienia zwiedzającym zbiorów muzeum, należy je wyeksponować we właściwym obiekcie, odpowiednio położonym i o możliwie dużej powierzchni wystawowej. Należy podkreślić, iż zbiory zgromadzone przez muzeum obrazują dzieje pożarnictwa i ochrony przeciwpożarowej zarówno na okolicznych terenach, jak i również na terenie całego kraju. W coraz większym zakresie reprezentowana jest też historia pożarnictwa za granicą. W ostatnich latach zbiory muzeum były eksponowane podczas różnego rodzaju imprez i uroczystości na terenie województwa lubuskiego. Podjęto też działania związane z renowacją kolejnych eksponatów, m.in. przeprowadzono kapitalny remont 3 sikawek konnych czterokołowych. Muzeum zajęło się ochroną i opracowaniem dziedzictwa narodowego z zakresu historii techniki, ale także działalnością społeczną i kulturalną, które zawsze była ściśle powiązana z działalnością głównie ochotniczych straży pożarnych. Jest to jedyne tego typu przedsięwzięcie w Zachodniej Polsce i znacząco podniosłoby rangę woj. lubuskiego. Remont konserwatorski, przebudowa i modernizacja Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej im. Alfa Kowalskiego w Międzyrzeczu – Etap I. Ważnym ośrodkiem turystyki kulturowej nie tylko na mapie woj. lubuskiego jest Międzyrzecki zespół zamkowo-muzealny, składający się z piastowskiego zamku wybudowanego przez Kazimierza Wielkiego oraz zespołu zabytkowych budynków Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej im. Alfa Kowalskiego,</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>otoczony parkiem krajobrazowym o powierzchni ok. 6 ha w widłach rzeki Obra i Paklica, wpisanym do rejestru zabytkowych parków. Trzon zbiorów muzealnych stanowi unikatowa w skali świata kolekcja portretów trumiennych, tablic herbowych i epitafijnych, związana z sarmackim obrzędkiem pogrzebowym. Co roku Muzeum odwiedza kilkanaście tysięcy turystów z Polski i z zagranicy. Około 40 000 – 50 000 osób odwiedza cały kompleks zamkowo-muzealny. Niestety Muzeum nie jest przystosowane do obsługi takiej ilości osób, brakuje zwłaszcza toalet, żaden obiekt oraz teren parku muzealnego nie jest przystosowany do zwiedzania przez osoby niepełnosprawne. Największy z muzealnych budynków – budynek zabytkowej karczmy od lat jest wyłączony z użytkowania i wymaga pilnego remontu konserwatorskiego i przebudowy wewnątrz w celu utworzenia w nim centrum obsługi turystów – zwiedzających oraz przystosowania do działalności muzealnej. Muzeum oprócz wyżej wspomnianej kolekcji portretów trumiennych posiada także drugie pod względem znaczenia i zasobu w województwie lubuskim zbiory etnograficzne, które są tylko w części pokazywane w salach zabytkowego budynku oficyny dworskiej. Budynek ten już w latach 40-tych XX wieku przeznaczony był do rozbiórki i ponownej odbudowy. Do dnia dzisiejszego nie przeprowadzono w nim żadnych poważniejszych prac remontowych. Dlatego w najbliższych latach należy pilnie wykonać remont generalny budynku w celu dalszej możliwości jego użytkowania i prezentowania unikatowych nie tylko w skali woj. Lubuskiego zbiorów etnograficznych. Dalszych prac remontowo-konserwatorskich wymaga piastowski zamek wybudowany przez Kazimierza wielkiego – jedyny tego typu w województwie lubuskim. Pilnych prac remontowych i modernizacyjnych w celu przystosowania do działalności kulturalnej wymagają basteje zamkowe oraz renesansowa piwnica i zamkowy dziedziniec.</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>Bez przeprowadzenia wymienionych inwestycji nie nastąpi dalszy wzrost osób zwiedzających międzyrzecki kompleks zamkowo-muzealny, a kolejny budynek Muzeum ze względu na zły stan techniczny zostanie wyłączony z użytkowania, co w konsekwencji doprowadzi do spadku zwiedzających Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej im. Alfa Kowalskiego.</p> <p>Budowa przeprawy mostowej na rz. Obrą. Miasto Międzyrzec podzielone jest rzeką Obrą na region przemysłowy – Międzyrzecki Park Przemysłowy będący w części podstrefą Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i mieszkalny. Obydwa regiony łączy tylko jedna przeprawa mostowa. Jest to powodem dużego utrudnienia w ruchu samochodowym, gdyż mieszkańcy blisko 24-tysięcznej gminy, w większości pracują w Międzyrzeckim Parku Przemysłowym do którego prowadzi tylko ten most. W efekcie w mieście tworzą się korki i następuje nadmierna emisji spalin. Aby przeciwdziałać negatywnym skutkom tych procesów gmina w chwili obecnej rozpoczyna prace projektowe dotyczące budowy drugiego mostu na rzece Obrze, wraz z drogami dojazdowymi, które połączą drogę wojewódzką nr 137 (ul. Poznańska) z drogą powiatową nr 1326F (ul. Rokitniańska). Projektowany most łączyć będzie osiedla mieszkaniowe w Międzyrzeczu i drogę wojewódzką nr 137 w kierunku Poznania z Międzyrzeckim Parkiem Przemysłowym i z kolejną strefą inwestycyjną, która powstaje w Międzyrzeczu tj. Międzyrzeckim Parkiem Przemysłowym II. Tereny inwestycyjne w Gminie Międzyrzec są zlokalizowane na terenie Międzyrzeckiego Parku Przemysłowego I – działki są objęte MPZP (Uchwała Nr XXIX/191/09 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z dnia 3 marca 2009 r w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Międzyrzec – „Międzyrzecki Park Przemysłowy I” oraz Uchwała Nr XIX/138/12 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z dnia 27</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>kwietnia 2012 r.). Na tym obszarze jest zlokalizowanych 21 działek o łącznej powierzchni 41,2283 ha. Z tego działki o łącznej powierzchni 37,0149 ha zostało sprzedane inwestorom na prowadzenie działalności gospodarczej. Ze względu na zapotrzebowanie inwestorów gmina przygotowała kolejne tereny inwestycyjne zlokalizowane w tzw. Międzyrzeckim Parku Przemysłowym II, do których prowadzić będzie projektowany most. W ostatnim czasie do gminy wpływają liczne zapytania inwestorów o dostępność inwestycyjną dla terenów inwestycyjnych w Międzyrzeckim Parku Przemysłowym II. W Międzyrzeckim Parku Przemysłowym I i II pracują mieszkańcy nie tylko gminy lecz powiatu Międzyrzeckiego. Zatem z przedsięwzięcia korzystać będzie blisko ponad 50 tys. mieszkańców. Celem inwestycji związanej z budową mostu w Obrze jest rozwój społeczno-gospodarczy miasta i powiatu poprzez budowę mostu prowadzącego do terenów inwestycyjnych oraz poprawa układu komunikacyjnego w centralnej części miasta. Podstawowym brakiem komunikacyjnym. Z tego też względu jest to inwestycja o dużym strategicznym znaczeniu i zapotrzebowaniu społeczno-gospodarczym. Należy podkreślić, że mieszkańcy całego Powiatu Międzyrzeckiego pracują w mieście Międzyrzecz, które jest lokalnym ośrodkiem pracy. Ważnym argumentem przemawiającym na korzyść budowy mostu na rz. Obrze jest na pewno koszt tej inwestycji, który jest znacznie mniejszy niż budowa mostu przez Wartę. Warto zauważyć, że na terenie Miasta i Gminy Międzyrzecz usytuowana jest 17 Wielkopolska Brygada Zmechanizowana im. gen. broni Józefa Dowbor-Muśnickiego. Budowa przedmiotowego mostu zdecydowanie poprawi zdolności taktyczne Międzyrzeckiej jednostki. Ponadto z uwagi na fakt, iż Międzyrzecz należy do obszarów, który jest w największym stopniu zagrożony utratą funkcji społeczno-gospodarczych (54 miejsce wśród 122 miast</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					tracących funkcje społeczno-gospodarcze), a jednym z najważniejszych celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) jest zrównoważony rozwój całego kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym, środowiskowym i terytorialnym, to w szczególności miasto Międzyrzecz winno być wsparte dodatkowymi środkami zewnętrznymi.	
30.	Gmina Lubsko	Załącznik do projektu SRWL 2030	92	Pkt. 24. Inwestycje priorytetowe na drogach wojewódzkich / po zadaniu dopisać „.....2027, w tym dokończenie budowy obwodnicy miasta Lubska – Etap II”	Dokończenie budowy obwodnicy jest strategiczną inwestycją dla miasta Lubska, o którą władze miasta wnioskuje od kilkunastu lat.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		Załącznik do projektu SRWL 2030	92	Pkt. 25. Modernizacja linii kolejowych / dopisać do odcinka „nr 275 na odcinku Miłkowice – Żagań – Lubsko”	Zmodernizowanie tej linii poprawi dostępność komunikacyjną dla mieszkańców Gminy Lubsko do wielu połączeń kolejowych. Dziś Gmina Lubsko jest odcięta od komunikacji kolejowej.	UWZGLĘDNIONO
		Załącznik do projektu SRWL 2030	92	Pkt 27. Poprawa stanu technicznego pasażerskich stacji i przystanków kolejowych na terenie województwa lubuskiego / po ostatecznym zdaniu dodać „m.in. przystanku kolejowego w Lubsku”	W związku z naszą uwagą z pkt. 2 wnosimy o uwzględnienie też modernizacji lub budowy przystanku kolejowego w mieście Lubsko.	NIE UWZGLĘDNIONO Nie ma potrzeby uszczegóławiania tego zapisu. Ponadto w chwili obecnej linia do Lubska jest nieczynna a jej remont zostanie ujęty w pkt. 26 Celu strategicznego 3. Integracja przestrzenna regionu.
31.	Regionalne Centrum Technologii i Wiedzy INTERIOR Sp. z o.o. Nowa Sól	Załączniki IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 Cel strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionu 1. Rozwój oferty parków przemysłowo-technologicznych	88	Uprzejmie prosimy o uszczegółowienie zapisu przykładowych (lista ma charakter otwarty) projektów rozwoju oferty parków przemysłowo-technologicznych. Jest: „m.in. utworzenie przez park „INTERIOR” funduszu seed capital/venture capital dla startupów oraz usług proinnowacyjnych platformy startowe, budowa inkubatora przedsiębiorczości dla inteligentnej specjalizacji „Zielona Gospodarka” w postaci modelowego budynku pasywnego, stworzenie Klastra Innowacyjnego Biznesu, rozszerzenie oferty parku poprzez zakup infrastruktury badawczo-rozwojowej”.	Opisane w Celu strategicznym 1 Inteligentna, zielona gospodarka regionu przykładowe przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla celów SRWL2030 w dniu 14.11.2019 zostały zgłoszone do Departamentu Rozwoju Regionalnego UMWL przez Park Interior w Fiszce projektowej propozycji projektów strategicznych do SRWL2030 i jako takie powinny zostać przyporządkowane do podmiotu je zgłaszającego.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Propozycja zbyt szczegółowa. Opis przedsięwzięcia 1 zostanie zweryfikowany w konsultacji z parkami.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				Rekomendowana zmiana: „m.in. utworzenie przez Park Interior funduszu seed capital/venture capital dla startupów oraz usług proinnowacyjnych platformy startowe, budowa przez Park Interior inkubatora przedsiębiorczości dla inteligentnej specjalizacji „Zielona Gospodarka” w postaci modelowego budynku pasywnego, stworzenie przez Park Interior Klastra Innowacyjnego Biznesu, rozszerzenie oferty Parku Interior poprzez zakup infrastruktury badawczo-rozwojowej”.		
		Załączniki IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 Cel strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionu Centrum Doradztwa Patentowego – Lubuski Fundusz Patentowy	88	Z racji zaplanowania przedsięwzięcia jako „projekt systemowy” składamy uprzejmą propozycję rekomendacji, aby zrezygnować z podania lokalizacji przedsięwzięcia.	Projekty systemowe, to projekty polegające na dofinansowaniu realizacji przez poszczególne organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, zadań określonych w odrębnych przepisach dotyczących tych organów i jednostek. Jako takie powinny obejmować cały obszar pod jurysdykcją danej Jednostki Samorządu Terytorialnego. Skoro Zarząd Województwa Lubuskiego planuje zorganizować Projekt Systemowy, naszym zdaniem winien on objąć w takim samym zakresie każdy zakątek woj. lubuskiego, stąd podawanie siedziby lokalizacji projektu systemowego jest niepotrzebne.	Projekt systemowy dotyczący Centrum Doradztwa Patentowego nie jest ostatecznie określony. Lokalizacja zostanie określona w dalszym etapie prac.
		Załączniki IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 Cel strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionu 4.Lubuskie Centrum Innowacyjnych Startupów	88	1.Składamy uprzejmą prośbę o rezygnację z formuły Projektu Systemowego. 2.Składamy propozycję rekomendacji, aby zmienić lokalizację przedsięwzięcia na Miasto Nową Sól. Było: „(...) Lokalizacja: Zielona Góra” Rekomendowana zmiana: „(...) Lokalizacja: Nowa Sól.	AD1. Realizacja przedsięwzięcia w formule Projektu Systemowego, uniemożliwiłaby podanie lokalizacji przedsięwzięcia. Projekty systemowe, to projekty polegające na dofinansowaniu realizacji przez poszczególne organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, zadań określonych w odrębnych przepisach dotyczących tych organów i jednostek. Jeśli ma pozostać rekomendowana miejscowość na realizację przedsięwzięcia, w naszej ocenie należałoby zrezygnować z formuły Projektu Systemowego. AD2. Idealną lokalizacją na Lubuskie Centrum Innowacyjnych Startupów jest Miasto Nowa Sól, ponieważ: 1.Nowa Sól jest nazywana lubuską stolicą startupów. 2.Funkcjonuje w tym mieście Park Technologiczny Interior, posiadający	Model funkcjonowania projektów dotyczących Start-upów nie jest określony. Mogą być wyłonieni operatorzy. Dążeniem jest uruchomienie Start-upów na obszarze całego województwa.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>największe doświadczenie we wspieraniu firm startup w regionie (usługami szkoleniowymi, doradczymi, coachingiem, mentoringiem, networkingiem, finansowaniem, infrastrukturą), w tym:</p> <p>a. Zrealizował projekt w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, działanie 3.1 – Inicjowanie działalności innowacyjnej. Wydatki ogółem w projekcie wyniosły 11 mln zł, przeznaczone na inwestycje kapitałowe w startupy w spółdzielnie prywatnych inwestorów.</p> <p>b. Zrealizował projekt „Akcelerator Innowacji – centrum synergii biznesu i nauki”, w ramach którego następował transfer technologii z nauki do gospodarki.</p> <p>c. Zrealizował na zlecenie UMWL projekt „Młoda kariera” w ramach Programu Młodzi on-life.</p> <p>d. Prowadzi projekt „Inkubator Innowacji – utworzenie centrum inkubacji i akceleracji startupów w Parku Technologicznym Interior”.</p> <p>e. Dostarcza startupom przestrzeń infrastrukturalną, laboratoryjną, badawczą, produkcyjną i konferencyjną w budynku Parku Technologicznego.</p> <p>f. Prowadzi Sieć Aniołów Biznesu Interior HUB.</p> <p>g. Zakończona jest pozytywna ocena formalna wniosku w ramach konkursu 1.2 RPOL 2020 pt. „Świadczenie prorozwojowych usług na rzecz MŚP w Centrum Wspierania Startupów w Nowej Soli”, zakładający budowę inkubatora dla startupów i świadczenie w nim usług prorozwojowych: kooperacyjną, facylitacyjną, internacjonalizacyjną i inkubacyjną.</p> <p>3.W Nowej Soli swoje biuro posiada jedyny lubuski Ambasador Fundacji Startup Poland, największej organizacji startupowej w Polsce.</p> <p>4.W Nowej Soli funkcjonuje ośrodek, który został zakwalifikowany przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jako fundusz inwestujący w startupy, czyli tzw. Publiczna Korporacja Inwestycyjna.</p> <p>5.W Nowej Soli odbywają się cyklicznie takie</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>wydarzenia (jedyne w woj. lubuskim) jak Startup Weekendy, Interior Startup Space czy Time to cooperate with startup.</p> <p>6. Nowa Sól w dokumencie „Delimitacja miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze”, PAN 2016 jest na liście miast zagrożonych utratą funkcji społeczno-gospodarczych.</p> <p>7. Zgodnie z opinią uczestników konsultacji projektu SRWL2030 w WiMBP w Zielone Górze, należy decentralizować rozmieszczenie instytucji w regionie, również poza stolicę woj. lubuskiego, a dokładnie ta inwestycja doskonale wpisuje się w profil Nowej Soli, jako trzeciego co do wielkości miasta w województwie lubuskim.</p>	
32.	Lubuskie Centrum Produktu Regionalnego w Zielonej Górze	Przedsięwzięcia strategiczne	5	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027, Program Współpracy Transgranicznej Interreg, inne kierunkowe programy unijne, budżet województwa.	LCPR planuje zorganizować promocję gospodarczą regionu również z programu Interreg, innych kierunkowych programów unijnych, budżetu województwa.	NIE UWZGLĘDNIONO W strategii znajdują się zapisy, dotyczące promocji produktów w kraju i za granicą. Zapisy SRWL 2030 nie wykluczają korzystania z ww. funduszy przez LCPR.
33.	Edward Fedko - Radny Województwa Lubuskiego	Analiza SWOT sfera przestrzenna, słabe strony	83	<p>Uwzględnić następujące zapisy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) niezadawalający poziom wykorzystania potencjału Lubuskiego Ośrodka Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych w Kalsku 2) niezadawalający poziom wykorzystania Centrum Energii Odnawialnej w Sulechowie 3) niski poziom wykorzystania potencjału dydaktycznego i socjalnego filii UZ w Sulechowie. 	<p>Lubuski Ośrodek Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych w Kalsku jest jednostką organizacyjną Uniwersytetu Zielonogórskiego, posiada doskonale wyposażoną bazę dydaktyczną i badawczą. Aktualnie jego potencjał jest bardzo słabo wykorzystywany. Wzmocnienie i aktywizacja tego ośrodka w sposób znakomity służyć może sektorowi badawczo-rozwojowemu i podnieść poziom innowacyjności w województwie lubuskim. Podobna sytuacja dotyczy Centrum Energii Odnawialnej w Sulechowie.</p> <p>Filia Uniwersytetu Zielonogórskiego w Sulechowie posiada doskonałą bazę dydaktyczną i socjalną. Aktualny poziom rekrutacji pozwala tylko w części wykorzystać ten potencjał. Zwiększenie ilości studentów pozwoli na optymalne wykorzystanie obiektów dydaktycznych oraz miejsc noclegowych w nowo wybudowanych domach studenta.</p>	NIE UWZGLĘDNIONO Szczegółowo sprawy te opisano w diagnozie na str. 8 i 35

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załączniki Cel strategiczny 3 pkt.22	91	Uwzględnić następujące przedsięwzięcie: 1) budowa węzła autostradowego w rejonie miejscowości Myszęcín w ciągu autostrady A2 2) budowa obwodnicy Trzciela komunikującej węzeł autostradowy w ciągu autostrady A2 Trzciel z drogą krajową DK92.	Ad.1. W projekcie SRWL 2030, w celu strategicznym 3. Integracja przestrzenna regionu, w punkcie 22 zapisano potrzebę budowy węzła autostradowego w rejonie miejscowości Łągów w ciągu autostrady A2. Należy pamiętać, że od wielu lat społeczność lokalna gminy Łągów i Szczaniec zabiega o budowę węzłów autostradowych w rejonie miejscowości Łągów i Myszęcín w ciągu autostrady A2. Budowa węzła autostradowego w Myszęcínie da szansę rozwoju wielu firmom z branży logistycznej i hotelarskiej, bowiem głównie takie podmioty gospodarcze zlokalizowane zostały i funkcjonują wzdłuż drogi krajowej DK 92 na odcinku od Trzciela do Rzepina. Ad. 2. Budowa planowanej obwodnicy Trzciela komunikującej węzeł z drogą krajową DK92 jest zadaniem wieloletnim i powinna być ujęta w dokumencie strategicznym o zasięgu wojewódzkim. Dzisiaj z węzła autostradowego w Trzcielu istnieje ograniczona tonażowo możliwość zjazdu i wjazdu. Pamiętać również należy, że w niedalekiej odległości od węzła (ok. 10 km) znajduje się jeden z największych zakładów województwa IKEA INDUSTRY, do którego codziennie wjeżdżają i wyjeżdżają setki ciężkich pojazdów. Stąd też jej budowa jest nieodzowna.	Ad 1 - UWZGLĘDNIONO Ad 2. - NIE UWZGLĘDNIONO Powiat międzyrzecki wnioskuje o dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych na przedmiotową inwestycję. Wniosek uzyskał pozytywną ocenę i został rekomendowany do dofinansowania przez stronę rządową. Zarząd Województwa Lubuskiego posiada zabezpieczone środki w zakresie współfinansowania wkładu własnego.
34.	Urząd Miejski w Sulęcínie	11. Ramy finansowe strategii	75	Przy analizie źródeł finansowania 1 celu strategicznego, który akcentuje kwestie związane z innowacjami, gospodarką i częściowo polityką klimatyczną, ochroną środowiska naturalnego i zrównoważonym rozwojem należałoby wziąć pod uwagę i wyraźnie zaakcentować rolę prywatnych środków mieszkańców województwa. Istotne z punktu widzenia finansowania zadań w ramach tego celu jest dopuszczenie różnych form dotacyjnych, w tym projektów parasolowych oraz grantowych	Realizacja projektów parasolowych i grantowych w przypadku zadań akcentujących kwestie związane z gospodarką niskoemisyjną pozwala gminom skutecznie walczyć z niską emisją, ubóstwem energetycznym oraz ograniczeniem emisji CO2. Za sprawą inicjatyw tego typu, indywidualni mieszkańcy mogą partycypować w wydatkowaniu funduszy, a dywersyfikacji ulegają źródła finansowania poszczególnych zadań strategicznych.	NIE UWZGLĘDNIONO Co do zasady uwaga jest słuszna, ale wysokość środków finansowych wynikających z partycypacji mieszkańców w kosztach nie została ujęta w dokumencie ze względu na bardzo niskie prawdopodobieństwo prawidłowego oszacowania kwot.
		Kierunki interwencji celu operacyjnego 3.1 pkt f.	47	Punkt f. kierunków interwencji celu operacyjnego 3.1 należałoby rozwinąć i doprecyzować o budowę ścieżek rowerowych wzdłuż pasów dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych	Doprecyzowanie zapisu pozwoli na realizację inwestycji zmierzających do połączenia poszczególnych miejscowości na terenie województwa niezależnie od istniejącego	NIE UWZGLĘDNIONO Pierwotny zapis jest wystarczający oraz pozwalający również na

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				łąjących poszczególne miejscowości na terenie województwa (w szczególności punkty turystyczne)	systemu tras rowerowych. Zadania tego typu w bezpośredni sposób wpływają na wzrost bezpieczeństwa mieszkańców oraz dostępności poszczególnych miejscowości, zapobiegając jednocześnie wykluczeniu komunikacyjnemu.	realizację zadań w ramach zgłoszonej uwagi.
35.	Gmina Bogdaniec	s.23 projekt strategii Interwencja w stosunku do miast wojewódzkich powinna koncentrować się na: 8 podpunkt.	23	Interwencja w stosunku do miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych powinna koncentrować się na oraz Budowa nowej infrastruktury publicznej oraz modernizacji istniejących obiektów w szczególności edukacji, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia, kultury, opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi Realizacji działań związanych z poprawą jakości powietrza, likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczy oraz adaptacja do zmian klimatu obszarów miejskich i Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, w powiązaniu z działaniami dotyczącymi OZE, oszczędności wody i energii w budynkach użyteczności publicznej i ochrona środowiska naturalnego.	-	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną przere- dagowane aby wska- zywać, że interwencja dotyczy również obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich. Zapisy dotyczące dostępu do usług publicznych zostaną uzupełnione o budowę i modernizację infra- struktury związanej z usługami publicznymi. Część proponowanych zapisów jest natomiast zbyt szczegółowa lub znalazła już odzwier- ciedlenie w zapisach strategii.
		s. 92 (załączniki do projektu) Inwestycje na drogach wojewódzkich	92	Inwestycje na drogach wojewódzkich. W zapisie brak jest uwzględnienia remontu drogi wojewódzkiej nr 132 . ważnego ciągu w kierunku do granicy.	-	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		s. 93 (załączniki do projektu) pkt. 31. Rozbudowa infrastruktury rowerowej (...).	93	- Wykorzystanie zlikwidowanych trakcji kolejowych na trasy rowerowe turystyczne. - połączenie ścieżką rowerową powiatu gorzowskiego z Niemcami.	-	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz Koncepcji przygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		s. 94 (załączniki do projektu) Poprawa ochrony przeciwpowodziowej w województwie lubuskim Budowa/ rozbudowa i poprawy wałów przeciwpowodziowych, budowa zbiorników małej retencji	94	Budowa/ rozbudowa i poprawy wałów przeciwpowodziowych, budowa zbiorników małej retencji oraz regulacja i rzeki Warty. Program zapobieganiu suszy.	-	UWZGLĘDNIONO
		s.94 (załączniki do projektu) Rozwój e-usług	94	stworzenie bazy elektronicznego powiadamiania obywateli o aktualnościach w administracji czy na rynku gospodarczym.	-	UWZGLĘDNIONO Poprzez e-usługę w planowanym przedsięwzięciu dot. e-administracji.
36.	Urząd Miejski w Trzcielu	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	<p> Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDi pełnią też na terenie swojego</p>	<p>Pominiecie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).</p>	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</u></p> <p>Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>		
		Załącznik-Diagnoza <i>Institucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>Jako instytucje otoczenia biznesu, w sposób</p>	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO</p> <p>Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewalutowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u> Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, niedziałające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”. Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB: „Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</p>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny,	Str. 20	W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących	Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Sektor pozarządowy		<p>kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor. Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, • uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania -Lokalizację -Modele funkcjonowania. 	Zapisy zostaną uzupełnione.
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	<p>Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogacić o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1:</p> <p>Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w</p>	<p>Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedne z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel</p>	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.	niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądanym kierunkiem ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegłoby pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	szczegółowe.
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, <u>w tym LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grup Działania

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.		zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww. instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategii (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe.
37.	Urząd Gminy Górzycy	Strategia Rozwoju 3. Obszar strategicznej interwencji 2. Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych i lokalnych	24	Możliwość rozszerzenia MOF Słubice o gminy przyległe.	- wspólne działania i programy realizowane we wzajemnym partnerstwie, - powiązania gospodarcze, - wspólne działania a zakresu gospodarki wodno – ściekowej, - wspólne działania w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	Przedstawiony w projekcie obszar MOF Słubice wskazany został na podstawie obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. Wskazanie szerszych powiązań funkcjonalnych tego obszaru będzie przedmiotem dalszych analiz i konsultacji z zainteresowanymi stronami. Wziąć pod uwagę należy również, trwający obecnie proces zmian ustawowych dotyczących polityki rozwoju i planowania

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						przestrzennego, który dotyczy również określania obszarów funkcjonalnych.
		Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stowarzyszenie LGD Wzgórza Dalkowskie 2. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Grupa Łużycka” 3. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Bory Dolnośląskie” 4. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła 5. Stowarzyszenie „Kraina Szlaków Turystycznych – Lokalna Grupa Działania” 6. Stowarzyszenie Zielonej Doliny Odry i Warty 7. Lokalna Grupa Działania „Zielone Światło” 8. Stowarzyszenie LGD Brama Lubuska 9. Stowarzyszenie – Lokalna Grupa Działania „Między Odrą a Bobrem” 10. Stowarzyszenie Kraina Lasów i Jezior – Lokalna Grupa Działania jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. <p>LGDi pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</u></p> <p>Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji spółdzielniom socjalnym,</u></p>	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.</p> <p>Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).</p>	<p>UWZGLĘDNIONO</p> <p>CZEŚCIOWO</p> <p>Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.		
		Załącznik-Diagnoza <i>Institucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stowarzyszenie LGD Wzgórza Dalkowskie 2. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Grupa Łużycka” 3. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Bory Dolnośląskie” 4. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła 5. Stowarzyszenie „Kraina Szlaków Turystycznych – Lokalna Grupa Działania” 6. Stowarzyszenie Zielonej Doliny Odry i Warty 7. Lokalna Grupa Działania „Zielone Światło” 8. Stowarzyszenie LGD Brama Lubuska 9. Stowarzyszenie – Lokalna Grupa Działania „Między Odrą a Bobrem” 10. Stowarzyszenie Kraina Lasów i Jezior – Lokalna Grupa Działania <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 5. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 6. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p> <p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewalutowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u></p> <p>Pominięcie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, niedziałające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”.</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO</p> <p>Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB: <i>„Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</i></p>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	20	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor. Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), zróżnicowania działalności terytorialnej 	<p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów 	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji.	-Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania -Lokalizację -Modele funkcjonowania.	
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategię (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii FRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 1. Pkt. 6 Lubuska Szkoła Przyszłości	89	O zapisy pozwalające na budowę i rozbudowę szkół ale również i przedszkoli.	Wcześniejsze alokacje nie pozwoliły w pełni skorzystać wszystkim gminom z możliwości budowy nowych szkół i przedszkoli czy rozbudowy istniejących. Potrzeby w tym zakresie cały czas są duże. Zmiany reformy również wymuszają podejmowanie działań w tym zakresie.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspieranie budowy i rozbudowy infrastruktury edukacyjnej zapisane jest w celu operacyjnym 2.1.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 3. pkt. 24 inwestycje priorytetowe	92	Uwzględnienie gruntownej modernizacji drogi wojewódzkiej nr 139 (relacji Rzepin – Górzycy)	- jest to droga łącząca węzeł autostradowy w Rzepinie z drogą krajową nr DK 31. - zły stan nawierzchni drogi stwarzający zagrożenie dla pojazdów się nią	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		na drogach wojewódzkich			poruszających jak i mieszkańców miejscowości przy niej położonych , - nasilony ruch pojazdów ze względu na dojazd do autostrady A2 w szczególności pojazdów ciężarowych.	Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 3 Integracja przestrzenne regionu Pkt. 31. Rozbudowa infrastruktury rowerowej na terenie województwa lubuskiego	93	Propozycja uwzględnienia zapisów dotyczących połączeń rowerowych z drogami rowerowymi od strony Niemiec np. międzynarodowa droga R1 , czy program Eurovele, który był już w jakimś stopniu omawiany (konsultowany), jak również wykorzystanie infrastruktury przeciwpowodzowej w postaci korony wałów wzdłuż rzeki Odry.	- brak połączeń z bardzo dobrze rozbudowaną infrastrukturą po stronie Niemiec, - poprawa bezpieczeństwa w szczególności na drodze rowerowej R 1 która jest przedstawiana na wszystkich przewodnikach rowerowych a po przekroczeniu granicy rowerzysta wjeżdża na bardzo ruchliwą drogę krajową DK 22. - wykorzystanie naturalnych walorów Parku Narodowego Ujście Warty z możliwością dojazdu do nowo powstającego muzeum PN w Słońsku, - budowa dróg rowerowych po koronie wału przeciwpowodzowego poza samym odciążeniem ruchu drogowego na DK 31, 29 pozwoli na odstraszanie zwierząt niszczących wały np. bobry, dziki, lisy.	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz Koncepcji przygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45, 49	Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogaconą o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenne regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1: Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.	Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedna z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to	NIE UWZGLĘDNIONO Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej umieszczono w celu operacyjnym 3.7. Zapisy są wystarczające.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					pożądany kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym <u>LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grup Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
38.	Lubuska Sieć LGD Nowe Miasteczko	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja nt. LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>DZIAŁANIA</p> <p>6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO”</p> <p>7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA</p> <p>8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM”</p> <p>9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną.</p> <p>LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</u></p> <p>Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p> <p>Stowarzyszenie Kraina Szlaków Turystycznych – Lokalna Grupa Działania od roku 2016 jest</p>	<p>powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				Ośrodkiem Działaj Lokalnie, a w ramach ODL udzieliło wsparcia dla 27 organizacji pozarządowych, w tym grup nieformalnych na łączną kwotę ok. 1 250 00,00 zł na cykliczne działania aktywizacyjne.		
		Załącznik-Diagnoza Instytucje otoczenia biznesu	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>Pominiecie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p> <p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewalutowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u></p> <p>Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęży się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja nt. LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności tych grup.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, niedziałające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”. Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB: „Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</p>	
		<p>Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy</p>	Str. 20	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor. Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia</p>	<p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor,</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, • uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania -Lokalizację -Modele funkcjonowania. 	
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	<p>Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogaconą o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1:</p> <p>Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.</p>	<p>Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedna z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób.</p> <p>W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO</p> <p>Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej umieszczono w celu operacyjnym 3.7. Zapisy są wystarczające.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					pożądany kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym <u>LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grup Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww. instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategie (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	
39.	Lokalna Grupa Działania Zielone Światło ul. Piastów 10b 66-600 Krosno Odrz. biuro@lgdzs.pl	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomii Społecznej, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja nt. LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>bezwrotnych dotacji. <u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych</u> utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów. Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>		
		Załącznik-Diagnoza <i>Institucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO" 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM" 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezwrotnych dotacji na 	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich. <u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewalutowane w okresie 10 lat narzędzia,</u></p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja nt. LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne,</p> <p>2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych,</p> <p>3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego.</p>	<p>stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy. Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”. Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB: „Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</p>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	Str. 20	W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za	Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor. Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania –Lokalizację -Modele funkcjonowania.</p>	
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	<p>Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogacić o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1:</p> <p>Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju</p>	<p>Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedne z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej umieszczono w celu operacyjnym 3.7. Zapis są wystarczające.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.	prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądany kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, <u>w tym LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grupach Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategii (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	obszarów wiejskich. NIE UWZGLEDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe
40.	Stowarzyszenie Kraina Lasów i Jezior- Lokalna Grupa Działania Siedlisko	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRA ą A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwanie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).	UWZGLEDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja nt. LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną.</p> <p>LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów. Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkole-niowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzysze-niom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego woj. lubuskiego.</u></p>		
		Załącznik-Diagnoza <i>Instytucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 	Pominiecie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty	UWZGLEDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja nt. LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM”</p> <p>9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY"</p> <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>(dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p> <p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewalutowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u></p> <p>Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęży się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego.</p> <p>Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”.</p> <p>Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB:</p> <p>„Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<i>małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</i>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	Str. 20	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor.</p> <p>Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), zróznicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróznicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania –Lokalizację-Modele funkcjonowania.</p>	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz	Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogacną o uzupełnienie opisu na	Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także	NIE UWZGLĘDNIONO Upowszechnienie

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
			49	<p>poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1: Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.</p>	<p>zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedno z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądany kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.</p>	<p>instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej umieszczono w celu operacyjnym 3.7. Zapisy są wystarczające.</p>
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	<p>W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy</p>	<p>Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym <u>LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grup Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww. instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategię (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe
41.	Gmina Lubiszyn	Załącznik IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	89, pkt 10	Dodać: rozwój Lubuskiego Szlaku Wina i Miodu o Centrum Pszczelarstwa w Lubiszynie.	Istotny element w rozwoju atrakcyjnego szlaku.	NIE UWZGLĘDNIONO Przedsięwzięcie ma charakter ogólny, szczegółowy zakres tematyczny poszczególnych kampanii będzie dookreślony w konkretnych projektach.
			90, pkt 18	Dodać: modernizacja infrastruktury kulturalnej oraz zabytków.	Środki dedykowane dotychczas są zbyt małe w stosunku do rzeczywistych potrzeb.	NIE UWZGLĘDNIONO Modernizacja infrastruktury kulturalnej zawiera się w celu operacyjnym 2.4.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
			91, pkt 19	Dodać: wsparcie infrastruktury sportowej należącej do samorządów i klubów.	Środki dedykowane dotychczas są zbyt małe w stosunku do rzeczywistych potrzeb.	NIE UWZGLEDNIONO Wsparcie infrastruktury sportowej zawiera się w kierunkach interwencji celu operacyjnego 2.5. i w przedsięwzięciu strategicznym „Aktywne lubuskie”.
			92, pkt 24	Dodać: budowa ronda na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej 130 i powiatowej 1410F.	Inicjatywa wnioskowana i deklarowana od wielu lat, konieczność eliminacji zagrożenia i niebezpieczeństwa komunikacyjnego.	NIE UWZGLEDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
			93, pkt 31	Dodać: Lubiszynka - trasa rowerowa przez Gminę Lubiszyn W ramach zadania utworzona zostanie ścieżka rowerowa o długości ok. 27 km - po nasypie kolejowym byłej relacji Gorzów Wlkp. – Myślibórz. Ścieżka przebiegała będzie przez teren całej Gminy Lubiszyn łącząc się z jednej strony z terenem Miasta Gorzowa Wielkopolskiego (z utworzoną tam ścieżką rowerową sięgającą do granicy Gorzowa we wsi Baczyna), w środkowej części przebiegając przez miejscowości: Wysoka, Lubiszyn, Staw, i w końcowym odcinku sięgając granicy z Gminą Myślibórz, która jest już połączona ścieżkami rowerowymi niemalże z całym województwem zachodniopomorskim.	Konieczność stworzenia spójnej sieci tras rowerowych	NIE UWZGLEDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz Koncepcji przygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
			94, pkt 38	Dodać : likwidacja tzw. „białych plam” uniemożliwiających uczestnictwo mieszkańców wielu wsi województwa w e -usługach jak również telefonii komórkowej, ze szczególnym uwzględnieniem północy województwa.	Bez realizacji tego założenia, nie będzie rzeczywistego poziomu szerzenia e-usług dla mieszkańców województwa. Nie w pełni będą wykorzystane środki dotychczas asygnowane na rozbudowę internetu szerokopasmowego.	UWZGLEDNIONO CZĘŚCIOWO Opis przedsięwzięcia zostanie uzupełniony o likwidację tzw. „białych plam”. Przedsięwzięcie natomiast nie dotyczy usług telefonii komórkowej.
			Dodać pkt 94	Wsparcie infrastruktury turystycznej z uwzględnieniem rezerwatów, parków krajobrazowych, rzek i jezior, stanowiących naturalny potencjał województwa. Wsparcie	W 2018 r. powstała częściowa infrastruktura turystyczno-rekreacyjna. Sezon letni 2018 r. potwierdził niezwykle pozytywny odbiór zrealizowanych elementów	NIE UWZGLEDNIONO Wsparcie infrastruktury turystycznej zawiera się w celu operacyjnym 1.6.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>infrastruktury Jeziora Marwicko, położonego ok. 3 km na północ od wsi Wysoka w Gminie Lubiszyn, m.in. w zakresie utworzenia ciągu pieszo-rowerowego wokół jeziora. Jezioro jest wolne od ścieków, posiada wodę w II klasie czystości pomimo torfowego podłoża dennego. Celem realizacji zadania jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa atrakcyjności turystycznej gminy i całego MOF, • poszerzenie oferty usług turystycznych, rekreacyjnych i sportowych w regionie - udostępnienie miejsca wypoczynku dla mieszkańców MOF oraz gości przyjezdnych z całego województwa lubuskiego, • podwyższenie poziomu życia mieszkańców, • podwyższenie standardu wypoczynku mieszkańców MOF, • poprawa walorów estetycznych obszaru objętego przedsięwzięciem. 	<p>infrastruktury plażowej. Jezioro odwiedziły tysiące użytkowników. Konieczne są zatem dalsze inwestycje w tym miejscu.</p>	
42.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim	Rozdział 2. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe. Podrozdział 2.3. Sfera przestrzenna.	15 ostatni akapit rozpoczyna się od słów: „Priorytet w wyzwaniach...”.	<p>Treść uwagi: Z treści tego akapitu wynika, że zmianom klimatu towarzyszą niekorzystne zjawiska pogodowe (gwałtowne ulewy, silne wiatry, długotrwałe upały), powodujące znaczne straty w infrastrukturze. W związku z tym konieczne jest: „...wzmacnianie możliwości skutecznej interwencji służb, publicznych, szczególnie straży pożarnej i minimalizacją skutków...”. Propozycja zapisu: Wprowadzić zapisy dotyczące adaptacji do zmian klimatu w miastach, które mogą polegać m.in. na: - realizacji zielono-błękitnej infrastruktury, - zwiększeniu retencji wód.</p>	<p>Wprowadzenie proponowanych zapisów umożliwi realizację działań, które pozwolą na zmniejszenie skali skutków wywołanych ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, a tym samym ograniczą koszty interwencji służb publicznych w celu usunięcia szkód.</p>	UWZGLĘDNIONO
43.	Starostwo Powiatowe w Słubicach	Str. 24: 2 Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych, zapis dot. MOF Słubice	24	<p>Po zdaniu „Miasta rozwijają współpracę realizując wspólne projekty m.in. w dziedzinie komunikacji i wykorzystania infrastruktury technicznej” proponuje się zapis: „Kluczowym elementem dalszego rozwoju tego obszaru, jest budowa obwodnicy Słubic, która przejęłaby wzmożony transport samochodowy funkcjonujący na tym terenie.</p>	<p>Budowa obwodnicy jest konieczna w celu odblokowania dróg dojazdowych oraz dróg w samych Słubicach. Sytuacja, jaka ma miejsce obecnie wpływa znacząco na zmniejszanie się atrakcyjności tego obszaru, zarówno pod względem gospodarczym, jak i społecznym.</p>	<p>Budowa obwodnicy Słubic uwzględniona została w przedsięwzięciu strategicznym nr 23 „Modernizacja dróg krajowych wraz z budową obwodnic i mostów” w zał. IV do Strategii.</p>
44.	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im.	Cel operacyjny 4.1: Efektywna współpraca międzyregionalna i	52	<p>Zmienić zapis: „wspieranie partnerskich kontaktów samorządów lokalnych, instytucji i organizacji</p>	<p>WiMBP w Zielonej Górze współpracuje z bibliotekami z zagranicy. Każda wizyta czy rewidzta partnerska generuje środki</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapis zostanie</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
	Cypriana Norwida w Zielonej Górze	transgraniczna a. Rozwój współpracy międzynarodowej.		pozarządowych". Na: „wspieranie partnerskich kontaktów samorządów lokalnych, instytucji i organizacji pozarządowych poprzez przeznaczenie w danym roku budżetowym środków finansowych na powyższy cel”. Uzupełnić zapis: "realizacja wspólnych projektów europejskich" Na: "realizacja wspólnych projektów europejskich przy udziale podległych organizatorowi jednostek"	finansowe. Zapewnienie ich w budżecie instytucji będzie sprzyjać lepszemu planowaniu współpracy.	uzupełniony o udział jednostek administracji publicznej. Przeznaczenie środków finansowych na realizację takich zadań w danym roku wiąże się z planowaniem budżetowym.
		Cel operacyjny 4.2: b. Tworzenie wizerunku regionu atrakcyjnego gospodarczo	52	Uzupełnić zapis: „prowadzenie informacyjno-promocyjnego portalu AtrakcjeLubuskie.pl, poświęconego ofercie turystycznej województwa lubuskiego” Na: „prowadzenie informacyjno-promocyjnego portalu AtrakcjeLubuskie.pl, poświęconego ofercie turystycznej i kulturalnej województwa lubuskiego”.	Przedsięwzięcia turystyczne i kulturalne często się łączą. Powiadomienie o nich jak największej liczby osób zwiększy ich frekwencję.	NIE UWZGLĘDNIONO Istnieje już portal dotyczący oferty kulturalnej województwa lubuskiego: lubuskiekultura.pl.
		Cel operacyjny 4.5:Rozwój e-usług i kompetencji cyfrowych społeczeństwa	53	Zmienić zapis: c. Rozwój istniejących oraz wdrożenie nowych e-usług z zakresu społeczeństwa informacyjnego w administracji publicznej. Na: „Rozwój istniejących oraz wdrożenie nowych e-usług z zakresu społeczeństwa informacyjnego w administracji publicznej i podległych jednostkach organizacyjnych”.	Dzięki temu polepszy się kompetencja cyfrowa użytkowników biblioteki.	NIE UWZGLĘDNIONO Jednostki podległe mieszczą się w kategorii administracji publicznej.
		Cel operacyjny 5. Sfera Zarządzania Rozwojem Regionu 5.3 Współpraca międzynarodowa(...)	72	Rozważenie zapisu o wpisaniu współpracy partnerskiej instytucji kultury.	Biblioteka czynnie współpracuje z bibliotekami partnerskimi, biorąc udział w spotkaniach w bibliotekach zagranicznych i goszcząc bibliotekarzy z zagranicy. Sprzyja to wymianie praktyk.	NIE UWZGLĘDNIONO Partnerska współpraca międzyregionalna zawiera się celu operacyjnym 4.1. Województwo Lubuskie podpisuje umowy i porozumienia o współpracy, w których jest wpisywana współpraca w dziedzinie kultury. Na podstawie tych dokumentów jednostki mogą realizować przedsięwzięcia.
		Załączniki 2. Sfera społeczna 2.2 Usługi publiczne... Kultura i dziedzictwo	12	Dopisać do zagadnienia: Dużym atutem województwa są branżowe cykliczne imprezy kulturalne, przyciągające widownię z całego kraju i z zagranicy (dopisać cztery imprezy	Wymienione imprezy są przykładem kultury wysokiej i cieszą się bardzo dużym prestiżem w środowisku kulturalnym, mając charakter ogólnopolski. Przyciągają wielu uczestników i	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lubuski Wawrzyn Literacki jest ujęty w punkcie 2.4.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		regionalne		organizowane przez WiMBP: Lubuski Wawrzyn Literacki, Festiwal Proza Poetów, Kozzi Film Festiwal, Międzynarodowy Otwarty Konkurs na Rysunek Satyryczny.	bardzo dużą publiczność.	diagnozy. W podrozdziale 2.2 diagnozy ujęto informacje nt. największych, najbardziej rozpoznawalnych przedsięwzięć kulturalnych w naszym regionie o zasięgu krajowym i europejskim. Ze względu na liczne wydarzenia kulturalne w naszym województwie, nie sposób wymienić wszystkich równie ciekawych i znanych.
		Załączniki 2. Sfera społeczna 2.4. Kapitał społeczny Tożsamość regionalna	21	Zmienić zapis: „Organizatorami są: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze oraz Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim, a partnerami tego wydarzenia są m.in. Związek Literatów Polskich Oddział w Zielonej Górze i Uniwersytet Zielonogórski.” Na „Organizatorem jest: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze, a partnerami tego wydarzenia są m.in. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim, Uniwersytet Zielonogórski, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim”.	Zmiana obrazuje stan faktyczny.	UWZGLEDNIONO
45.	Urząd Miejski w Torzymiu	7.2 Kierunki interwencji (działań) Cel operacyjny 3.1: modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego	46	Budowa obwodnicy Torzymia w ciągu drogi wojewódzkiej nr 138.	1. Obecnie droga wojewódzka nr 138 przebiega przez centrum zabytkowe w układzie urbanistycznym „starej” części Torzymia. 2. Budynek zlokalizowane są bezpośrednio przy wąskich chodnikach bez pasa rozdzielającego od jezdni. 3. Lokalizacja węzła autostrady A-2 i wzrost natężenia ruchu drogowego (w szczególności pojazdów ciężkich) ogranicza w znacznym stopniu bezpieczeństwo pieszych ze względu na brak możliwości zastosowania bezpiecznych rozwiązań,	NIE UWZGLEDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					dotyczących minimalnych szerokości chodników, zastosowania ogrodzeń lub pasów oddzielających jezdnię od chodnika, zgodnych z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.	
		7.2 Kierunki interwencji (działań) Cel operacyjny 3.1: modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego	46	Przebudowa i modernizacja drogi wojewódzkiej nr 139 w szczególności w terenach zabudowanych miejscowości Gądków Wielki, Mierczany, Lubin, z dostosowaniem do wymogów Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.	1.W miejscowości Gądków Wielki droga wojewódzka nr 139 posiada nadal nawierzchnię brukową z kostki kamiennej z geometrią korony drogi daleko odbiegającą od wymogów dotyczących dróg wojewódzkich i nie spełniającą warunków technicznych dróg. 2.W miejscowościach Mierczany i Lubin nawierzchnia drogi wojewódzkiej nr 139 posiada lokalne zwężenia do 3,0- 3,5 m przy spękanych krawężniach jezdni, zaniżonym, nieutwardzonym poboczu drogowym i braku chodników. Miejsca takie w trakcie opadów atmosferycznych stanowią stałe zagrożenie dla ruchu pojazdów i pieszych.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
46.	Tadeusz Ardelli – Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Lubuskiego	Załączniki- Wykorzystanie surowców energetycznych.	60	Proponuję wykreślenie zapisu: Prace przygotowawcze do realizacji inwestycji związanej z budową kompleksu energetycznego Gubin-Brody zostały wstrzymane. Złożyły się na to uwarunkowania zewnętrzne, w tym przede wszystkim polityka unijna dążąca do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych wraz z tzw. „pakietem zimowym”, gdzie wprowadzany dopuszczalny wskaźnik CO2 na poziomie 550 g, CO2/kWh jest nieosiągalny dla elektrowni węglowych.	Z informacji prasowych (ostatnia, Gazeta Lubuska z dnia 02.12.2019 r. str. 11) wynika, że inwestor, czyli Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna, Spółka Akcyjna wciąż zapewnia, że temat nie został jeszcze zamknięty.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Przywołane zapisy zostaną ponownie zweryfikowane.
		SRWL – 2.3 strefa przestrzenna	14	Proponuję dopisać drogę A 18	Droga ta stanowi bardzo ważny ciąg komunikacyjny dla powiatów żarskiego oraz żagańskiego.	UWZGLĘDNIONO
		26. Modernizacja linii kolejowych	92	Ponadto istotne będą modernizacje linii kolejowych nr 275 na odcinku Miłkowice – Żagań. Proponuję dopisać: Żary, Lubsko oraz Gubinek.	Modernizacja linii kolejowej nr 275, tzw. „Berlinki” przyczyniłaby się do rozwoju gmin przygranicznych.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Uwzględniony zostanie odcinek Żagań – Lubsko z uwagi na zgłaszane zapotrzebowanie na przewozy od gmin Lubsko i Jasień oraz Powiatu

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załączniki	92	„nadal istniejącym problemem jest niedostosowanie sieci drogowej do wzrastających potrzeb ruchowych. W związku z tym, konieczne jest inwestowanie w infrastrukturę drogową na ciągach dróg prowadzących do węzłów autostradowych i ekspresowych znajdujących się w sieci TEN-T.” - Proponuję dopisanie drogi nr 138 oraz mostu na Odrze w Połecku.	Połączenie autostrady A 2 z drogą A 18 (w krótko autostradą) – od przejścia granicznego w Świecku, poprzez węzeł Torzym, przejścia graniczne w Gubinku i Zasiokach do przejścia granicznego autostradowego w Olszynie zaktywizowałoby m.in. gminy Gubin i Brody.	Żarskiego. UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Inwestycje dróg wojewódzkich powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich. Most w Połecku zostanie uwzględniony w przedsięwzięciach strategicznych.
47.	Zachodnia Izba Przemysłowo – Handlowa w Gorzowie Wielkopolskim	PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 1. Inteligentna zielona gospodarka regionalna. Punkt 1.	88	Rozwój oferty parków przemysłowo – technologicznych z uwzględnieniem koniecznych inwestycji i projektów.	Zbyt szczegółowo opisane obszary działania parków przemysłowo-technologicznych. Brak uzasadnienia tworzenia nowej instytucji – Klastra Innowacyjnego Biznesu w sytuacji, kiedy funkcje proponowanej instytucji mogą pełnić dobrze funkcjonujące w naszym województwie IOB, ale wymagają dalszego wsparcia (szczególnie na północy województwa).	Zapisy te są wynikiem prac konsultacyjnych oraz procesu wypracowywania celów rozwojowych i wyboru priorytetów SRWL, w ramach którego dokonano również identyfikacji przedsięwzięć dla poszczególnych obszarów SRWL 2030. Wprowadzenie nowego IOB-a wpłynie na nową jakość świadczonych usług przez ww. jednostki oraz zwiększy konkurencję pomiędzy nimi w regionie. Opis przedsięwzięcia zostanie dopracowany.
		PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 1. Inteligentna zielona gospodarka regionalna. Punkt 3.	88	Centrum Doradztwa Patentowego - Lubuski Fundusz Patentowy. Zapis bez zmian, propozycja uzupełnienia ostatniego zdania: „ lokalizacja Zielona Góra i Gorzów Wlkp.”	Dodanie drugiej lokalizacji w Gorzowie Wlkp. wypełni postulat równomiernego rozwoju obu stolic. Dodatkowo należy zauważyć, że w obu stolicach można wykorzystać istniejące instytucje otoczenia biznesu, np. ARR w Zielonej Górze oraz ZIPH w Gorzowie Wlkp. W ten sposób zapewniony zostanie równomierny dostęp przedsiębiorców do doradztwa związanego z uzyskaniem patentu.	Projekt systemowy dotyczący Centrum Doradztwa Patentowego będzie dopracowany. Lokalizacja zostanie określona w dalszym etapie prac.
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE	88	Lubuskie Centrum Innowacyjnych Start-upów. Zapis bez zmian, propozycja zmiany ostatniego	Biorąc pod uwagę działalność lubuskich parków przemysłowo – technologicznych	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		CEL strategiczny 1. Inteligentna zielona gospodarka regionalna. Punkt 4.		zdania: lokalizacja : Parki Przemysłowo – Technologiczne.	należy podkreślić ich zdolność do prowadzenia innowacyjnych Start – upów. Tym samym wydaje się bezzasadne tworzenie kolejnej instytucji.	Model funkcjonowania projektów dotyczących Start-upów nie jest określony. Mogą być wyłonieni operatorzy. Dążeniem jest uruchomienie Start-upów na obszarze całego województwa.
		IV. PRZEDSIĘWZIECIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 1. Punkt 6.	89	Lubuska szkoła przyszłości – kompleksowe działania na rzecz rozwoju kształcenia podstawowego oraz ponadpodstawowego ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia zawodowego i ustawicznego. Wsparcie placówek w zakresie nabywania przez uczniów umiejętności oraz modernizacji infrastruktury. Współpraca szkół z przedsiębiorcami w odpowiedzi na wyzwania Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji.	Zbyt szczegółowa lista narzędzi i treści edukacyjnych nie pokazuje kierunku zmiany Lubuskiej szkoły, który został wyznaczony w celu operacyjnym 1.3 i w Planie rozwoju szkolnictwa zawodowego w województwie lubuskim z wykorzystaniem środków Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, gdzie wskazuje się na ścisły związek wysokiej jakości kształcenia z jego powiązaniem z regionalnym rynkiem pracy. Dodatkowo należy zauważyć, iż systematyczne inwestycje w infrastrukturę, wyposażenie szkół to gwarancja osiągnięcia celu.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Opis przedsięwzięcia zostanie poprawiony. Zapisy będą ściślej powiązane z kierunkami interwencji celu operacyjnego 1.3.
		IV. PRZEDSIĘWZIECIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 1. Punkt 9.	89	Smart village – Inteligentna wioska. Projekt, którego celem jest wsparcie lubuskich wiosek w zakresie wykorzystania nowych technologii, budowania inteligentnych sołectw, samowystarczalnych energetycznie na bazie OZE, z dostępem do szerokopasmowego Internetu. Lokalizacje inteligentnych wiosek powinny posiadać dostęp do OZE (wodnej, wiatrowej, solarnej). W smart village powinny występować eksperymentalne rozwiązania, innowacyjne technologie zagospodarowania, składowania i utylizacji odpadów. Uruchomienie takiego procesu zoptymalizuje produkcję i zużycie energii. Problematykę odpadów wprowadzi w naukowe podejście na poziomie domu.	W strategii należy zadbać o równomierny rozwój lubuskich wsi. Wskazanie jednej „sztuki” nie ma charakteru regionalnego i prorozwojowego. Należy promować wspierać rozwiązania Smart village w różnych lokalizacjach.	NIE UWZGLĘDNIONO Powstanie „modelowej” wioski nie ogranicza powstawania kolejnych.
		IV. PRZEDSIĘWZIECIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 2. Punkt 11	89	Lubuskie Talenty – Program Stypendialny – uzupełnienie treści: Celem przedsięwzięcia jest wyrównanie dysproporcji w jakości kształcenia na poziomie ogólnym i zawodowym Dalej bez zmian.	Lubuski program stypendialny powinien być spójny z kierunkiem rozwoju Lubuskiej Szkoły Przyszłości, dlatego w tym miejscu należy doprecyzować, iż obejmuje się programem stypendialnym również uczniów szkół zawodowych.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Proponuje się wprowadzenie zapisu: Celem przedsięwzięcia jest wyrównywanie

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						dysproporcji w jakości kształcenia uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zdrowotnych.
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 2. Punkt 15	90	Centrum Obszarów Wiejskich i Mediacji – wyłączyć z działania Mediacje, gdyż od 2 lat z powodzeniem w Gorzowie Wlkp. działa Lubuskie Centrum Mediacji i Arbitrażu z zasięgiem na całe województwo. Dodatkowo wskazujemy, aby Centrum Obszarów Wiejskich połączyć z Lubuskim Centrum Wsparcia Inicjatyw Obywatelskich (punkt 20), a nie mnożyć kolejne instytucje.	Wydaje się bezzasadne wyznaczanie przedsięwzięć na poziomie strategii jako nowych kierunków rozwoju województwa, w sytuacji gdy takie instytucje już funkcjonują lub zadania o których mowa realizują samorządy. Należałoby raczej je wspierać.	NIE UWWGLĘNIONO Powstanie Centrum Obszarów Wiejskich i Mediacji, pod patronatem lubuskich samorządów, jest niezbędne z wielu względów, m. in. konflikty na wsi, źródło informacji – gdzie zdobyć dofinansowanie na inicjatywy wiejskie itp.
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 2.. Punkt 20	91	Lubuskie Centrum Wsparcia Inicjatyw Obywatelskich – proponujemy połączyć z Centrum Obszarów Wiejskich.	jw.	NIE UWZGLĘDNIONO Nie jest zasadne ograniczanie obszaru działania Lubuskiego Centrum Inicjatyw Obywatelskich do obszarów wiejskich.
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 21	91	Multimodalne centrum logistyczne dla województwa lubuskiego – Przedsięwzięcie obejmuje stworzenie multimodalnych centrów logistycznych na obszarach kluczowych dla transportu drogowego, kolejowego oraz wodnego w kontekście ruchu międzynarodowego, tj.: - budowa Multimodalnego Centrum Logistycznego Port Gorzów na przecięciu Drogi Ekspresowej S3 linii kolejowej 203 oraz Międzynarodowej Drogi Wodnej E-70 oraz dostęp do innych elementów węzła infrastrukturalnego Gorzów; - budowa centrum na skrzyżowaniu autostrady A2 i drogi ekspresowej S3, międzynarodowej Drogi Wodnej E 30 oraz stacji kolejowej w Zbąszynku – linia kolejowa E20.	Budowa Centrum Multimodalnego w lokalizacji Gorzów Wielkopolski jest uzasadniona ze względu na najlepszą strategiczną lokalizację, dostęp do niezbędnej infrastruktury i zasobów, a także z uwagi na fakt zaawansowanej dokumentacji projektowej. Postulujemy jednocześnie wykreślenie w tym punkcie zakresu budowy na terenie lotniska Zielona Góra/Babimost dworca towarowego, gdyż jest to powielenie działań przewidzianych w punkcie 28.	UWZGLĘDNIONO
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA	92	Modernizacja linii kolejowych. Uzupełnienie o	Uzupełnienie listy linii kolejowych, które	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		STRATEGICZNE CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 26		następującą treść Linia kolejowa 367 Gorzów - Zbąszynek.	powinny być modernizowane w pierwszej kolejności.	
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 34	94	Program retencji i ochrona przeciwpowodziowa. Poprawa ochrony przeciwpowodziowej przez nowoczesną gospodarkę wodną, modernizację, rozbudowę i budowę urządzeń wodnych zbiorników retencyjnych, kanałów lateralnych.	Dbałość o zapobieganie skutkom suszy jest tak samo ważna jak ochrona przeciwpowodziowa.	UWZGLĘDNIONO
		UWAGI OGÓLNE		<p>Stanowisko Zachodniej Izby Przemysłowo – Handlowej w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie projektu Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030. Zachodnia Izba Przemysłowo – Handlowa w Gorzowie Wielkopolskim, po analizie dokumentów: „Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 (projekt)” oraz „Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 Załączniki” przedstawia następujące uwagi ogólne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Strategia powinna w zdecydowanie większym stopniu uwzględniać zasadę zrównoważonego rozwoju całego województwa i zapewnienia jego spójności terytorialnej, z zachowaniem równowagi między potrzebami rozwojowymi subregionu gorzowskiego i subregionu zielonogórskiego. 2. W Strategii należy uwzględnić powiązanie planów rozwojowych województwa lubuskiego w kontekście powiązań transgranicznych z Brandenburgią i Saksonią, a także przedstawić je na tle realizacji planów rozwojowych w ramach Strategii Polski Zachodniej. 3. Należy zapewnić większą spójność treści poszczególnych dokumentów, zarówno w wersji opisowej jak i graficznej, np. niekonsekwentne zapisy dot. MOF Międzyrzecz – Świebodzin. 4. Dla zapewnienia powodzenia w realizacji założeń strategicznych, a tym samym wykonalności Strategii, należy uwypuklić i podkreślić konieczność ścisłej współpracy pomiędzy głównymi jej gestorami: samorządem województwa, samorządami lokalnymi, władzami krajowymi i przedsiębiorcami. 5. Tworząc listę przedsięwzięć kluczowych należy: 		<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO:</p> <p>Ad 1. Cele i działania zaplanowane w strategii mają na celu rozwój całego województwa. Wymiar spójności terytorialnej realizowany jest m.in. poprzez wyznaczenie obszarów strategicznej interwencji, gdzie wskazano również rozwój wojewódzkich obszarów funkcjonalnych. Przedsięwzięcia strategiczne zostaną uzupełnione m. in. o ważne inwestycje na północy województwa.</p> <p>Ad 2. Aspekt powiązań transgranicznych i z województwami sąsiednimi zostanie w strategii wzmocniony.</p> <p>Ad 3. Zapisy zostaną uzupełnione.</p> <p>Ad 4. Temat został opisany w celu 4.3. oraz w rozdziale dotyczącym zarządzania.</p> <p>Ad 5. W związku z dużą liczbą uwag i wniosków, lista przedsięwzięć kluczowych będzie podlegać dalszym</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>a. w większym stopniu respektować zasadę opisaną w pkt. 1.;</p> <p>b. nie przesądzać na tym etapie miejsca lokalizacji poszczególnych przedsięwzięć, oczywiście za wyjątkiem inwestycji infrastrukturalnych;</p> <p>c. proponowane przedsięwzięcie jako minimum powinno posiadać koncepcję wstępną lub studium przed inwestycyjne, które podlegały choćby wstępnej konsultacji - nie mogą to być tematy wymyślone w wąskim kręgu „za biurkiem”;</p> <p>d. należy każdorazowo wskazać dla kluczowego przedsięwzięcia „gospodarza tematu” i choćby wstępnie określić źródła finansowania;</p> <p>e. należy ograniczyć plany tworzenia nowych instytucji czy organizacji do realizacji kluczowych przedsięwzięć o charakterze „miękkim”, nie inwestycyjnym, tylko do sytuacji kiedy istniejące już w województwie podmioty nie są w stanie ich skutecznie zrealizować.</p>		analizom i konsultacjom.
48.	Zielona Dolina Odry i Warty Górzycy	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO" 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM" 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup 	<p>Pominiecie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.</p> <p>Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).</p>	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji. <u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych</u> utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów. Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.		
		Załącznik-Diagnoza Instytucje otoczenia biznesu	34	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I	Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY"</p> <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p> <p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandardyzowane i zewaluowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u></p> <p>Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęży się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego.</p> <p>Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”.</p> <p>Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB:</p> <p>„Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	Str. 20	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor.</p> <p>Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, • uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p><i>tworzą pracownicy stali i okresowi”.</i></p> <p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Staż działania -Lokalizację -Modele funkcjonowania. 	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.</p>
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogacić o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3.	Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku	NIE UWZGLĘDNIONO Upowszechnienie instrumentów typu RLKS

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>"Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1: Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.</p>	<p>innych zasad jako jedne z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób.</p> <p>W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądanym kierunkiem ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegłoby pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.</p>	<p>w systemie realizacji polityki regionalnej umieszczono w celu operacyjnym 3.7. Zapisy są wystarczające.</p>
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	<p>W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym.</p>	<p>Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				Niezmierzenie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grupach Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww. instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategii (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe
49.	Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Grupa Łużycka” Lubsko	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>ŚWIATŁO”</p> <p>7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA</p> <p>8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM”</p> <p>9. STOWARZYSZENIE KRAJNA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</u></p> <p>Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>	<p>Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).</p>	
		Załącznik-Diagnoza Instytucje otoczenia biznesu	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <p>1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE</p> <p>2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA"</p> <p>3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA</p>	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących</p>	<p>UWZGLEDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>4. DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA</p> <p>5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO”</p> <p>7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA</p> <p>8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM”</p> <p>9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY"</p> <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p> <p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewaluowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u></p> <p>Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęży się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, niedziałające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”.</p> <p>Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB:</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					„Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	Str. 20	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor.</p> <p>Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich 	<p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. 	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<ul style="list-style-type: none"> organizacji, w tym najbardziej aktywnych, uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>samorządem, biznesem, innymi organizacjami)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania -Lokalizację-Modele funkcjonowania.</p>	
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	<p>Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogaconą o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1: Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.</p>	<p>Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedno z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób.</p> <p>W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądanym kierunkiem ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO</p> <p>Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej umieszczono w celu operacyjnym 3.7. Zapisy są wystarczające.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA, szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grupach Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategię (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe.
50.	Starostwo Powiatowe w Zielonej Górze	Cel operacyjny 2.2. Promocja włączenia społeczno-zawodowego	42	Poprawa standardów usług bytowych w domach pomocy społecznej.	W SRWL ujęto modernizację infrastruktury, ale brak zapisów dot. poprawy jakości życia w dps-ach.	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		oraz kompleksowe wsparcie seniorów				
		Cel operacyjny 2.2. Promocja włączenia społeczno -zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów	43	Do pkt. c dodać: przygotowanie ucznia niepełnosprawnego do wejścia na rynek pracy	W sytuacji starzejącego się społeczeństwa warto pomyśleć o stworzeniu warunków do wejścia na rynek pracy uczniom z niepełnosprawnością.	UWZGLĘDNIONO
		Cel operacyjny 2.3. pkt h - Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz (...)	43	Optimalizacja i upowszechnianie różnych form opieki psychiatrycznej, ze szczególnym uwzględnieniem programów długofalowych dla dzieci i młodzieży.	Zdecydowanie brakuje koordynacji profilaktyki zdrowotnej dla dzieci, a programy doraźne nie dają rezultatów, w sytuacji gdy co trzecie dziecko w Polsce ma zaburzenia emocjonalne/psychiczne.	NIE UWZGLĘDNIONO Uwaga zostanie uwzględniona w sektorowym programie ochrony zdrowia i w Regionalnym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Lubuskiego.
		Cel operacyjny 3.1. Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego	46	Do pkt. a dopisać: przebudowa i modernizacja dróg lokalnych stanowiących dojazd do przepraw mostowych.	Mosty, które powstaną na Odrze w najbliższych latach nie będą miały połączenia z drogami ekspresowymi, co nie wpłynie na poprawę komunikacji w regionie.	UWZGLĘDNIONO Zapis taki można dodać w kontynuacji zdania: „budowa nowych i przebudowa istniejących przepraw mostowych na rzekach województwa” Brzmienie po zmianie „ budowa nowych i przebudowa istniejących przepraw mostowych na rzekach województwa wraz z dojazdami”
		Cel operacyjny 3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi	48	Do pkt. e dopisać: włączenie do strefy oddziaływania MOF Zielona Góra gmin Bojadła i Trzebiechów.	Budowa mostu w Miłsku ułatwi komunikację i wpłynie na integrację regionu, tym samym wpłynie pozytywnie na postępującą marginalizację tych gmin. W kontekście rozwoju Lubuskiego Trójmiasta taka zmiana stanowiłoby terytorialną całość.	Przedstawiony w projekcie obszar MOF Zielona Góra określony został z uwzględnieniem obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. Ewentualne wskazanie szerszych powiązań funkcjonalnych tego obszaru będzie przedmiotem dalszych analiz i konsultacji z zainteresowanymi stronami. Wziąć pod

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						uwagę należy również, trwający obecnie proces zmian ustawowych dotyczących polityki rozwoju i planowania przestrzennego, który dotyczy również określania obszarów funkcjonalnych.
51.	Gmina Szlichtyngowa	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAJINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAJINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>jako podmiotów zajmujących się nieprzerwanie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p>	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.</p> <p>Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</p> <p>Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz przyznając 168 bezzwrotnych dotacji spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>		
		Załącznik-Diagnoza Instytucje otoczenia biznesu	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności 	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich. Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewalutowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>gospodarczej przez osoby fizyczne,</p> <p>2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych,</p> <p>3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego.</p>	<p>Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”. Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB: „Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</p>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	Str. 20	W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe	Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor.</p> <p>Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, • uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: staż działania, lokalizację i modele funkcjonowania.</p>	
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	<p>Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogacić o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1:</p> <p>Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy</p>	<p>Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedno z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego</p>	NIE UWZGLĘDNIONO Upowszechnianie instrumentów typu RLKS zapisano w celu operacyjnym 3.7.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.	instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalne". Jest to pożądanym kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegłoby pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, <u>w tym LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grupach Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część	94	Projekt n:	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania	NIE UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu		Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww. instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategię (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu jest zbyt szczegółowe
52.	Ryszard Bigaj - Radny Gminy Zabór	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	47	Cel operacyjny 3.1.f Wsparcie i realizacja inwestycji z zakresu budowy, rozbudowy i modernizacji systemu tras rowerowych regionu... Dodatkowy zapis: z uwzględnieniem lokalizacji ścieżek rowerowych przy drogach powiatowych i gminnych	Zapis powyższy umożliwi budowę ścieżki rowerowej np. w Gminie Zabór wzdłuż dróg gminnych i powiatowych, z mniejszym natężeniem ruchu, a nie wzdłuż nowemu przebiegowi drogi nr 282 do mostu w Miłsku , co umożliwi użytkownikom ścieżek spokojne i zdrowsze korzystanie z walorów naszego regionu	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz Koncepcji przygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	40	Cel operacyjny 1.6. Rozwój potencjału turystycznego I. W ramach Rozwoju i propagowania turystyki wodnej utworzenie dodatkowych przystani na Terenie Gminy Zabór	W Gminie Zabór aż 5 sołectw graniczy z rzeką Odrą, budowa przystani na terenie Gminy Zabór przysłużyłaby się do rozwoju turystycznego „Lubuskiego szlaku Wina i Miodu”, gdzie połączyć można byłoby rejsy po Odrze ze zwiedzaniem Winnic (Ingrid, Miłosz, Na Leśnej Polanie) Lubuskiego Centrum Winiarstwa oraz Pszczelarni w Zaborze. Utworzenie przystani pozwoli także na wykorzystanie potencjału rzeki Odry.	NIE UWZGLĘDNIONO Utworzenie dodatkowych przystani wpisuje się w rozwój potencjału turystycznego, czyli cel operacyjny 1.6.
53.	Starostwo Powiatowe w Krośnie Odrzańskim	5.2. Kierunki Interwencji (działań) Cel operacyjny 1.5: Rozwój konkurencyjnego	39	Postuluje się zmianę interwencji „g” zapisanej jako: „Wykorzystanie do celów gospodarczych lokalnych złóż surowców, w szczególności miedzi.”	Miedź nie jest jedynym surowcem występującym w województwie lubuskim. Równie bogate są złoża m.in. węgla brunatnego, Lubuskie zasobne jest w złoża	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji		Na: „Wykorzystanie do celów gospodarczych lokalnych złóż surowców”	ropy naftowej. Do najważniejszych surowców, których zasoby zbilansowano na terenie województwa lubuskiego zaliczyć można także złoża azotanowego gazu ziemnego i gazu ziemnego. Dlatego faworyzowanie jednego tylko złoża jest bezzasadne.	
		ZAŁĄCZNIKI IV. przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 CEL strategiczny Eksploatacja złóż miedzi na terenie województwa lubuskiego	89	Postuluje się zmianę zapisu <i>8. Eksploatacja złóż miedzi na terenie województwa lubuskiego</i> na: 8. Eksploatacja złóż bogactw naturalnych na terenie województwa lubuskiego z poszanowaniem środowiska naturalnego <i>Natomiast uzasadnienie o treści:</i> <i>Przedsięwzięcie mające na celu wykorzystanie istniejącego potencjału w zakresie eksploatacji złóż miedzi zlokalizowanych na terenie województwa lubuskiego, pozwalającego na budowę kilku zakładów górniczych w południowej części województwa, co znacząco wpłynęłoby na wzrost gospodarczy całego regionu. Rozwój zagłębia miedziowego wpłynąłby również na rozbudowę układu dróg, systemu elektroenergetycznego czy pozostałej infrastruktury, polepszając dzięki temu warunki bytowe mieszkańców regionu. Lokalizacja zakładu górniczego, wymagałaby wzmocnienia układu zasilania południowej części województwa, co będzie miało odzwierciedlenie w pozostałych gałęziach gospodarki, stwarzając tym samym dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości</i> <u>Zamienić na:</u> Wykorzystanie istniejącego potencjału w zakresie eksploatacji złóż zlokalizowanych na terenie województwa lubuskiego, pozwalają kształtowanie wzrostu gospodarczego całego regionu. Rozwój zagłębia złożowego wpłynąłby również na rozbudowę układu dróg, systemu elektroenergetycznego czy pozostałej infrastruktury, polepszając dzięki temu warunki bytowe mieszkańców regionu. Poszczególne inwestycje związane z wykorzystaniem złóż bogactw naturalnych wymagałaby wzmocnienia układu zasilania województwa, co będzie miało	Województwo lubuskie bogate jest w różnorodne surowce mineralne, takie jak: <ul style="list-style-type: none"> • złoża węgla brunatnego, • złoża ropy, • złoża gazu, • rudy miedzi, • złoża torfu, • złoża kredy jeziornej, • złoża soli kamiennej, • złoża soli potasowej, • złoża surowców liściastych, • złoża piasków szklarskich, • złoża piasków budowlanych • złoża kruszyw naturalnych*. (*ZASOBY KOPALIN WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO JAKO PRZYSZŁOŚĆ DLA ROZWOJU REGIONU, Edward Jakubowski, Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, 2018) Zasoby surowcowe województwa są elementem, dzięki któremu województwo lubuskie może wytworzyć dodatkowe pola przewagi konkurencyjnej regionu i skupianie się w dokumencie tylko na złożach miedzi jest bezzasadne.	NIE UWZGLĘDNIONO Przedmiotowe przedsięwzięcie odnosi się do wydobycia miedzi. W celu operacyjnym 1.5.g uwzględniono wykorzystanie surowców naturalnych dla lubuskiej gospodarki.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załączniki 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza województwa lubuskiego 2. Sfera Społeczna 2.2. Usługi publiczne i infrastruktura na rzecz kapitału ludzkiego (oświata i szkolnictwo wyższe, ochrona zdrowia, kultura i dziedzictwo regionalne, sport)	11	odzwierciedlenie w pozostałych gałęziach gospodarki, stwarzając tym samym dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości. Postuluje się zmianę zapisu: Dla utrzymania efektywnego systemu opieki zdrowotnej na obszarze województwa niezbędne jest stałe doposażanie jednostek ochrony zdrowia w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną nowej generacji oraz utrzymanie i rozwój kadry medycznej. <u>Zmienić na:</u> Dla utrzymania efektywnego systemu opieki zdrowotnej na obszarze województwa niezbędne jest stałe doposażanie jednostek ochrony zdrowia (wojewódzkich oraz powiatowych) w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną nowej generacji oraz utrzymanie i rozwój kadry medycznej.	Utrzymanie efektywnego systemu opieki zdrowotnej na bazie pierwszego poziomu referencyjności, a więc podstawowego w województwie wymaga doposażania jednostek powiatowych w nowoczesny sprzęt i aparaturę również za pośrednictwem budżetu województwa. Odciążanie szpitali wojewódzkich pacjentami, których leczenie nie wymaga specjalistycznych oddziałów i poradni służy rozładowaniu kolejek i większej dostępności do służby zdrowia, tak istotnej przy obecnych zagrożeniach.	NIE UWZGLĘDNIONO W przypadku zmiany zapisu należałoby uwzględnić jeszcze szpitale kliniczne, wojskowe, MSWiA, prywatne itp.
54.	Gmina Witnica	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAJINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAJINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej -	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>bezwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</u></p> <p>Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>		
		Załącznik-Diagnoza <i>Instytucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło</p>	<p>UWZGLEDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich. Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewalutowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy. Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”. Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB: „Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	Str. 20	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor.</p> <p>Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>okresowi”.</p> <p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania –Lokalizację -Modele funkcjonowania.</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO</p> <p>Zapisy zostaną uzupełnione.</p>
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogaconą o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy	Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedne z najważniejszych idei	NIE UWZGLĘDNIONO
						Upowszechnianie instrumentów typu RLKS zapisano w celu

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>zapis tuż przed punktem 7.1: Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.</p>	<p>przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób.</p> <p>W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądanym kierunkiem ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegłoby pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.</p>	operacyjnym 3.7.
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym <u>LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grupach Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategię (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe.
55.	IHK-Projektgesellschaft mbH Frankfurt (Oder)	6.2 Kierunki interwencji (działań) Cel strategiczny 2: Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi. Cel operacyjny 2.1: Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi	42	Dopisać kierunek interwencji: „dostosowanie oferty szkolnictwa branżowego i podstawowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy z uwzględnieniem potrzeb transgranicznego rynku pracy”.	Jako spółka córka IHK Ostbrandenburg (Izby Przemysłowo-Handlowej Brandenburgii Wschodniej) jesteśmy reprezentantem lokalnej, przygranicznej gospodarki i mamy dobry wgląd w potrzeby przedsiębiorstw odnośnie kompetencji przyszłości. Wprowadziliśmy w życie skuteczne koncepcje orientacji zawodowej, zwłaszcza w zakresie kształcenia zawodowego w systemie dualnym (np. giełda miejsc nauki zawodu IHK, targi, tzw. „cyfrowe tablice szkolne”, ambasadorzy nauki zawodu), które mogą być transferowane na teren woj. lubuskiego, aby wesprzeć tam działania w kierunku zapewnienia dopływu pracowników wykwalifikowanych.	NIE UWZGLĘDNIONO Dostosowanie oferty szkolnictwa do potrzeb rynku pracy zapisane jest w celu operacyjnym 1.3.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>Zauważalne są istotne podobieństwa naszych regionów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbliżony odsetek osób emigrujących do wielkich miast, Berlina i Poznania → zapotrzebowanie na pracowników na terenach regionach wiejskich; - wzrastające znaczenie cyfryzacji, a co za tym idzie konieczność dysponowania miękkimi kompetencjami cyfrowymi w życiu zawodowym. 	
		<p>8.2 Kierunki interwencji (działań) Cel strategiczny 4: Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę Cel operacyjny 4.1: Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna</p>	52	<p>Dopisać do kierunku interwencji b.: „rozwój różnych form kooperacji w wymiarze gospodarczym, społecznym i administracyjnym, w tym związanych z potrzebami transgranicznego rynku pracy przy wykorzystaniu dotychczasowych doświadczeń”.</p>	<p>W ramach aktualnego projektu „Bez granic: nauka – pra – życie. Orientacja zawodowa na pograniczu polsko- niemieckim w Euroregionie Pro Europa Viadrina“ (Interreg Va) pracując w zespole złożonym z siedmiu partnerów kładziemy nacisk na dalszy rozwój orientacji zawodowej po obu stronach Odry. Nasze działania kierujemy w szczególności do uczniów i nauczycieli, którzy chcą uzyskać informacje na temat wyboru przyszłego zawodu. Dlatego też wśród działań projektowych na pierwszym planie stoją spotkania i szkolenia nauczycieli. W ramach transgranicznych warsztatów rozwijane są również ich kompetencje interkulturowe. Rada projektu składa się z przedstawicieli ważnych podmiotów z dziedziny gospodarki, szkolnictwa i administracji. Podczas wymian, doświadczeń i wyjazdów studyjnych poddaje się dyskusji najlepsze istniejące instrumenty i metody orientacji zawodowej. W efekcie końcowym na bazie wyników różnorodnych działań będzie wspólnie wypracowany własny model orientacji zawodowej. W związku z tym centralnym punktem niniejszego wniosku jest potrzeba dalszego rozwijania koncepcji projektu Interreg Va „Bez granic: nauka – praca – życie“ w wymiarze cyfrowym i jej sfokusowanie na potrzeby Lubuskiego.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Transgraniczny, naukowy model orientacji zawodowej w szkołach województwa lubuskiego – dostosowanie do potrzeb, próby w praktyce; - Skuteczne wymiany, sympozja fachowe, doskonalenie zawodowe, grupy robocze w 	<p>NIE UWZGLĘDNIONO Proponowane zapisy wpisują się w cel operacyjny 1.3.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					szkołach niemieckich i polskich, poświęcone tematyce cyfryzacji świata pracy. Dostosowanie się do wymagań przyszłości.	
		Załączniki CEL strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna 6. Lubuska Szkoła Przyszłości	89	Propozycja zapisu: „Przedsięwzięcie obejmie działania związane z rozwojem szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego, a także kształceniem osób dorosłych. Ich celem jest dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy (z uwzględnieniem potrzeb transgranicznego rynku pracy), doposażenie szkół podstawowych i średnich w narzędzia elektroniczne i multimedialne oraz treści edukacyjne, które zwiększą kompetencje cyfrowe uczniów i nauczycieli, rozwój kompetencji kluczowych uczniów, niezbędnych do świadomego i aktywnego funkcjonowania w zmieniającej się rzeczywistości oraz wyrównanie szans edukacyjnych poprzez organizację dodatkowych zajęć (zwłaszcza doskonalących kompetencje wynikające z potrzeb transgranicznego rynku pracy).”	Uzasadnienie jak wyżej, wprowadzenie zmiany jest uzasadnione zaproponowanymi zmianami w części „STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2030”	NIE UWZGLĘDNIONO Dostosowanie oferty szkolnictwa do potrzeb rynku pracy zapisane jest w celu operacyjnym 1.3., kwestie edukacji w celu operacyjnym 2.1., a kwestie współpracy transgranicznej są ujęte w celu 4.1.
56.	Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Gorzowie Wlkp.	6.2 Kierunki interwencji (działań) Cel strategiczny 2: Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi. Cel operacyjny 2.1: Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi	42	Dopisać kierunek interwencji: „dostosowanie oferty szkolnictwa branżowego i podstawowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy z uwzględnieniem potrzeb transgranicznego rynku pracy”	Jako Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego mamy dobry wgląd w potrzeby przedsiębiorstw odnośnie kompetencji przyszłości. Realizując liczne aktywizacyjne projekty unijne oraz szkoleń przedsiębiorców, ich pracowników czy osoby bez pracy, zauważamy jak w dalszym ciągu istotne jest zapotrzebowanie na dokończanie się czy też zmianę kwalifikacji zawodowych, dostosowując je do zmieniających się ciągle potrzeb rynku pracy. Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego jest również organem prowadzącym dla Szkół Branżowych oraz Techników. W dalszym ciągu widząc jak ważne jest kształcenie oraz orientowanie zawodowe uczniów, widzimy potrzebę doszkalania i przygotowywania do wejścia na rynek pracy kolejne młode osoby.	NIE UWZGLĘDNIONO Dostosowanie oferty szkolnictwa branżowego i podstawowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy zapisane jest w celu operacyjnym 1.3. a kwestie współpracy transgranicznej są ujęte w celu 4.1.
		8.2 Kierunki interwencji (działań) Cel strategiczny 4: Region	52	Dopisać do kierunku interwencji b.: „rozwój różnych form kooperacji w wymiarze gospodarczym, społecznym i administracyjnym,	W ramach aktualnego projektu „Bez granic: nauka – pra – życie. Orientacja zawodowa na pograniczu polsko- niemieckim w	NIE UWZGLĘDNIONO Proponowane zapisy wpisują się w cel

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę Cel operacyjny 4.1: Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna		w tym związanych z potrzebami transgranicznego rynku pracy przy wykorzystaniu dotychczasowych doświadczeń”	Euroregionie Pro Europa Viadrina” (Interreg Va) pracując w zespole złożonym z siedmiu partnerów kładziemy nacisk na dalszy rozwój orientacji zawodowej po obu stronach Odry. Nasze działania kierujemy w szczególności do uczniów i nauczycieli, którzy chcą uzyskać informacje na temat wyboru przyszłego zawodu. Dlatego też wśród działań projektowych na pierwszym planie stoją spotkania i szkolenia nauczycieli. W ramach transgranicznych warsztatów rozwijane są również ich kompetencje interkulturowe. Rada projektu składa się z przedstawicieli ważnych podmiotów z dziedziny gospodarki, szkolnictwa i administracji. Podczas wymian, doświadczeń i wyjazdów studyjnych poddaje się dyskusji najlepsze istniejące instrumenty i metody orientacji zawodowej. W efekcie końcowym na bazie wyników różnorodnych działań będzie wspólnie wypracowany własny model orientacji zawodowej. W związku z tym centralnym punktem niniejszego wniosku jest potrzeba dalszego rozwijania koncepcji projektu Interreg Va „Bez granic: nauka – praca – życie” w wymiarze cyfrowym i jej sfokusowanie na potrzeby Lubuskiego. - Transgraniczny, naukowy model orientacji zawodowej w szkołach województwa lubuskiego – dostosowanie do potrzeb, próby w praktyce; - Skuteczne wymiany, sympozja fachowe, doskonalenie zawodowe, grupy robocze w szkołach niemieckich i polskich, poświęcone tematyce cyfryzacji świata pracy. Dostosowanie się do wymagań przyszłości.	operacyjny 1.3.
		Załączniki CEL strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna 6. Lubuska Szkoła Przyszłości	89	Propozycja zapisu: „Przedsięwzięcie obejmie działania związane z rozwojem szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego, a także kształceniem osób dorosłych. Ich celem jest dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy (z uwzględnieniem potrzeb transgranicznego rynku pracy), doposażenie szkół podstawowych i średnich w narzędzia	Uzasadnienie jak wyżej, wprowadzenie zmiany jest uzasadnione zaproponowanymi zmianami w części „STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2030”	NIE UWZGLĘDNIONO Dostosowanie oferty szkolnictwa branżowego i podstawowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy zapisane jest w celu operacyjnym 1.3.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				elektroniczne i multimedialne oraz treści edukacyjne, które zwiększą kompetencje cyfrowe uczniów i nauczycieli, rozwój kompetencji kluczowych uczniów, niezbędnych do świadomego i aktywnego funkcjonowania w zmieniającej się rzeczywistości oraz wyrównanie szans edukacyjnych poprzez organizację dodatkowych zajęć (zwłaszcza doskonalących kompetencje wynikające z potrzeb transgranicznego rynku pracy)."		
57.	Gmina Kargowa	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz</p>	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.</p> <p>Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>bezwrotnych dotacji. <u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych</u> utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów. Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>		
		Załącznik-Diagnoza <i>Institucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO" 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM" 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na 	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich. <u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewaluowane w okresie 10 lat narzędzia,</u></p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne,</p> <p>2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych,</p> <p>3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego.</p>	<p>stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy. Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”. Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB: „Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</p>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	Str. 20	W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za	Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor. Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Staż działania -Lokalizację -Modele funkcjonowania. 	
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	<p>Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogaconą o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1:</p> <p>Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych</p>	<p>Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedna z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej umieszczono w celu operacyjnym 3.7. Zapisy są wystarczające.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.	RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalne". Jest to pożądaný kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, <u>w tym LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Działania w rozwoju województwa mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grupach Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt pn: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategie rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsidiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategie (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	wiejskich. NIE UWZGLEDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu jest zbyt szczegółowe.
58.	Urząd Miejski w Strzelcach Krajeńskich	„SRWL 2030 - Załączniki” 1. Ogólna charakterystyka województwa 3. Sfera gospodarcza 3.6. Potencjał turystyczny	41	W katalogu zabytków należy dopisać średniowieczne fortyfikacje w Strzelcach Krajeńskich: /Wśród atrakcji turystycznych wyróżnia się Międzyrzecki Rejon Umocniony, czyli zespół podziemnych fortyfikacji zbudowanych przez Niemców w okresie międzywojnia i podczas II wojny światowej, a także <i>jedne z najlepiej zachowanych w Europie średniowieczne fortyfikacje w Strzelcach Krajeńskich. Kompleks murów i baszt obronnych został w dużej mierze udostępniony turystom dzięki programom z UE.</i>	Gmina Strzelce Krajeńskie słynie ze średniowiecznych fortyfikacji. Blisko dwukilometrowe mury okalające stare miasto w wielu publikacjach porównywane są do francuskiego Carcassonne. Potrzeba ich remontu i rewitalizacji terenów okalających znalazły się m.in. w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Lubuskiego i programie Rozwoju Kultury i Turystyki. Mimo braku dofinansowania z Ministerstwa Kultury mury i baszty z roku na rok są coraz lepiej przystosowywane do ruchu turystycznego. Miasto nie tylko remontuje sam zabytek, ale tworzy także przyjazne dla odwiedzających otoczenie fortyfikacji. Od dwóch lat tę atrakcję turystyczną można podziwiać z nowoutworzonych traktów dydaktycznych. Przy ich budowie zastosowano ekologiczne technologie m.in. lampy solarne. Zadanie zostało w części sfinansowane z RPO, ale wymaga dalszych przedsięwzięć.	UWZGLEDNIONO
		„SRWL 2030 - Załączniki” 3.6 Potencjał turystyczny	41	W opisie potencjału turystycznego nie położono nacisku na zasoby północnej części	Powiat strzelecko-drezdenecki to obszar największego zagęszczenia jezior i szlaków	UWZGLEDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				województwa lubuskiego czyli tzw. Lubuskie Mazury: / Wśród szlaków należy wymienić np. szlak lubuski (ze Stawy Obrą przez Międzyrzecz, dalej Wartą do Santoka i Gorzowa Wlkp.), szlak rzeki Pliszki (z Łagowa) oraz szlak na Drawie. <i>Popularność zyskują także szlaki, na obszarze tzw. Lubuskich Mazur. „Szlak Ku Bałtykowi” pozwala dopłynąć z największej plaży w regionie, w miejscowości Długie nad jeziorem Lipie do Morza Bałtyckiego.</i>	rzecznych. Ponad 1000 ha lustra wody osadzonych w wyjątkowo bogatych kompleksach leśnych stanowią główną lubuską atrakcję dla miłośników żeglowania, kajaków czy pieszych i rowerowych wycieczek. Szlak jezior i rzek umożliwi bezpośrednie dopłynięcie do Bałtyku, a nawet Berlina. Sercem tego kompleksu jest miejscowość Długie z najdłuższą piaszczystą plażą w województwie lubuskim. Miejscowość Długie znajduje się przy drodze krajowej nr 22, skomunikowanie jest więc wyjątkowo korzystne. Potencjał tych terenów nie jest jednak w pełni wykorzystany. Wpisanie go do SRWL stworzy nowe możliwości do rozwoju i promowania tego atrakcyjnego miejsca.	
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 2. PKT 18	91	W celach dotyczących lubuskiego dziedzictwa kulturowego brakuje wskazania kluczowych zadań wpisanych w Kontrakt Terytorialny. Należy więc dodać następujące zdanie: / <i>Realizacja zadań wpisanych do Kontraktu Terytorialnego z 2016 roku tj. Renowacja średniowiecznych murów obronnych wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych (utworzenie Wielokulturowego Centrum Edukacji) w Strzelcach Krajeńskich, a także Piastowskie Dziedzictwo Świętej Jadwigi Śląskiej w Krośnie Odrzańskim.</i>	W 2016 roku w ramach porozumienia z władzami województwa rząd RP wpisał 6 z 15 rekomendowanych przez Zarząd, przedsięwzięć z zakresu kultury i dziedzictwa narodowego z terenu województwa lubuskiego. W ramach konkursu Ministra Kultury zaledwie jedno zadanie otrzymało dofinansowania. Trzy kolejne otrzymały wsparcie w ramach środków pozakonkursowych. Bez dofinansowania pozostały projekty ze Strzelce Krajeńskich i Krosna Odrzańskiego. Dokumentacje kosztowały oba samorzady ponad milion złotych i stały się częściowo bezużyteczne ze względu na koszty przedsięwzięcia, nie do udźwignięcia przez budżety obu miast. Gmina Strzelce Krajeńskie zrealizowała częściowo zadania zapisane w Kontrakcie w ramach RPO, ale znaczna część zapisów wciąż jest do wykonania. Odpowiednie wyeksponowanie i ochrona przed niszczeniem tego zabytku wymagają kolejnych nakładów. Oprócz renowacji murów zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na podniesienie atrakcyjności regionu ukazując jego różnorodność i wielokulturowość. Planuje się m.in. utworzenie Wielokulturowego Centrum Edukacji, które stanie się miejscem popularyzacji wydarzeń promujących historię	NIE UWZGLĘDNIONO Wsparcie i realizacja działań z zakresu racjonalnego wykorzystania i ochrony dziedzictwa kulturowego zapisane jest w celu operacyjnym 1.6. Kontrakt Terytorialny wygasa w 2020 roku. Przedsięwzięcia z obszaru dziedzictwa kulturowego ujęte zostaną w regionalnym Programie Rozwoju Kultury.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					ziem zamieszkiwanych przez wiele narodów. Strzelce są „tygłem” kulturalnym w którym stykają społeczności temkowskie, kresowe, nowogródzkie, ukraińskie, ale także niemieckie. Prezentacja ich tradycji, eksponowanie zwyczajów i popularyzowanie historii przyczynią się do jeszcze większej integracji europejskiej. Na terenie gminy organizowane są przedsięwzięcia o nazwie „Łączą nas Mury”, podczas których prezentowany jest dorobek kulturalny obecnych i dawnych mieszkańców tych ziem. Centrum wraz z odrestaurowanymi murami mają szansę stać się historyczną i kulturową wizytówką Lubuskiego. Wymagają jednak wsparcia z programów POiŚ i RPO, co wymaga obecności tego zadania w SRWL.	
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 1. PKT 5	88	Dopisanie budynków instytucjonalnych (szkół, przedszkoli), a także pozostawienie termomodernizacji, jako najefektywniejszego sposobu obniżania niskiej emisji: / Wsparcie finansowe dla inwestycji polegających na likwidacji źródeł tzw. „niskiej emisji” w sektorze bytowo – komunalnym i <i>budynkach użyteczności publicznej</i> , obejmującym zarówno indywidualne źródła wytwarzania ciepła, jak również małe ciepłownie komunalne. Zadanie obejmować będzie wymianę starych pieców, kotłów i urządzeń grzewczych na paliwo stałe i zamontowanie nowego efektywnego źródła ciepła, realizację przyłączy do sieci ciepłowniczej i <i>dalszą termomodernizację</i> . Inwestycje polegające na zamontowaniu nowego źródła ciepła powinny uzyskać wsparcie finansowe tylko w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym terenie nie jest uzasadnione ekonomicznie.	Mimo dużych nakładów na poprawienie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej wciąż wiele szkół, przedszkoli, czy żłobków nie doczekało się procesu termomodernizacyjnego. Brak wskazania tego zadania w celach strategicznych może wpłynąć negatywnie na jakość powietrza w regionie. Na terenie Strzelec Krajeńskich wciąż znajduje się 5 placówek edukacyjnych, które ogrzewane są w nieefektywny i mało ekologiczny sposób	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO W ramach Kierunków interwencji celu operacyjnego 1.2 uwzględniono Promowanie i wspieranie działań mających na celu przejście na gospodarkę niskoemisyjną, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych i innych obiektów – w związku w powyższym należy rozważyć dopisanie budynków instytucjonalnych do niniejszego opisu.
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 1. PKT 11	89	Utworzenie dodatkowego 11 pkt. Mającego wpływ na gospodarczy rozwój regionu: / <i>Wspieranie terenów inwestycyjnych w najsłabszych gospodarczo obszarach regionu.</i>	Mimo znaczącego wzrostu gospodarczego i spadku bezrobocia w województwie lubuskim są powiaty, w których poziom osób bezrobotnych wciąż oscyluje w okolicach dwucyfrowych wartości. Jednym z nich jest powiat strzelecko-drezdenecki. W wielu gminach znajdują się tereny, które budzą potencjalne zainteresowanie przedsiębiorców,	CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONO Temat ujęty jest w kierunkach interwencji w celu operacyjnym 1.4. Obszary o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej wskazane

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					jednak koszty ich uzbrojenia przekraczają możliwości samorządów. W ramach RPO wykonano wiele inwestycji infrastrukturalnych jednak w między czasie zmieniono ustawę dotyczącą stref przemysłowych w Polsce, co otworzyło szanse dla wielu miast i gmin. Rezygnowanie w nowej perspektywie z możliwości wsparcia dotacyjnego uzbrajania terenów inwestycyjnych ograniczy rozwój wielu samorządów, a co za tym idzie pogłębią się różnice w zakresie zaawansowania gospodarczego.	zostały jako Obszary Strategicznej Interwencji. Zapisy dotyczące przygotowania terenów inwestycyjnych zostaną w części dot. OSI uzupełnione.
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 1. PKT 9	89	Poszerzenie ilości potencjalnych wiosek. Zamienić słowo „jedno” na „kilka”: <i>/Projekt, którego celem jest założenie w kilku z lubuskich sołectw nowoczesnej inteligentnej wioski (...).</i>	Koncepcja smart villige w dużej mierze opierać się będzie na szerokopasmowym Internecie. Ostatnie inwestycje związane z budową sieci światłowodowej sprawiły, że wsie w gminie Strzelce Krajeńskie, są jednym z najlepiej skomunikowanych w regionie. Kilkaset kilometrów światłowodów i ponad 20 podłączonych miejscowości stworzyło ogromny potencjał rozwojowy obszarów wiejskich. Dla popegeerowskiej gminy, w której wciąż walczy się z wykluczeniem społecznym, to wielka szansa. Wiele wsi leży na terenie wyjątkowo bogatym w walory turystyczne. To w głównej mierze obszar Lubuskich Mazur, na który coraz częściej przeprowadzają się mieszkańcy wielkich miast. Możliwości realizacji projektów proekologicznych, cyfrowych i społecznych znakomicie wypełnią założenia projektu smart villiage. Ograniczanie Strategii tylko do jednej modelowej miejscowości ograniczy szanse wykorzystanie tego potencjału.	NIE UWZGLEDNIONO Powstanie „modelowej” wioski nie ogranicza powstawania kolejnych.
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV. Cel strategiczny 3. PKT 22	91	Brak zapisu o potrzebie przebudowie drogi krajowej nr 22. Załącznik mówi jedynie o opracowaniu koncepcji i harmonogramu s22: <i>/ (...) przebudowa DK 22 na odcinku Granica Państwa – Granica Województwa Lubuskiego z uwzględnieniem obwodnic Słońska, Krzeszyc, Gorzowa, Strzelec Krajeńskich, Dobiegniewa, a także opracowanie koncepcji i harmonogramu podwyższenia kategorii drogi do drogi ekspresowej S22, wraz z infrastrukturą do transportu niskoemisyjnego.</i>	Droga Krajowa nr 22 to jeden z ważniejszych szlaków tranzytowych w regionie. Ta trasa jest najważniejszą niepłatną arterią w Lubuskim łączącą zachodnią Polskę ze wschodem Europy. Firmy transportowe wykorzystują DK22 do komunikacji zachodniej Europy z obwodem kaliningradzkim i krajami bałtyckimi. „Krajówka” uczęszczana jest też przez wielu Niemców podróżujących z Berlina nad polskie wybrzeże, a w szczególności do Gdańska. Od kilku lat odnotowujemy znaczny wzrost ruchu.	UWZGLEDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>Według raportu Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska już w 2011 roku ruch wynosił 11 tys. aut na dobę, aż 25% stanowiły samochody ciężarowe. Ruch będzie się zwiększał w związku z zaawansowanymi pracami inwestycyjnymi na tej właśnie drodze. Gorzów Wielkopolski rozpoczyna budowę dwupasmówki na DK22 od ul. Podmiejskiej, przez Łukasińskiego, Bierzalina i Walczaka, aż do rogatek miasta w stronę Gdańska. Strzelce Krajeńskie mają zaś gotową dokumentację STES na budowę obwodnicy. W 2020 r. ma zostać ogłoszony przetarg na jej realizację. Te dwa czynniki w znaczący sposób podniosą wartości tranzytowe krajówki, co będzie skutkowało potrzebą jej pilnej przebudowy na trasie Gorzów - Strzelce. Wzrost ruchu na tej trasie zwiększa liczbę wypadków. Niestety, coraz więcej jest tych ze skutkiem śmiertelnym. W ostatnim roku doszło do 5 wypadków śmiertelnych. Poszerzenie drogi krajowej nr 22, niwelacja niebezpiecznych łuków w miejscowości Welmin, utworzenie poboczy i kontynuacja ścieżek rowerowych wraz budowa chodników to część dokumentacji istniejącej lub właśnie powstającej w GDDKiA. Wykonanie odpowiedniej infrastruktury dla transportu niskoemisyjnego da nowe możliwości w ramach potencjalnego MOF Gorzów. Podmiejskie autobusy, czy komunikacja rowerowa będą miały wpływ na jakość powietrza. Zapisy o modernizacji istniejącej DK22 i potrzeba przekształcenia ja w przyszłości w drogę ekspresową, tak jak ma to miejsce przy granicy z obwodem Kaliningradzkim, powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w SRWL.</p>	
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV. Cel strategiczny 3. PKT 24	92	Brak zapisu o potrzebie remontu drogi wojewódzkiej nr 156: <i>Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 156 na trasie Stare Kurowo-Zwierzyn – Strzelce Krajeńskie – Granica Województwa., wraz z infrastrukturą do transportu niskoemisyjnego.</i>	Droga Wojewódzka nr 156 przebiega przez powiat strzelecko – drezdenecki w kierunku granicy z województwem zachodniopomorskim. Na wysokości Strzelec Krajeńskich przecina drogę krajową nr 22. Według dokumentacji STES obwodnicy Strzelec Krajeńskich, DW 156 ma włączać ruch z	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					północnej części regionu i południa zachodniopomorskiego w trasę Gorzów – Gdańsk, stanowiąc alternatywę dla drogi ekspresowej S6. DW 156 w połączeniu z DW 160 stanowi dojazd z Lipian do Międzychodu i jest najlepszym odcinkiem komunikującym trzy województwa w zachodniej Polsce. Stan DW156 wymaga pilnego remontu szczególnie na odcinku Strzelce Krajeńskie – Granica Województwa. Na kilkusetmetrowym odcinku w miejscowości Strzelce droga wciąż jest wyłożona brukiem. U wylotu z miasta w kierunku Barlinka niezbędna jest budowa nowego skrzyżowania z drogą powiatową w celu podwyższenia bezpieczeństwa pieszych. W Strategii powinien także znaleźć się zapis dotyczący transportu niskoemisyjnego na tej właśnie trasie. DW 156 stanowi dojazd ze Strzelec do dworca Strzelce Krajeńskie wschód w miejscowości Zwierzyn. Dworzec leży na trasie kolejowej Krzyż –Strzelce Kraj. Wschód – Gorzów – Kostrzyn. Z połączenia korzysta wielu uczniów i pracowników dojeżdżających do szkół i zakładów pracy w Gorzowie, a nawet w Berlinie.	na drogach wojewódzkich.
59.	Gmina Bobrowice	Wyzwanie 7: Wzmocnienie dostępności i bezpieczeństwa sieci komunikacyjnych, teleinformatycznych i energetycznych	17	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 287 na odcinku Kukadło-Bobrowice z uwzględnieniem budowy ciągu pieszo-rowerowego	Inwestycja jest niezbędna ze względu na planowane znaczne zwiększenie natężenia ruchu w związku z budową w miejscowości Chojnowo kopalni kruszyw i farmy fotowoltaicznej. Powierzchnia planowanych inwestycji to ponad 200ha. Planowana moc farmy fotowoltaicznej to 200-250MW. W związku z powyższym droga wojewódzka nr 287 wymaga na odcinku Kukadło-Bobrowice poszerzenia o drugi pas ruchu. Brak chodnika obecnie stwarza zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu pieszym mieszkańców.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
60.	Gmina Babimost	SRWL 2030 (projekt) Cel strategiczny 2. 6.2. kierunki interwencji Cel operacyjny 2.3.	43	Rozwój infrastruktury społecznej w na terenie Gminy Babimost poprzez budowę Domu seniora z oddziałem geriatry	Na terenie Województwa Lubuskiego kształtuje się zauważalny znaczny deficyt infrastruktury opieki senioralnej zwłaszcza geriatrycznej. Koniecznym staje się poszukiwanie inwestorów zarówno publicznych jak i prywatnych ukierunkowanych na eliminację deficytu w postaci budowy odpowiedniej infrastruktury w szczególności	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 2.2. i 2.3

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					dla opieki geriatrycznej.	
		SRWL 2030 (projekt) Cel strategiczny 3. 7.2. kierunki interwencji Cel operacyjny 3.1.	46	Poprawa rozwiązań i stanu dróg połączenia bezpośredniego autostrady A2 węzeł w Trzcielu z Portem Lotniczym Zielona Góra – Lotnisko Babimost	Port Lotniczy Zielona Góra Lotnisko w Babimoście posiada dobrą infrastrukturę i relatywnie dobre położenie względem dróg wojewódzkich, drogi ekspresowej S3 oraz infrastruktury kolejowej. Wciąż konieczna jest poprawa rozwiązań i stanu dróg dojazdowych do portu lotniczego, a w szczególności zjazdu z autostrady A2 węzeł w Trzcielu. Dynamiczny rozwój Lotniska powoduje niedostateczny rozwój stanu dróg do węzła w Trzcielu, który jest najbliższym połączeniem z lotniskiem.	UWZGLĘDNIONO W ujęciu ogólnym jako poprawa infrastruktury drogowej i kolejowej w celu lepszego skomunikowania i dostępności drogowej oraz kolejowej do Portu Lotniczego Zielona Góra-Babimost z całego Regionu Lubuskiego i Wielkopolski.
		SRWL 2030 Załączniki Ekonomia Społeczna	19	Na terenie Województwa Lubuskiego funkcjonuje 10 Lokalnych Grup Działania LGD w tym LGD Regionu Kozła (skupiająca 6 gmin)	LGD zajmują się przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu oraz świadczą bezpłatną pomoc doradczą i edukacyjną. Lokalne Grupy Działania pełnią funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie działalności tych grup.
61.	Urząd Miasta w Krośnie Odrzańskim	Załączniki IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	91-94	Postuluje się dodanie odrębnego zadania o treści „Budowa obwodnicy Krosna Odrzańskiego wraz z przeprawą mostową na rzece Odrze”	Krosno Odrzańskie jest miastem strategicznie położonym, co wynika z faktu posiadania jedyne go mostu na Odrze umożliwiającego ruch kołowy w kierunku i wzdłuż granicy. Jest to jeden z najstarszych, czynnych mostów drogowych w województwie lubuskim, pierwszy na polskim odcinku Odry (następny jest dopiero w miejscowości Cigacice – około 80 km od granicy państwa), który z racji powstania w 1905 roku, został uznany za zabytek techniki i wpisany do rejestru zabytków. Przebiegająca przez centrum miasta oraz zabytkowy most droga krajowa nr 29 stanowi ważny fragment międzynarodowej sieci transportowej łączący zachodnią część województwa lubuskiego z granicą Polski (przejście graniczne Świecko-Słubice). Dla Krosna Odrzańskiego średni ruch drogowy wynosi ok. 13,6 tys. p/d. Więcej odnotowano tylko na lubuskich odcinkach autostrady A2 i drogi S3. Potrzeba budowy obwodnicy miasta była wielokrotnie potwierdzana m.in. przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. W styczniu 1998 r. wybrano nawet wstępny wariant nowej	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Inwestycja ujęta jest w przedsięwzięciu 23.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>obwodnicy, a 16 lutego 1998 r. ówczesny Wojewoda pozytywnie ocenił koncepcję jej budowy. Temat powrócił w 2002 roku, kiedy to władze samorządowe Krosna Odrzańskiego ponownie spotkały się z Dyrekcją Dróg Krajowych w Zielonej Górze oraz przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego, uzyskując zapewnienia o pilnej potrzebie budowy obwodnicy. W jego konsekwencji doszło w Krośnie Odrzańskim do spotkania z udziałem przedstawicieli Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad z Warszawy, wraz z wizją w terenie. W styczniu 2003 roku samorząd krośnieński uzyskał z GDDKiA potwierdzenie wybrania wariantu obwodnicy, a na przełomie 2003/2004 r. przedstawiciele Gminy Krosno Odrzańskie i Powiatu Krośnieńskiego brali w Warszawie udział w Komitecie Opiniującym Projekt Inwestycji. W kwietniu 2007 roku GDDKiA przekazała informację dotyczącą przebiegu planowanej inwestycji oraz o trwaniu procedury związanej z wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Rok później Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad zapewnił, że zaplanowano niezbędne środki na kontynuowanie prac projektowych, a na stronie internetowej GDDKiA pojawił się termin rozpoczęcia budowy obwodnicy - rok 2009. W 2012 roku budowa obwodnicy Krosna Odrzańskiego wraz z przeprawą mostową przez rzekę Odrę została wpisana do Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020. Jako inwestycja kluczowa o charakterze ponadregionalnym znalazła się także w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Lubuskiego oraz Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023. W 2017 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad rozstrzygnęła przetarg i podpisała umowę na wykonanie Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego z elementami Koncepcji Programowej obwodnicy Krosna Odrzańskiego. Wartość</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					przedsięwzięcia wynosi blisko 1,7 mln zł. Dokumentacja winna powstać do końca sierpnia br. Jej wykonanie nie gwarantuje jednak realizacji inwestycji, dlatego tak ważne są wspólne działania na jej rzecz i nadanie zadaniu charakteru priorytetowego z punktu widzenia rozwoju Województwa Lubuskiego.	
		10. System realizacji monitorowania strategii 10.2 – Tabela 7, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	69	Postuluje się dodanie wskaźnika o treści „Liczba wybudowanych / powstałych obwodnic miast lub długość wybudowanych obwodnic miast”	Na stronie 46, w opisie celu strategicznego 3.1. <i>Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego</i> trzy pierwsze kategorie zadań dotyczą rozwoju sieci dróg krajowych, budowy obwodnic miast oraz budowy i przebudowy istniejących przepraw mostowych. Na str. 69 nie określono jednak żadnego wskaźnika, który służyłby określeniu stopnia realizacji zadań z w/w trzech kategorii, wobec powyższego, proponuje się dodanie zapisu we wnioskowanym brzmieniu i określenie do niego stosownych wartości.	NIE UWZGLĘDNIONO Określenie takiego wskaźnika kiedy nie jest znana alokacja UE na lata 2021-2027 może spowodować duże ryzyko nie wykonania założonych celów.
		10. System realizacji monitorowania strategii 10.2 – Tabela 7, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	69	Postuluje się dodanie wskaźnika o treści „Długość wałów przeciwpowodziowych”	Na stronie 48, w opisie celu strategicznego 3.4. <i>Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu</i> mowa jest o budowie i modernizacji wałów przeciwpowodziowych. Na str. 69 nie określono jednak żadnego wskaźnika, który służyłby określeniu stopnia realizacji zadania, wobec powyższego, proponuje się dodanie zapisu we wnioskowanym brzmieniu i określenie do niego stosownych wartości	NIE UWZGLĘDNIONO Brak zdefiniowania wskaźnika na poziomie statystyki. Informacja na ten temat jest ujmowana opisowo w dokumentach sprawozdawczych dotyczących realizacji tego zadania.
		Załączniki IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 CEL strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi	89-91	Postuluje się dodanie zapisu w pkt. 18, po przecinku: „w tym realizacja zdań wpisanych do Kontraktu Terytorialnego z 2016 roku tj. <i>Piastowskie dziedzictwo Świętej Jadwigi Śląskiej w Krośnie Odrzańskim</i> oraz <i>Renowacja średniowiecznych murów obronnych wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych (utworzenie Wielokulturowego Centrum Edukacji) w Strzelcach Krajeńskich</i> ”.	W 2016 roku w ramach porozumienia z władzami województwa rząd RP wpisał, 6 z 15 rekomendowanych przez Zarząd, przedsięwzięć z zakresu dziedzictwa kulturalnego z terenu województwa lubuskiego. W ramach konkursu Ministra Kultury zaledwie jedno zadanie otrzymało dofinansowanie. Dwa kolejne otrzymały wsparcie w ramach środków pozakonkursowych. Bez dofinansowania pozostały projekty ze Strzelców Krajeńskich i Krosna Odrzańskiego. Dokumentacje kosztowały oba samorzady ponad milion złotych i stały się częściowo bezużyteczne ze	NIE UWZGLĘDNIONO Przedsięwzięcia z zakresu dziedzictwa kultury ujęte zostaną w Regionalnym Programie Rozwoju Kultury.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					względu na koszty przedsięwzięcia, nie do udźwignięcia przez budżety obu miast. Oba samorządy częściowo realizują zadania zapisane w Kontrakcie w ramach pozyskanych środków z RPO, ale znaczna część zadań wciąż jest do wykonania. Odpowiednie wyeksponowanie i ochrona przed niszczeniem tych zabytków wymagają kolejnych nakładów. Ujęcie tych zadań w SRWL 2030 pomoże w staraniach o środki ministerialne lub np. Fundusze Norweskie, które premują przedsięwzięcia o strategicznym znaczeniu dla rozwoju regionu. Tym bardziej, że na str. 7, gdzie mowa jest o wnioskach z diagnozy społeczno – gospodarczej województwa lubuskiego oraz o wyzwaniach rozwojowych czytamy wprost: <i>„Należałoby się skoncentrować na popularyzacji dziedzictwa kulturowego i efektywniejszym wykorzystaniu go w ramach rozwoju turystyki kulturowej”.</i> Oba w/w projekty doskonale wpisują się w ten zapis.	
		Załączniki IV. Przedsięwzięcia strategiczne CEL strategiczny 4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę	94	Postuluje się wpisanie zadania o treści: „Promocja turystyczna regionu”.	Turystyka jest jedną z gałęzi gospodarki, wobec czego nie można mówić o spójnym rozwoju społeczno-gospodarczym bez inwestycji w promocję walorów turystycznych regionu. Na stronie 42 Diagnozy społeczno-gospodarczej WL, stanowiącej załącznik do Strategii czytamy, że baza noclegowa regionu jest wykorzystywana tylko na poziomie 28,8%, co jest wartością najniższą w Polsce. Stąd konieczność podjęcia działań służących wspólnej promocji turystycznej regionu oraz wspierania inicjatyw, które już działają na tym polu, jak np. polsko – niemiecki „Klaster Turystyki Historycznej”.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Promocja turystyczna ujęta jest w celu 1.6. Natomiast informacja na temat Klastra Turystyki Historycznej zostanie uzupełniona.
62.	Powiat Strzelecko-Drezdenecki	Kierunek interwencja Cel strategiczny 1, 1.3.e	38	Wspieranie i promocja programów stypendialnych dla studentów kierunków medycznych i technicznych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych wybierających kierunki deficytowe.	Zachęcanie uczniów i studentów do nauki w zawodach deficytowych. Główny nacisk należy skierować na zawody, w których przemysł zaczyna odczuwać braki kadry.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu strategicznego 1 i 2.
		Kierunek interwencja Cel strategiczny 2, 2.1.d	42	Wspieranie nauki języków obcych, przedmiotów matematycznych i informatycznych.	Wsparcie w matematyce, informatyki poprawi wyniki maturalne i wpłynie na wybory przez maturzystów kierunków politechnicznych.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						operacyjnego 2.1 pkt d i c (kompetencje kluczowe)
		Kierunek interwencja Cel strategiczny 2, 2.2.e	43	Budowa, modernizacja i rozwój infrastruktury społecznej przystosowanej do starzejącego się społeczeństwa.	Wsparcie umożliwi budowę nowych domów pomocy społecznej z uwagi na zwiększoną liczbę osób starszych i niepełnosprawnych.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 2.2, pkt e oraz f i 2.3. b (geriatria).
		Kierunek interwencja Cel strategiczny 2, 2.3.c	43	Dostosowywanie wyposażenia podmiotów leczniczych do nowoczesnych standardów. (dot. m.in. szpitali powiatowych).	Umożliw pozyskanie środków na zakupy nowoczesnego sprzętu medycznego poprawiające dostępność do nowoczesnych metod diagnozowania i leczenia odciążając szpitale wojewódzki.	NIE UWZGLĘDNIONO Nie ma potrzeby wyszczególniania szpitali powiatowych. Zapis celu dotyczy wszystkich podmiotów leczniczych. Rozwój podmiotów powinien być zrównoważony. Natomiast zakresy świadczeń udzielanych w szpitalach różnych szczebli są odmienne.
		Kierunek interwencja Cel strategiczny 2, 3.4.a	47	Retencja wód opadowych.	Nasilające susze powodują zwiększenie zapotrzebowania na wodę. Wspieranie rozwiązań do przetrzymywania wody opadowej wpłynie na zwiększenie jej wykorzystania.	UWZGLĘDNIONO
		Kierunek interwencja Cel strategiczny 2, 3.4.d	48	Program odnowy i odbudowy drzew miododajnych przy drogach.	Umożliw odbudowę drzewostanu umożliwiającego poprawę bezpieczeństwa na drogach (usunięcie drzew chorych i starych zagrażających bezpieczeństwu) poprawę bioróżnorodności i pozyskanie użytku dla pszczół.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Temat wpisuje się w zakres tematyczny celu operacyjnego 3.4. (m.in. bioróżnorodność). Zapisy dotyczące pszczelarstwa zostaną wzmocnione w celu operacyjnym 1.7. Brak jednak uzasadnienia do wpisania tak szczegółowego zadania.
63.	Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wlkp.	IV. 12. Lubuscy seniorzy.	90	Propozycje działań w zakresie poprawy jakości opieki senioralnej w WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o.	Opracowanie strategii rozwoju województwa lubuskiego wymaga zakreślenia szczegółowych ustaleń związanych z organizacją i tworzeniem nowatorskich miejsc opieki nad osobami starszymi oraz ich aktywizacją społeczną. Ta grupa społeczna jest najbardziej zróżnicowana pod względem	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 2.2.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>stanu zdrowia i sprawności fizycznej. WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. skupia się nie tylko na leczeniu seniorów, ale także na interwencji ukierunkowanej na zapewnieniu tym osobom łatwiejszego dostępu do diagnostyki i leczenia, zarówno w warunkach szpitalnych jak i domowych. Sugerowane elementy strategiczne planu rozwoju opieki senioralnej w WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o.:</p> <p>Założenia omawianej strategii powinny być ukierunkowane na konieczność stworzenia w WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. warunków umożliwiających połączenie leczenia stacjonarnego seniorów z hospitalizacją domową. Do ważniejszych działań związanych z realizacją planowanego projektu należy również prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie „bilansu 60-latka” przeprowadzanego co 5 lat (choroby geriatryczne). Koordynatorem opieki nad seniorem we wskazanej formie będzie WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. Ogólne założenia planowanych działań:</p> <p>a/ proponuje się uruchomienie w ramach WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. zespołu wyjazdowego (tzw. zespołu diagnostyczno-leczniczego zaopatrzonego w niezbędny sprzęt i aparaturę medyczną, w tym do pobierania próbek materiału do badań laboratoryjnych), dedykowanego wyłącznie pacjentom senioralnym. Opieka nad pacjentem senioralnym (diagnostyka i leczenie w warunkach domowych) odbywać się będzie na poziomie zbliżonym do diagnostyki i leczenia szpitalnego,</p> <p>b/ diagnostyka laboratoryjna pacjenta odbywać się będzie w strukturze szpitala, materiał do badania natomiast pobrany zostanie u pacjenta w domu,</p> <p>c/ diagnostyka obrazowa pacjenta odbywać się będzie w domu pacjenta (ultrasonografia). Do tego celu należy zabezpieczyć podstawowy sprzęt, tzn. dedykowany wyłącznie pacjentowi senioralnemu (aparat USG przenośny, np. współpracujący z</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>telefonem komórkowym), d/ proponuje się, aby częściowo diagnostyka radiologiczna (w wybranym, możliwym zakresie) odbywała się także u chorego w domu. Realizacja powyższych założeń wymaga stworzenia centrali nadzoru z systemem przyzywowym i bezpośredniej komunikacji video z video nadzorem, we współpracy z operatorami telefonii komórkowej. Możliwość sprawowania opieki w domu nad osobą starszą uzależnia się od dostępu chorego do specjalistycznego sprzętu. Dlatego też zakłada się stworzenie właściwych warunków poprzez umożliwienie rodzinie chorego wypożyczenia na czas leczenia i diagnostyki specjalistycznych łóżek, materacy przeciwoleżynowych, koncentratorów tlenu, chodzików, wózków inwalidzkich, basenów, czy tzw. „kaczek”. Dzięki wdrożeniu powyższych działań zakłada się skrócenie czasu hospitalizacji w warunkach szpitalnych (tzw. krótka hospitalizacja, tj. max. do 48 godzin, jako przygotowanie pacjenta do hospitalizacji domowej). Na potrzeby powyższych założeń należy przeszkolić tzw. edukatorów rodzin i wdrożyć systemową edukację rodziny seniora w zakresie aktywnego udziału w proponowanym leczeniu. Osoba starsza, leczona w warunkach domowych, może nie wymagać opieki lekarza rodzinnego, co niewątpliwie spowoduje ograniczenie ponoszenia podwójnych wydatków związanych z diagnostyką i leczeniem. Lekarz rodzinny mógłby jednak częściowo sprawować opiekę nad pacjentem senioralnym na zasadzie współpracy (odpłatnie). Odpłatne dyżury lekarza rodzinnego oraz interwencje w domu rozliczane będą w ramach środków otrzymanych z NFZ. 2. Kolejnym, ważnym z punktu widzenia opieki geriatrycznej założeniem jest stworzenie rejestru zawierającego informacje na temat osób powyżej 80 roku życia zamieszkałych w</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>województwie lubuskim. Dodatkowo proponuje się, aby w rejestrze znajdowały się takie informacje jak sytuacja zdrowotna, socjalna i rodzinna chorego.</p> <p>3. Proponuje się umożliwienie osobom starszym dostępu do bezpłatnej pomocy prawnej (np. pomoc w ustanowieniu opiekuna prawnego na wypadek braku możliwości podejmowania samodzielnych decyzji w przyszłości).</p> <p>4. Proponuje się zapewnienie pacjentowi pomocy w ewentualnym wyborze i zabezpieczeniu miejsca pobytu w ośrodku opiekuńczym, w porozumieniu z rodziną chorego.</p> <p>5. Proponuje się wdrożenie wielokierunkowej i wielopokoleniowej edukacji o życiu w wieku sędziwym, tj. wzbudzanie zainteresowania młodszych pokoleń doświadczeniami seniorów i budowanie ich więzi, osvajanie osób starszych z naturalnym procesem kończącego się życia.</p> <p>Realizacja powyższych założeń wymagać będzie rozdzielenia zakresu obowiązków personelu lekarskiego, pielęgniarskiego oraz opiekuńczego w opiece nad seniorami. Zakłada się także ścisłą współpracę z ośrodkami pomocy społecznej, a także utworzenie w szpitalu odrębnego stanowiska pracownika socjalnego delegowanego do pracy wyłącznie przy realizacji założeń związanych z opieką senioralną.</p>	
		IV.16. Modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia w województwie lubuskim w celu poprawy dostępności do usług medycznych.	90	Rozbudowa infrastruktury onkologicznej w WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. celem zwiększenia liczby i stopnia zaawansowania wykonywanych procedur oraz poszerzenia oferty diagnostyczno-leczniczej WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o.	Realizowane w minionych latach w WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. inwestycje zaowocowały znaczną poprawą infrastruktury i umożliwiły znaczne rozwinięcie leczenia onkologicznego. Modernizacja istniejących budynków (blok operacyjny, pracownia leku cytostatycznego) i uruchomienie nowych jednostek leczniczych (Ośrodek Radioterpii, rehabilitacja onkologiczna) i diagnostycznych (pracownia PET/CT) spowodowała wzrost zainteresowania leczeniem onkologicznym w WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o., zarówno ze strony lekarzy specjalistów jak i pacjentów.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie uwzględniony w sektorowym programie ochrony zdrowia.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>Jeszcze 5 lat temu ponad 20% lubuszan leczyła się w innych województwach. Obecnie obserwujemy wzrost zaufania do lekarzy specjalistów leczących w WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. i wysoką dynamikę wzrostu liczby wykonywanych procedur onkologicznych. Pomimo znaczącego przyrostu, obecny poziom wykonania procedur onkologicznych nie spełnia oczekiwań wynikających z planu Narodowego Funduszu Zdrowia, jak i przewidywań Mapy Potrzeb Zdrowotnych. Ich wykonanie w zależności od dziedziny onkologicznej, w chwili obecnej oscyluje pomiędzy 50% a 90 % zapotrzebowania, stąd konieczność dalszych inwestycji i rozwoju. Przepływ informacji i mobilność społeczeństwa sprawiają, że napływ pacjentów oraz zwiększanie liczby i stopnia zaawansowania wykonywanych procedur możliwe jest jedynie poprzez poszerzenie oferty diagnostyczno-leczniczej i wzrost zaufania pacjentów do WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. Istotne również są postępujące zmiany demograficzne w społeczeństwie. Wydłużenie życia i starzenie się populacji powoduje istotny wzrost zachorowań na nowotwory złośliwe. Zdecydowana większość z nich występuje najczęściej w 5 dekadzie życia - zapadalność wzrasta z wiekiem. To powoduje postępujący wzrost zapotrzebowania na opiekę onkologiczną. Obecna infrastruktura może stać się w najbliższej przyszłości niewystarczająca z powodu przewidywanego przyrostu pacjentów i rosnącego zapotrzebowania na procedury w szeroko pojętej opiece onkologicznej, obejmującej profilaktykę, diagnostykę, wielokierunkowe leczenie przyczynowe i wspomagające, oraz rehabilitację onkologiczną, leczenie bólu i opiekę paliatywną.</p> <p>Sugerowane elementy strategiczne planu rozwoju onkologii w WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o.</p> <p>a/ Zwiększenie bazy diagnostycznej poprzez</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>stworzenie odrębnego Zakładu Radiologii Onkologicznej i Interwencyjnej. Zakład taki mógłby świadczyć procedury w pierwszej kolejności dla pacjentów onkologicznych (pomijając pacjentów w trybie dyżurowym, SOR, traumatologicznych, z oddziałów zachowawczych, z innych jednostek itp.), co skróciłoby okres oczekiwania na wykonanie badań niezbędnych do rozpoczęcia leczenia i ułatwiło monitorowanie leczenia. Stworzenie bazy do radiologii interwencyjnej pozwoliłoby na zaimplementowanie procedur dotychczas niewykonywanych, takich jak standardowa embolizacja guzów a także chemio- i radioembolizacja, termoablacja i krioablacja guzów, rutynowa biopsja celowana TK, przeciwbólowa alkoholizacja splotów nerwowych itp.</p> <p>b/ Wyodrębnienie chirurgii onkologicznej, specjalizującej się w leczeniu zabiegowym nowotworów złośliwych. Obecnie pacjent mając możliwość wyboru poszukuje ośrodków wyspecjalizowanych, posiadających specjalistów o wysokim poziomie wykszolenia, stale rozwijających się zawodowo i doświadczonych, stąd specjalizacja w konkretnych rodzajach zabiegów. Brak jednostki posiadającej specjalizację i doświadczenie powoduje spadek zaufania, obniżenie renomy i zainteresowanie pacjentów innymi wyspecjalizowanymi ośrodkami, co z kolei uniemożliwia wykonywanie zaawansowanych zabiegów, zdobycie doświadczenia i w następstwie dalsze ograniczenie oferty. Przerwanie tego zjawiska możliwe jest jedynie poprzez inwestycje w sprzęt, a także w szkolenia personelu wszystkich szczebli mając na celu zdobycie zaufania pacjentów i lekarzy kierujących. Wyspecjalizowana jednostka chirurgiczna otwiera drogę do wprowadzenia zaawansowanych procedur interdyscyplinarnych takich jak np. radioterapia śródoperacyjna (rak sutka).</p> <p>c/ Konieczne jest poszerzenie wachlarza</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>procedur radioterapeutycznych o brachyterapię prostaty, narządu rodnego i nowotworów płuca. Procedury brachyterapeutyczne stają się alternatywnym standardem postępowania w onkologii.</p> <p>d/ Rozwój Kliniki Hematologii wraz z Bankiem Komórek Macierzystych umożliwi realizację wysokospecjalistycznych procedur medycznych poprzez m.in. transplantację szpiku i komórek krwiotwórczych. Należy również przewidzieć realizację terapii komórkami macierzystymi w innych jednostkach chorobowych niż nowotworowe. Należy również wspierać rozwój chirurgii onkologicznej, naczyniowej oraz kardiochirurgii. Ważnym zadaniem lubuskiej ochrony zdrowia jest przygotowanie i realizacja zaplecza medycznego do wykonywania zabiegów transplantologii narządowej, szczególnie w północnej części województwa lubuskiego.</p> <p>e/ Stworzenie Centrów Leczenia Nowotworów płuca, pęcherza moczowego, jajnika, jelita grubego, macicy, nerki, piersi, gruczołu krokowego, trzustki, żołądka, tarczycy i przytarczyc, ośrodkowego układu nerwowego, gardła i krtani z dostępnością pełnoprofilowej diagnostyki i kompleksowego leczenia w oparciu o wszystkie dostępne technologie, obejmującego również chirurgię rekonstrukcyjną i opiekę psychologiczną.</p> <p>f/ Stworzenie załączka jednostki specjalizującej się w onkologii endokrynologicznej i nowotworach neuroendokrynnych. Obecnie w WSzW w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. po rozpoznaniu tego typu nowotworów pacjent skazany jest na prowadzenie przez odległe ośrodki wyspecjalizowane (Warszawa, Gliwice, Kraków), które diagnozują, leczą i kontrolują lubuszan. Ze względu na przewlekły charakter i znaczne wydłużenie życia pacjentów dotkniętych tego typu nowotworami sięgającego kilkunastu lat rośnie liczba pacjentów wymagających stałej kontroli. W innych województwach standardem staje się</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>przeprowadzania diagnostyki wstępnej w ośrodku rozpoznającym nowotwór neuroendokryny (PET/CT, badania radioizotopowe, wstępne molekularnie ukierunkowane leczenie), następnie skierowanie do ośrodka wyspecjalizowanego na zaprogramowanie procedury leczenia (terapia skojarzona, leczenie radioizotopowe, zabieg) i powrót pacjenta do jednostki macierzystej w celu dalszego prowadzenia i ewentualnej diagnostyki nawrotu. W Gorzowie Wielkopolskim nie ma obecnie żadnego specjalisty w tej grupie nowotworów, co zmusza pacjentów do częstych wyjazdów do oddalonych szpitali.</p> <p>g/ Wzrost znaczenia genetyki w onkologii powoduje konieczność poszerzenia oferty o Poradnię Nowotworów Rodzinnych z dostępnością profilaktyki, diagnostyki i leczenia nowotworów uwarunkowanych genetycznie oraz inwestycji w Pracownię Cytogenetyki wykonującą analizy kariotypu i badania DNA pacjentów onkologicznych.</p> <p>h/ Centrum Badań Klinicznych oraz Ośrodek Wdrożeń Innowacyjnych Procedur Medycznych. Badania kliniczne to badania naukowe prowadzone najczęściej na zlecenie zewnętrznych firm z udziałem ludzi. Celem badań klinicznych jest potwierdzenie bezpieczeństwa i skuteczności nowych leków lub metod leczenia. Przeprowadzenie badań klinicznych jest jedynym wiarygodnym sposobem pozwalającym ustalić czy nowy sposób leczenia jest bardziej skuteczny niż metody stosowane dotychczas. Prowadzenie badań klinicznych jest elementem rozwoju naukowego i praktycznego, stanowi źródło dodatkowego dochodu poza systemem NFZ oraz umożliwia prowadzenie alternatywnych terapii i zaproponowanie pacjentom szerszej oferty leczenia w onkologii. To sprawia, że jednostki prowadzące badania kliniczne zyskują renomę, zaufanie i są postrzegane jako wiodące zarówno przez pacjentów jak i lekarzy kierujących. Dla przykładu: Narodowy</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>Instytut Onkologii w Warszawie prowadzi obecnie 97 różnych programów klinicznych, a komórki prowadzące badania kliniczne funkcjonują we wszystkich szpitalach onkologicznych w województwach sąsiadujących z Lubuskiem.</p> <p>i/ Dydaktyka. Inwestycja w ośrodek kształcenia przed- i podyplomowego polegający na przygotowaniu infrastruktury w szpitalach współpracujących z ośrodkami kształcącymi lekarzy (sale wykładowe, seminaryjne, laboratoria dydaktyczne) do kształcenia studentów i prowadzenia kursów podyplomowych w onkologii. Dzięki dydaktyce szpital postrzegany jest jako jednostka renomowana, wiodąca ale również może pozyskać kadry. To przyczynia się do napływu pacjentów.</p> <p>j/ Wyodrębnienie kompleksowego Ambulatoryjnego Centrum Profilaktyki i Leczenia Nowotworów. Jednostka taka zajmowałaby się pacjentami onkologicznymi w ramach zespołu poradni obejmujących aspekty leczenia onkologicznego: poradnie profilaktyczne (raka szyjki macicy, nowotworów piersi, raka jelita grubego, raka płuca itd.), poradnie onkologiczne, poradnie żywieniową (uruchomienie pracowni żywienia pozajelitowego i dojelitowego, przygotowującej pakiety żywieniowe dla pacjentów w szpitalach jak i poza szpitalami z województwa lubuskiego) i prewencji wyniszczenia, centrum leczenia odleżyn, poradnie leczenia bólu i opieki paliatywnej, centrum psychoonkologiczne wsparcia pacjentów i rodzin, poradnię rehabilitacji onkologicznej itd. Inwestycja obejmowałaby wybudowanie i wyposażenie odrębnej jednostki.</p>	
64.	Urząd Miejski w Drezdenku	5.2 Kierunki interwencji Cel operacyjny 1.2. litera f	37	<i>termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych i innych obiektów z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii.</i>	Zmiana zapisu pozwoli na pozyskiwanie środków z funduszy europejskich. Jest to rozszerzenie obecnego zapisu: " termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych i innych obiektów".	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Proponowany zapis: „termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych i innych

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						obiektów, w tym z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii:”. Zapis taki pozwoli nakreślić kierunek zmian, które powinny uwzględniać zwiększenie udziału OZE w produkcji energii.
		7.2 Kierunki interwencji Cel Strategiczny 3 Cel operacyjny 3.6.	49	Dodać literę i o brzmieniu: <i>Zachowanie dziedzictwa kulturowego, zabytki architektury, techniki itd.</i>	Rozszerzenie katalogu działań umożliwi małym i średnim gminom pozyskiwanie środków zewnętrznych. W województwie lubuskim spora część małych miejscowości posiada ogromne zasoby zdegradowanego dziedzictwa kulturowego.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 1.6. pkt j, k, 2.4. pkt d; 2.6. pkt e. Uszczegółowienie i rozszerzenie zapisów w tym obszarze nastąpi w regionalnym programie kultury.
		Załącznik do strategii Obszary strategicznej interwencji Pkt 4.5. Gospodarka wodno-kanalizacyjna	60	Uwzględnienie budowy kanalizacji w miejscowościach Gościm i Niegosław. Zwodociągowanie miejscowości Karwin i Goszczanowo.	Miejscowości o zwartej zabudowie Gościm i Niegosław obecnie zamieszkuje blisko 2000 ludzi, nie posiadają oni dostępu do kanalizacji. Miejscowości Karwin i Goszczanowo mimo zwartej zabudowy nie posiadają bieżącej wody, a zamieszkuje je ponad 600 mieszkańców.	NIE UWZGLĘDNIONO Strategia nie zakłada wpisywania celowych inwestycji wodno-kanalizacyjnych. Dane statystyczne wskazują duże braki w tym zakresie. Cel operacyjny 3.4 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu zakłada punkt "budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków, realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych". Kryteria dostępu zostaną określone w legislacji krajowej.
		Przedsięwzięcie strategiczne nr 26 „Modernizacja linii		Renowacja dworca Nowe Drezdenko.		NIE UWZGLĘDNIONO Przedsięwzięcie o charakterze lokalnym.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		kolejowych”				SRWL 2030 wskazuje w sposób ogólny na konieczność poprawy stanu infrastruktury pasażerskiej stacji i przystanków kolejowych, bez wymieniania konkretnych lokalizacji. Ponadto w zał. IV do SRWL 2030 uwzględniono poprawę stanu technicznego pasażerskich stacji i przystanków kolejowych na terenie województwa lubuskiego.
65.	Gmina Przytoczna	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego - załączniki	88	Wsparcie obszaru turystyki, w szczególności infrastruktury przystani wodnych oraz rewitalizacji terenów turystycznych, poprzez zadania: Rewitalizacja bazy turystycznej nad jeziorem Lubikowskim, m. Lubikowo, gm. Przytoczna; Rozbudowa istniejącej bazy rekreacyjnej, w tym rozbudowa bulwaru wokół jeziora Przytoczno, m. Przytoczna, gm. Przytoczna.	Uzupełnienie projektu SRWL 2030 o zapisy dotyczące zadań związanych z obszarem turystyki, których obecnie brak w przedsięwzięciach strategicznych.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 1.6.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego - załączniki	89	W uzupełnieniu pkt. 6 - LUBUSKA SZKOŁA PRZYSZŁOŚCI, Rozwój infrastruktury szkół podstawowych, w tym modernizacja placówek oświatowych, w celu poprawy warunków kształcenia dzieci i młodzieży. Modernizacja budynku starej części Szkoły Podstawowej w Przytocznej.	Uzupełnienie projektu SRWL 2030 o zapisy dotyczące zadań mające na celu poprawę istniejącej infrastruktury szkolnej.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 1.3.
		SRWL - załączniki	93	W uzupełnieniu pkt. 31 – Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi krajowej nr 24 relacji Chełmsko - granica Województwa Lubuskiego i Wielkopolskiego.	Uszczegółowienie zapisów.	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz Koncepcji przygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
66.	Gmina Dobiegniew	Załączniki 2.5 Rewitalizacja	22	Brak informacji nt. realizacji przez Gminę Dobiegniew projektu rewitalizacyjnego w ramach	Gmina Dobiegniew jako jedyna z województwa lubuskiego uczestniczyła w ogólnokrajowym	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				Modelowej Rewitalizacji Miast.	konkursie dotacji Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju Modelowa Rewitalizacja Miast, współfinansowanym z POPT.	
		Załączniki 3.6 Potencjał turystyczny	41-42	Brak informacji nt. bazy turystycznej w Gminie Dobiegniew i szlaku kajakowo-żeglarskiego Lubuskich Mazur. Brak informacji nt. Muzeum Woldenberczyków.	W Gminie Dobiegniew funkcjonują zorganizowane miejsca wypoczynku nad jeziorami Osiek, Żabie, Wielgie i Radęcino. Baza turystyczna powstała przy wsparciu POiŚ. Jezioro Osiek (od jeziora Lipie) poprzez Mierzącą Strugę do rzeki Drawy tworzy malowniczy szlak żeglarsko-kajakowy Lubuskich Mazur. Obecnie gmina realizuje II etap inwestycji rozbudowując infrastrukturę turystyczną. Powstająca infrastruktura zaliczana jest, według korzystającej z niej turystów, do jednej z piękniejszych w województwie. Muzeum Woldenberczyków to miejsce upamiętniające 5-letnią historię największego obozu jenieckiego Oflag IIC Woldenberg.	UWZGLĘDNIONO
		Załączniki CEL strategiczny 3. 23. Modernizacja dróg krajowych wraz z budową obwodnic i mostów	91	Brak informacji nt. poprawy i modernizacji drogi krajowej 22 od północno-wschodniej granicy województwa w Gminie Dobiegniew z likwidacją istniejącej kolizji z linią kolejową Szczecin-Poznań.	Droga krajowa 22 od północno-wschodniej granicy województwa w Gminie Dobiegniew – droga wąska o kiepskiej przepustowości, z bardzo dużym natężeniem ruchu; w mieście Dobiegniew droga krajowa 22 krzyżuje się z linią kolejową Szczecin-Poznań (przejazd kolejowy), co powoduje liczne korki i bardzo długi okres oczekiwania na przejazd; z połączeń kolejowych w Dobiegniewie korzysta duża ilość mieszkańców północy województwa (od mieszkańców Gorzowa poczynając).	UWZGLĘDNIONO
		Załączniki CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu 24. Inwestycje priorytetowe na drogach wojewódzkich	92	Brak informacji na temat remontu dróg wojewódzkich 161 i 164 w granicach Gminy Dobiegniew.	Drogi wojewódzkie 161 i 164 są w złym i bardzo złym stanie technicznym w granicach Gminy Dobiegniew.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2030		Zadania, które winny mieć swoje odzwierciedlenie w Strategii: - infrastruktura oświatowa, - rewitalizacja, - infrastruktura służby zdrowia, - obszary zagrożone trwałą marginalizacją społeczno-gospodarczą – szczególne wsparcie i		NIE UWZGLĘDNIONO Wskazane zadania znalazły swoje odzwierciedlenie w projekcie SRWL 2030: infrastruktura oświatowa w celu operacyjnym 2.1,

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				preferencje przy aplikowaniu o środki zewnętrzne, stwarzając możliwość ograniczania zdiagnozowanych negatywnych zjawisk.		rewitalizacja w celach operacyjnych 3.5, 3.6. i 3.7., infrastruktura zdrowia w celu operacyjnym 2.3 oraz wsparcie obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w części dotyczącej obszarów strategicznej interwencji. Rozwinięcie zadań w poszczególnych obszarach zostanie ujęte w odpowiednich wojewódzkich programach rozwoju.
67.	Lubuski Klaster Metalowy Gorzów Wielkopolski	Cel strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna Cel operacyjny 1.1: Wzmocnienie sektora B+R oraz mechanizmów transferu innowacji, szczególnie w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji Kierunki interwencji (działań) celu operacyjnego 1.1 f. Wspieranie działalności parków naukowo-technologicznych, centrów transferu technologii i innych ośrodków B+R w regionie.	37	f. Wspieranie działalności, klastrów, parków naukowo-technologicznych, centrów transferu technologii i innych ośrodków B+R w regionie.	Krajowa strategia Rozwoju Regionalnego 2030, 2.3.1. Koncentracja na działaniach proinnowacyjnych str. 75 „Ważnym instrumentem będzie wspieranie rozwoju nowych oraz już istniejących klastrów oraz innych ustrukturyzowanych form współpracy gospodarczej. Wzmacnianie potencjału klastrów działających na obszarze danego regionu może przyczynić się do znacznego wzrostu potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw, jednostek naukowych oraz innych podmiotów funkcjonujących w ramach danych struktur klastrowych. Powyższe może również przynieść znaczne korzyści związane z powstawaniem kapitału społecznego oraz zacieśnianiem współpracy pomiędzy lokalnymi podmiotami. Wdrażana polityka klastrowa na poziomie regionalnym stanowi kluczowy element polityki klastrowej wdrażanej w kraju. Dla uzyskania efektu synergii i skutecznego wspierania klastrów potrzebna jest koordynacja działań administracji centralnej i JST. Propozycja konkretnych przedsięwzięć i instrumentów do wdrażania odpowiednio na poziomie centralnym lub regionalnym, zostanie wypracowana w ramach prac Grupy roboczej ds. polityki klastrowej ⁸⁰ .” Diagnoza społeczno-gospodarcza województwa lubuskiego, kwiecień 2019, str. 35-Klasy Najważniejsze kierunki rozwoju klastrów w	NIE UWZGLĘDNIONO Zapisy odnośnie klastrów są w celu operacyjnym 1.4. „f. Rozwój i promocja klastrów odpowiadających regionalnej specyfice gospodarczej.”

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>nowej perspektywie finansowej 2021-2027 (Komisja Europejska, 12 March 2018) "call for the further development of the European cluster policy, with the aim of linking-up and scaling-up regional clusters into cross-European world-class clusters, based on smart specialisation principles, in order to support the emergence of new value chains across Europe"</p> <p>w wolnym tłumaczeniu: (KE) wzywa do dalszego rozwoju europejskiej polityki klastrowej w celu łączenia i zwiększania skali regionalnych klastrów w ogólnoeuropejskie klastry światowej klasy, w oparciu o zasady inteligentnej specjalizacji, w celu wspierania powstawania nowych łańcuchów wartości przez Europę, źródło: https://ec.europa.eu/regional_policy/pl/2021_2027/.</p>	
68.	Urząd Miasta Kostrzyn nad Odra	<p>Transport wodny :MDW E70 (łączy Atlantyk z morzem Bałtyckim) – droga wodna łącząca Europę Zachodnią, od Antwerpii i Rotterdamu, przez berliński węzeł śródlądowych dróg wodnych i północną Polskę do Bałtyku. Polski odcinek biegnie od kanału Haweli przez Odrę do Kostrzyna, gdzie łączy się z drogą wodną Odra – Wisła, która w województwie lubuskim obejmuje Wartę i Noteć. Na lubuskim odcinku MDW E-70 zlokalizowany jest port w Gorzowie Wlkp. na rzece Warcie oraz przystanie wodne w miejscowościach Drezdenko, Santok, Kostrzyn nad Odrą.</p>	56	<p>MDW E70 (łączy Atlantyk z morzem Bałtyckim) – droga wodna łącząca Europę Zachodnią, od Antwerpii i Rotterdamu, przez berliński węzeł śródlądowych dróg wodnych i północną Polskę do Bałtyku. Polski odcinek biegnie od kanału Haweli przez Odrę do Kostrzyna, gdzie łączy się z drogą wodną Odra – Wisła, która w województwie lubuskim obejmuje Wartę i Noteć. Na lubuskim odcinku MDW E-70 na rzece Warcie zlokalizowane są porty w Gorzowie Wielkopolskim i Kostrzynie nad Odrą oraz przystanie wodne w miejscowościach Drezdenko, Santok, Kostrzyn nad Odrą.</p>	<p>Kostrzyn do miasta w który spotykają się dwie drogi wodne E 70 i E30 , na rzece Warcie zlokalizowany jest funkcjonujący port przeładunkowy, nabrzeża przeładunkowe oraz przystanie wodne, na rzece Odrze wybudowano nowy pomost cumowniczy.</p>	UWZGLĘDNIONO
		4.7. Bezpieczeństwo	66	Festiwal -Pol'and'Rock.	Zmiana nazwy	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		publiczne Podejmowane działania skoncentrowano również na podniesieniu bezpieczeństwa podczas imprez masowych (Przystanek Woodstock,				
		CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu 23. Modernizacja dróg....., budowa obwodnic miejscowość ... Słubice - połączenie DK 29 z DK 31, Górzycy, Kostrzyn nad Odrą,	91	budowa obwodnic miejscowość Kostrzyn nad Odrą w ciągu drogi DK 31 i DK 22.	Proponowany przebieg obwodnicy rozpoczyna się skrzyżowaniem z D22.	UWZGLĘDNIONO
		30. Modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej i Międzynarodowej Drogi Wodnej E70	93	30. Modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej E30 i Międzynarodowej Drogi Wodnej E70.		UWZGLĘDNIONO
		30. Modernizacja Odrzańskiej stworzenia warunków do pełnienia przez rzeki województwa lubuskiego funkcji w transporcie towarowym i osobowym (turystycznym) i włączenia ich do europejskiego systemu dróg wodnych śródlądowych i tworzenia <i>centrów logistycznooperacyjnych konsolidujących</i> różne środki transportu - węzły zintegrowanego systemu transportowego.	93	zintegrowanego systemu transportowego. Budową infrastruktury towarzyszącej (porty , Mariny, nabrzeża itp.).	Istniejąca struktura jest niewystarczająca i w dużej mierze zdegradowana.	NIE UWZGLĘDNIONO Elementy te zawarte są w przedsięwzięciu strategicznym 30.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				Brak problematyki dotyczącej ochrony, konserwacji i odbudowy zabytkowej substancji mieszkaniowej w województwie lubuskim.	Inwestycje dot. ochrony, konserwacji i odbudowy zabytkowej substancji mieszkaniowej sprzyjają nie tylko poprawie warunków życia mieszkańców, lecz także rozwojowi gospodarstwu regionu. Jednym z najważniejszych czynników, mających zasadniczy wpływ na rozwój regionu i decydujących o atrakcyjności jego wizerunku - są warunki życia codziennego, które zależą w szczególności od rozwoju funkcji mieszkaniowej i infrastruktury społecznej, nadążających za zwiększającymi się potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców.	NIE UWZGLĘDNIONO Brak możliwości odniesienia się do uwagi, nie podano, której części dokumentu dotyczy, ani propozycji zapisu.
69.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze	SRWL 2030 (projekt) 2.3. Sfera przestrzenna	15	<i>Dodać do zagrożeń „susze”</i> „Priorytet w wyzwaniach należy dać także zmianom klimatu, którym towarzyszą niekorzystne zjawiska pogodowe jak gwałtowne ulewy i wichury, które zagrażają życiu i zdrowiu mieszkańców, powodując znaczne straty w infrastrukturze.”	Wśród tych zagrożeń jako najważniejsze należy dodać obniżenie poziomu wód gruntowych i susze”.	UWZGLĘDNIONO
		5. CEL STRATEGICZNY 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna	36	Problemem nie tylko w skali natury nie tylko regionalnej, ale globalnej, jest kryzys zasobów naturalnych i zanieczyszczenie środowiska.	Dopisać „Groźba niedoboru surowców i stale rosnące ceny”.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Tematyka zostanie doprecyzowana w trendach rozwojowych.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załącznik 3.5. Rolnictwo, rybactwo, leśnictwo	40	Lubuskie, w którym lasy zajmują ponad połowę powierzchni województwa (najbardziej zalesiony region w kraju), znajduje się w czołówce zestawienia regionów Polski w obszarze gospodarki leśnej. Ogólna powierzchnia lasów w 2017 r. wynosiła tu blisko 701 tys. ha (5. pozycja pod tym względem w Polsce). W 2017 r. pozyskano z obszaru województwa ponad 3,7 mln m ³ drewna (tzw. grubizny), co sytuowało region na 5. miejscu w kraju. Ponad 5 tys. ha gruntów przeznaczonych pod produkcję leśną w 2017 roku poddano odnowieniu lub zalesieniu (3. miejsce wśród wszystkich województw w Polsce). Lubuskimi lasami zarządza Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze (RDLP). Na terenie RDLP realizowane są także działania edukacyjne, znajduje się tutaj 40 leśnych ścieżek edukacyjnych.	Lasy w Lubuskiem są to głównie lasy publiczne, stanowiące własność Skarbu Państwa i będące w zarządzie Lasów Państwowych – przede wszystkim RDLP w Zielonej Górze i RDLP w Szczecinie. Dopisać należy dane pogłębione o roli Lasów Państwowych w gospodarce regionu tj. miejsca pracy, podatki odprowadzane na miejscu itd. Pozyskane drewno jest przetwarzane w regionie ale i eksportowane poza region i granice. Brak możliwości przerobu surowca drzewnego w regionie. Jednym z podstawowych zadań Lasów Państwowych jest udostępnianie lasów całemu społeczeństwu. Opieka państwa nad ogromną większością z nich zapewnia fundamentalną korzyść – swobodny dostęp wszystkich obywateli do lasów.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat leśnictwa została umieszczona w diagnozie w podrozdziale 3.5. Zapisy zostaną doprecyzowane.
		III. PROGNOZOWANE TRENDY ROZWOJOWE Środowisko	str.87	Niekorzystne zmiany klimatu stały się odczuwalne w regionie lubuskim i mogą mieć poważne skutki dla dalszej perspektywy rozwoju m.in. lubuskiego rolnictwa oraz wpływać na środowisko przyrodnicze i społeczne a szczególnie na trwałość lasów.	Dodać „a szczególnie na trwałość lasów.”	UWZGLĘDNIONO
70.	Gmina Deszczno	Obszary strategicznej interwencji wskazane z poziomu regionalnego	23	Zdanie: „Interwencja w stosunku do miast wojewódzkich powinna koncentrować się na:” winno być treści „Interwencja w stosunku do miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych winna koncentrować się na:”	Konieczne jest precyzyjne wskazanie, że proponowane zakresy wsparcia dotyczą również obszarów wiejskich MOF.	UWZGLĘDNIONO
		Obszary strategicznej interwencji wskazane z poziomu regionalnego	23	Proponujemy uzupełnienie katalogu wsparcia o zapis: „budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury publicznej w szczególności z zakresu edukacji, sportu i rekreacji, turystyki, ochrony zdrowia, kultury, opieki nad osobami starszymi”.	Istniejące zapisy w tym punkcie nie określają wprost możliwości rozwoju infrastruktury nowej w której gmina istotne potrzeby (m.in. nowe obiekty przyszkolnych sal gimnastycznych, nowego ośrodka zdrowia, domu opieki nad osobami starszymi. Rekomendujemy tu szersze spojrzenie na źródła finansowania i precyzyjne określenie możliwości budowy obiektów nowych.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące dostępu do usług publicznych zostaną uzupełnione o budowę i modernizację infrastruktury związanej z usługami publicznymi.
		Obszary wiejskie	28	Zdanie „Interwencja skierowana do obszarów wiejskich obejmować będzie w szczególności” rekomendujemy zmienić na „Interwencja skierowana do obszarów wiejskich w tym znajdujących się w Miejskich Obszarach Funkcjonalnych obejmować będzie w	Doprecyzowanie zapisu pozwala na ujęcie katalogu wsparcia określonego w OSI Obszary wiejskie” również dla gmin wiejskich Miejskich Obszarów Funkcjonalnych gdzie zdiagnozowane potrzeby również występują.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Kategoria OSI – obszary wiejskie nie obejmuje obszarów wiejskich będących częścią MOF

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				szczegółności”.		(są one objęte OSI dedykowanych dla MOF). W katalogach wsparcia dla OSI dotyczących MOF dodane zostaną zapisy odnoszące się do obszarów wiejskich będących ich częścią.
		Obszary zagrożone powodziąmi	32	Brak zapisu Rekomendujemy literalne wskazanie projektów inwestycyjnych m.in.: - przebudowę południowego wału rzeki Warty na odcinku od granicy m. Gorzowa Wlkp., do Borka.	Rekomendujemy identyfikację kluczowych zadań inwestycyjnych przygotowanych przez PGW Wody Polskie i ujęcie ich w strategii. Przywołane zadanie jest przygotowane od 2015 r., dokumentacyjnie i możliwe do finansowania ze środków POIS jest kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa powodziowego gm. Deszczno, Santok, Gorzów Wlkp., bezpośrednio wpływają na możliwość rozwoju infrastruktury (m.in. linii średniego napięcia, gazociągu, dróg rowerowych m.in. Trasy Rowerowej Warta Noteć (również przygotowanej do realizacji).	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO W projekcie Strategii w części dotyczącej OSI znajdują się zapisy odwołujące do „Planu zarządzania ryzykiem powodziowym”, a opis projektu strategicznego pn. <i>Poprawa ochrony przeciwpowodziowej w województwie lubuskim</i> zostanie uzupełniony z uwzględnieniem listy inwestycji technicznych i buforowych zawartych w PZRP.
		Wizja rozwoju i cel główny	34	W wizji ujęto pkt. 4 który należy uzupełnić w treści „...lubuskiego wina i piwa”	Zdefiniowano sześć punktów w zakresie wizji w ślad za czym powinno iść sześć tematycznych celów operacyjnych.	NIE UWZGLĘDNIONO Zbyt mało podmiotów, które mogą być odwiedzane przez turystów. Nie ma historycznej tradycji.
		Cel główny	35	Cele operacyjne „2 Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi”.	Rekomendujemy podział tego celu na: a) cel terytorialny definiowany OSI tj. miastami wojewódzkimi i ich obszarami funkcjonalnymi; miastami średnimi z ich obszarami funkcjonalnymi i obszarami wiejskimi w ślad za czym powinny iść kierunki interwencji. b) cel horyzontalny uwzględniający wojewódzkie działania służące wsparciu infrastruktury turystycznej (m.in. dróg dla rowerów, przystani jeziornych i rzecznych, miejsc obsługi turystów, renowacji obiektów turystycznych i zabytkowych.	NIE UWZGLĘDNIONO Cele strategiczne, operacyjne i kierunki interwencji dotyczą całego województwa, w tym OSI. Planowana interwencja odnosząca się do OSI opisana jest w części ich dotyczącej. Ze względu na spójność i strukturę dokumentu proponowany podział celu nie jest zasadny.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>UWAGI INNE:</p> <p>Zauważamy w przedstawionym projekcie strategii duże zróżnicowanie w zakresie szczegółowości niektórych zapisów lub wręcz wskazywanie konkretnych zamierzeń projektowych, wobec dość enigmatycznego potraktowania innych obszarów (m.in. ochrony przeciwpowodziowej). Rekomendujemy przyjęcie jednolitej praktyki w całej treści projektu poprzez tworzenie np. list projektów indykatywnych w poszczególnych obszarach.</p> <p>Zwracamy szczególną uwagę na potrzebę potraktowania strategii jako dokumentu szerszego, którego realizacja może być oparta na szerszym katalogu programów niż tylko dysponowanych przez Samorząd Województwa. W tym względzie rekomendujemy znaczące uszczegółowienie zapisów dotyczących wsparcia infrastruktury turystycznej zarówno publicznej jak i komercyjnej, działania te mogłyby być finansowane z dedykowanych programów finansowanych ze środków Budżetu Państwa. Nadmieniamy, że konieczne jest precyzyjne określenie możliwości realizacji nowych inwestycji w szczególności w zakresie obiektów kubaturowych oraz liniowych. Wynika to ze zdiagnozowanych potrzeb gminy w zakresie nowych obiektów sportu i rekreacji, opieki nad dziećmi, ochrony zdrowia (nowe sale gimnastyczne przy dwóch szkołach podstawowych, nowe przedszkole, nowy ośrodek zdrowia) jak również turystyki – działania inwestycyjne w tym zakresie realizowane były bowiem w mijającej perspektywie ze środków własnych z niewielkim udziałem środków publicznych. Rekomendujemy nadto by w negocjacji Kontraktu Terytorialnego wskazywać stronie rządowej na potrzebę tworzenia komplementarnych programów krajowych rozwijających te obszary strategii regionalnej które nie wspierają programy operacyjne. Kluczowe jest w tym zakresie wskazywanie na potrzebę zmian dotyczących alokacji i tematyki programów dysponowanych przez ministrów (przede wszystkim kultury i dziedzictwa narodowego,</p>		<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO</p> <p>Zapisy strategii dotyczące niektórych obszarów wymagających doprecyzowania m.in. ochrony przeciwpowodziowej zostaną rozszerzone. W części dotyczącej przedsięwzięć strategicznych wskazane zostały kluczowe dla rozwoju całego regionu zamierzenia inwestycyjne. Szczegółowe zapisy dotyczące pozostałych istotnych projektów w poszczególnych obszarach m.in. w turystyce znajdują się w wojewódzkich programach rozwoju, co jak wskazano w projekcie będzie również podstawą do negocjacji ze stroną rządową zapewnienia ich finansowania i wsparcia w ramach nowych wskazanych w KSRR 2030 instrumentów jak kontrakt sektorowy czy też porozumienie terytorialne.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				edukacji, sportu i turystyki, infrastruktury) oraz np. Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.		
71.	Klub Radnych Koalicja Obywatelska w Radzie Miasta Gorzowa Wlkp.	Załączniki. IV. Przedsięwzięcia strategiczne	88	Lubuskie Centrum Innowacyjnych Start-upów. Lokalizacja: Park Naukowo-Technologiczny UZ sp. Z o.o., Regionalne Centrum Technologii i Wiedzy INTERIOR sp. Z o.o., Gorzowski Ośrodek Technologiczny Park Naukowo-Przemysłowy sp. Z o.o.	Zakres zadań wskazanych w opisie wskazuje na możliwość ich realizacji właśnie w parkach naukowo-technologicznych działających w Zielonej Górze, Nowej Soli, Gorzowie Wlkp.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Model funkcjonowania projektów dotyczących Start-upów nie jest ostatecznie określony. Mogą być wyłonieni operatorzy. Dążeniem jest uruchomienie Start-upów na obszarze całego województwa.
		Załączniki. IV. Przedsięwzięcia strategiczne	89	Ich celem jest dostosowanie infrastruktury i oferty szkolnictwa zawodowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy.	Wprowadzenie zapisu nt. infrastruktury pozwoli na kontynuowanie rozbudowy, ulepszenia bazy kształcenia zawodowego w regionie.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 1.3.
		Załączniki. IV. Przedsięwzięcia strategiczne	92	Modernizacji i elektryfikacji linii kolejowej nr 367 (Gorzów Wlkp. – Zbąszynek).	Poprawa jakości i częstotliwości komunikacji między stolicami regionu. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej dla mieszkańców miejscowości położonych wzdłuż linii.	UWZGLĘDNIONO
		Załączniki. IV. Przedsięwzięcia strategiczne	91	Multimodalne centra logistyczne dla województwa lubuskiego: Węzeł multimodalny w Gorzowie Wlkp. (Centrum logistyczne – Port rzeczny).	Rozwinięta komunikacja drogowa i kolejowa i uwzględnienie rzeki Warty na tym odcinku w pracach nad rozwojem transportu śródlądowego uzasadniają lokalizację tego typu przedsięwzięcia.	UWZGLĘDNIONO
		Załączniki. IV. Przedsięwzięcia strategiczne	91	Rozbudowy węzła S3 na ul. Kasprzaka	Podniesienie bezpieczeństwa i usprawnienie ruchu samochodowego przy zjeździe z trasy S3.	UWZGLĘDNIONO
72.	Urząd Miasta Gorzowa Wlkp.	Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	88	Dodanie do listy przedsięwzięć strategicznych, projektu o charakterze regionalnym: Budowa Północnej Obwodnicy Gorzowa Wlkp.	Opis i uzasadnienie projektu: Wyznaczenie nowego korytarza drogi krajowej łączącej drogę ekspresową z siecią istniejących dróg krajowych – Północnej Obwodnicy miasta Gorzowa Wielkopolskiego (od węzła S3 Gorzów Wielkopolski Północ, przez ul. Myśluborską, nową Kamienną, ul. Górczyńską do Ronda Gdańskiego), w naturalny sposób będzie stanowić alternatywny korytarz obsługujący zarówno ruch wewnętrzny, jak i zewnętrzny przebiegający Trasą Zgody S3. Obwodnica (od węzła S3 Gorzów Wielkopolski Północ, przez ul. Myśluborską, nową Kamienną, ul. Górczyńską do Ronda Gdańskiego),	UWZGLĘDNIONO Projekt zostanie poddany analizie podczas prac nad Programem Rozwoju Transportu dla Województwa Lubuskiego oraz przekazany do oceny przez GDDKiA.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>przejmując część ruchu tranzytowego z istniejącej DK 22 pozwoli na odciążenie obszaru śródmiejskiego Gorzowa Wlkp. od nadmiernego ruchu samochodowego, a także przyczyni się do poprawy dostępności miasta i jego obszaru funkcjonalnego. Dotychczas opracowana została koncepcja programowo-przestrzenna odcinka nowej drogi wraz z prognozą ruchu oraz przeprowadzone zostały analizy wstępne efektywności ruchu w obszarach dwóch węzłów S3, tj. Południowego oraz Północnego.</p>	
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	88	Dodanie do listy przedsięwzięć strategicznych, projektu o charakterze regionalnym: Budowa mostu zachodniego na Warcie w Gorzowie Wlkp.	<p>Opis i uzasadnienie projektu: Usprawnienie połączeń w Miejskim Obszarze Funkcyjnym OW Gorzów Wlkp. z kierunku południowego (wzdłuż starej DK3) i południowo-wschodniego (wzdłuż DK22) poprzez nowy łącznik drogowy pomiędzy ul. Marcina Kasprzaka a ul. Sulęcińską jako trasa o parametrach 1x2 lub 1x4 (ciąg ulic Kręta, Kukułcza) oraz nową trasę, o kategorii drogi wojewódzkiej, z Mostem Zachodnim od ul. Marcina Kasprzaka do al. 11 Listopada i ul. Olimpijskiej jako trasa o parametrach 2x2, co pozwoli na dojazd do węzła S3 Gorzów Wielkopolski Południe z pominięciem ul. Koniawskiej, a także w północne rejony miasta z ominięciem centrum. Budowa nowej przeprawy mostowej w Gorzowie Wlkp. po zachodniej stronie miasta, pozwoli na poprawę płynności ruchu, zmniejszenie zatłoczenia motoryzacyjnego umożliwiając wprowadzenie nowej polityki przestrzennej w centrum miasta przywracając jego właściwy charakter. Pozwoli także wyeliminować ruch tranzytowy i umożliwi wprowadzenie priorytetu poruszania się ruchu pieszego, rowerowego oraz komunikacji miejskiej. Budowa nowej trasy z Mostem Zachodnim pozwoli zmniejszyć natężenie ruchu lokalnego w granicach MOF OW GW pomiędzy węzłami drogowymi w ciągu drogi ekspresowej S3, przyczyniając się do zwiększenia bezpieczeństwa na obwodnicy miasta w ruchu tranzytowym.</p>	UWZGLĘDNIONO Projekt zostanie poddany analizie podczas prac nad Programem Rozwoju Transportu dla Województwa Lubuskiego oraz przekazany do oceny przez GDDKiA.
		Załączniki do SRWL 2030,	88	Dodanie do listy przedsięwzięć strategicznych,	Opis i uzasadnienie projektu:	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030		projektu o charakterze regionalnym: Rozbudowa węzła S – 3 Gorzów – Południe.	W celu podniesienia bezpieczeństwa oraz usprawnienia ruchu samochodowego, niezbędna jest rozbudowa węzła Gorzów Południe – zjazdu z trasy S3. Miejsce to jest jednym z najbardziej kolizyjnych miejsc. Węzeł Gorzów Południe nie może pozostać w dotychczasowym kształcie, gdyż droga szybkiego ruchu S3 nie może być skomunikowana, na odcinku miejskim, w sposób kolizyjny, z drogą krajową nr 22, prowadzącą od granicy państwa w Kostrzynie nad Odrą w kierunku Gdańska oraz do przejścia granicznego Grzechotki. Istniejąca sytuacja stwarza wielkie zagrożenie dla bezpieczeństwa podróżnych zwłaszcza w sezonie urlopowym, gdyż pojazdy zjeżdżające z S3 do Gorzowa Wlkp. od strony Skwierzyny zatrzymują się w korku na pasie zjazdowym, którego kolizyjne skrzyżowanie z DK 22, wyklucza płynność ruchu. W takiej sytuacji, ostatnie pojazdy zjeżdżające z S3 do Gorzowa, nie mogą zmieścić się na pasie prawoskrętu, zajmują prawy pas jezdni S3 w kierunku Szczecina.	
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	88	Dodanie do listy przedsięwzięć strategicznych, projektów o charakterze regionalnym: Budowa węzła multimodalnego w Gorzowie Wlkp. (centrum logistyczne – port rzeczny na Warcie), integrującego transport drogowy, kolejowy i wodny.	Opis i uzasadnienie projektu: Przedsięwzięcie obejmuje stworzenie multimodalnego centrum logistycznego – portu rzeczno-terenowego na rzece Warcie w Gorzowie Wlkp. Położenie na szlaku Międzynarodowej Drogi Wodnej E-70 (transeuropejska sieć transportowa TEN-T), będącego także łącznikiem pomiędzy Antwerpią a Kłajpedą i Odessą, oraz w związku z pracami umożliwiającymi rozwój transportu wodnego śródlądowego w Polsce i uwzględnienie rzeki Warty na odcinku Kostrzyn Nad Odrą – Gorzów Wlkp. w Programie Rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej, predysponują MOF OW Gorzowa Wlkp. do lokalizacji w jego granicach Centrum Logistycznego – portu rzeczno-terenowego. Dobrze rozwinięta komunikacja drogową (droga ekspresowa S3, droga krajowa DK 22) i kolejową (linia 203 i 367), możliwość współpracy z Morskimi Portami Szczecin i Świnoujście, przy stale rosnącym	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					zainwestowaniu terenów na obszarze MOF Gorzów Wlkp. pod aktywizację gospodarczą, wskazując, iż Centrum Logistyczne, stanie się ważnym węzłem multimodalnym, stymulującym rozwój gospodarczy w regionie.	
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	88	Dodanie do listy przedsięwzięć strategicznych, projektów o charakterze regionalnym: Lubuski program walki z suszą, w tym przeciwdziałanie powstawaniu miejskich wysp ciepła.	Działania dotyczące adaptacji do zmian klimatu, w tym związane z gospodarką wodną (magazynowanie wody, melioracje), a także niwelowanie negatywnych skutków miejskich wysp ciepła są niezwykle istotne dla naszego województwa, które jest jednym z najbardziej deficytowych w wodę regionów w Polsce.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Działania dotyczące adaptacji do zmian klimatu są zapisane w ramach celu 3.4. Zostaną jednak wzmocnione w ramach wyzwań i planowanej interwencji w miejskich obszarach funkcjonalnych. Lista przedsięwzięć strategicznych podlegać jeszcze będzie analizom.
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	88	Dodanie do opisu przedsięwzięcia strategicznego nr 1. <i>Rozwój oferty parków przemysłowo-technologicznych</i> zapisu dotyczącego Gorzowa Wlkp.: „(...) oraz Transgranicznego Centrum Nauki Przyrodniczych i Technicznych w Stanowicach i Gorzowie Wlkp., spełniającego funkcję edukacyjną oraz promującą zachowania proekologiczne.”		NIE UWZGLĘDNIONO Z uwagi na edukacyjny wymiar działalności Centrum w zakresie promocji działań proekologicznych, ujęcie ich w działaniach o wymiarze stricte innowacyjnym nie znajduje uzasadnienia. Działania w tym wymiarze mogą ewentualnie stanowić element działań w ramach celu operacyjnego 1.2. lub 3.4.
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	88	Dotyczy przedsięwzięcia strategicznego nr 4 – zmiana nazwy przedsięwzięcia z <i>Lubuskie Centrum Innowacyjnych Start-upów</i> na <i>Lubuskie Start-upy</i> oraz uzupełnienie opisu o lokalizację Gorzowa Wlkp.: „(...) Lokalizacja: Zielona Góra i Gorzów Wlkp.”		UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Model funkcjonowania projektów dotyczących Start-upów nie jest ostatecznie określony. Mogą być wyłonieni operatorzy. Dążeniem jest uruchomienie Start-upów na obszarze całego województwa.
		Załączniki do SRWL 2030,	88	Dotyczy przedsięwzięcia strategicznego nr 5 -	Dotychczas rozwój systemu gospodarki	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne		zmiana nazwy przedsięwzięcia z <i>Region przyjazny środowisku – ograniczanie niskiej emisji</i> na <i>Region przyjazny środowisku – ograniczanie niskiej emisji, inteligentne gospodarowanie odpadami</i> . Ponadto rozszerzenie opisu o : <i>konieczność wsparcia finansowego dla nowoczesnej spalarni odpadów</i> .	odpadami nakierowany był przede wszystkim na ograniczenie masy odpadów kierowanych do składowania. Konsekwencją tego jest m.in. oparcie istniejącego modelu zagospodarowywania odpadów komunalnych na instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania, w których jednym w wytwarzanych strumieni jest frakcja odpadów o właściwościach energetycznych. Brak równowagi pomiędzy ilością odpadów kalorycznych a możliwością ich termicznego odzysku jest jedną z głównych przyczyn powstawania szarej strefy w odpadach oraz licznych pożarów w miejscach ich magazynowania. Dlatego też odpowiednią na zdiagnozowane problemy powinna być sieć instalacji termicznego przekształcania odpadów o odpowiedniej wydajności, która pozwoliłaby w sposób legalny i bezpieczny zagospodarować frakcję kaloryczną.	CZĘŚCIOWO Zakład termicznego przekształcania odpadów zostanie wskazany jako osobne przedsięwzięcie ze wskazaną lokalizacją Gorzów Wlkp. Należy mieć jednak na uwadze, że stosownie do nowych uregulowań prawnych wynikających z ustawy o odpadach listę instalacji przeznaczonych do termicznego przekształcania odpadów komunalnych lub odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych określi w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw środowiska. Przepis wykonawczy ma być wydany do 31 lipca 2020 r.
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	89	Dotyczy przedsięwzięcia strategicznego nr 7 - zmiana nazwy przedsięwzięcia z <i>Stypendia dla studentów kierunku lekarskiego, pielęgnarskiego i/lub położnictwa na Wsparcie uczelni wyższych, w tym Stypendia dla studentów kierunku lekarskiego, pielęgnarskiego i/lub położnictwa</i> .		NIE UWZGLĘDNIONO Stypendia dla studentów kierunków lekarskich i pielęgnarskich są adresowane do osób z całej Polski, ich celem nie jest rozwój uczelni, a pozyskanie kadry medycznej dla województwa lubuskiego w przyszłości.
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	90	Dotyczy przedsięwzięcia strategicznego nr 12 - zmiana nazwy przedsięwzięcia z <i>Lubuscy Seniorzy na Lubuscy Seniorzy i Lubuskie Centrum Aktywności Senioralnej w Gorzowie Wlkp.</i>	W związku z niekorzystnymi prognozami demograficznymi, w tym procesem starzenia się społeczeństwa, niezwykle ważnym wyzwaniem dla regionu jest opieka nad osobami starszymi, a także ich aktywizacja. Kluczowymi działaniami w ww. kwestii w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym GW jest zapewnienie warunków do zdrowego i godnego starzenia się, w tym zapewnienie bezpieczeństwa oraz możliwości aktywnego	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Nazwa <i>Lubuscy Seniorzy</i> oddaje w całości ideę kompleksowego wsparcia seniorów w województwie, jednak opis przedsięwzięcia zostanie doprecyzowany w zakresie tworzenia

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					uczestnictwa i wsparcia seniorów w życiu społecznym. W celu realizacji powyższych zadań planuje się m.in. adaptację istniejącej infrastruktury w Gorzowie Wlkp. na potrzeby Lubuskiego Ośrodka Aktywności Senioralnej (LOAS). Byłoby to miejsce pobytu zapewniające kompleksowe usługi dla seniorów. LOAS służyć będzie wszechstronnej aktywizacji oraz integracji społecznej osób starszych. Istotą działalności będzie kształtowanie wśród seniorów nawyków do czynnego, kreatywnego spędzania wolnego i czasu, rozwoju umiejętności, nauki radzenia sobie w nowych sytuacjach. W ramach Ośrodka realizowane będą zajęcia rekreacyjne, kulturalne, profilaktyczne, itp. Seniorzy będą mieli możliwość rozwijania swoich pasji, zainteresowań, nawiązywać nowe znajomości, a także angażować się w działania związane ze środowiskiem lokalnym. Placówka będzie miała charakter otwarty, będą mogli korzystać z wybranych zajęć, które faktycznie będą ich interesować.	centrów aktywności senioralnej na obszarze województwa lubuskiego.
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	91	Uzupełnienie opisu przedsięwzięcia strategicznego nr 22 <i>Dokończenie budowy i modernizacji sieci autostrad i dróg ekspresowych na terenie województwa lubuskiego o zadanie: Rozbudowa węzła S – 3 Gorzów – Południe.</i>		UWZGLĘDNIONO
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	91	Uzupełnienie opisu przedsięwzięcia strategicznego nr 23 Modernizacja dróg krajowych wraz z budową obwodnic i mostów o następujące inwestycje: <ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa drogi krajowej 22 na odcinku Granica Państwa – Granica Województwa Lubuskiego z uwzględnieniem obwodnic Słońska, Krzeszyc, Gorzowa, Strzelec, Dobiegniewa, a także opracowanie koncepcji i harmonogramu podwyższenia kategorii drogi do drogi ekspresowej S22. 2. Przebudowa drogi krajowej nr 22 - Różanki, Zdroisko, Wełmin, Przyłęg, Strzelce Krajeńskie, wraz z infrastrukturą transportu niskoemisyjnego. 3. Modernizacja drogi krajowej nr 22 od północno – wschodniej granicy 		UWZGLĘDNIONO Uwagi dotyczące drogi krajowej nr 22 uwzględniono kompleksowo dla całego jej przebiegu na terenie województwa lubuskiego.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>województwa w gminie Dobiegniew wraz z likwidacją istniejącej w centrum miasta kolizji z linią kolejową nr 351 Poznań – Szczecin.</p> <p>4. Rozbudowa drogi krajowej nr 22 od m. Karkoszków do skrzyżowania z drogą krajową nr 24 obejmującą budowę obwodnicy m. Krzeszyce.</p> <p>5. Budowa nowej obwodnicy miasta Kostrzyna nad Odrą wraz z budową bezkolizyjnych (dwupoziomowych) skrzyżowań układów komunikacyjnych (wodne, kolejowe, drogowe). Likwidacja istniejących kolizji w ciągu dotychczasowego przebiegu drogi krajowej nr 31 z linią kolejową 273 relacji Wrocław – Szczecin, w połączeniu z projektowanym mostem na rzece Warcie i zjazdem z projektowanej obwodnicy (droga nr 22) na most drogowy na rzece Odrze.</p> <p>6. Budowa nowej obwodnicy miasta Słubice wraz z budową bezkolizyjnych (dwupoziomowych) skrzyżowań układów komunikacyjnych.</p> <p>7. Budowa węzła komunikacyjnego w ciągu autostrady A-2 na połączeniu z DK 29.</p> <p>8. Nowe połączenie drogowe mostem łączącym północną część Słubic i Frankfurt nad Odrą.</p>		
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	92	Zmiana w opisie przedsięwzięcia strategicznego nr 23: z „(...) budowa przeprawy mostowej na rzece Warcie w rejonie Gorzowa Wielkopolskiego w ciągu drogi krajowej nr 22 (obwodnica)”. na <u>„(...) budowa przeprawy mostowej na rzece Warcie w Gorzowie Wlkp.”</u>		UWZGLĘDNIONO Projekt zostanie poddany analizie podczas prac nad Programem Rozwoju Transportu dla Województwa Lubuskiego oraz przekazany do oceny przez GDDKiA.
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	92	Uzupełnienie opisu przedsięwzięcia strategicznego nr 25 Modernizacja sieci dróg lokalnych wraz z budową obwodnic o zadanie: 1. Przebudowa drogi powiatowej 1339F na odcinku od węzła A2 do planowanej obwodnicy i budowa obwodnicy m. Trzciel. 2. Budowa wschodniej obwodnicy Międzyrzecza		Ad 1 - NIE UWZGLĘDNIONO Powiat międzyrzecki wnioskuje o dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych na

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				wraz z przeprawą przez rz. Obra.		<p>przedmiotową inwestycję. Wniosek uzyskał pozytywną ocenę i został rekomendowany do dofinansowania przez stronę rządową. Zarząd Województwa Lubuskiego posiada zabezpieczone środki w zakresie współfinansowania wkładu własnego. Projekty dodatkowo zostaną poddane analizie podczas prac nad Programem Rozwoju Transportu dla Województwa Lubuskiego oraz przekazane do oceny przez GDDKiA.</p> <p>Ad 2. - NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.</p>
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	92	<p>Uzupełnienie opisu przedsięwzięcia strategicznego nr 26 Modernizacja linii kolejowych o następujące inwestycje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacji linii kolejowej nr 203 2. Bezpośrednie połączenie kolejowe Gorzów – Szczecin 3. Modernizacja linii kolejowej 364 Międzyrzecz – Międzychód oraz Międzyrzecz – Rzepin 4. Modernizacja linii kolejowej 363 Skwierzyna – Międzychód 5. Modernizacja linii kolejowej 367 Gorzów – Zbąszynek 6. Modernizacja linii kolejowej 375 Międzyrzecz – Toporów 		<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Linia nr 203 jest już uwzględniona. 2. Przedsięwzięcie nie dotyczy organizacji połączeń a modernizacji infrastruktury. 3. Wymaga uzgodnienia z Województwem Wielkopolskim. 4. Wymaga uzgodnienia z Województwem Wielkopolskim. 5. Uwzględniono. 6. Linia wykorzystywana

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						tylko w ruchu towarowym i okazjonalnym turystycznym.
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	93	Uzupełnienie opisu przedsięwzięcia strategicznego nr 29 <i>Program ekologicznego transportu zbiorowego</i> o wyłuszczonego tekst: „(...) w tym budowa nowych <u>linii tramwajowych, kolejowych i autobusowych</u> , centrów przesiadkowych oraz zapewnienie nowoczesnego taboru (autobusowego, kolejowego, tramwajowego) (...)”		UWZGLĘDNIONO
		Załączniki do SRWL 2030, IV. Przedsięwzięcia strategiczne	93	Dotyczy przedsięwzięcia strategicznego nr 32 – zmiana nazwy przedsięwzięcia z <i>Budowa i modernizacja źródeł wytwórczych opartych na zasobach lokalnych</i> . na: <u>Budowa i modernizacja źródeł wytwórczych opartych na zasobach lokalnych – miasta i gminy zeroemisyjne</u> . Ponadto uzupełnienie opisu przedsięwzięcia strategicznego o zapis: Przedsięwzięcie ma na celu wprowadzanie rozwiązań polegających na korzystaniu z energii ze źródeł odnawialnych, fotowoltaiki, jako zdecydowanego kroku w stronę zeroemisyjności. Celem projektu jest wdrażanie nowatorskich rozwiązań w oparciu o czystą energię. Produkcja energii energetycznej z wykorzystaniem OZE, szerokie zastosowanie instalacji fotowoltaicznych, umożliwi nie tylko zmniejszenie kosztów utrzymania m.in. obiektów użyteczności publicznej, ale przede wszystkim ma na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu.		NIE UWZGLĘDNIONO W opisie jest już ujęta informacja dotycząca źródeł OZE, do których można zaliczyć m.in. fotowoltaikę. Termin - <i>miasta i gminy zeroemisyjne</i> – nie ma wpływu na zakres realizacji inwestycji, gdyż wspomniane przedsięwzięcie i tak dotyczy terenu całego województwa lubuskiego.
		Projekt SRWL 2030, Cel strategiczny nr 3; 3.1.b / Załączniki do SRWL 2030, 4.3. Infrastruktura transportowa, Transport kolejowy	46	Dopisanie kwestii modernizacji i przebudowy wraz z elektryfikacją linii kolejowej nr 367.	Modernizacja i przebudowa wraz z elektryfikacją linii kolejowej nr 367, która łączy Gorzów Wielkopolski ze Zbąszynkiem, powinna zostać wykorzystany jako połączenie obu stolic województwa lubuskiego, a część powinna zostać wybudowana od nowa (odcinek pomiędzy Międzyrzeczem a Sulechowem), tak jak to zostało wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego.	UWZGLĘDNIONO
			55			
		Projekt SRWL 2030, Cel	49	Dopisanie kwestii konieczności rozbudowy sieci	W związku z rozwojem transportu	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		strategiczny nr 3 Cel 3.5, d		tramwajowej w Gorzowie Wielkopolskim.	zeroemisyjnego, Miasto Gorzów Wlkp. planuje rozbudowę sieci tramwajowej.	
		Projekt SRWL 2030, 3. Obszary Strategicznej Interwencji	20-21	Brak jest w dokumencie pomysłów na rozwój obszarów tracących funkcje (wskazany w SOR Międzyrzecz), czy też gmin zagrożonych trwałą marginalizacją (Dobiegiew).	Odpowiedź można znaleźć w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego, gdzie wskazuje się na duży potencjał turystyczny obu gmin. Międzyrzecki Rejon Umocniony czy też liczne jeziora w gminie Dobiegiew, stanowią szansę która powinna zostać wskazana w Strategii Rozwoju Województwa;	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące interwencji skierowanej do Obszarów Strategicznej Interwencji (w tym krajowych) zostaną w strategii rozszerzone. Rozwój oferty z obszaru turystyki i rekreacji obejmuje natomiast cel operacyjny 1.6., a także 1.4. g. Obszar ten został uwzględniony także w katalogu interwencji w stosunku do obszarów wiejskich w części dot. OSI. Potencjał turystyczny (w tym MRU oraz jeziora) zaakcentowany został ponadto w „Diagnozie...”.
		Projekt SRWL 2030, Wyzwanie 6	16	Zamiast sformułowania „wojewódzkich obszarów funkcjonalnych” należy wpisać: „miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich”.	Zapis zgodny z Planem zagospodarowania Województwa Lubuskiego.	UWZGLĘDNIONO
		Projekt SRWL 2030, Wykaz użytych skrótów	77	Wykaz skrótów należy opracować alfabetycznie.	Alfabetyczny wykaz skrótów będzie bardziej czytelny.	UWZGLĘDNIONO
		Załączniki do SRWL 2030, Ochrona zdrowia	11	Zapis „Samorząd wojewódzki <i>finansuje</i> w połowie budowę Bazy Lotniczego Pogotowia Ratunkowego HEMS w Gorzowie Wlkp.” zastąpić „Samorząd wojewódzki <i>finansował</i> w połowie budowę Bazy Lotniczego Pogotowia Ratunkowego HEMS w Gorzowie Wlkp.”	Budowa LPR została już zakończona.	UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie poprawiony na „Samorząd województwa sfinansował (...)”
		Załączniki do SRWL 2030, Kultura i dziedzictwo regionalne	12	Brakuje informacji o wydarzeniach kulturalnych organizowanych w Gorzowie Wlkp. m.in.: Międzynarodowym Festiwalu Orkiestr Dętych Alte Kameraden w Gorzowie Wlkp., Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej im. Wojciecha Kilara, Międzynarodowym Festiwalu Tańca „Folk Przyszań”, Gorzowskie Spotkania Teatralne.		NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 2.4 Ponadto w podrozdziale 2.2 diagnozy ujęto informacje nt. największych, najbardziej rozpoznawalnych przedsięwzięć kulturalnych

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						w naszym regionie o zasięgu krajowym i europejskim. Ze względu na liczne wydarzenia kulturalne w naszym województwie, nie sposób wymienić wszystkich równie ciekawych i znanych.
		Załączniki do SRWL 2030, 2.5. Rewitalizacja	22	Obok wymienionej rewitalizacji Bulwaru Nadwarciańskiego Wschodniego w Gorzowie Wlkp., należy wymienić także Rewitalizację Bulwaru Nadwarciańskiego Zachodniego.	Są to inwestycje komplementarne i należy wpisać obie do dokumentu.	NIE UWZGLĘDNIONO Opis nie ma stanowić pełnego wykazu zrealizowanych zadań. Wskazane projekty są jedynie przykładem inwestycji (zostały wskazane 2 spośród 25 zrealizowanych w ramach LRPO).
		Załączniki do SRWL 2030, Leśnictwo	40	W opisie brak jest wskazania, że lubuskimi lasami zarządza także Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie (wskazano wyłącznie Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Zielonej Górze).	Lasy północnej części województwa lubuskiego zarządzane są przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Szczecinie, na co wskazano m.in. na str. 49 w Załącznikach, w opisie środowiska przyrodniczego.	UWZGLĘDNIONO
		Załączniki do SRWL 2030, Potencjał turystyczny	41	Należy dodać opis o jednym z najważniejszych zabytków – średniowiecznej gotyckiej Katedrze w Gorzowie Wlkp.		NIE UWZGLĘDNIONO W podrozdziale 3.6 diagnozy opisano ogólnie zabytki epoki romańskiej i gotyckiej. Ze względu na to, że w województwie lubuskim znajduje się 450 kościołów wpisanych do rejestru zabytków, które reprezentują wszystkie epoki i style architektoniczne nie zostały wymienione literalnie.
		Projekt SRWL 2030, 2.1. Sfera społeczna oraz Załączniki do SRWL 2030, Diagnoza i analiza SWOT	7 11 i 81	Do kwestii związanej ze szkolnictwem wyższym należy dopisać plany utworzenia nowych kierunków na Akademii Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp., m.in. pielęgniarstwa i ratownictwa medycznego).	Uruchomienie nowych kierunków studiów na gorzowskich uczelniach, m.in. pielęgniarstwa na Akademii Jakuba z Paradyża, a także objęcie tego kierunku systemem stypendialnym, umożliwi wypełnienie deficytu kadry medycznej w województwie lubuskim.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 1.1 i 1.3. Zapis zostanie uwzględniony w

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						sektorowym programie ochrony zdrowia.
		Projekt SRWL 2030, Cel strategiczny 2 / Obszary strategicznej interwencji w województwie lubuskim wskazane z poziomu regionalnego	41-44 23	Należy ująć zapisy dotyczące budowy nowej i modernizacji istniejącej infrastruktury edukacyjnej, sportu i rekreacji, kultury, opieki zdrowotnej, opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, wykluczonymi społecznie.	Kluczowe jest zaakcentowanie możliwości budowy nowych obiektów, a nie tylko i wyłącznie modernizacji, gdyż wykluczy to możliwość wnioskowania o dofinansowanie na budowę nowej infrastruktury.	UWZGLĘDNIONO Zapisy dotyczące interwencji będą uwzględniać budowę i modernizację infrastruktury związanej z usługami publicznymi.
		Projekt SRWL 2030, Obszary strategicznej interwencji w województwie lubuskim wskazane z poziomu regionalnego	23	Zapis: „Interwencja w stosunku do miast wojewódzkich powinna koncentrować się m.in.: na.” Zastąpić: „Interwencja w stosunku do miast wojewódzkich oraz powiązanych z nimi funkcjonalnie gmin powinna koncentrować się m.in.: na.”		UWZGLĘDNIONO
		Projekt SRWL 2030, Analiza SWOT, Sfera gospodarcza	82	Do silnych stron dopisać także: Rozwój Gorzowskiego Ośrodka Technologicznego.		NIE UWZGLĘDNIONO W Analizie SWOT jest już ogólny zapis: „Aktywnie działające strefy przemysłowe (Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, strefy aktywności gospodarczej, parki przemysłowe i naukowo-technologiczne)”.
		Projekt SRWL 2030, 2.2. Sfera gospodarcza oraz Cel operacyjny 1.6 oraz Załączniki do SRWL 2030, Potencjał turystyczny oraz Analiza SWOT	11 39 41 82	Uzupełnienie o zapisy dotyczące wsparcia obszaru turystyki, w szczególności w zakresie sieci dróg rowerowych w całym województwie, infrastruktury przystani wodnych, infrastruktury turystycznej w lasach, oznakowania szlaków.		UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione. Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz Koncepcji przygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
73.	Krystyna Sibińska – Poseł na Sejm RP			Północna obwodnica Gorzowa	Gorzów rozwija się w kierunku północnym. Intensywny rozwój miasta, wraz z pojawieniem się strefy przemysłowej zlokalizowanej w	UWZGLĘDNIONO Projekt zostanie poddany analizie podczas prac nad

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					okolicy północnego węzła S3, wymaga budowy północnej obwodnicy miasta i połączenia jej z ciągiem DK22 wraz ze zmianą trasy jej przebiegu.	Programem Rozwoju Transportu dla Województwa Lubuskiego oraz przekazany do oceny przez GDDKiA.
				Budowa mostu zachodniego w Gorzowie.	Poprawa bezpieczeństwa w centrum miasta wraz ze zmniejszeniem emisji spalin w mieście.	UWZGLĘDNIONO Projekt zostanie poddany analizie podczas prac nad Programem Rozwoju Transportu dla Województwa Lubuskiego oraz przekazany do oceny przez GDDKiA.
				Modernizacja DK22 na odcinku lubuskim.	Podniesienie bezpieczeństwa i atrakcyjności inwestycyjnej gmin leżących wzdłuż drogi.	UWZGLĘDNIONO Uwaga uwzględniona kompleksowo dla całego przebiegu drogi krajowej nr 22 na terenie województwa lubuskiego.
				Wiadukt na DK22 w Dobiegniewie.	Podniesienie bezpieczeństwa na skrzyżowaniu DK22 z linią kolejową 351. Zarówno DK22, jak i LK351 stanowią ważny szlaki komunikacyjne. Ich bezkolizyjne skrzyżowanie poprawi bezpieczeństwo i skróci przejazd podróznym.	UWZGLĘDNIONO Uwaga uwzględniona kompleksowo dla całego przebiegu drogi krajowej nr 22 na terenie województwa lubuskiego.
				Rozbudowa węzła S3 na ul. Kasprzaka.	Podniesienie bezpieczeństwa wraz ze zmniejszeniem emisji spalin w mieście.	UWZGLĘDNIONO
				Elektryfikacja linii kolejowej 203.	Znaczne skrócenie czasu przejazdu pociągów na lubuskiej linii kolejowej przewożącej najwięcej pasażerów oraz podniesienie atrakcyjności leżących wzdłuż niej gmin ze względu na przewozy towarowe.	Inwestycja ta jest uwzględniona w zał. IV do SRWL 2030 przedsięwzięcie 26
				Elektryfikacja i modernizacja linii kolejowej 367 wraz z mostem na Warcie.	Znaczne skrócenie czasu przejazdu pociągów na lubuskiej linii kolejowej łączącej obie stolicy oraz podniesienie atrakcyjności leżących wzdłuż niej gmin ze względu na przewozy towarowe.	UWZGLĘDNIONO
				Poprawa dalekobieżnej komunikacji kolejowej północy regionu lubuskiego	Znaczne skrócenie czasu przejazdu pociągów i zwiększenie dostępności transportowej dla mieszkańców północnej części regionu.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapisy SRWL 2030 uwzględniają już konieczność modernizacji linii kolejowych, w celu skrócenia czasów przejazdu oraz zwiększenia udziału

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						transportu szynowego w przewozach pasażerskich.
				Obwodnica Strzelec Krajeńskich.	Podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz wyprowadzenie ruchu samochodów ciężarowych poza miasto (zmniejszenie emisji spalin).	UWZGLĘDNIONO Uwaga uwzględniona kompleksowo dla całego przebiegu drogi krajowej nr 22 na terenie województwa lubuskiego.
				Obwodnica Kostrzyna n. Odrą.	Podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz wyprowadzenie ruchu samochodów ciężarowych poza miasto (zmniejszenie emisji spalin). Podniesienie gospodarczej atrakcyjności obszaru dla inwestorów z Europy.	Inwestycja ta jest uwzględniona w zał. IV do SRWL 2030 przedsięwzięcie 23.
				Obwodnica Krosna Odrzańskiego.	Podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz wyprowadzenie ruchu samochodów ciężarowych poza miasto (zmniejszenie emisji spalin).	Inwestycja ta jest uwzględniona w zał. IV do SRWL 2030 przedsięwzięcie 23.
				Obwodnica Kargowej.	Podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz wyprowadzenie ruchu samochodów ciężarowych poza miasto (zmniejszenie emisji spalin).	Inwestycja ta jest uwzględniona w zał. IV do SRWL 2030 przedsięwzięcie 23.
				Obwodnica Słubic.	Podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz wyprowadzenie ruchu samochodów ciężarowych poza miasto (zmniejszenie emisji spalin). Podniesienie gospodarczej atrakcyjności obszaru dla inwestorów z Europy.	Inwestycja ta jest uwzględniona w zał. IV do SRWL 2030 przedsięwzięcie 23
				Obwodnica Nowogrodu Bobrzańskiego.	Podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz wyprowadzenie ruchu samochodów ciężarowych poza miasto (zmniejszenie emisji spalin).	UWZGLĘDNIONO Zapis powinien być uwzględniony ponadto w dokumentach branżowych.
				Budowa węzła w ciągu autostrady A-2 na połączeniu z DK 29.	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy wraz ze zmniejszeniem emisji spalin.	UWZGLĘDNIONO Zapis powinien być uwzględniony ponadto w dokumentach branżowych.
				Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 137 na odcinku Ośno Lubuskie – Sulęcín.	Podmieszczenie bezpieczeństwa poprzez m.in. budowę skrzyżowania w m. Kunowice umożliwiającego włączenie ruchu z nowopowstałych osiedli mieszkaniowych w Kunowicach i Słubicach.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						na drogach wojewódzkich.
				Most łączący północną część Słubic i Frankfurt nad Odrą.	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy wraz ze zmniejszeniem emisji spalin.	UWZGLĘDNIONO Zapis powinien być uwzględniony ponadto w dokumentach branżowych.
				Gorzów – miasto zeroemisyjne.	Poprawa czystości środowiska poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.	NIE UWZGLĘDNIONO Brak możliwości odniesienia się do uwagi, ze względu na brak doprecyzowania zakresu propozycji.
				Rozwój Parku Naukowo-Przemysłowego w Gorzowie.	Podniesienie innowacyjności regionu.	Rozwój Gorzowskiego Ośrodka Technologicznego Park Naukowo-Przemysłowy sp. z o. o. uwzględniony został w zał. IV do SRWL 2030 przedsięwzięcie nr 1 „Rozwój oferty parków przemysłowo-technologicznych”.
				Zakład termicznego przekształcania odpadów	Poprawa gospodarki odpadami w kierunku ekologicznych sposobów ich utylizacji.	UWZGLĘDNIONO Należy mieć jednak na uwadze, że stosownie do nowych uregulowań prawnych wynikających z ustawy o odpadach listę instalacji przeznaczonych do termicznego przekształcania odpadów komunalnych lub odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych określi w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw środowiska. Przepis wykonawczy ma być wydany do 31 lipca 2020 r.
				Węzeł multimodalny w Gorzowie.	Centrum logistyczne – port rzeczny.	UWZGLĘDNIONO
				Modernizacja stadionu piłkarskiego w Gorzowie Wlkp.	Poprawa stanu zdrowia młodzieży poprzez budowę nowoczesnej i profesjonalnej infrastruktury sportowej.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 2.6 i

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						przedsięwzięcia strategicznego nr 19.
				Lubuski Ośrodek Aktywności Senioralnej.	Odpowiedź na zmiany demograficzne, które w dużym stopniu dotyczą województwa lubuskiego.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Nazwa <i>Lubuscy Seniorzy</i> oddaje w całość ideę kompleksowego wsparcia seniorów w województwie, jednak zapisy dotyczące przedsięwzięcia zostaną doszczegółowione w zakresie tworzenia centrów aktywności senioralnej na obszarze województwa lubuskiego.
				Rozwój infrastruktury szkoleniowej zawodowego w oparciu o powstające CEZiB.	Podniesienie atrakcyjności edukacyjnej regionu wraz inwestycjami przeciwdziałającymi odpływowi młodych ludzi poza granice województwa.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 1.3 i celu strategicznego 2.
				Rozwój szkolnictwa wyższego	Podniesienie atrakcyjności edukacyjnej regionu wraz inwestycjami przeciwdziałającymi odpływowi młodych ludzi poza granice województwa.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu strategicznego 1 i operacyjnych 1.1. i 1.3
				Utworzenie Wydziału Pielęgniarstwa.	Podniesienie atrakcyjności regionu poprzez kształcenie wysoko poszukiwanej kadry, której obecne braki skutkują redukcjami łóżek w wielu placówkach szpitalnych.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu strategicznego 2.3. Zapis zostanie uwzględniony w sektorowym programie ochrony zdrowia
74.	Park Naukowo – Technologiczny Uniwersytetu Zielonogórskiego Sp. z o.o. Nowy Kisielin	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, Załączniki do projektu SRWL 2030	-	Wpisanie Parków Naukowo Technologicznych województwa lubuskiego do sektora MŚP.	Dzięki temu działaniu, te „ośrodki innowacji” będą mogły korzystać również z innych konkursów, nie zaś tylko i wyłącznie dla Instytucji Otoczenia Biznesu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego jak ma to miejsce obecnie. Wskazane działanie znacznie poszerzy możliwości rozwoju Parków Naukowo –Technologicznych, pozwoli swoimi działaniami jeszcze bardziej uatrakcyjnić swoją ofertę kierowaną dla innych firm z naszego województwa, ale także coraz częściej z reszty kraju, z jednoczesną możliwością otwarcia się	NIE UWZGLĘDNIONO Na kategorię mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) składają się przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro i/lub całkowity bilans

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					na rynek niemiecki oraz innych sąsiadów Polski.	roczny nie przekracza 43 milionów euro. Status MŚP nie przysługuje podmiotom, których udziałowcem głównym (powyżej 50 % udziałów) jest inny podmiot, w tym publiczny (jakim jest uniwersytet). Zapisy SRWL w żaden sposób nie określają statusu prawnego podmiotów funkcjonujących w przestrzeni gospodarczej regionu. Proponowany zapis również nie ułatwi aplikacji o środki UE, dla których warunki brzegowe, w tym kwalifikowalność podmiotów definiowane są w odrębnych do SRWL dokumentach.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, Załączniki do projektu SRWL 2030	-	Dodanie zapisu: Park Naukowo Technologiczny Uniwersytetu Zielonogórskiego Sp. z o. o, Centrum Energetyki Odnawialnej, Lubuski Ośrodek Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych są spółkami celowymi uczelni, o których mowa w art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce lub spółki celowe jednostki naukowej.	Zapis ten stanowić będzie duże uproszczenie w procedurach formalnych, a także podczas ubiegania się o dofinansowanie ze środków zewnętrznych.	NIE UWZGLĘDNIONO Nie ma potrzeby wpisywania do SRWL statusu prawnego podmiotów, jeśli jest on regulowany przez inne zapisy prawne.
		Załączniki do projektu SRWL 2030	88	Realizacja przez PNT UZ Sp. z o.o. inicjatywy „Lubuskie Centrum Innowacyjnych Start-upów”.	Działania z zakresu wsparcia działalności startup-owej, m.in. poprzez granty/bony dla młodych firm na dofinansowanie udziału w targach, misjach, wystawach, kongresach, spotkaniach B2B, wsparcie kampanii promocyjnych, dostępu do aplikacji i narzędzi niezbędnych do prowadzenia nowoczesnego biznesu, szkoleń i warsztatów to pola, na których PNT UZ Sp. z o.o. zdobył już ogromne doświadczenie. Mając też na uwadze dostęp do studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego, nasza instytucja będzie najlepszym realizatorem projektów Start-up.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Model funkcjonowania projektów dotyczących Start-upów nie jest ostatecznie określony. Mogą być wyłonieni operatorzy. Dążeniem jest uruchomienie Start-upów na obszarze całego województwa.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	-	Spółki celowe wpisane do realizacji projektów przez Właściciela – Uniwersytet Zielonogórski - tryb zamówienia in house.	Wskazany tryb, wedle wytycznych określony przepisami Ustawy Prawo Zamówień Publicznych określa, iż zamawiający zamiast udzielać zamówienia na wolnym rynku, w konkurencyjnych trybach przewidzianych w Ustawie, zlecają wykonanie zadań zależnym od siebie spółkom. Powyższe w znaczny sposób pomogłoby unikać sytuacji wykluczenia współpracy pomiędzy Uniwersytetem Zielonogórskim, a PNT UZ Sp. z o.o. jak ma to miejsce obecnie i często ogranicza Uniwersytet i jego spółki celowe w realizacji przedsięwzięć.	Uwaga nie dotyczy zapisów projektu SRWL 2030.
		Załączniki do projektu SRWL 2030	34	Park Naukowo-Technologiczny Uniwersytetu Zielonogórskiego Sp. z o.o. (PNT UZ Sp. z o.o.) w Zielonej Górze (Nowy Kisielin), jest największym parkiem naukowo – technologicznym w regionie. Dzięki stworzeniu odpowiedniej infrastruktury obejmującej zaplecze lokalowe, sprzętowe i intelektualne, PNT UZ Sp. z o.o. prowadzi działania i kreuje lokalny system innowacji i transferu technologii, w szczególności do sektora MŚP. W jego strukturze działają: Centrum Logistyczne Parku Naukowo-Technologicznego i Platformy na rzecz Nauki i Gospodarki, Centrum Zrównoważonego Budownictwa i Energii, Centrum Innowacji - Technologie dla Zdrowia Człowieka, Centrum Technologii Informatycznych. Na jego terenie działa Inkubator Przedsiębiorczości Miasta Zielona Góra, którego oferta skierowana jest do początkujących przedsiębiorców. PNT UZ Sp. z o.o. bardzo silnie współpracuje z podstrefą Kostrzyńsko-Słubickiej SSE. Efektem działalności centrów Parku są liczne nowoczesne produkty i usługi m.in. badania nad jakością grafenu i jego zastosowaniami, warsztaty z nowoczesnych technik badawczych, metody wykrywania nowotworów. Wsparcie w prowadzeniu specjalistycznych badań. Komercjalizacja wyników badań naukowych.	Zmiana opisu PNT UZ Sp. z o.o. na bardziej adekwatny i aktualny.	UWZGLĘDNIONO
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	-	Poszerzenie współpracy JST z Parkami w zakresie energetyki komunalnej i inteligentnego budownictwa socjalnego.	W trakcie spotkań roboczych zgłaszane są liczne postulaty przez przedstawicieli gmin (burmistrzowie, wójtowie) odnośnie takiej współpracy. Stosowne narzędzia, a także	NIE UWZGLĘDNIONO Uwaga zbyt ogólna, brak możliwości odniesienia się do niej, gdyż podmiot

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					posiadane już doświadczenie PNT UZ Sp. z o.o. np.: w realizacji nisko-kosztowej technologii budynków pasywnych oraz z istotnym wkładem odnawialnych źródeł energii odpowiadające ich potrzebom, pozwoliło dostrzec ideę realizacji takich w budowie oraz w utrzymaniu mieszkań socjalnych i lokali. Uwzględnić należy, iż ww. dziedzina jest jedną z wielu dziedzin – specjalizacji PNT UZ Sp. z o.o.	składający uwagę nie zaznaczył jakiej części projektu Strategii ona dotyczy. Kierunki interwencji celu operacyjnego 1.1. i 1.2. obejmują ogólnie ww. tematykę.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	-	Bon na Innowacje dla lubuskich jednostek samorządu terytorialnego (JST).	Oprócz ww. kwestii poszerzenia współpracy z JST z ośrodkami innowacji, zgłaszane także były propozycje o bardziej szczegółowym charakterze. W ramach licznych kontaktów roboczych z przedstawicielami JST pojawiła się także idea tzw. „Bonów na Innowacje dla Gmin” realizowanych ze środków w ramach pomocy publicznej. Głównym postulatem zgłaszanym przez władze gmin i powiatów była potrzeba wdrażania innowacji produktowych, procesowych, z zakresu zrównoważonego budownictwa, odnawialnych źródeł energii, ochrony zdrowia, informatyki w gminach. PNT UZ Sp. z o.o., z uwagi na zdobyte doświadczenie oraz potencjał, może stać się operatorem wspomnianych Bonów na Innowacje dla JST.	Brak wskazania, której części projektu strategii dotyczy zapis. Kwestia bonów na innowacje dla JST wymaga analizy w zakresie możliwości wsparcia ze środków publicznych.
		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, Załączniki do projektu SRWL 2030	-	7. Projekty dla uzdolnionej młodzieży realizowane przez PNT UZ Sp. z o.o. lub też konsorcja parków.	Zrealizowane w latach ubiegłych działania – warsztaty w ramach inicjatywy Młodzi – On Life, zorganizowane dla uczniów (odbiorcami warsztatów była młodzież szczególnie uzdolniona) szkół średnich we wszystkich powiatach województwa lubuskiego cieszyły się dużym zainteresowaniem uczestników. Celowym dla rozwoju województwa będzie kontynuowanie tego typu działań. Dla poszerzenia oferty i maksymalnej promocji lubuskich parków naukowo – technologicznych, celowym będzie współdziałanie, łączenie w konsorcja, jak miało to miejsce w latach ubiegłych.	Uwaga nie dotyczy projektu SRWL 2030. Zadania tego typu będą realizowane w oparciu o zapisy kierunków interwencji celów strategicznych i operacyjnych, m.in. 2.6.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
75.	Gmina Maszewo.	Iv. Przedsięwzięcia Strategiczne Kluczowe Dla Realizacji Celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	91 i 92	W punkcie 23 dopisać Budowy mostu przez rzekę Odrę wraz z budową nowego przebiegu drogi wojewódzkiej nr 138 w m. Połęcko.	Budowa mostu w Połęcku , zdolnego zaspokoić społeczno-gospodarcze potrzeby znacznej części zachodniej woj. lubuskiego są od lat artykułowane przez środowiska lokalnych samorządów gminnych i powiatowych, a także od wielu instytucji i podmiotów gospodarczych, bardzo żywo zainteresowanych w przebudowie drogi wojewódzkiej nr 138 od skrzyżowania z drogą krajową nr 29 w kierunku Gubina.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Inwestycje dróg wojewódzkich powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich. Most w Połęcku zostanie uwzględniony w przedsięwzięciach strategicznych.
		Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwanie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji. <u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</u> Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyczynając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>		
		Załącznik-Diagnoza Instytucje otoczenia biznesu	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na 	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich. <u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i</u></p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne,</p> <p>2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych,</p> <p>3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego.</p>	<p><u>zewaluowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u> Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”. Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB: „Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</p>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	Str. 20	W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego	Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor. Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, • uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania -Lokalizację-Modele funkcjonowania.</p>	
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	<p>Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogacić o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1:</p> <p>Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju</p>	<p>Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedne z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawo-</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO Zapisy są wystarczające. Propozycja jest zbyt szczegółowa.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.	dawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalne". Jest to pożądaný kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, <u>w tym LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grup Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w	NIE UWZGLĘDNIONO SRWL powinna określać

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		<p>strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030</p> <p>CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu</p>		<p>Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.</p>	<p>sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww. instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO.</p> <p>Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategii (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.</p>	<p>możliwe do wykorzystania instrumenty skierowane do poszczególnych terytoriów (nie tylko RLKS), jest to istotne również w kontekście planowania mechanizmów realizacji wsparcia ze środków unijnych i innych.</p> <p>RPO nie jest jedynym narzędziem wspierania RLKS, a określone na poziomie SRWL instrumenty terytorialne mogą zostać zaimplementowane do programu regionalnego, jeżeli będzie to uzasadnione w kontekście jego realizacji. Na obecnym etapie prac nad RPO na lata 2021-2027 nie zapadła ostateczna decyzja o sposobie czy zakresie wykorzystania instrumentu RLKS do realizacji interwencji.</p>
76.	Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion „Sprewa-Nysa-Bóbr” Gubin	5.2 Kierunki interwencji Cel operacyjny 1.4 Kierunek interwencji: f.	39	<p>Proponujemy rozszerzenie aktualnego zapisu w następujący sposób: f) Rozwój i promocja klastrów odpowiadających regionalnej specyfice gospodarczej <u>włącznie z klastrami o charakterze transgranicznym.</u></p>	<p>Transgraniczność może przyczynić się do jeszcze bardziej efektywnego wykorzystania potencjału gospodarczego województwa.</p>	NIE UWZGLĘDNIONO Pamiętajmy o tym, że „Klaster o charakterze transgranicznym” mieści się w pojęciu „klastrów”.
5.2 Kierunki interwencji Cel operacyjny 1.6: g		39	<p>Proponujemy rozszerzenie aktualnego zapisu w następujący sposób: g) Wspieranie oraz efektywna współpraca z podmiotami działającymi w obszarze turystyki, <u>również w ujęciu transgranicznym.</u></p>	<p>Transgraniczność umożliwi pełne wykorzystanie potencjału turystycznego województwa, może wygenerować wartość dodaną i efekty synergii.</p>	UWZGLĘDNIONO	
5.2 Kierunki interwencji Cel operacyjny 1.6		39/40	<p>Proponujemy dodanie nowego kierunku interwencji l) <u>wspieranie transgranicznych sieci i klastrów turystycznych</u>, względnie rozszerzenie zapisów w kierunku interwencji: k w następujący sposób: Wsparcie rozwoju turystyki pakietowej wykorzystującej potencjały i położenie województwa, <u>w tym również wsparcie</u></p>	<p>Bezpośrednie odniesienie do „klastrów” jest odpowiedzią na zapisy licznych dokumentów UE, które kwestię tworzenia i rozwijania klastrów wymieniają jako priorytetową.</p>	NIE UWZGLĘDNIONO Należy wspierać wszystkie klastry działające na terenie województwa, proponowany zapis dotyczy jedynie wspierania sieci i klastrów turystycznych	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		8.2 Kierunki interwencji Cel operacyjny 4.1 Kierunek interwencji: b podpunkt 1	52	<i>transgranicznych sieci i klastrów turystycznych.</i> Proponujemy rozszerzenie aktualnego zapisu w następujący sposób: - rozwój różnych form kooperacji w wymiarze gospodarczym, społecznym i administracyjnym, <u>w tym także wspieranie klastrów transgranicznych, takich jak Klaster Turystyki Historycznej i Klaster Zwalczenia Gatunków Inwazyjnych.</u> Względnie wyodrębnienie –jako drugiego w kolejności- osobnego „podpunktu” w kierunku interwencji b) o następującej treści: <u>- wspieranie klastrów transgranicznych, takich jak Klaster Turystyki Historycznej i Klaster Zwalczenia Gatunków Inwazyjnych.</u>	Klaster Turystyki Historycznej i Klaster Zwalczenia Gatunków Inwazyjnych to nowe, prężne, transgraniczne inicjatywy, w pełni sformalizowane (Stowarzyszenia zarejestrowane w KRS), w których członkami (też zarządów) są osoby z Polski i Niemiec).	NIE UWZGLĘDNIONO Należy wspierać wszystkie klastry działające na terenie województwa, proponowany zapis dotyczy jedynie wspierania określonych klastrów turystycznych
		8.2 Kierunki interwencji Cel operacyjny 4.1 Kierunek interwencji: c	52	Proponujemy rozszerzenie aktualnego zapisu w następujący sposób: Wspieranie działalności euroregionów „Sprewa-Nysa-Bóbr i Pro Europa Viadrina oraz innych transgranicznych organizacji i struktur współpracy, np. <u>klastery, EUWT i inne transgraniczne podmioty prawne.</u>	„Klastery transgraniczne” są formą łatwiejszą do wdrożenia i jednocześnie mocno wspieraną przez Komisję Europejską oraz często wymieniane w projektach rozporządzeń na nowy okres wsparcia.	NIE UWZGLĘDNIONO „Klaster o charakterze transgranicznym” mieści się w pojęciu „klaster, a inne transgraniczne podmioty prawne, to inne organizacje.
		ZAŁĄCZNIKI pierwszy akapit na stronie 36, „końcówka” opisu „Klastery”.	36	Ostatnie zdanie z opisu/punktu „Klastery”(Z kolei w ramach współpracy transgranicznej) proponujemy zmienić na: Z kolei w ramach współpracy transgranicznej powstały w 2019 r. dwa klastery transgraniczne pn.: Klaster Turystyki Historycznej i Klaster <u>Zwalczenia Gatunków Inwazyjnych.</u> Dodatkowo pod tym akapitem proponujemy wstawienie opisu obu transgranicznych klastrów: Klaster Turystyki Historycznej (KTH) Wspólna inicjatywa Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion „Sprewa-Nysa-Bóbr”, Lubuskiej Organizacji Pracodawców w Gorzowie Wielkopolskim, Centrum Biznesu i Innowacji we Frankfurcie nad Odrą i Centrum Innowacji i Technologii w Forst (L.), podjęta w ramach realizacji projektu pn.: „EuRegioNet - Internacjonalizacja Sieci i Klastrów”, przy ścisłej współpracy z władzami Krosna Odrzańskiego. Obszar objęty inicjatywą to głównie teren Województwa Lubuskiego oraz Kraju Związkowego Brandenburgia. Pierwsze działania inicjujące miały miejsce w II	Warto zaznaczyć, że są to nowe, prężne inicjatywy, w pełni sformalizowane (Stowarzyszenia zarejestrowane w KRS, w których członkami zarządów są osoby z Polski i Niemiec). Drugi wymieniony klaster zmienił nazwę („roślin” zamieniono na „gatunków” w celu otwarcia na inwazyjne gatunki zwierząt).	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>połowie 2017 r. Ostatecznie uzgodniono, że KTH będzie miał siedzibę w Krośnie Odrzańskim, na Zamku Piastowskim. W fazie przygotowawczej zorganizowano szereg polsko-niemieckich konferencji, warsztatów i spotkań włącznie z odwiedzinami w siedzibach potencjalnych uczestników tej inicjatywy, w trakcie których przekazywane były informacje dot. celów i zadań klastra. Zainteresowanie przeszło oczekiwania. Deklarację chęci udziału w pracach nad KTH złożyły 33 podmioty z Polski i 7 z Niemiec. Zebranie założycielskie Stowarzyszenia „Klaster Turystyki Historycznej” odbyło się 12.11.2019 r. w Krośnie Odrzańskim. 20.12.2019 r. KTH uzyskał wpis do Krajowego Rejestru Sądowego.</p>		
				<p>Na stronie 88, gdzie wymieniane są przedsięwzięcia kluczowe warto by było poświęcić jeden akapit na "klastry". Względnie można by rozszerzyć tytuł punktu 1 o słowo "klastry" (Rozwój oferty parków przemysłowo-technologicznych i klastrów) i w nowo stworzonym podpunkcie 1.1 napisać: "1.1. Wspieranie i rozwój nowych a także istniejących już klastrów oraz innych form współpracy gospodarczej działających w oparciu o zasady inteligentnej specjalizacji, również w układzie transgranicznym, przyczyniających się do wzrostu potencjału lubusko-brandenburskiego pogranicza." Cieszylibyśmy się z uwzględnienia tej poprawki. Klastry (w tym klastry transgraniczne) mają/będą miały bardzo istotną rolę w rozwoju poszczególnych regionów i warto - planując strategię na długie lata - je wymienić.</p>		<p>NIE UWZGLĘDNIONO Zapisy w kierunkach interwencji są sformułowane ogólnie i są wystarczające do uzasadnienia prowadzenia tego typu projektów. Propozycja jest zbyt szczegółowa.</p>
77.	Rybacka Lokalna Grupa Działania „Pojezierze Dobiegniewskie”	Załącznik – Diagnoza Część <i>Kultura i dziedzictwo regionalne</i>	11	Dodanie Stowarzyszenia Rybacka Lokalna Grupa Działania „Pojezierze Dobiegniewskie” RLGD „Pojezierze Dobiegniewskie” aktywnie uczestniczy w propagowaniu dziedzictwa	Dziedzictwo kulturowe danego obszaru uwarunkowane jest w znacznej mierze położeniem oraz zasobami przyrodniczymi. Ziemia Lubuska zwana Lubuskimi Mazurami to	NIE UWZGLĘDNIONO Informacja nt. ujęta jest w podrozdziale 3.5 diagnozy – <i>Rybactwo</i> .

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
	Dobiegniew			<p>kulturowego regionu, szczególnie rybackiego dziedzictwa i obszarów okołorybackich. Dziedzictwo kulturowe naszego regionu nierozzerwalnie związane jest z przyrodą oraz obszarem akwakultury. RLGD podczas swoich cyklicznych imprez plenerowych 'Smaki Pojezierza – Regionalny Dzień Rybaka „poza wspieraniem dialogu społecznego propaguje lokalne dziedzictwo rybackie, rozpowszechnia tradycję spożywania ryb słodkowodnych. Impreza swoim zasięgiem obejmuje Powiat - Strzelecko -Drezdenecki oraz Gminy Kłodawa i Skwierzyna> rybacką.</p>	<p>obszar usiany mnóstwem zbiorników wodnych i rzek. To tutaj przyjeżdżają turyści aby odpoczywać w otoczeniu lasów i jezior. Wypoczynek ten niejednokrotnie związany jest z aktywnością wędkarską, spożywaniem najlepszej jakości ryb słodkowodnych. Uwzględnienie rybackiego dziedzictwa kulturowego wydaje się niezbędnym dodanym zapisem w diagnozie strategii. Impreza „Smaki Pojezierza – Regionalny Dzień Robaka” jest imprezą cykliczną odbywająca się co roku od 10 lat. Odwiedzana jest przedstawicieli samorządów lokalnych, Samorząd Województwa Lubuskiego oraz gości z Polski i spoza Polski. Wpisała się na stałe w kalendarz imprez plenerowych Województwa Lubuskiego.</p>	
		Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	<p>Dodanie Stowarzyszenia Rybacka Lokalna Grupa Działania „Pojezierze Dobiegniewskie” Rybacka Lokalna Grupa Działania „Pojezierze Dobiegniewskie” w ciągu 10 lat istnienia wsparła w ramach PO RYBY 2007-2013 i PO Rybactwo i Morze dofinansowaniem lokalnych rybaków, przedsiębiorców z branż okołorybackich oraz działających na terenach związanych z rybactwem (obszar działania RLGD Pojezierze Dobiegniewskie – Gminy Drezdenko, Dobiegniew, Kłodawa Skwierzyna, Stare Kurowo, Strzelce Krajeńskie, Zwierzyn. Swoim wsparciem doradczym w formie szkoleń i konsultacji indywidualnych w zakresie pozyskania dofinansowania z PO Rybactwo i Morze wspiera mieszkańców obszaru RLGD ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców małych miejscowości znajdujących się poza obszarem sieci komunikacyjnej w tym grup defaworyzowanych (kobiety, osób młodych, pow. 50 roku życia) Liczba utworzonych/ utrzymanych w wyniku działalności RLGD <u>miejsc pracy</u> na koniec 2019 roku – 31 miejsc oraz 4 nowe firmy.</p>	<p>Uzasadnione jest w przedmiotowej części umieszczenie RLGD Pojezierze Dobiegniewskie z uwagi na cykliczne wparcie w formie dotacji w ramach PO RYBY i PO Rybactwo i Morze w okresie ostatnich 10 lat. RLGD na lokalnej mapie działania organizacji pozarządowych wspierających lokalną społeczność w rozwijaniu oraz tworzeniu działalności gospodarczej zajmuje istotne miejsce (szczególnie na obszarze Powiatu Strzelecko -Drezdeneckiego i Gmin Kłodawa i Skwierzyna)</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO Informacja na ten temat ujęta jest w podrozdziale 3.5 diagnozy – <i>Rybactwo</i>.</p>
		Załącznik-Diagnoza <i>Instytucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie Stowarzyszenia Rybacka Lokalna Grupa Działania „Pojezierze Dobiegniewskie” jako instytucji otoczenia biznesu, od 2009 zajmującej się rozwojem przedsiębiorczości na obszarach związanych z rybactwem przez:</p>	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania w tym RLGD dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO Informacja na ten temat ujęta jest w podrozdziale 3.5 diagnozy – <i>Rybactwo</i>.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>4. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne,</p> <p>5. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych,</p> <p>6. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia doradczego, szkoleniowego.</p>	<p>wpracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie. Sama RLGD wsparła z PO Rybactwo i Morze w obecnym okresie programowania lokalnych przedsiębiorców oraz mieszkańców dofinansowaniem na poziomie 3 772 743,00 zł dzięki czemu utworzonych/utrzymanych zostało 31 miejsc oraz 4 nowe firmy. Wsparło lokalnych przedsiębiorców dofinansowaniem na zakup sprzętu, maszyn, rozbudowę oraz przebudowę i remont firm. Wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p>	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	<p>W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA, szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.</p>	<p>Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grup Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.</p>
		Załącznik Część 5 Sfera Zarządzania Rozwojem Regionu Pozyskiwane Środków zewnętrznych	68	<p>Nie wymieniono Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 (wsparcie w wysokości 12 000 000,00 zł). Zawarto 56 umów o dofinansowanie Przykładowe projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Propagowanie rybackiego dziedzictwa kulturowego poprzez remont pomieszczeń i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury "Jutrzenka" w Zwierzynie" - „Smaki Pojezierza - Regionalny Dzień Rybaka" - impreza plenerowa - Podnoszenie wartości produktów rybactwa poprzez utworzenie punktu sprzedaży bezpośredniej na terenie obiektu stawowego wraz z zapleczem 	<p>W ramach dofinansowania z PO Rybactwo i Morze wspierani są lokalni przedsiębiorcy (zakup maszyn urządzeń, budowa, przebudowa i remont baz noclegowo hotelarskich) lokalne samorządy i rybacy (adaptacja i oczyszczanie zbiorników wodnych), lokalne samorządy oraz jednostki podległe (budowa, remont obiektów pełniących funkcje kulturalne, edukacyjne i turystyczne wraz z dostosowaniem ich dla osób niepełnosprawnych).</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO Przepisywanie celów PO Ryby jest zbyt szczegółowe do zapisów w Strategii</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<ul style="list-style-type: none"> – magazynowania ryb żywych – Modernizacja sali widowiskowej Gminnego Ośrodka Kultury w Starym Kurowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą – Budowa parkingu dla samochodów osobowych wraz z układem komunikacyjnym na dz. nr. 445/88 w Strzelcach Krajeńskich – Rewitalizacja Jeziora Wielgie – Dobiegniew. 		
		IV Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 1 Inteligentna , zielona gospodarka regionalna pkt 10	88	Dodać w punkcie 10. Wsparcie inicjatyw i inwestycji poprzez Lokalne Grupy Działania.	LGD w tym szczególnie RLGD obejmuje swoim wsparciem lokalnych producentów żywności (produkty gospodarki rybackiej). Dotychczasowe nasze działania integrują środowisko tych producentów wraz z branżą turystyczną.	NIE UWZGLĘDNIONO Temat ujęty w kierunkach interwencji celu operacyjnego 1.7.
		IV Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 2 Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi pkt 18	90	Dodać w punkcie 18. Wsparcie inicjatyw i inwestycji poprzez Lokalne Grupy Działania.	RLGD wspiera działania na rzecz dziedzictwa kulturowego naszego regionu. Wydajemy publikacje, wspieramy lokalne samorządy oraz instytucje pozarządowe w realizacji projektów inwestycyjnych dotyczących rozwoju instytucji kulturalnych i turystycznych regionu (sale historyczne, ścieżki turystyczne, obiekty kulturalne) oraz w realizacji innych projektów promujących dziedzictwo kulturowe (publikacje, tworzenie stron internetowych, folderów, prezentacje multimedialne map, przewodników, organizacja imprez).	NIE UWZGLĘDNIONO Temat ujęty w kierunkach interwencji celu operacyjnego 1.6 i 2.6.
78.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem Zabór	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAJINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM”</p> <p>9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów. Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</u></p>	w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).	
		Załącznik-Diagnoza Instytucje otoczenia biznesu	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 	Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA</p> <p>8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM”</p> <p>9. STOWARZYSZENIE KRAJNA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY"</p> <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p> <p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandardyzowane i zewaluowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u></p> <p>Pominięcie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego.</p> <p>Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”.</p> <p>Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB:</p> <p>„Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji.</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<i>Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</i>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	20	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor.</p> <p>Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej skutkuje nieefektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, • uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania 	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogaconą o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1: Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.	-Lokalizację -Modele funkcjonowania. Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedne z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądanym kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegłoby pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	NIE UWZGLĘDNIONO Informacje o planowanych działaniach RLKS umieszczono W Rozdziale 7. CEL STRATEGICZNY 3. Integracja przestrzenna regionu Cel Operacyjny 3.7 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, Punkt f) Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej. Wprowadzenie tego zapisu w pierwotnej wersji Strategii daje możliwość rozważenia ujęcia RLKS w kolejnej perspektywie finansowej podczas prac nad RPO.
		Strategia - System realizacji strategii /	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		instytucje		województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym <u>LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grup Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategii (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO SRWL powinna określać możliwe do wykorzystania instrumenty skierowane do poszczególnych terytoriów (nie tylko RLKS), jest to istotne również w kontekście planowania mechanizmów realizacji wsparcia ze środków unijnych i innych. RPO nie jest jedynym narzędziem wspierania RLKS, a określone na poziomie SRWL instrumenty terytorialne mogą zostać zaimplementowane do programu regionalnego, jeżeli będzie to uzasadnione w kontekście jego realizacji. Na obecnym etapie prac nad RPO na lata 2021-2027 nie zapadła ostateczna decyzja o sposobie czy zakresie wykorzystania instrumentu RLKS do realizacji interwencji.
79.	Gmina Sława	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Społeczna		<p>DALKOWSKIE</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</u></p> <p>Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu</p>	<p>niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.</p> <p>Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).</p>	<p>Informacja nt. LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załącznik-Diagnoza Instytucje otoczenia biznesu	34	<p>całego województwa lubuskiego.</p> <p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO" 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM" 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>Pominiecie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p> <p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewalutowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u></p> <p>Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, niedziałające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja nt. LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP". Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB:</p> <p>„Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</p>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	20	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor. Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, 	<p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące</p>	UWZGLEDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<ul style="list-style-type: none"> wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), zróznicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie - Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróznicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania –Lokalizację-Modele funkcjonowania.</p>	
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	<p>Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogaconą o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1:</p> <p>Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.</p>	<p>Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedno z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób.</p> <p>W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądaný kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO</p> <p>Informacje o planowanych działaniach RLKS umieszczono</p> <p>W Rozdziale 7. CEL STRATEGICZNY 3. Integracja przestrzenna regionu</p> <p>Cel Operacyjny 3.7 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, Punkt f) Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej. Wprowadzenie tego zapisu w pierwotnej wersji Strategii daje możliwość rozważenia ujęcia RLKS w kolejnej perspektywie finansowej podczas prac nad RPO.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym <u>LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grup Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww. instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategii (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFR) zwiększy rolę i	NIE UWZGLĘDNIONO SRWL 2030 powinna określać możliwe do wykorzystania instrumenty skierowane do poszczególnych terytoriów (nie tylko RLKS), jest to istotne również w kontekście planowania mechanizmów realizacji wsparcia ze środków unijnych i innych. RPO nie jest jedynym narzędziem wspierania RLKS, a określone na poziomie SRWL instrumenty terytorialne

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	mogą zostać zaimplementowane do programu regionalnego, jeżeli będzie to uzasadnione w kontekście jego realizacji. Na obecnym etapie prac nad RPO na lata 2021-2027 nie zapadła ostateczna decyzja o sposobie czy zakresie wykorzystania instrumentu RLKS do realizacji interwencji.
80.	Gmina Rzepin	Strategia rozwoju 3. Obszar Strategicznej Interwencji 2. Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych i lokalnych	24	Możliwość rozszerzenia MOF Słubice o gminy przyległe.	<ul style="list-style-type: none"> - wspólne programy i działania realizowane we wzajemnym partnerstwie, - powiązania gospodarcze, - wspólne działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, wspólne działania w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, - wspólna koncepcja i promocja regionu pod względem turystyki oraz potencjału przyrodniczo-architektonicznego. 	Przedstawiony w projekcie obszar MOF Słubice wskazany został na podstawie obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. Wskazanie szerszych powiązań funkcjonalnych tego obszaru będzie przedmiotem dalszych analiz i konsultacji z zainteresowanymi stronami. Wzięć pod uwagę należy również, trwający obecnie proces zmian ustawowych dotyczących polityki rozwoju i planowania przestrzennego, który dotyczy również określania obszarów funkcjonalnych.
		Załącznik do SRWL IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 3 pkt. 24 Inwestycje priorytetowe na drogach wojewódzkich	92	Uwzględnienie gruntownej modernizacji drogi wojewódzkiej nr 139 (relacji Rzepin-Górzycy).	<ul style="list-style-type: none"> - jest to droga łącząca węzeł autostradowy w Rzepinie z drogą krajową nr DK 31, - zły stan nawierzchni drogi stwarzający zagrożenie dla pojazdów się nią poruszających jak i mieszkańców miejscowości przy niej położonych, - nasilony ruch pojazdów ze względu na dojazd do autostrady A2 w szczególności pojazdów ciężarowych. 	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załącznik do SRWL IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 3 pkt. 24 Inwestycje priorytetowe na drogach wojewódzkich	92	Uwzględnienie budowy kolejnego etapu obwodnicy Rzepina łączącej drogę powiatową nr 1254F z drogą wojewódzką nr 134.	Połączenie będzie stanowiło alternatywę dojazdu do autostrady A2 z kierunku Ośna Lubuskiego (i odwrotnie), z pominięciem przejazdu przez Stare Miasto w Rzepinie.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		Załącznik do SRWL IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 3 pkt. 26 Modernizacja linii kolejowych	92	Uwzględnienie modernizacji linii kolejowej nr 364 relacji Międzyrzecz-Międzychód oraz Międzyrzecz-Rzepin.	Połączenie ważne ze względu na lokalny ruch pasażerski jak również promocję walorów turystycznych regionu pogranicza. Inwestycja daje możliwość zaproponowania jednodniowych ofert turystycznych promujących walory Ziemi Lubuskiej gmin leżących przy linii kolejowej (Rzepin, Ośno Lubuskie, Sulęcín, Międzyrzecz, Międzychód). Dodatkowo zmodernizowana linia kolejowa ułatwi przemieszczanie się mieszkańcom regionu np. do pracy lub szkoły.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Uwzględniono na odcinku Międzyrzecz – Rzepin z uwagi na planowaną reaktywację przewozów, jednakże na odcinku do Międzychodu wymaga uzgodnienia z Województwem Wielkopolskim.
		Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej -	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja nt. LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>bezwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezwrotnych dotacji. <u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</u> Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>		
		Załącznik-Diagnoza <i>Institucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób</p>	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja nt. LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewalutowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u> Pominiecie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, niedziałające dla zysku lub przeznaczają-ce zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”. Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB: „Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</p>	
		Załącznik-Diagnoza	Str. 20	W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się	Wspomniany raport jest kolejną edycją	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy		<p>wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor.</p> <p>Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, • uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania -Lokalizację -Modele funkcjonowania. 	CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogacić o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1:	Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedno z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona	NIE UWZGLĘDNIONO Informacje o planowanych działaniach RLKS umieszczono W Rozdziale 7. CEL

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.</p>	<p>wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądanym kierunkiem ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.</p>	<p>STRATEGICZNY 3. Integracja przestrzenna regionu Cel Operacyjny 3.7 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, Punkt f) Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej. Wprowadzenie tego zapisu w pierwotnej wersji Strategii daje możliwość rozważenia ujęcia RLKS w kolejnej perspektywie finansowej podczas prac nad RPO.</p>
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	<p>W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym LOKALNE</p>	<p>Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<u>GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.		ogólny. Informacja o Lokalnych Grup Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww. instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategię (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO SRWL powinna określać możliwe do wykorzystania instrumenty skierowane do poszczególnych terytoriów (nie tylko RLKS), jest to istotne również w kontekście planowania mechanizmów realizacji wsparcia ze środków unijnych i innych. RPO nie jest jedynym narzędziem wspierania RLKS, a określone na poziomie SRWL instrumenty terytorialne mogą zostać zaimplementowane do programu regionalnego, jeżeli będzie to uzasadnione w kontekście jego realizacji. Na obecnym etapie prac nad RPO na lata 2021-2027 nie zapadła ostateczna decyzja o sposobie czy zakresie wykorzystania instrumentu RLKS do realizacji interwencji.
		Załącznik do strategii IV Cel strategiczny 1. pkt. 6	89	O zapisy pozwalające na budowę i rozbudowę szkół, ale również i przedszkoli.	Wcześniejsze alokacje nie pozwoliły w pełni skorzystać wszystkim gminom z możliwości budowy nowych szkół i przedszkoli, czy rozbudowy istniejących. Potrzeby w tym zakresie cały czas są duże. Zmiany reformy również wymuszają podejmowanie działań w tym zakresie.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspomnianą tematykę obejmują zapisy celu operacyjnego 1.3 i celu strategicznego 2. Jakość i dostępność edukacji przedszkolnej jest niezmiernie istotna z punktu widzenia przyszłej

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						<p>edukacji na kolejnych etapach kształcenia. Świadczy o tym ujęcie edukacji przedszkolnej w CO 2.1. Natomiast możliwość realizacji przez gminy inwestycji w infrastrukturę edukacyjną nie jest uzależniona od ujęcia takich przedsięwzięć w katalogu przedsięwzięć strategicznych, nie ma zatem potrzeby dokonywania zmian zaproponowanych zapisów o ten aspekt.</p>
81.	Urząd Miasta Zielona Góra	Rozdział 2.2	10	<p>Gorzów Wielkopolski przedstawiony został jako ośrodek miejski charakteryzujący się koncentracją dużych i nowoczesnych zakładów produkcyjnych, podczas gdy Zielona Góra jako ośrodek cechujący zróżnicowanie branżowe z wyraźną dominacją sektora usługowo-handlowego.</p> <p>W miejscu tym bezsprzecznie należy dodać, że na terenie Zielonej Góry poza rozwiniętym sektorem usługowo-handlowym, w ostatnich latach powstała znaczna ilość dużych i nowoczesnych zakładów produkcyjnych, przez co miasto charakteryzuje zróżnicowanie branżowe z wyraźną dominacją sektora usługowo-handlowego oraz znaczną ilością dużych i nowoczesnych zakładów produkcyjnych.</p>	<p>Zawarty w projekcie Strategii opis Zielonej Góry nie oddaje jej pełnego potencjału. Wskazać należy, że powstały Lubuski Park Przemysłowo-Technologiczny jest miejscem lokalizacji nowoczesnych zakładów produkcyjnych, dzięki którym miasto stało się ważnym dla regionu ośrodkiem produkcyjnym.</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO</p> <p>Charakterystykę miast wojewódzkich określono na podstawie aktualnych, dostępnych danych statystycznych, takich jak: produkcja sprzedana przemysłu i zatrudnienie w przemyśle. W „Diagnozie..” znajduje się ponadto zapis o zróżnicowaniu branżowym Zielonej Góry, w tym o rozwijającym się sektorze fintech i usług e-commerce. Zapisy wskazujące na rozwój nowoczesnych zakładów produkcyjnych na terenie Zielonej Góry w ostatnich latach zostaną uzupełnione.</p>
		„Wyzwanie 4”	12	<p>Propozycja zmiany brzmienia pierwszej pozycji na: „rozwój i wzmocnienie obszaru innowacyjności w obrębie regionalnych inteligentnych i</p>	<p>Zasadne jest dodanie zapisu „nowoczesnych” specjalizacji, co bardziej oddaje potrzebę rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji oraz rozwój regionalnych</p>	<p>NIE UWZGLĘDNIONO</p> <p>Komisja Europejska przyjęła Strategię Europa 2020 – Strategia na rzecz</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				nowoczesnych specjalizacji.”.	specjalizacji.	inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, obligując tym samym państwa członkowskie do opracowania strategii inteligentnej specjalizacji. RIS-y będące dokumentami tzw. branżowym uszczegóławiają zapisy w tym zakresie.
		„Wyzwanie 7”	17	Propozycja dodania w drugiej pozycji, do obecnego zapisu sformułowania „rozbudowa i ...”.	Dodanie zapisu umożliwi dalszą rozbudowę sieci kolejowej, nie zaś jedynie modernizację istniejącej.	UWZGLĘDNIONO
		„Wyzwanie 7”	17	Propozycja dodania kolejnej pozycji o brzmieniu: „zwiększenie liczby i kierunków krajowych połączeń lotniczych z Portu Lotniczego Zielona Góra w Babimoście”.	Obecnie loty odbywają się jedynie na trasie Zielona Góra – Warszawa. Wzrost liczby i kierunków połączeń zwiększyłoby atrakcyjność samego lotniska ale również całego regionu.	UWZGLĘDNIONO
		„Wyzwanie 7”	17	Propozycja wykreślenia z pozycji siódmej frazy „na obszarach o deficytach w tym zakresie”.	Obecny zapis może wykluczyć część nieznacznie lepiej rozwiniętych obszarów, z realizacji nowych projektów, przez nieznacznie korzystniejsze wartości bazowe. Proponowana zmiana zapisu zapewni wszystkim regionom w województwie jednakowe szanse rozwoju.	UWZGLĘDNIONO
		„Wyzwanie 8”	17	Propozycja dodania kolejnej pozycji o brzmieniu: „zagospodarowanie wód opadowych”.	Zmieniające się warunki klimatyczne wymuszają racjonalne korzystanie z wody. Zamiast odprowadzać wody opadowe do kanalizacji lepiej jest wykorzystać je na potrzeby lokalnej gospodarki. W tym poprzez budowę błękitnej infrastruktury.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapis dotyczący efektywnego zagospodarowania wodą jest w wyzwaniu nr 5. Niemniej zapisy w tej kwestii zostaną uzupełnione.
		„Cel operacyjny 1.1”	37	Propozycja zmiany brzmienia lit. g na następujący: „Rozwój innowacyjnych technologii w przemyśle, w tym w sektorze kosmicznym oraz sektorze elektromobilności.”.	Zasadne jest dodanie do obecnego zapisu również sektora elektromobilności, który stanowi ważną gałąź gospodarki, jest rozwijana w Zielnej Górze, oraz wpływa na wiele aspektów życia.	UWZGLĘDNIONO
		„Cel operacyjny 1.3”	38	Propozycja zmiany brzmienia lit. b pozycja pierwsza na następujący: „zapewnienie odpowiednich do potrzeb regionalnego rynku pracy kierunków kształcenia	Strategia powinna się odnosić do potrzeb i możliwości rozwoju województwa lubuskiego, przez co zasadne jest doprecyzowanie poprzez dodanie sformułowanie	NIE UWZGLĘDNIONO Cały cel operacyjny 1.3 odnosi się do regionalnego rynku pracy,

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				zawodowego”.	„regionalnego”. Dzięki czemu oferta edukacyjna będzie dostosowana do potrzeb lokalnych pracodawców, co może ograniczyć migrację zarobkową młodych lubuszan.	co zostało ujęte w jego tytule.
		„Cel operacyjny 1.3”	38	Propozycja zmiany brzmienia lit. b pozycja dziesiąta na następujący: „wspieranie przedsiębiorców, którzy podejmują współpracę edukacyjną ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi”.	W związku z dynamicznie zmieniającymi się trendami na regionalnym rynku pracy, konieczne jest dostosowanie oferty edukacyjnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym do potrzeb rynku pracy. Jednocześnie nie ma racjonalnego uzasadnienia współpraca z przedszkolami.	NIE UWZGLĘDNIONO Współpraca przedsiębiorców z przedszkolami w obszarze edukacji prowadzona jest m.in. w kontekście poznawania zawodów.
		„Cel operacyjny 1.6”	40	Propozycja dodania lit. l o brzmieniu: „Rewitalizacja obiektów i obszarów zabytkowych”.		NIE UWZGLĘDNIONO Brak uzasadnienia. Ponadto zagadnienie ochrony obiektów zabytkowych ujęte jest w celu operacyjnym 2.4., a temat rewitalizacji w celach operacyjnych 3.6. i 3.5.
		„Cel operacyjny 1.6”	40	Propozycja dodania lit. ł o brzmieniu: „Wykorzystanie potencjału gospodarczego regionu opartego na tradycjach winiarskich.”.		NIE UWZGLĘDNIONO Brak uzasadnienia. Wspieranie i promocję winiarstwa ujęte w celu operacyjnym 1.7.
		„Cel operacyjny 1.7”	40	Propozycja dodania lit. h o brzmieniu: „Wspieranie oraz rozwój pszczelarstwa.”.	Województwo lubuskie charakteryzuje bogata tradycja pszczelarska, dzięki temu powstał między innymi Lubuski Szlak Wina i Miodu, będący elementem promocji regionu.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dot. pszczelarstwa zostaną wprowadzone.
		„Cel operacyjny 1.7”	40	Propozycja dodania lit. h o brzmieniu: „Utworzenie systemu informacji przestrzennej o zasiewach.”.	Stworzenie jednolitej bazy zasiewów umożliwi zwiększenie współpracy rolników z pszczelarzami. Rolnicy uzyskają większe plany dzięki zapyłaczom, pszczelarze natomiast uzyskają dostęp do wiedzy na temat pożytków w regionie, dzięki czemu powstanie więcej miodu, będącego elementem promocji regionu w ramach Lubuskiego Szlaku Wina i Miodu.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie uwzględniony w regionalnym dokumencie sektorowym dotyczącym rolnictwa.
		„Cel operacyjny 2.1”	42	Propozycja zmiany brzmienia lit. c, pozycja dziesiąta na następujący: „Podniesienie u uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności, w tym podstaw programowania, niezbędnych w nowoczesnym społeczeństwie.”.	Podstawy programowania wdrażane na jak najwcześniejszym etapie edukacji pomogą zbudować nowoczesne społeczeństwo oparte na wiedzy w kluczowej dla rozwoju gospodarki dziedzinie.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis wyczerpuje podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		„Cel operacyjny 2.1”	42	Propozycja dodania lit. j o brzmieniu: „Wsparcie szkolnictwa zawodowego, w tym na etapie szkoły podstawowej.”.		NIE UWZGLĘDNIONO Brak uzasadnienia. Nie ma podstaw do wprowadzenia zmiany.
		„Cel operacyjny 2.1”	42	Propozycja dodania lit. k o brzmieniu: „Utworzenie nowych kierunków na uczelniach wyższych.”.		NIE UWZGLĘDNIONO Brak uzasadnienia. Wspieranie i rozwój szkolnictwa wyższego ujęto w celu operacyjnym 1.3.
		„Cel operacyjny 2.1”	42	Propozycja dodania lit. l o brzmieniu: „Stworzenie trwałych podstaw rozbudowy i funkcjonowania ośrodków współpracy nauki i biznesu (parki naukowo-technologiczne, inkubatory).	W korelacji z zadaniem strategicznym nr 4, które proponujemy przerzucić do zadania strategicznego nr 1 - opis w uwadze nr 42.	NIE UWZGLĘDNIONO Brak doprecyzowania o jakie trwałe podstawy chodzi. Złe przypisany cel. Zapisy w tym zakresie ujęto w celu operacyjnym 1.1., jak również w przedsięwzięciu strategicznym „Rozwój oferty parków przemysłowo-technologicznych”.
		„Cel operacyjny 2.3”	43	Propozycja zmiany brzmienia lit. h pozycja dziesiąta na następujący: „Optymalizacja i upowszechnianie różnych form opieki psychiatrycznej, w tym psychiatrii dziecięcej.”.		NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie uwzględniony w sektorowym programie ochrony zdrowia i w regionalnym programie ochrony zdrowia psychicznego.
		„Cel operacyjny 2.1”	42	Propozycja dodania lit. j o brzmieniu: „Wsparcie szkolnictwa zawodowego, w tym na etapie szkoły podstawowej.”.		NIE UWZGLĘDNIONO Brak uzasadnienia. Nie ma podstaw do wprowadzenia zmiany.
		„Cel operacyjny 2.3”	43	Propozycja dodania lit. l o brzmieniu: „Stworzenie warunków pracy z ofertą mieszkaniową dla specjalistycznej kadry lekarskiej.”.	Działania te zwiększą atrakcyjność pracy i zamieszkania dla specjalistycznej kadry lekarskiej, niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania placówek zdrowia na terenie województwa lubuskiego.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie uwzględniony w sektorowym programie ochrony zdrowia.
		„Cel operacyjny 2.3”	43	Propozycja dodania lit. ł o brzmieniu: „Współpraca i uzupełnienie oferty szpitali, w tym poprzez koordynację specjalizacji poszczególnych placówek, w tym w ramach zielonogórsko – nowosolskiego obszaru funkcjonalnego, a nie rywalizacja pomiędzy	W celu poprawy jakości świadczonych usług medycznych, należy dążyć do zwiększenia współpracy pomiędzy poszczególnymi placówkami, uzupełniania oferty a nie rywalizacji, która prowadzi do wyniszczenia, co przekłada się na spadek jakości świadczonych	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy w Strategii dotyczące optymalizacji zasobów jednostek ochrony zostaną

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				placówkami świadczącymi usługi medyczne.”.	na rzecz mieszkańców województwa lubuskiego usług medycznych.	wzmocnione. Szczegółowe kwestie zostaną doprecyzowane w sektorowym programie ochrony zdrowia.”.
		„Cel operacyjny 2.4”	44	Propozycja dodania lit. f o brzmieniu: „Wsparcie adaptacji zespołów zabytkowych”.	Wsparcie adaptacji zespołów zabytkowych zmniejszy ryzyko dalszej dewastacji i degradacji cennych dóbr kultury.	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienie dotyczące wsparcia zespołów zabytkowych ujmuje cel operacyjny 2.4., kierunek interwencji d.
		„Cel operacyjny 2.5”	44	Propozycja dodania lit. g o brzmieniu: „Rozwój i promocja Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Drzonkowie, wraz z budową bazy noclegowej.”.	WOSIR jako miejsce szkolenia sportowców z wielu dziedzin, reprezentujących region zarówno na zawodach na szczeblu krajowym jak i między narodowym winien zostać dostosowany do obecnych standardów, zapewniając możliwość doskonalenia swoich umiejętności lubuskich sportowców.	NIE UWZGLĘDNIONO Działania w tym zakresie ujęto w celu operacyjnym 2.5: <i>Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu.</i>
		„Cel operacyjny 3.1”	46	Propozycja dodania w lit. a kolejnej pozycji o brzmieniu: „budowa S3 BIS (węzeł Sulechów Północ – most w Pomorsku, zachodnia obwodnica Zielonej Góry - Żary/Żagań - Zgorzelec – Liberec (CZ) – Praga (CZ).	Intencją jest takie projektowanie inwestycji punktowych, aby docelowo uzyskać ekspresowe połączenie na trasie Zielona Góra – Praga.	NIE UWZGLĘDNIONO Propozycje zostaną przeanalizowane podczas prac nad dokumentem branżowym: Program Rozwoju Transportu oraz skierowane do zaopiniowania przez GDDKiA.
		„Cel operacyjny 3.1”	46	Propozycja dodania w lit. a, kolejnej pozycji o brzmieniu: „przedłużenie południowej obwodnicy Zielonej Góry do rozbudowanego węzła S3 Niodoradz”.		UWZGLĘDNIONO
		„Cel operacyjny 3.1”	46	Propozycja zmiany brzmienia lit. b pozycja pierwsza na następujący: „rozbudowa i modernizacja linii kolejowych, w celu skrócenia czasów przejazdu oraz zwiększenia udziału transportu szynowego w przewozach pasażerskich;”.	Zawarta w projekcie strategii jedynie modernizacja linii kolejowych może nie być wystarczająca dla osiągnięcia wskazanego celu, w związku z czym zasadne jest również uwzględnienie rozbudowy linii kolejowych.	UWZGLĘDNIONO
		„Cel operacyjny 3.1”	46	Propozycja dodania w lit. b kolejnej pozycji o brzmieniu: „utworzenie kolei aglomeracyjnej Lubuskiego Trójmiasta (LT).”.	Utworzenie kolei aglomeracyjnej zwiększy udział transportu szynowego w rynku przewozów pasażerskich w obszarze Lubuskiego Trójmiasta (Sulechów – Zielona Góra – Nowa Sól).	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					Ponadto pozwoli na swobodny przepływ pracowników, uczniów, studentów i naukowców, prowadzący m.in. do uzupełniającego systemu szkół zawodowych, uzupełniania specjalizacji w szpitalach, wykorzystania potencjału campusu w Sulechowie.	
		„Cel operacyjny 3.1”	46	Propozycja dodania w lit. b kolejnej pozycji o brzmieniu: „rozbudowa sieci przystanków kolejowych, w tym na potrzeby kolei aglomeracyjnej LT.”.	Zwiększenie udziału transportu szynowego będzie w znacznym stopniu utrudnione bez budowy nowych przystanków kolejowych.	UWAGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Propozycja prerעדagowania istniejącego zapisu: „Poprawa stanu infrastruktury pasażerskiej stacji i przystanków kolejowych oraz budowa przystanków w nowych lokalizacjach, zwiększenie liczby połączeń kolejowych w ramach publicznego transportu zbiorowego, ze szczególnym uwzględnieniem połączeń największych miast regionu z polskimi metropoliami i połączeń transgranicznych.
		„Cel operacyjny 3.1”	47	Propozycja dodania lit. j o brzmieniu: „Korelacja przyjazdów/odjazdów różnego typu transportu zbiorowego.”	W celu zwiększenia atrakcyjności i dostępności transportu zbiorowego konieczna jest korelacja przyjazdów/odjazdów pomiędzy działającymi w regionie przewoźnikami jak PKP, MZK, autobusy miejskie.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapis zostanie uwzględniony w punkcie i. celu operacyjnego 3.1.
		„Cel operacyjny 3.1”	47	Propozycja dodania lit. k o brzmieniu: „Budowa systemu Park&Ride, dla samochodów i rowerów w pobliżu przystanków kolejowych i autobusowych.”.	Budowa parkingów dla samochodów osobowych i rowerów przy przystankach kolejowych i autobusowych zwiększy atrakcyjność transportu zbiorowego poprzez możliwość pozostawienia własnego środka transportu i dojazd do wybranego miejsca autobusem/pociągiem.	UWZGLĘDNIONO
		„Cel operacyjny 3.4”	48	W lit a: Zarządzanie wodami opadowymi, w szczególności zintensyfikowanie działań służących zatrzymaniu wód opadowych na	Z uwagi na zmiany klimatyczne, a w szczególności panujące susze, wskazane jest wspieranie działań zmierzających do zatrzymywania i wykorzystywania wody	NIE UWZGLĘDNIONO Zarządzanie wodami opadowymi ujęto w celu operacyjnym 3.4.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				terenach miejskich oraz narażonych na działania suszy, promocja wykorzystywania „szarej wody”	opadowej	Działania w tym zakresie dotyczą wszelkich zadań służących retencjonowaniu i wykorzystaniu wód opadowych.
		„Cel operacyjny 3.4”	48	Propozycja zmiany brzmienia lit. a ostatnia pozycja na następujący: „ wsparcie dla lokalnych inicjatyw w zakresie małej retencji i melioracji”.	W projekcie strategii należy uwzględnić również melioracje, która odgrywa niezwykle ważną rolę w przeciwdziałaniu negatywnym skutkom zmian klimatu, w tym poprzez gromadzenie i odprowadzenia nadmiaru wód.	UWZGLĘDNIONO
		„Cel operacyjny 3.4”	48	Propozycja dodania w lit. c kolejnej pozycji o brzmieniu: „ochrona terenów narażonych na zalanie.”.	Wskazane jest objęcie dodatkową ochroną terenów narażonych na zalanie, w tym poprzez ograniczenie sposobu ich zagospodarowania.	UWZGLĘDNIONO
		„Cel operacyjny 3.4”	48	Propozycja dodania lit. i o brzmieniu: „Ochrona terenów wodonośnych oraz lasów łągowych.”.	Wskazane jest objęcie dodatkową ochroną terenów, które są cenne zarówno ze względów przyrodniczych jak i społecznych.	UWZGLĘDNIONO
		„Cel operacyjny 3.5”	48	Propozycja zmiany brzmienia lit. c pozycja druga na następujący: „rewitalizację zdegradowanych terenów.”.	Na terenie województwa lubuskiego nie ma dzielnic, są natomiast tereny zdegradowane.	UWZGLĘDNIONO
		„Cel operacyjny 3.5”	48	Propozycja zmiany brzmienia lit. c pozycja czwarta na następujący: „przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji, w tym z wykorzystaniem narzędzi planowania przestrzennego i audytu krajobrazowego województwa i gmin.”.	Ważną rolę w przedmiotowym temacie odgrywa audyt krajobrazowy, w związku z czym nie powinien zostać pominięty w projekcie strategii.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapis zostanie uwzględniony w innej części Strategii.
		„Cel operacyjny 3.5”	49	W lit. d pozycja pierwsza powinna uwzględnić również pojazdy wodorowe.	Należy umożliwić rozwój mobilności z wykorzystaniem wszelkich proekologicznych pojazdów, nie zaś tylko elektrycznych jak zaproponowano w projekcie strategii.	UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie preredagowany tak, aby nie wskazywać wyłącznie pojazdów elektrycznych.
		„Cel operacyjny 3.5”	49	Propozycja dodania lit. e o brzmieniu: „Utworzenie zielonogórsko-nowosolskiego obszaru funkcjonalnego z głównym projektem kolei aglomeracyjnej LT pozwalającej na swobodny przepływ pracowników, uczniów, studentów i naukowców.”.		Wniosek dotyczący wspólnego zielonogórsko-nowosolskiego obszaru funkcjonalnego i jest zasadny. Projekt kolei aglomeracyjnej zostanie uwzględniony w kierunkach interwencji.
		„Cel operacyjny 3.5”	49	Propozycja dodania w lit. f kolejnej pozycji o brzmieniu: „rozwój powiązań funkcjonalno-przestrzennych i spójności terytorialnej MOF.”.		UWZGLĘDNIONO Opis rozwoju powiązań funkcjonalnych i spójności terytorialnej w zakresie

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						MOF-ów zostanie doprecyzowany.
		„Cel operacyjny 3.5”	49	Propozycja dodania lit. g o brzmieniu: „Wspieranie rozwoju zielonogórsko – nowosolskiego obszaru funkcjonalnego.”		UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Opis rozwoju powiązań funkcjonalnych i spójności terytorialnej MOF-ów Zielonej Góry i Nowej Soli będzie przedmiotem dalszych analiz i zostanie w strategii doprecyzowany.
		„Cel operacyjny 3.6” „Cel operacyjny 3.7”	49	Propozycja dodania zapisu informującego o konieczności „przeciwdziałania niekontrolowanej suburbanizacji”.	Niekontrolowany rozwój średnich miast i obszarów wiejskich jest zjawiskiem niepożądanym, któremu należy zapobiegać, z wykorzystaniem wszelkich dostępnych narzędzi.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące niekontrolowanej suburbanizacji zostaną uzupełnione w części dotyczącej miast – ośrodków subregionalnych.
		-	-	W celach operacyjnych należy uwzględnić konieczność budowy spalarni odpadów dla województwa lubuskiego, zlokalizowanej w centralnym miejscu.		NIE UWZGLĘDNIONO W celu operacyjnym 1.2 jest mowa o termicznym przekształcaniu odpadów. Został uwzględniony wniosek dot. nowego przedsięwzięcia strategicznego w tym temacie.
		Zadanie strategiczne nr 1	88	Zmiana polega na usunięciu zadania strategicznego nr 4 „powstanie lubuskiego centrum innowacyjnych start-upów”, czyli rezygnacji z utworzenia jednego centralnego ośrodka na rzecz przypisania istniejącym parkom w Zielonej Górze, Gorzowie Wlkp. i Nowej Soli tej funkcji.	Racjonalnym będzie rozłożenie wsparcia i promocji powstawania start – up w już istniejących parkach, w celu wspierania zrównoważonego rozwoju w całym województwie tych przedsięwzięć, orz wykorzystaniu istniejącego potencjału parków naukowo – technologicznych.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Model funkcjonowania projektu dot. Start-upów nie jest określony. Mogą zostać wyłonieni operatorzy. Dążeniem jest uruchomienie wsparcia na terenie całego województwa.
		Zadanie strategiczne nr 1	88	Dodanie w opisie tego zadania działań wspierających rozwój technologii wspierających elektromobilność i energooszczędność		UWZGLĘDNIONO
		Zadanie strategiczne nr 10	89	Dodanie zapisu o promocji gospodarczej produktów regionalnych opartych o tradycje winiarskie.	Tradycje winiarskie są wartością dodaną nie tylko w branży turystycznej ale także rozwoju gospodarczym – przemysłu spożywczym, kosmetycznym, rękodzielniczym, artystycznym	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Zadanie strategiczne nr 16	90	Rozwinięcie zakresu zadania. Nie tylko modernizacja, ale również ukierunkowanie działań na specjalizację placówek.	Opis w uwadze nr 20.	NIE UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie uwzględniony w sektorowym programie ochrony zdrowia.
		Zadanie strategiczne nr 22	91	Dopisanie w ramach tego zadania następujących przedsięwzięć: a) budowa S3 BIS (węzeł Sulechów Północ – most w Pomorsku, zachodnia obwodnica Zielonej Góry - Żary/Zagań - Zgorzelec – Liberec (CZ) – Praga (CZ) b) rozbudowa węzła S3 Niedoradz do pełnego węzła obsługującego wszystkie kierunki	Intencją jest takie projektowanie inwestycji punktowych, aby docelowo uzyskać ekspresowe połączenie na trasie Zielona Góra – Praga.	Ad. a) NIE UWZGLĘDNIONO Propozycje zostaną przeanalizowane podczas prac nad dokumentem branżowym: Program Rozwoju Transportu oraz skierowane do zaopiniowania przez GDDKiA. Ad. b) UWZGLĘDNIONO
		Zadanie strategiczne nr 23	91-92	Dopisanie w ramach tego zadania następującego przedsięwzięcia: Przedłużenie obwodnicy południowej Zielonej Góry (w ramach drogi krajowej nr 27 do rozbudowanego węzła S3 Niedoradz		UWZGLĘDNIONO
		Zadanie strategiczne nr 24	92	Dopisanie w ramach tego zadania następującego przedsięwzięcia: Budowa zachodniej obwodnicy Zielonej Góry od węzła S3 Sulechów Północ z uwzględnieniem mostu w Pomorsku w ciągu drogi wojewódzkiej nr 281.	W przypadku ujęcia tego przedsięwzięcia w Planie Inwestycji priorytetowych planowanych do realizacji na drogach wojewódzkich w latach 2020-2027, nie będzie potrzeby wymieniania tego działania w tym zadaniu.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Inwestycja ta zostanie uwzględniona w przedsięwzięciu strategicznym 23. Propozycja zostanie dodatkowo przeanalizowana podczas prac nad dokumentem branżowym: Program Rozwoju Transportu.
		Zadanie strategiczne nr 29		Dopisanie w ramach tego zadania następującego przedsięwzięcia: Utworzenie sieci przystanków kolejowych na trasie kolei aglomeracyjnej LT, wraz z systemem parkingowym, połączeniem z innymi środkami transportu zbiorowego (autobusy miejskie, rowery, hulajnogi) oraz wspólną taryfą biletową i skorelowanym rozkładem jazdy		NIE UWZGLĘDNIONO Obecny zapis wydaje się być wystarczający do realizacji inwestycji obejmującej kolej aglomeracyjną LT.
		Zadanie strategiczne nr 26	92	Dopisanie w ramach tego zadania następującego przedsięwzięcia: Wsparcie utworzenia szybkiego połączenia Zielona Góra – Gorzów Wlkp.		UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
82.	FGBT - Gorzów Bike Team Gorzów Wlkp	3. SFERA GOSPODARCZA 3.6. Potencjał turystyczny	41	Projekt obejmuje stworzenie w województwie lubuskim sieci szlaków turystyki rowerowej <u>oraz towarzyszącej jej infrastruktury (wiaty, miejsca odpoczynku)</u> ze wskazaniem ścieżek regionalnych przebiegających w powiatach i gminach oraz powiązanych z projektowanymi i istniejącymi trasami rowerowymi w Niemczech i województwach ościennych wraz z aplikacją mobilną (łączącą geolokalizację z możliwością planowania rowerowych tras turystycznych, <u>odpoczynków i noclegów</u>).	Brak uwzględnienia infrastruktury dla rowerzystów i skupienie się tylko na samych trasach/szlakach ogranicza możliwości współpracy transgranicznej/planowania dłuższych wypraw. Zależy nam na dłuższym pobycie turystów – do tego potrzebne są kompletnie wyposażone szlaki (jak w Niemczech) i możliwość zaplanowania kilkudniowej trasy. Sama aplikacja może powstać w ramach synergii z wspieraniem start-up'ów (vide punkt 13)	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz w koncepcji przygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 3. 31. Rozbudowa infrastruktury rowerowej na terenie województwa lubuskiego	93	Budowa zintegrowanego systemu dróg rowerowych na terenie województwa lubuskiego, z uwzględnieniem zapewnienia ciągłości powstających szlaków łączących ze sobą <u>stolice oraz stolice</u> województw z pozostałymi miejscowościami subregionów.	Brak szlaku łączącego ze sobą stolice województw utrudnia integrację północ/południe i sprzyja narastaniu antagonizmów regionalnych. Łączmy się ze szlakami niemieckimi, ponadregionalnymi ale zaczniemy od łączenia regionu. Pokazowy i profesjonalnie przygotowany szlak umożliwiłby wiele akcji integracyjnych oraz sprzyjał promocji regionu na wielu płaszczyznach. Konieczność postania takiego szlaku pokazało Święto Województwa 2018 z częścią rowerową na prowizorycznej trasie Gorzów Wlkp – Zielona Góra.	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz w koncepcji przygotowywanej w ramach projektu Odra Velo.
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 3. 29. Program ekologicznego transportu zbiorowego	93	<u>Uzupełnić:</u> Inwestycje powinny uwzględniać kompleksowość siatki połączeń w obszarach funkcjonalnych pod kątem młodzieży uczącej się i dojeżdżającej stale do placówek oświatowych. Nie powinien występować problem „ostatniej mili” a projektowane rozwiązania powinny być zintegrowane z komplementarnymi systemami – rower, rower elektryczny etc.	Problem braku możliwości dojazdu do miejsca nauki jest podnoszony w szeregu interpelacji (np. UM Gorzów 299/2019). Wg młodzieży siatka tradycyjna (kolej/autobus/tramwaj) powinna być uzupełniona i zintegrowana (np. w formie abonamentowego biletu multimodalnego) systemami roweru miejskiego czy nawet hulajnóg. Jest to niewątpliwie wyzwanie, ale bez jego adresacji nie będziemy mieć regionu przyjaznego młodzieży (cel nadrzędny wielu programów).	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia uwzględnione będą w: aktualizacji Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego na sieci komunikacyjnej w wojewódzkich przewozach pasażerskich oraz w Lubuskiej Polityce Rowerowej.
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 3. 24. Inwestycje priorytetowe na drogach wojewódzkich	92	<u>Uzupełnić:</u> Istniejąca sieć dróg o dużym natężeniu ruchu jest szczególnie niebezpieczna dla ruchu pieszo-rowerowego, skutkując szeregiem poważnych wypadków. Należy w ramach inwestycji uwzględnić ciągi pieszo-rowerowe w celu poprawy bezpieczeństwa, budowy kompleksowych szlaków rowerowych oraz niwelacji tego typu zagrożeń.	Uwzględnienie wymogu projektowania ciągów pieszo-rowerowych nie podnosi znacząco kosztów inwestycji priorytetowych a przyczynia się znacząco do poprawy bezpieczeństwa na drogach (separacja ruchu szybkiego i wolnego) oraz pomaga budować komplementarną sieć służącą turystyce rowerowej dzięki wykorzystaniu efektu synergii projektów (przedsięwzięcie 31 i pokrewne)	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia związane z szeroko pojętą polityką rowerową zostaną opracowane w dokumencie branżowym pn. Lubuska Polityka Rowerowa oraz w koncepcji przygotowywanej w

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						ramach projektu Odra Velo.
		IV. PRZEDSIĘWZIECIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 3. 25. Modernizacja sieci dróg lokalnych wraz z budową obwodnic	92	<u>Uzupełnić:</u> Istniejąca sieć dróg lokalnych jest niedostosowana do ruchu pieszo-rowerowego, skutkując szeregiem poważnych wypadków. Należy w ramach inwestycji uwzględnić ciągi pieszo-rowerowe w celu poprawy bezpieczeństwa, budowy kompleksowych szlaków rowerowych oraz niwelacji tego typu zagrożeń.	Uwzględnienie wymogu projektowania ciągów pieszo-rowerowych nie podnosi znacząco kosztów inwestycji a przyczynia się znacząco do poprawy bezpieczeństwa na drogach (separacja ruchu szybkiego i wolnego) oraz pomaga budować komplementarną sieć służącą turystyce rowerowej dzięki wykorzystaniu efektu synergii projektów (przedsięwzięcie 31 i pokrewne) Na drogach lokalnych zagrożenie występuje w stopniu nasilonym ze względu na brak chodników oraz wykorzystywanie pobocza przez pieszych.	NIE UWZGLĘDNIONO Stwierdzenie, iż budowa ciągów pieszo rowerowych nie podnosi kosztów inwestycji jest niezasadne. Należy uznać, że budowa takich ciągów jest niezbędna, jednak nie powinno to oznaczać każdorazowego zobowiązania do ich projektowania i realizacji przy każdej inwestycji lecz tam, gdzie wymaga tego zachowanie zasad BRD.
		IV. PRZEDSIĘWZIECIA STRATEGICZNE Cel strategiczny 4. 38. Rozwój e-usług i e-administracji w województwie lubuskim	94	Celem głównym przedsięwzięcia jest rozwój e-usług świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego, jednostki ochrony zdrowia oraz jednostki kultury na rzecz mieszkańców województwa lubuskiego, <u>eliminujący tradycyjny (papierowy) obieg dokumentów w kontakcie z mieszkańcami.</u>	Punkt nakierowany na wewnętrzny obieg dokumentów w urzędzie a nie na kontakty z mieszkańcami – tu wciąż „rządzi papier” oraz terminy odpowiedzi skorelowane częściej z maksymalnym czasem ustawowym niż złożonością sprawy. Usługi cyfrowe powinny być bazą budowania nowoczesnych relacji z mieszkańcami. Tylko takie podejście, łączące poprawę efektywności wewnątrz urzędów oraz na zewnątrz nich oraz eliminacji. Budowane systemy powinny być spójne pomiędzy JST aby umożliwić zrównoważony rozwój usług cyfrowych wszystkich JST oraz spójną platformę kontaktu z mieszkańcami w trybie „paperless”.	NIE UWZGLĘDNIONO e-usługi w administracji nakierowane są na obsługę mieszkańców. Bez wdrożonych wewnętrznych obiegów dokumentów w JST nie jest możliwe spełnienie przesłanki trybu „paperless” w obsłudze mieszkańców. W CUW planowane jest wdrożenie kompleksowych rozwiązań w zakresie jednolitego systemu, platformy rozwoju usług cyfrowych dla JST województwa lubuskiego.
		IV. PRZEDSIĘWZIECIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 2. 19. Aktywne lubuskie lubuskim	91	<u>Uzupełnić:</u> Do aktywizacji sportowej dzieci i młodzieży konieczne są inwestycje w kompleksową infrastrukturę służącą rekreacji rowerowej (ciągi pieszo-rowerowe / szlaki lokalne, subregionalne, wojewódzkie).	Wsparcie rekreacji rowerowej i pieszo-rowerowej w ramach tego przedsięwzięcia wydaje się więcej niż celowe. Kolejna możliwość uzyskania synergii projektów.	NIE UWZGLĘDNIONO Infrastruktura rowerowa jest uwzględniona w przedsięwzięciu strategicznym 31.
		IV. PRZEDSIĘWZIECIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 1. 9. Smart village - Inteligentna wioska	89	<u>Uzupełnić:</u> Włączenie w zakres usług publicznych nowoczesnego transportu zintegrowanego z aplikacjami multimodalnymi pozwoli bezpiecznie prototypować innowacyjne rozwiązania i ich komplementarność (autobus,	Testowanie i prototypowanie takich rozwiązań w zakresie usługi transportu zapewnianej mieszkańcom jako usługa publiczna.	NIE UWZGLĘDNIONO Zagadnienia uwzględnione będą w: aktualizacji Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				pociąg, elektryczne rowery/skutery/hulajnog)		zbiorowego na sieci komunikacyjnej w wojewódzkich przewozach pasażerskich oraz w Lubuskiej Polityce Rowerowej
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 1. 9. Smart village - Inteligentna wioska	89	Projekt, którego celem jest założenie <u>w trzech lubuskich sołectwach z różnych subregionów.</u>	Uniknięcie niewątpliwych tarć na linii północ/południe , wschód/zachód – wybranie kilku lokalizacji (optymalnie trzech wg różnych kryteriów wyboru) pomoże w zebraniu lepszych danych oraz wytworzeniu zdrowej rywalizacji służącej poprawie wyniku przedsięwzięcia w wymiarze regionalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO Powstanie „modelowej” wioski nie ogranicza powstawania kolejnych.
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 1. 9. Lubuska Szkoła Przyszłości	89	<u>Uzupełnić:</u> Lubuska Szkoła Przyszłości ma aktywnie odpowiadać na potrzeby przedsiębiorców tak oferta szkolenia zawodowego była silnie skorelowana z ich potrzebami w ramach innowacyjnej gospodarki.	Brak wskazania celu takiego projektu z punktu widzenia biznesu. Wspierane kierunki powinny być innowacyjne oraz odpowiadać na potrzeby przedsiębiorców aby uniknąć z jednej strony ściągania specjalistów (np. AI/IoT) z zewnątrz (wobec ich braku na rynku kształcenia lokalnego), a z drugiej uniknąć tworzenia kierunków na które nie ma zapotrzebowania (młodzież zapewne wtedy wyjedzie).	UWZGLĘDNIONO
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 1. Inteligentna, 4. Lubuskie Centrum Innowacyjnych Start-upów	88	Lokalizacja: <u>parki przemysłowo-technologiczne.</u>	Analogicznie do smart village – program powinien być wpieryany w kilku miejscach, równoważąc rozwój subregionów i wyzwalając zdrową rywalizację (merytoryczną na wyniki, zamiast biurokratycznej – na przyciągnięcie środków do danego miasta).	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Model funkcjonowania projektów dotyczących Start-upów nie jest określony. Mogą być wyłonieni operatorzy. Dążeniem jest uruchomienie Start-upów na obszarze całego województwa.
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE CEL strategiczny 1. 4. Lubuskie Centrum Innowacyjnych Start-upów	88	<u>Uzupełnić:</u> W ramach działań nakierowanych na innowacyjność pozostałych programów, startupy o profilu programistycznym mogą wspierać tworzenie innowacyjnych aplikacji (e-usługi, turystyka rowerowa, oferta turystyczna, szlaki rowerowe).	Utworzenie ekosystemu startupów/partnerów biznesowych/JST może pomóc wykorzystać innowacyjność tych przedsięwzięć oraz przyczynić się do wytworzenia aplikacji wspierających szereg programów ze wszystkich kierunków strategicznych. Z jednej strony Centrum powinno być inwestycją o wysokim ryzyku wspieraną systemowo (standard dla tego typu projektów), z drugiej można wykorzystać ich energię i nieszablonowe podejście także do wytworzenia nowych narzędzi.	Przedsięwzięcie dotyczące Start-upów zostanie doprecyzowane.
		IV. PRZEDSIĘWZIĘCIA	88	<u>Uzupełnić:</u> Centra w Gorzowie i Stanowiskach	Połączenie kompetencji obu ośrodków,	NIE UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		STRATEGICZNE CEL strategiczny 1. 1. Rozwój oferty parków przemysłowo-technologicznych		powinny spełniać funkcję animatora ekosystemu partnerów merytorycznych (inkubowane startupy / KSSE / JST / AJP) tworząc innowacyjne rozwiązania systemowe.	wsparcie komplementarnych kierunków kształcenia uczelni wyższej, użycie kompetencji biznesu 4.0 (IoT – internet rzeczy, AI – sztuczna inteligencja) oraz kompleksowe zarządzanie wiedzą mogą stać się rzeczywistym magnesem dla innowacyjnego, zielonego biznesu, źródłem motywacji to pozostania w regionie najzdolniejszej młodzieży oraz inkubacji rozwiązań sprzyjających transformacji struktury naszego przemysłu.	Rozwój oferty parków jest ujęty ogólnie jako przedmiot przedsięwzięcia strategicznego. Osobnym przedsięwzięciem jest Lubuskie Centrum Innowacyjnych Start-upów. Proponowany zapis jest zbyt szczegółowy.
83.	GDK Robert Gromadzki Zielona Góra	Wnioski z diagnozy ... 2.2 Sfera gospodarcza	12	W Tabeli Wyzwanie 4. Działanie na rzecz uruchomienia Lubuskiego Zagłębia Miedziowego. Działanie na rzecz uruchomienia nowoczesnego kompleksu energetycznego Gubin- Brody.	Brak dużych inwestycji przemysłowych jest powodem słabego wzrostu gospodarczego oraz niekorzystnych zmian demograficznych. Uruchomienie bloków energetycznych w których wykorzystano by nowoczesną technologię gazyfikacji węgla brunatnego pozwoliłoby na wykorzystanie potencjału złóż węgla brunatnego w rejonie Gubina i Brodów. Nowoczesna technologia pozwoliłaby na spełnienie przepisów związanych z ochroną środowiska i klimatem. Lubuskie Zagłębie Miedziowe byłoby drugim kołem napędowym gospodarki. Uniezależniłoby ją od eksportu do Niemiec i koniunktury na tym rynku.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Wykorzystanie surowców lokalnych zostanie uzupełnione w wyzwaniach. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że coraz bardziej rygorystyczna polityka klimatyczno-energetyczna UE nie zakłada dalszego wsparcia budowy odkrywkowych kopalni węgla brunatnego, wraz z elektrowniami opalanyymi tym surowcem. UE podkreśla konieczność spełniania bardzo wysokich standardów środowiskowych. Zapisy SRWL 2030 w kierunkach interwencji 3.3.a. nie wykluczają wykorzystania tego surowca przy zachowaniu wszelkich wymogów środowiskowych i klimatycznych.
		Wnioski z diagnozy ... 2.2 Sfera gospodarcza	13	W tabeli Wyzwanie 5. Wsparcie finansowe regionalnych projektów i start upów zajmujących się gospodarką obiegu zamkniętego.	Bez środków finansowych przeznaczonych przez samorząd województwa zapisy pozostaną martwe.	NIE UWZGLĘDNIONO Wniosek nieuzasadniony. SRWL 2030 wskazuje ramy finansowe dla

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						realizacji poszczególnych celów. Wskazuje zarówno potencjalne źródła finansowania, jak i projekcję finansową.
		Cel strategiczny 1..... Rysunek 11.W schemacie kierunków interwencji (działań)	37	Po punkcie F dodany kolejny : Stworzenie regionalnego systemu wsparcia finansowego dla JST poprzez wprowadzenie Bonów na Innowacje dla Gmin" realizowanych ze środków w ramach pomocy publicznej	W ramach licznych kontaktów roboczych z przedstawicielami JST pojawiła się także idea tzw. „Bonów na Innowacje dla Gmin” realizowanych ze środków w ramach pomocy publicznej. Głównym postulatem zgłaszanym przez władze gmin i powiatów była potrzeba wdrażania innowacji produktowych, procesowych, z zakresu zrównoważonego budownictwa, odnawialnych źródeł energii, ochrony zdrowia, informatyki w gminach. Operatorem tego rozwiązania byłby np. PNT UZ sp. z o.o. Gwarantowałyby to szybką ścieżkę wprowadzenia innowacji do jednostek samorządu terytorialnego.	Kwestia bonów na innowacje dla JST wymaga analizy w zakresie możliwości wsparcia ze środków publicznych.
		Cel operacyjny 4.2. Atrakcyjny wizerunek i rozpoznawalna marka województwa	52	Nowy punkt B. Promocją gospodarczą zajmuje się Agencja Rozwoju Regionalnego, której celem jest również pozyskiwanie inwestorów na teren województwa lubuskiego. Stary punkt B jest nowym punktem C.	Rozwiązanie jest na wzór niemiecki. Gdzie przy rządach landowych działają spółki zajmujące się promocją gospodarczą i pozyskiwaniem inwestorów. Dotychczasowe działania nie zdały egzaminu.	NIE UWZGLĘDNIONO W celach operacyjnych zapisano kierunki działań, bez wskazywania podmiotów. W celu operacyjnym 4.2 wskazano zadania z zakresu promocji, a w celu 1.4 dotyczące pozyskiwania inwestorów. Sposób prowadzenia działań należy do kategorii planowania bieżącego (operacyjnego), a nie strategicznego.
		Cel operacyjny 4.3. Wysoka sprawność administracji...	52 i 53	W punkcie a. dodajemy podpunkt jako pierwszy o treści - stworzenie regionalnego think-tanku „Lubuskie 2030” z siedzibą w Zielonej Górze.	Brakuje regionalnego think tanku , który tworzył by bieżące raporty lub przygotował opinie dla polityków dotyczące regionu. Jednocześnie zostanie wykorzystany potencjał intelektualny szkół wyższych z terenu naszego województwa. Stworzy się grupa ekspertów wewnętrznych mogących występować w czasie obrad komisji sejmowych czy komisji europarlamentu.	Wniosek interesujący. Regionalny think tank powinien mieć jednak charakter oddolny i być niezależny. Zakres zadania wpisuje się w cel operacyjny 4.4.
84.	Urząd Miejski w Strzelcach	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką	UWZGLĘDNIONO CZEŚCIOWO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
	Krajeńskich	Społeczna		<p>2. DALKOWSKIE STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA"</p> <p>3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE</p> <p>4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA</p> <p>5. STOWARZYSZENIE KRAJINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO”</p> <p>7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA</p> <p>8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM”</p> <p>9. STOWARZYSZENIE KRAJINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów. Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz przyznając 168 bezzwrotnych dotacji spółdzielniom</u></p>	<p>niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.</p> <p>Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).</p>	<p>Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>		
		Załącznik-Diagnoza <i>Instytucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p> <p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewaluowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u></p> <p>Pominięcie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego. Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, niedziałające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p><i>statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP".</i></p> <p>Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB:</p> <p><i>„Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</i></p>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	Str. 20	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor. Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru. W diagnozie całkowicie pominięto:</p>	<p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie</p>	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<ul style="list-style-type: none"> wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji. 	<p>Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania -Lokalizację-Modele funkcjonowania.</p>	
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	<p>Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogacić o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1:</p> <p>Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.</p>	<p>Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedno z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób.</p> <p>W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądaný kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane</p>	NIE UWZGLĘDNIONO Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej umieszczono w celu operacyjnym 3.7. Zapisy są wystarczające.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym <u>LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grupach Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww. instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategię (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	
85.	Stowarzyszenie Lemko Tower Strzelce Krajeńskie	„SRWL 2030 - Załączniki” I. Ogólna charakterystyka województwa 3. Sfera gospodarcza 3.6. Potencjał turystyczny	41	W katalogu zabytków należy dopisać średniowieczne fortyfikacje w Strzelcach Krajeńskich. <i>Wśród atrakcji turystycznych wyróżnia się Międzyrzecki Rejon Umocniony, czyli zespół podziemnych fortyfikacji zbudowanych przez Niemców w okresie międzywojnia i podczas II wojny światowej, a także jedne z najlepiej zachowanych w Europie średniowieczne fortyfikacje w Strzelcach Krajeńskich. Kompleks murów i baszt obronnych został w dużej mierze udostępniony turystom dzięki programom z UE.</i>	Gmina Strzelce Krajeńskie słynie ze średniowiecznych fortyfikacji. Blisko dwukilometrowe mury okalające stare miasto w wielu publikacjach porównywane są do francuskiego Carcassonne. Potrzeba ich remontu i rewitalizacji terenów okalających znalazły się m.in. w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Lubuskiego i programie Rozwoju Kultury i Turystyki. Mimo braku dofinansowania z Ministerstwa Kultury mury i baszty z roku na rok są coraz lepiej przystosowywane do ruchu turystycznego. Miasto nie tylko remontuje sam zabytek, ale tworzy także przyjazne dla odwiedzających otoczenie fortyfikacji. Od dwóch lat tę atrakcję turystyczną można podziwiać z nowoutworzonych traktów dydaktycznych. Przy ich budowie zastosowano ekologiczne technologie m.in. lampy solarne. Zadanie zostało w części sfinansowane z RPO, ale wymaga dalszych przedsięwzięć.	UWZGLĘDNIONO
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 2. PKT 18	91	W celach dotyczących lubuskiego dziedzictwa kulturowego brakuje wskazania kluczowych zadań wpisanych w Kontrakt Terytorialny. Należy więc dodać następujące zdanie/ <i>Realizacja zadań wpisanych do Kontraktu Terytorialnego z 2016 roku tj. Renowacja średniowiecznych murów obronnych wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych (utworzenie Wielokulturowego Centrum Edukacji) w Strzelcach Krajeńskich, a także Piastowskie Dziedzictwo Świętej Jadwigi Śląskiej w Krośnie Odrzańskim.</i>	W 2016 roku w ramach porozumienia z władzami województwa rząd RP wpisał 6 z 15 rekomendowanych przez Zarząd, przedsięwzięć z zakresu kultury i dziedzictwa narodowego z terenu województwa lubuskiego. W ramach konkursu Ministra Kultury zaledwie jedno zadanie otrzymało dofinansowania. Trzy kolejne otrzymały wsparcie w ramach środków pozakonkursowych. Bez dofinansowania pozostały projekty m. in. ze Strzelec Krajeńskich Oprócz renowacji murów zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na podniesienie atrakcyjności regionu ukazując jego różnorodność i wielokulturowość. Planuje się m.in. utworzenie Wielokulturowego Centrum Edukacji wraz z otoczeniem	NIE UWZGLĘDNIONO Kreowanie, wsparcie i realizacja działań z zakresu racjonalnego wykorzystania i ochrony dziedzictwa kulturowego zapisane jest w celu operacyjnym 1.6. Kontrakt Terytorialny jest instrumentem wdrożeniowym w stosunku do celów określonych w SRWL 2030. Zapisy SRWL 2030 nie wykluczają możliwości realizacji przedmiotowych interwencji w ramach np.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					parkowym, które stanie się miejscem popularyzacji wydarzeń promujących historię ziem zamieszkiwanych przez wiele narodów. Strzelce są „tygłem” kulturalnym w którym stykają społeczności łemkowskie, kresowe, nowogródzkie, ukraińskie, ale także niemieckie. Prezentacja ich tradycji, eksponowanie zwyczajów i popularyzowanie historii przyczynią się do jeszcze większej integracji europejskiej. Na terenie gminy organizowane są przedsięwzięcia o nazwie „Łączą nas Mury”, podczas których prezentowany jest dorobek kulturalny obecnych i dawnych mieszkańców tych ziem. Centrum wraz z odrestaurowanymi murami mają szansę stać się historyczną i kulturową wizytówką Lubuskiego, prezentując różnorodność i bogactwo kulturowe tych ziem.	porozumienia terytorialnego, czy kontraktu sektorowego, czyli nowych narzędzi rozwoju terytorialnego wskazanych w procedowanej zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
86.	Jan Świrepo - Radny Województwa Lubuskiego	„SRWL 2030 - Załączniki” I. Ogólna charakterystyka województwa 3. Sfera gospodarcza 3.6. Potencjał turystyczny	41	W katalogu zabytków należy dopisać średniowieczne fortyfikacje w Strzelcach Krajeńskich: /Wśród atrakcji turystycznych wyróżnia się Międzyrzecki Rejon Umocniony, czyli zespół podziemnych fortyfikacji zbudowanych przez Niemców w okresie międzywojnia i podczas II wojny światowej, a także jedne z najlepiej zachowanych w Europie średniowieczne fortyfikacje w Strzelcach Krajeńskich. Kompleks murów i baszt obronnych został w dużej mierze udostępniony turystom dzięki programom z UE.	Brak zapisu o zabytkowych fortyfikacjach znacznie obniża atrakcyjność regionu lubuskiego. Strzeleckie mury to wizytówka nie tylko Strzelca, ale i całego województwa. Nigdzie indziej w Polsce nie ma tak dobrze zachowanych i tak mocno wyeksponowanych fortyfikacji ze średniowiecza. Ich remonty finansowane były z programów unijnych, co znakomicie promuje też działania samorządu lubuskiego.	UWZGLĘDNIONO
		„SRWL 2030 - Załączniki” 3.6 Potencjał turystyczny	41	W opisie potencjału turystycznego nie położono nacisku na zasoby północnej części województwa lubuskiego czyli tzw. Lubuskie Mazury: / Wśród szlaków należy wymienić np. szlak lubuski (ze Ślavy Obrą przez Międzyrzecz, dalej Wartą do Santoka i Gorzowa Wlkp.), szlak rzeki Pliszki (z Łagowa) oraz szlak na Drawie. Popularność zyskują także szlaki, na obszarze tzw. Lubuskich Mazur. „Szlak Ku Bałtykowi” pozwala dopłynąć z największej plaży w regionie, w miejscowości Długie nad jeziorem Lipie do Morza Bałtyckiego.	Lubuskie Mazury to projekt, który ma duży turystyczny potencjał mogący promować region. W Długim znajduje się najdłuższa plaża w regionie. Leży ona przy drodze krajowej nr 22, co znacznie podnosi wartość komunikacyjną tego miejsca. Z jeziora Lipie można dopłynąć szlakami Lubuskich Mazur bezpośrednio do Bałtyku, co promuje gmina w ramach projektu „Ku Bałtykowi”. Warto by zapis o tym miejscu znalazł się w SRWL.	UWZGLĘDNIONO
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV. Przedsięwzięcia strategiczne	91	W celach dotyczących lubuskiego dziedzictwa kulturowego brakuje wskazania kluczowych zadań wpisanych w Kontrakt Terytorialny.	Gmina Strzelce i Krosno posiadają w swoich zasobach bardzo cenne zabytki, mogące stanowić atrakcję turystyczną dla osób z	NIE UWZGLĘDNIONO Kreowanie, wsparcie i realizacja działań z

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Cel strategiczny 2. PKT 18		Należy więc dodać następujące zdanie: / <i>Realizacja zadań wpisanych do Kontraktu Terytorialnego z 2016 roku tj. Renowacja średniowiecznych murów obronnych wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych (utworzenie Wielokulturowego Centrum Edukacji) w Strzelcach Krajeńskich, a także Piaśńskie Dziedzictwo Świętej Jadwigi Śląskiej w Krośnie Odrzańskim.</i>	zewnątrz. Uwydatniło się to podczas konsultacji Zarządu Województwa z Ministerstwem Kultury. Zarówno Mury jak i Kościół św. Jadwigi wpisane zostały do Kontraktu Terytorialnego. Niestety zadanie to nie znalazło finansowania w POIS. Jego realizacja jest więc niezbędna w nowej perspektywie. Gmina Strzelce zaplanowała także budowę Wielokulturowego Centrum Edukacji. Będzie to miejsce promujące różnorodność ziem zachodnich, W Strzelcach stykają się społeczności polskie, łemkowskie, ukraińskie, żydowskie, romskie i niemieckie. Społeczności żyją w przyjaźni i tworzą wspólne relacje, także w aspekcie kulturalnym. Umocnienie tej współpracy, utrwalenie i promowanie ich wspólnej twórczości to znakomita nauka otwartości i tolerancji. Centrum było przyjaznym miejscem dla tej różnorodności kulturalnej. Projekt wspiera jedno z najprężniejszych i najpopularniejszych stowarzyszeń łemkowskich Lemko Tower.	zakresu racjonalnego wykorzystania i ochrony dziedzictwa kulturowego zapisane jest w celu operacyjnym 1.6. Kontrakt Terytorialny jest instrumentem wdrożeniowym w stosunku do celów określonych w SRWL 2020. Zapisy SRWL 2030 nie wykluczają możliwości realizacji przedmiotowych interwencji w ramach np. porozumienia terytorialnego, czy kontraktu sektorowego, czyli nowych narzędzi rozwoju terytorialnego wskazanych w procedowanej zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV. Przedsięwzięcia strategiczne Cel strategiczny 1. PKT 9	89	Poszerzenie ilości potencjalnych wiosek. Zamienić słowo „jedno” na „kilka”: / <u>Projekt, którego celem jest założenie w kilku z lubuskich sołectw nowoczesnej inteligentnej wioski (...).</u>	W nowej perspektywie znacznie ograniczone zostaną środki na lubuską wieś. Inicjatywa smart village daje szansę na wykorzystanie unijnych dotacji dla małych miejscowości. Moim zdaniem inicjatywa ta powinna być promowana w jak największej liczbie wsi, które w przypadku mojej gminy Strzelce SA lub będą w pełni skomunikowane siecią światłowodową.	NIE UWZGLĘDNIONO Nowa perspektywa zakłada dofinansowanie do inteligentnych wiosek. Powstanie „modelowej” wioski nie ogranicza powstawania kolejnych.
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV. Cel strategiczny 3. PKT 22	91	Brak zapisu o potrzebie przebudowie drogi krajowej nr 22. Załącznik mówi jedynie o opracowaniu koncepcji i harmonogramu s22: / (...) <u>przebudowa DK 22 na odcinku Granica Państwa – Granica Województwa Lubuskiego z uwzględnieniem obwodnic Słońska, Krzeszyc, Gorzowa, Strzelec Krajeńskich, Dobiegniewa, a także opracowanie koncepcji i harmonogramu podwyższenia kategorii drogi do drogi ekspresowej S22. wraz z infrastrukturą do transportu niskoemisyjnego.</u>	Droga Krajowa nr 22 to jeden z ważniejszych szlaków tranzytowych w regionie. Ta trasa jest najważniejszą niepłatną arterią w Lubuskiem łączącą zachodnią Polskę ze wschodem Europy. Firmy transportowe wykorzystują DK22 do komunikacji zachodniej Europy z obwodem kaliningradzkim i krajami bałtyckimi. „Krajówka” uczęszczana jest też przez wielu Niemców podróżujących z Berlina nad polskie wybrzeże, a w szczególności do Gdańska. Ruch będzie się zwiększał w związku z zaawansowanymi pracami inwestycyjnymi na tej właśnie drodze. (remont ulicy Walczaka, obwodnica Strzelec); Budowa infrastruktury	UWZGLĘDNIONO Uwaga uwzględniona kompleksowo dla całego przebiegu drogi krajowej nr 22 na terenie województwa lubuskiego.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					dla transportu niskoemisyjnego da nowe możliwości w ramach potencjalnego MOF Gorzów. Podmiejskie autobusy, czy komunikacja rowerowa będą miały wpływ na jakość powietrza. Zapisy o modernizacji istniejącej DK22 i potrzeba przekształcenia ja w przyszłości w drogę ekspresową, tak jak ma to miejsce przy granicy z obwodem Kaliningradzkim, powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w SRWL.	
		„SRWL 2030 - Załączniki” IV.Cel strategiczny 3. PKT 24	92	Brak zapisu o potrzebie remontu drogi wojewódzkiej nr 156: / <u>Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 156 na trasie Stare Kurowo- Zwierzyn – Strzelce Krajeńskie – Granica Województwa., wraz z infrastrukturą do transportu niskoemisyjnego.</u>	Zarząd wykonał już wiele zadań na drogach wojewódzkich, ale trasa 156 wciąż jest niedofinansowana. Bruk w Kurowie i Strzelcach, potężne dziury na trasie Wielisławice – Danków, a także brak bezpiecznych skrzyżowań to zadania, które muszą być naprawione w najbliższych latach. Droga ta przez DW 160 łączy 3 województwa. Brakuje też ścieżek które skomunikowałyby dworzec PKP na trasie Krzyż-Gorzów-Kostrzyn. Chodnik ze Strzelec do dworca Strzelce Kraj. Wschód w miejscowości Zwierzyn zwiększy znacznie potencjalnych użytkowników lubuskich szynobusów. Realizacja tego zadania przyczyni się do rozwoju powiatu strzelecko-drezdeneckiego.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
87.	Gmina Wschowa	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAJINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAJINA LASÓW I	Pominięcie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).	UWZGLĘDNIONO CZEŚCIOWO. Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną.</p> <p>LGdy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych</u> utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</p> <p>Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>		
		Załącznik-Diagnoza <i>Institucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA 	Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGdy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>DZIAŁANIA</p> <p>6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO”</p> <p>7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA</p> <p>8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM”</p> <p>9. STOWARZYSZENIE KRAJINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY"</p> <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p> <p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewaluowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u></p> <p>Pominięcie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego.</p> <p>Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”.</p> <p>Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB:</p> <p>„Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</p>	
		<p>Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy</p>	<p>Str. 20</p>	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor.</p> <p>Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, • uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które 	<p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. 	<p>UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i fundacji.	Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na:-Staż działania -Lokalizację-Modele funkcjonowania.	
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogaconą o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1: Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.	Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedne z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej". Jest to pożądanym kierunkiem ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegłoby pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących wdrażania RPO na kolejną perspektywę	NIE UWZGLĘDNIONO Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej umieszczono w celu operacyjnym 3.7. Zapisy są wystarczające.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA, szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	finansową. Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grupach Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategię (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe.
88.	osoba fizyczna	Wnioski z diagnozy społeczno– gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe	6, drugi akapit	Należy podkreślić, że wyzwania rozwojowe założone w strategii z 2012 roku przede wszystkim nie zostały w pełni zrealizowane w północnej części województwa w zakresie: zrównoważonego rozwoju, spójności społecznej i terytorialnej, innowacyjnej gospodarki.	Do wniosku takiego można dojść po analizie ostatnich rankingów takich jak: wysokość zarobków w miastach oblikowanym przez GUS, czy też rankingu miast dla młodych opracowanym przez Fundację Schumana.	NIE UWZGLĘDNIONO Uwaga nie zawiera propozycji zapisu.
		Wnioski z diagnozy	9	Proponuje się szczególnie zwrócić uwagę na	Poziom szkolnictwa wyższego w północnej	Wsparcie dla szkolnictwa

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		społeczno– gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe 2.2. strefa gospodarcza		słabo rozwinięte szkolnictwo wyższe w północnej części województwa lubuskiego.	części województwa lubuskiego znacznie odbiega od tego na południu. Brak uniwersytetu lub też wyższej szkoły technicznej wpływa na odpływ młodzieży do innych ośrodków dysponujących takim placówkami.	wyższego ujęto szerzej w diagnozie stanowiącej załącznik do SRWL 2030. Jednocześnie został tam wskazany dokument „Kierunki Rozwoju Szkolnictwa Wyższego w województwie lubuskim do roku 2030”, który zawiera szczegółową diagnozę sytuacji szkolnictwa wyższego w województwie lubuskim w ostatnich latach.
		Wnioski z diagnozy społeczno– gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe 2.2. strefa gospodarcza	10	Cyt: „Głównymi wiodącymi ośrodkami gospodarczymi są cztery największe miasta regionu: Gorzów Wlkp., Zielona Góra, Żary oraz Nowa Sól”.	Proszę o podanie na podstawie jakiego opracowania, danych lub też wskaźników oparte zostało stwierdzenie Brak dokładnej informacji o źródle danego stwierdzenia, szczególnie obrazującego negatywne zjawiska, podważa rzetelność opracowania. Samo stwierdzenie iż są to wnioski z diagnozy społeczno – gospodarczej jest niewystarczające.	Źródła danych podane są w „Diagnozie...”. O wysokim potencjale gospodarczym największych miast województwa świadczą m.in. dane zawarte w raporcie „Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej gmin województwa lubuskiego wraz z badaniem ich potrzeb rozwojowych” wykonanym na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze.
		Wnioski z diagnozy społeczno– gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe 2.2. Strefa gospodarcza	10	Propozycja zapisu: Głównym atutem regionu pozostaje bliskość granicy zachodniej oraz dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna drogową, kolejową i lotniczą.	Brak informacji o funkcjonującym Porcie Lotniczym Babimost -komunikacji lotniczej.	NIE UWZGLĘDNIONO Komunikacja lotnicza – Port lotniczy Zielona Góra został opisany w dalszej części w sferze przestrzennej 2.3, wyzwanie 7.
		Wnioski z diagnozy społeczno– gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe 2.2. Strefa gospodarcza	10	Cyt.: W gospodarce wojewódzkiej zaznacza się subregionalne zróżnicowanie branżowe, związane z rolą dwóch głównych ośrodków miejskich. Gorzów Wlkp. charakteryzuje się koncentracją dużych i nowoczesnych zakładów produkcyjnych, podczas gdy Zieloną Górę cechuje zróżnicowanie branżowe z wyraźną dominacją sektora usługowo-handlowego.	Proszę o podanie na podstawie jakiego opracowania, danych lub też wskaźników oparte zostało stwierdzenie. Samo odwołanie iż są to wnioski z diagnozy społeczno – gospodarczej jest niewystarczające.	„Diagnoza...” przeprowadzona została na podstawie aktualnych dostępnych danych statystycznych, takich jak: produkcja sprzedana przemysłu i zatrudnienie w przemyśle zawartych w

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						„Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej w miastach na prawach powiatu: Gorzów Wlkp. i Zielona Góra w 2018 r.”, Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, 15 marca 2019 r.
		Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe 2.3 Strefa przestrzenna	14	Cyt.: Ważnym wyzwaniem dla regionu jest w dalszym ciągu poprawa stanu infrastruktury transportowej (drogowej, kolejowej, lotniczej, wodnej i rowerowej), rozwój sieci transportowej oraz uzyskanie właściwego poziomu skomunikowania obszarów peryferyjnych z większymi ośrodkami miejskimi.” (...) „ Problemem jest w dużej mierze wykluczenie komunikacyjne i brak dostępu do oferty kolejowej dla miast powiatowych i mniejszych miejscowości. Charakterystycznym dla województwa lubuskiego jest stosunkowo niski udział odcinków linii zelektryfikowanych, co wymusza stosowanie dużej ilości taboru trakcji spalinowej.	Proszę o wskazanie, iż przede wszystkim odnosi się to do północnej części województwa lubuskiego i dotyczy linii 203 ale także linii 367. Stwierdzenie to należy oprzeć o ilości pociągów regionalnych ale przede wszystkim dalekobieżnych, odprawianych każdego dnia z takich miastach jak Gorzów Wlkp., Skwierzyna czy Międzyrzecz. Ponadto należy także wskazać na brak połączeń kolejowych obsługujących takie miasta jak Ośno Lubuskie i Sulęcín. Również należy wskazać na niewystarczającą ilość połączeń kolejowych w ciągu doby, łączących obie stolice województwa.	NIE UWZGLĘDNIONO Obecne zapisy nie preferują żadnego z subregionów i w sposób ogólny i subiektywny nakreślają sytuację. Istniejąca oferta przewozowa wynika w dużej mierze z układu linii komunikacyjnych i stanu infrastruktury.
		Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe 2.3 Strefa przestrzenna	14	Cyt.: Port Lotniczy Zielona Góra - Babimost posiada dobrą infrastrukturę i relatywnie dobre położenie. Konieczne dla jego rozwoju jest uruchomienie dodatkowych rejsów krajowych oraz połączeń międzynarodowych. Ważnym obszarem rozwoju transportu lotniczego w regionie jest wsparcie działań na rzecz budowy bazy serwisowej dla branży lotniczej i szkolnictwa technicznego w zakresie serwisu i obsługi technicznej samolotów.	Proszę o podanie na podstawie jakiego opracowania, danych lub też wskaźników oparte została stwierdzenie. Samo odwołanie iż są to wnioski z diagnozy społeczno – gospodarczej jest niewystarczające.	Uwaga ma charakter komentarza/pytania i nie zawiera propozycji zapisów w Strategii.
		Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego – wyzwania rozwojowe 2.3 Strefa przestrzenna	14	Cyt.: Transport wodny jest tanią i proekologiczną alternatywą dla pozostałych gałęzi transportu. Odra jest jedyną rzeką w Polsce na całej jej długości stanowiącą drogę wodną do przewozów ładunków, ale nastąpiło dramatyczne pogorszenie jej żeglowności. Planowany jest projekt modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej.	Międzynarodowej Drogi Wodnej E70 – Warty i planowanego węzła logistycznego w Gorzowie Wielkopolskim oraz portu w Kostrzynie nad Odrą. W ramach inwestycji przyczyniających się do bardziej efektywnego wykorzystania żeglugi śródlądowej w transporcie, należy uwzględnić także dostępność drogową i kolejową istniejących lub planowanych portów rzecznych na E30 (węzeł Sulechów-Zielona Góra) i E30/E70 (Gorzów Wkp.). Należy także wskazać na potrzebę realizacji inwestycji w zakresie retencji i udrożnienia rzek Odry i Warty, które muszą być wykonane przed	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Obszary strategicznej interwencji w województwie lubuskim wskazane z poziomu regionalnego	26	Należy podać źródło na podstawie którego wskazano główne kierunki powiązań z Miejskim Obszarami Funkcjonalnymi (Rysunek nr 5).	realizacją planowanych portów rzecznych. Proszę o podanie na podstawie jakiego opracowania, danych lub też wskaźników wyznaczone zostały kierunki powiązań.	Główne kierunki powiązań wskazane zostały na podstawie zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego, przebiegu szlaków komunikacyjnych łączących miejskie obszary funkcjonalne, doświadczeń z dotychczasowej współpracy samorządów (realizacji partnerstw) oraz postulatów zainteresowanych gmin wskazujących na możliwość rozwoju powiązań funkcjonalnych.
		Tabela Cel strategiczny 3 – Integracja przestrzenna regionu. B. rozwój transportu kolejowego	46	W punkcie dotyczącym zwiększenia udziału nowoczesnego taboru kolejowego w przewozach pasażerskich, należy wskazać na zakup nowoczesnych jednostek w tym o napędzie hybrydowym i wodorowym.	Mając na uwadze potrzebę promowania województwa jako samorządu inteligentnego, ale także jako „zielonej krainy nowoczesnych technologii” w trosce o ochronę klimatu, zakup nowoczesnych szynobusów idealnie wpisuje się w powyższe działania. Szczególnie teraz nadarza się ku temu okazja w związku z tym iż zakupione ostatnio, przez Urząd Marszałkowski szynobusy, producent na potrzeby prezentacji swoich pojazdów na targach kolejowych, wyposażył dodatkowo w napęd elektryczny, dzięki czemu są one pojazdami hybrydowymi (napęd spalinowy i elektryczny). Po prezentacji napęd elektryczny ma zostać wymontowany, ponieważ Urząd Marszałkowski zamówił pojazdy wyłącznie z napędem spalinowym. Natomiast zakup jednostek hybrydowych wyróżniłoby województwo lubuskie na tle innych, jako samorząd działających proekologicznie ale przede wszystkim innowacyjnie.	NIE UWZGLĘDNIONO W załączniku IV uwzględniono dostawę nowych hybrydowych zespołów trakcyjnych.
		Tabela Cel strategiczny 3 – Integracja przestrzenna regionu. B. rozwój	46	Dostosowanie liczby połączeń kolejowych z ośrodkami edukacyjnymi i kulturalnymi w godzinach umożliwiających korzystanie z szerokiej oferty edukacyjnej/	Szczególnie należy zwrócić uwagę na konieczność zwiększenia ilości połączeń kolejowych pomiędzy obiema stolicami województwa, ponieważ znaczna ilość usług	NIE UWZGLĘDNIONO Uwaga jest w istocie komentarzem do istniejącego zapisu.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		transportu kolejowego:		kulturalnej/sportowej.	kulturalnych ale przede wszystkim placówek edukacyjnych i zdrowotnych, zlokalizowanych jest w południowej części województwa. Dzięki częstej, dostosowanej atrakcyjnie godzinowo, szybkiej kolei dostępność ww. usług i placówek znacznie się poprawi.	
		Tabela Cel strategiczny 3 – Integracja przestrzenna regionu pkt 3.1 Kierunki interwencji (działań) celu operacyjnego – lit. h	47	Integracja przestrzenna regionu pkt 3.1 Kierunki interwencji (działań) celu operacyjnego – lit. H.	Sugeruję się doprecyzowywać lokalizacje centrów logistycznych w tym także planowanego w Gorzowie Wlkp. w sąsiedztwie węzła komunikacyjnego - droga S3, DK22, LK203.	UWZGLĘDNIONO
		Tabela Cel operacyjny 3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych - ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi:	48	Lit. d wspieranie zrównoważonego rozwoju mobilności miejskiej i podmiejskiej.	Należy wskazać na potrzebę budowy kolei aglomeracyjnej w obu miastach wojewódzkich ze wskazaniem na wykorzystanie nieczynnych linii kolejowych lub budowy nowych odcinków, także w powiązaniu z ośrodkami nie znajdującymi się w granicach województwa lubuskiego, ale powiązanymi ze względu na bliskie sąsiedztwo.	UWZGLĘDNIONO
		Tabela Cel operacyjny 3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych - ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi: Lit. e	48	Wzmocnienie powiązań między obszarami funkcjonalnymi Gorzowa Wlkp. i Zielonej Góry oraz Świebodzina, Międzyrzecz a Skwierzyna, z wykorzystaniem osi rozwoju województwa wzdłuż drogi ekspresowej S3 oraz wzdłuż linii kolejowej 367 Gorzów Wlkp. – Skwierzyna – Międzyrzecz – Zbąszynek oraz linii 358 Zbąszynek – Babimost - Sulechów –(273) Zielona Góra.	Szczególnie należy podkreślić iż wzmocnienie powiązań między obszarami funkcjonalnymi powinno odbywać się wzdłuż linii kolejowych. Kolej bowiem jest jednym z najbardziej ekologicznych środków transportu.	W projekcie SRWL 2030 wskazano, że wzmocnienie powiązań będzie odbywało się również wzdłuż linii kolejowych.
		System Realizacji Strategii	64	Cyt.: Realizacja celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego wymaga także współpracy na poziomie ponadregionalnym z innymi województwami w Polsce oraz regionami z zagranicy.	Należy w tym miejscu wskazać na potrzebę integracji w zakresie komunikacji kolejowej z województwem zachodniopomorskim i wielkopolskim. W związku tym, iż linia kolejowa nr 363 Międzychód – Rokietnica, została wpisana do Planu Transportowego województwa wielkopolskiego, jako linia wymagająca przywrócenia ruchu pasażerskiego i towarowego, należy w SRWL przewidzieć możliwość modernizacji także tej linii w granicach województwa lubuskiego. W Strategii należy także wskazać na potrzebę odtworzenia połączenia kolejowego z Gorzowa Wlkp. do Szczecina. Wytrasowanie nowego połączenia, częściowo	UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					ślądem zlikwidowanej linii nr 415 Gorzów Wlkp. - Myślibórz, stanie się linię nr 351 Poznań Gł - Szczecin Gł oraz linię nr 273 Wrocław Gł. –Szczecin Gł. tzw. „Nadodrzanekę” (linię 415 wskazano także do odtworzenia w PZPWL) . PKP stale notuje spadek średniej prędkości przewozów towarowych, spowodowanych koniecznością dzielenia szlaku kolejowego z przewozami pasażerskimi na tych liniach. Ponadto otwarcie ww. połączenia przyczyni się do poprawy dostępność północnej części województwa lubuskiego oraz województwa zachodniopomorskiego do Portu Lotniczego Zielona Góra – Babimost.	
89.	osoba fizyczna	p. 7.2. Kierunki interwencji (działań), cel strategiczny 3 3.1. Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego, lit. a Rozwój infrastruktury i komunikacji drogowej	46	Odtworzenie połączenia mostowego lub budowa kładki pieszo-rowerowej obok pozostałości mostu na rzece Odra Eisenhüttenstadt – Kłopot.	1. Zwiększenie szansy na wykorzystanie potencjału rozwojowego gmin przygranicznych poprzez poprawę dostępności transportowej, 2. Wspomaganie procesu integracji dzięki zapewnieniu z głównymi obszarami aktywności gospodarczej dzięki zapewnieniu rozwoju powiązań funkcjonalnych po stronach granicy, 3. Poprawa standardów życia, wzrostu konkurencyjności i atrakcyjności obszarów przygranicznych, 4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej; Zwiększenie gęstości połączeń drogowych, 5. Rozwijanie oferty z obszaru turystyki i rekreacji.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Propozycja budowy kładki pieszo-rowerowej zostanie rozpatrzona w ramach prac nad Lubuską Polityką Rowerową. Propozycja budowy przeprawy mostowej zostanie przeanalizowana podczas prac nad dokumentem branżowym: Program Rozwoju Transportu oraz skierowana do zaopiniowania przez GDDKiA.
		CEL strategiczny, 3. Integracja przestrzenna regionu, p. 23 Modernizacja dróg krajowych wraz z budową obwodnic i mostów	92	dodanie jako kolejnego z wymienionych zadań: „budowa przeprawy mostowej na rzece Odra w rejonie Kłopotu i budowa drogi łączącej drogę krajową 29 na węzle w Cybince z drogą krajową 112 w Eisenhüttenstadt” między frazą: „...i w rejonie miejscowości Krosno Odrzańskie w ciągu drogi krajowej nr 29” a „budowa przeprawy mostowej na rzece Warcie w rejonie Gorzowa Wielkopolskiego w ciągu drogi krajowej nr 22 (obwodnica).	W załączniku do projektu Strategii Województwa Lubuskiego 2030, 4. Sfera przestrzenna 4.3 Infrastruktura drogowa Transport drogowy, na str. 53 wskazano, iż cyt.: Występującym problemem na sieci dróg wojewódzkich są przeprawy promowe, które należy w perspektywie długofalowej doprowadzić do likwidacji poprzez budowę mostów i/lub dokonać ich modernizacji (przebudowy, remontów) ze względu na występujące tam ograniczenia nośności. Budowa mostu w Kłopotcie jest projektem	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Propozycja budowy przeprawy mostowej oraz drogi zostanie przeanalizowana podczas prac nad dokumentem branżowym: Program Rozwoju Transportu oraz skierowana do zaopiniowania przez GDDKiA.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					wpisującym się w rozwiązanie tak zdiagnozowanego problemu.	
90.	Stowarzyszenie Lubuska Sieć Innowacji Gorzów Wlkp.	6.2 Kierunki interwencji Cel strategiczny 2: Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi. Cel operacyjny 2.1: Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi	42	Dopisać kierunek interwencji: „dostosowanie oferty szkolnictwa branżowego i podstawowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy z uwzględnieniem potrzeb transgranicznego rynku pracy”.	Młode pokolenie jest otwarte na relokację, związaną z pracą zawodową. Jako Region powinniśmy zadbać o praktyczne przygotowanie młodych ludzi do życia we współczesnym świecie, w którym migracja jest czymś naturalnym. Równoległe wielu młodych ludzi pracujących w polskich firmach musi się zmierzyć z kooperacją międzynarodową. Dlatego niezbędne jest włączenie do modelu edukacji zajęć otwierających młodych ludzi na współpracę międzynarodową. Można to połączyć z praktyczną edukacją w zakresie edukacji przyrodniczej i technicznej. Od blisko 4 lat zajmujemy się alternatywnymi formami edukacji praktycznej dzieci i młodzieży w zakresie nauk przyrodniczych i technicznych. Prowadzimy również zajęcia laboratoryjne dla młodzieży z Polski i Niemiec w grupach mieszanych. Obserwujemy bardzo wysoki poziom akceptacji form organizowanych przez nas zajęć oraz ich efektywność również w zakresie wzajemnej integracji i zrozumienia międzykulturowego.	NIE UWZGLĘDNIONO Tematyka szkolnictwa została szeroko ujęta w celu operacyjnym 1.3: <i>Wysoka jakość kształcenia oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy.</i> Natomiast współpraca transgraniczna m.in. w zakresie edukacji, gospodarki, rynku pracy ujęta jest również w celu operacyjnym 4.1: <i>Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna.</i>
		8.2 Kierunki interwencji Cel strategiczny 4: Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę Cel operacyjny 4.1: Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna	52	Dopisać do kierunku interwencji b.: „rozwój różnych form kooperacji w wymiarze gospodarczym, społecznym i administracyjnym, w tym związanych z potrzebami transgranicznego rynku pracy przy wykorzystaniu dotychczasowych doświadczeń”.	W ramach aktualnego projektu „Bez granic: nauka – praca – życie. Orientacja zawodowa na pograniczu polsko- niemieckim w Euroregionie Pro Europa Viadrina“ (Interreg Va) pracując w zespole złożonym z siedmiu partnerów kładziemy nacisk na dalszy rozwój orientacji zawodowej po obu stronach Odry. Nasze działania kierujemy w szczególności do uczniów i nauczycieli, którzy chcą uzyskać informacje na temat wyboru przyszłego zawodu. Dlatego też wśród działań projektowych na pierwszym planie stoją spotkania oraz zajęcia warsztatowe dzieci i młodzieży oraz szkolenia nauczycieli. W ramach transgranicznych warsztatów rozwijane są również ich kompetencje interkulturowe. Rada projektu składa się z przedstawicieli ważnych podmiotów z	NIE UWZGLĘDNIONO Rynek pracy mieści się w wymiarze gospodarczym współpracy transgranicznej.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>dziedziny gospodarki, szkolnictwa i administracji. Podczas wymian, doświadczeń i wyjazdów studyjnych poddaje się dyskusji najlepsze istniejące instrumenty i metody orientacji zawodowej. W efekcie końcowym na bazie wyników różnorodnych działań będzie wspólnie wypracowany własny model orientacji zawodowej.</p> <p>W związku z tym centralnym punktem niniejszego wniosku jest potrzeba dalszego rozwijania koncepcji projektu Interreg Va „Bez granic: nauka – praca – życie” w wymiarze cyfrowym i jej sfokusowanie na potrzeby Lubuskiego.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Transgraniczny, naukowy model orientacji zawodowej w szkołach województwa lubuskiego – dostosowanie do potrzeb, próby w praktyce; - Skuteczne wymiany, sympozja fachowe, doskonalenie zawodowe, grupy robocze w szkołach niemieckich i polskich, poświęcone tematyce cyfryzacji świata pracy. <p>Dostosowanie się do wymagań przyszłości.</p>	
		Załączniki CEL strategiczny 1. Regionalna Inteligentna Specjalizacja, Zielona gospodarka 6. Lubuska Szkoła Przyszłości	89	Propozycja zapisu: „Przedsięwzięcie obejmie działania związane z rozwojem szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego, a także kształceniem osób dorosłych. Ich celem jest dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy (z uwzględnieniem potrzeb transgranicznego rynku pracy), doposażenie szkół podstawowych i średnich w nowoczesny sprzęt, który zwiększy kompetencje uczniów i nauczycieli, zadbanie o profesjonalizację kadry uczącej młodzież w zakresie najnowszych zdobyczy nauki i techniki, rozwój kompetencji kluczowych uczniów, niezbędnych do świadomego i aktywnego funkcjonowania w zmieniającej się rzeczywistości oraz wyrównanie szans edukacyjnych poprzez organizację dodatkowych zajęć (zwłaszcza doskonalących kompetencje wynikające z potrzeb transgranicznego rynku pracy).”	Uzasadnienie jak wyżej, wprowadzenie zmiany jest uzasadnione zaproponowanymi zmianami w części „STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2030”.	NIE UWZGLĘDNIONO Propozycja zapisu jest zbyt szczegółowa. Jednakże opis tego przedsięwzięcia zostanie uzupełniony.
91.	Maria Jaworska - Radna	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego	38	Jest: Cel operacyjny 1.3: Wysoka jakość kształcenia	Aktualnie w województwie lubuskim jest prawie 100 liceów ogólnokształcących. Od	NIE UWZGLĘDNIONO Obecnie liceum

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
	Województwa Lubuskiego	2030 (projekt)		oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy Podpunkt b) <u>Dostosowywanie oferty szkolnictwa zawodowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy:</u> Propozycja: <u>Dostosowywanie oferty szkolnictwa zawodowego na każdym poziomie kształcenia z uwzględnieniem liceów ogólnokształcących do zmieniających się potrzeb rynku pracy:</u>	wielu lat licea są pomijane a przez to zaniedbane pod względem infrastruktury, pomocy dydaktycznych, zajęć rozwijających zainteresowania. Początkowo wspierane były gimnazja, następnie szkoły podstawowe i ostatnio technika i szkoły branżowe (zasadnicze). Żle rozumie wiele osób pojęcie kształcenia zawodowego. Kształcenie zawodowe to nie tylko kształcenie w kierunku: mechanika samochodowego, piekarza, leśnika itd. Licea ogólnokształcące kształcą przyszłych: lekarzy, informatyków, prawników, bankowców, menedżerów, psychologów itd. Już widać w liceach wieloletnie zaniedbania (brak wsparcia). Jeżeli tak będzie nadal, to podpunkt: a) Wspieranie atrakcyjnych i zgodnych z regionalnym rynkiem pracy kierunków studiów na poziomie szkolnictwa wyższego będzie mało aktualny. Około 100% absolwentów liceów (z maturą) podejmuje studia. Wielu absolwentów techników podejmuje pracę. Czy warto wesprzeć licea lubuskie aby mieć dobrych studentów? Oto do porównania liczby osób które uzyskały w woj. lubuskim matury: w 2017 r. licea - 3289 osób, technika - 1857 osób, w 2018 r. licea - 3119 osób, technika - 1858 osób, w 2019 r. licea - 3006 osób, technika - 1867 osób.	ogólnokształcące jest czteroletnią szkołą ogólnokształcącą, w której nie ma kształcenia zawodowego.
92.	WIG 2030 Węzeł Infrastrukturalny Gorzów 2030 Gorzów Wlkp.	IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 1. Inteligentna zielona gospodarka regionalna. Punkt 1	88	Utworzenie klastra innowacyjnej Gospodarki Wodnej Transportu i Logistyki.	Ze względu na geostrategiczną lokalizację województwa lubuskiego utworzenie zaplecza do aktywizacji obszaru gospodarki wodnej transportu i logistyki.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Tworzenie nowych klastrów jest pożądane, jednak utworzenie konkretnego klastra powinno być inicjatywą oddolną. Kwestie klastrów ujęto w celu operacyjnym 1.4.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 1. Inteligentna zielona gospodarka regionalna. Punkt 2.	88	ORBITA Ośrodek Rozwoju Badań Innowacyjnych Technologii Aeronautycznych w Gorzowie Wielkopolskim przy GOT.	Oddział Parku Technologii Kosmicznych w Zielonej Górze.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO W kolejnej perspektywie planowany jest rozwój Parku Technologii Kosmicznych w Zielonej Górze, co nie wyklucza

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						przedsięwzięć w innych lokalizacjach. Jednak trudno jednoznacznie przesądzać o ich charakterze.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 1. Inteligentna zielona gospodarka regionalna. Punkt 3.	88	Lubuski Fundusz Patentowy przy Zachodniej Izbie Przemysłowo Handlowej Centrum doradztwa Patentowego w Gorzowie Wielkopolskim.	Nasz patent na sukces Efekt synergii przy współzawodnictwie i współpracy wytwarza wyższą jakość oraz efekt skali , działania innowacyjne powstają dzięki ambicji i zaspokajaniu potrzeb.	Projekt systemowy dotyczący Centrum Doradztwa Patentowego nie jest ostatecznie określony. Lokalizacja zostanie wskazana w dalszym etapie prac.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 1. Inteligentna zielona gospodarka regionalna. Punkt 4.	88	Lubuskie Centrum Innowacyjnych Start-upów przy Zachodniej Izbie Przemysłowo Handlowej w Gorzowie Wielkopolskim.	ZIPH jest w stanie stworzyć odpowiednie warunki do rozwoju Start-upów wielu dziedzin i specjalności, środowisko, ludzi, sprzętu i technologii oraz innych zasobów kluczowych do sprawnego działania Anioła biznesu MISTRZA.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Model funkcjonowania projektów dotyczących Start-upów nie jest określony. Mogą być wyłonieni operatorzy. Dążeniem jest uruchomienie Start-upów na obszarze całego województwa.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 1. Inteligentna zielona gospodarka regionalna. Punkt 5.	88	Ścisła współpraca z Europejskimi liderami produkcji stalowych wkładów kominkowych, firmami Spartherm i Hajduk z Gorzowa Wielkopolskiego nad innowacyjnymi technologiami spalania filtrowania oraz ograniczania niskiej emisji przy spalaniu drewna. Instytut Ognia.	Lokalnie bardzo duże firmy zainteresowane nowoczesnymi technologiami i wprowadzaniem innowacyjnych rozwiązań do swoich produktów.	NIE UWZGLĘDNIONO Działalność firmy wpisuje się w innowacyjność i może ona korzystać ze wsparcia dedykowanego innowacjom. Ponadto nie ma praktyki wpisywania do strategii rozwoju regionalnego nazw firm.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 1. Inteligentna zielona gospodarka regionalna. Punkt 6.	88	Lubuska szkoła przyszłości to zielona szkoła w najbardziej zalesionym województwie Polski, opracowanie metodologii nauczania w formacie nauki w przestrzeni ,kontakt z naturą w warunkach przygotowanych odpowiednio, stanowiska pomiarowe, odkrywki, punkty obserwacyjne.	Szkoła przyszłości to skuteczna nauka w krótkim czasie, z odpowiednią aplikacją poznajemy w przestrzeni , obiekty, zjawiska, procesy, ekosystemy, siedliska, i inne tematy w swoim otoczeniu.	NIE UWZGLĘDNIONO Propozycja zapisu jest zbyt szczegółowa. Jednakże opis tego przedsięwzięcia zostanie uzupełniony.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 1. Inteligentna zielona gospodarka regionalna.	88	Program Smart village z kilkoma lokalizacjami uwarunkowanymi dostępem do OZE wodna , wiatrowa, solarna, inna. Oraz gospodarka odpadami w skali mikro, eksperymentalne rozwiązania, innowacyjne technologie	Uruchomienie takiego procesu zoptymalizuje produkcję i zużycie energii, problematykę odpadów wprowadzi w naukowe podejście na poziomie domu.	NIE UWZGLĘDNIONO Zaproponowany zapis jest zbyt szczegółowy. Smart village to koncepcja stworzenia modelu, który

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Punkt 9.		zagospodarowania składowania i utylizacji odpadów.		może być implikowany każdej gminie.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne cel strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi. Punkt 1	89	Budowanie postawy wolontariatu w szerokich przedziałach wiekowych. Przygotowanie zadań, obszarów w których mieszkańiec w dowolnym czasie może się zaangażować w działania społecznie pożyteczne, w zakresie przez siebie ustalonym.	Jest to podstawa do uspołecznienia zadań odpowiedzialności i przestrzeni w najbliższym otoczeniu. Wolontariat pobudza aktywność społeczną fizyczną i umysłową.	NIE UWZGLĘDNIONO Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej ujęto w celu operacyjnym 2.6.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi. Punkt 13.	90	Utworzenie programu rekompensaty, zadośćuczynienia podziękowania czy wsparcia dla wolontariusza który angażuje się w działania społeczne, korzysta z herbatki w kawiarni, obiadu w barze, lub innej formy rewanżu za poświęcony czas, wykonana pracę, podjęte działanie.	Obiad w barze za pomoc przy pracy lub wykonane zadanie (grabienie liści w parku na określonej powierzchni) Budowanie postawy zapłaty jako oczywista forma rewanżu za wykonane działanie i obopólna korzyść	NIE UWZGLĘDNIONO Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej ujęto w celu operacyjnym 2.6.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi. Punkt 19.	91	Aktywne Lubuskie wspieranie aktywności turystycznej rowerowej kajakowej pieszej przez tworzenie sieci baz wypoczynkowych na szlaku gdzie można bezpiecznie rozbić namiot przenocować i dalej ruszać w drogę, w lubuskich lasach, rzekach i na szlakach.	Rozwój najprostszej turystyki w dobie telefonów może być wielkim wyzwaniem, spartańskie warunki ale cywilizowane.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zostanie uzupełniony zapis, informujący, że celem jest stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi rekreacji sportu i turystyki w województwie lubuskim.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi. Punkt 20.	91	Lubuskie Centrum Wsparcia Inicjatyw Obywatelskich to program mikro działań i funduszy dla spontanicznych akcji mieszkańców na potrzeby swojego otoczenia, zakup ławki, utwardzenie części drogi, odpływ wody deszczowej itp.	Wsparcie spontanicznych działań jest najszybszą reakcją na zapoczątkowany proces np. podmywania drogi przez deszcz, szybka reakcja zmniejsza straty.	Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej ujęto w kierunkach działań celu operacyjnego 2.6. Opis przedsięwzięcia strategicznego pn. „Lubuskie Centrum Wsparcia Inicjatyw Obywatelskich” jest ujęty szeroko i nie wyklucza realizacji różnego rodzaju pomysłów.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 21	91	Budowa HUBU Multimodalnego Centrum Logistyczne Port Gorzów na przecięciu Drogi Ekspresowej S3 linii kolejowej 203 oraz Międzynarodowej Drogi Wodnej E-70 oraz dostęp do innych elementów węzła infrastrukturalnego Gorzów. Budowa Portu	Budowa Hubu Multimodalnego w lokalizacji Gorzów Wielkopolski ze względu na najlepszą strategiczną lokalizację dostęp do niezbędnej infrastruktury i zasobów. Bardzo dobra lokalizacja Kostrzyna Słubic i	UWZGLĘDNIONO Konieczne jest prowadzenie dalszych analiz dotyczących szczegółowej lokalizacji.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				Kostrzyn na połączeniu MDW E-30 z E-70 Budowa Portu Nowa Sól na MDW E-30/S3 Budowa Portu Słubice na MDW E-30/A2 Budowa Portu Kostrzyn n/O na skrzyżowaniu MDW E30/E70. Budowa nabrzeży i portów żeglugi śródlądowej w możliwych lokalizacjach	Nowej Soli na porty żeglugi śródlądowej i centra logistyczne.	
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 22	91	Opracowanie koncepcji i harmonogramu budowy drogi ekspresowej S22 w najkrótszym możliwym przebiegu 38 km z Kostrzyna do Gorzowa Wielkopolskiego i dalej do granicy województwa z uwzględnieniem obwodnic Gorzowa Wielkopolskiego Strzelec Krajeńskich i Dobiegniewa.	Planowany przebieg DK22 przez Słońsk i Krzeszyce do Gorzowa to odległość 60km to o 22 km więcej niż przebieg równoległy do przebiegu trasy przed 1990 rokiem który spowodował wyludnienie wsi i miast wzdłuż trasy.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Koncepcja powinna określić optymalny przebieg drogi.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 23	91	Przeprowadzenie obwodnicy Gorzowa S22 przebiegiem południowo wschodnim z przeprawą przez Wartę na Stopniu Wodnym Czechów z włączeniem do istniejącej lokalizacji DK22 na wysokości Różanki Szklarnia starego.	Takie rozwiązanie pozwoli na przeniesienie dużego ruchu kołowego poza miasto, przy planowanym wzroście przewozów kołowych jest to duże usprawnienie komunikacyjne.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Koncepcja powinna określić optymalny przebieg drogi.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 26	92	Modernizacja istniejących i budowa nowych linii kolejowych dostosowanych do nowoczesnych technologii prędkości i wymogów bezpieczeństwa. Wolsztyn stolicą kolei Parowej Muzeum Parowozownia atrakcja turystyczna.	Wolsztyn pokazuje że są wielkie tradycje kolejowe, z modeli komunikacyjnych wynika że kolej będzie najważniejszym środkiem transportu masowego i szybkiego dalekobieżnego do głównych ośrodków miejskich i metropolii.	NIE UWZGLĘDNIONO Wolsztyn nie leży na obszarze województwa lubuskiego.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 26	92	Budowa infrastruktury nowych linii do obsługi Kolei Dużych Prędkości w relacjach: Poznań – Pniewy –Międzychód -Gorzów -Kostrzyn -Berlin. Gorzów -Lipiany -Pyrzyce –Szczecin- Świnoujście. Gorzów –Międzyrzecz- Babimost - Zielona Góra –Legnica-Wrocław. Gorzów – Krzyż-Piła -Bydgoszcz -Warszawa. Zielona Góra- Leszno –Kalisz- Łódź –Warszawa.	Koleje Dużych Prędkości według wszelkich modeli komunikacyjnych, rejestrują największe wzrosty przewozów pasażerów. Komunikacja kolejowa jest szybka sprawna bezpieczna masowa i przyjazna środowisku.	NIE UWZGLĘDNIONO SRWL 2030 uwzględnia zapewnienie dobrego skomunikowania z Centralnym Portem Komunikacyjnym oraz monitorowanie projektowanego przebiegu Kolei Dużych Prędkości z uwzględnieniem lokalizacji stacji na terenie województwa lubuskiego.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 27	92	Zachodni węzeł przesiadkowy o znaczeniu międzynarodowym w Gorzowie Wielkopolskim dostosowany do obsługi pociągów Kolei Dużych Prędkości, Autobusów turystycznych , dalekobieżnych w ruchu trans granicznym i krajowym.	Lokalizacja Gorzowa Wielkopolskiego jest najlepszą z możliwych w Polsce do połączenia trans granicznego ze względu na bliskość Berlina jednego z największych węzłów kolejowych w Europie z KDP.	NIE UWZGLĘDNIONO SRWL 2030 uwzględnia zapewnienie dobrego skomunikowania z Centralnym Portem Komunikacyjnym oraz monitorowanie projektowanego przebiegu

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						Kolei Dużych Prędkości z uwzględnieniem lokalizacji stacji na terenie województwa lubuskiego.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 28	92	Rozbudowa połączeń Kolejowych Dużych Prędkości pomiędzy Lotniskiem Zielona Góra-Babimost Poznań-Ławica Szczecin-Goleniów Budowa lotniska dyspozycyjnego w Gorzowie Wielkopolskim.	Sprawną komunikacja kolejowa i lotnicza generuje duże przepływy pasażerów rozwija regiony.	NIE UWZGLĘDNIONO SRWL 2030 uwzględnia zapewnienie dobrego skomunikowania z Centralnym Portem Komunikacyjnym oraz monitorowanie projektowanego przebiegu Kolei Dużych Prędkości z uwzględnieniem lokalizacji stacji na terenie województwa lubuskiego.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 30	93	Modernizacja Międzynarodowej Drogi Wodnej E-30 i E-70. Modernizacja i budowa nowych dróg wodnych o znaczeniu regionalnym turystycznym i rekreacyjnym. Budowa infrastruktury portowej turystycznej i logistycznej.	Województwo lubuskie jest łącznikiem z międzynarodowymi drogami wodnymi Europy może stać się dzięki temu zagłębiem logistycznym Europy i Euroazji, Skandynawii i Bałkanów	Uzupełnienie opisu przedsięwzięcia wymaga analizy i konsultacji z organami rządowymi.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 30	93	Modernizacja dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym i regionalnym w połączeniu z programem rozwoju retencji w zbiornikach retencyjnych, jeziorach, kanałach lateralnych, i polderach, budowa jazów, stopni wodnych/ śluz/elektrowni przepływowych/mostów zwodzonych i innych urządzeń pomocniczych	Województwo lubuskie z sąsiednim wielkopolskim jest najbardziej zagrożone suszą rolniczą od 2015 roku susza jest powodem mniejszych plonów, osłabianiem kondycji lasów których mamy najwięcej w Polsce.	Uzupełnienie opisu przedsięwzięcia wymaga analizy i konsultacji z organami rządowymi.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne, cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu. Punkt 34	94	Poprawa ochrony przeciwpowodziowej przez nowoczesną gospodarkę wodną modernizację rozbudowę i budowę urządzeń wodnych zbiorników retencyjnych, kanałów lateralnych. We współpracy i porozumieniu z województwem wielkopolskim najbardziej dotknięte województwa suszą, stworzenie specjalnego programu ratunkowego przed suszą, utworzenie zespołów zbiorników retencyjnych, wspomagające rolnictwo przemysł żeglugę i gospodarkę.	Ochrona przeciwpowodziowa to gospodarka wodna bardzo ważna dla rolnictwa, przemysłu, energetyki, żeglugi, transportu, sportu i rekreacji, turystycznej atrakcyjności regionu, fauny i flory, oraz środowiska i klimatu. Podstawa naszego bytu, strategiczny zasób który dobrze wykorzystany, pomaga budować dobrobyt i bogactwo.	NIE UWZGLĘDNIONO Współpraca w tym zakresie nie może ograniczać się do jednego województwa. WL współpracuje w tym zakresie ze wszystkimi ościennymi województwami i landem niemieckim.
93.	Fundacja Parku Kulturowego Grodzisko w Wicinie Zielona Góra	SRWL 2030 - Załączniki	12	<u>Po słowach</u> : czy Wielka Ucieczka w Żaganiu, <u>dodać</u> : oraz Plenery Archeologiczne w Wicinie, gm. Jasień.	Plenery Archeologiczne w Wicinie odbywają się od 2016 roku. W 2020 roku (29 sierpnia) będzie miał miejsce V Plener Archeologiczny. Z każdym wydarzeniem gromadzą coraz większą liczbę uczestników, dlatego ich organizację przeniesiono w 2019 roku z	NIE UWZGLĘDNIONO W podrozdziale 2.2 diagnozy ujęto informacje nt. największych, najbardziej rozpoznawalnych

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					Centrum Archeologicznego w Wicinie 41 do Parku Kulturowego Grodzisko w Wicinie, które zapewnia większą przestrzeń, także dla prezentowania przygotowywanych przez Fundację wydarzeń, np. spektaklu w wykonaniu dzieci z Wiciny, traktującym o najeździe scytyjskim na gród kultury łużyckiej w VI wieku p.n.e. w połączeniu ze spektaklem Teatru Ognia.	przedsięwzięć w naszym regionie o zasięgu krajowym i europejskim. Ze względu na liczne wydarzenia w naszym województwie, nie sposób wymienić wszystkich równie ciekawych i znanych.
		SRWL 2030 - Załączniki	13	<u>Wykreślić:</u> Badania archeologiczne prowadzi Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Zielonej Górze z/s w Świdnicy. <u>Wpisać:</u> badania archeologiczne na terenie województwa lubuskiego prowadzone są przez archeologów zatrudnionych w instytucjach (muzea, instytuty badawcze, fundacje i stowarzyszenia) oraz prowadzących samodzielną działalność, w tym gospodarczą.	Zapis sugeruje, że jedynie Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza prowadzi badania na terenie województwa lubuskiego, co nie odpowiada prawdzie. Badania prowadzone są zresztą nie tylko przez archeologów lokalnych, ale również związanych z województwem dolnośląskim, wielkopolskim czy zachodniopomorskim. Ponadto prowadzenie badań archeologicznych nie jest (zgodnie z Ustawą o muzeach) podstawowym celem działalności muzeum, zatem taki zapis jest bardzo mylący.	UWZGLĘDNIONO
		SRWL 2030 - Załączniki	13	<u>Wykreślić:</u> Wśród ciekawszych stanowisk znajduje się Stanowisko archeologiczne w Wicinie (osada obronna pochodząca z kręgu kultury łużyckiej z okresu halsztackiego)... <u>Wpisać:</u> Wśród stanowisk archeologicznych wyróżnia się osada obronna ludności kultury łużyckiej z okresu halsztackiego w Wicinie.	Uwaga porządkująca.	UWZGLĘDNIONO
		SRWL 2030 - Załączniki	13	<u>Wykreślić:</u> oraz Park Kulturowy Grodzisko w Wicinie utworzony w 2013 r. <u>Wpisać:</u> oraz <i>Park Kulturowy Grodzisko w Wicinie</i> , utworzony w 2013 r. wraz z planowanym utworzeniem na terenie Parku <i>Centrum Naukowo-Badawczo-Edukacyjno-Turystycznego Grodzisko w Wicinie</i> i <i>Centrum Archeologicznego w Wicinie</i> , gdzie zgromadzone są zbiory z badań archeologicznych grodziska w Wicinie.	Oba projekty w pełni wpisują się w założenia Celu Operacyjnego 2.4. Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego. <i>Centrum Naukowo-Badawczo-Edukacyjno-Turystycznego Grodzisko w Wicinie</i> zostało wpisane jako produkt wizerunkowy do Programu Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020 roku i do Kontraktu Terytorialnego Województwa Lubuskiego na lata 2014-2023, jednak nie jest realizowane ze względu na to, że wsparcie nie jest kierowane na budowę od podstaw nowej infrastruktury kulturalnej. <i>Centrum Archeologiczne w Wicinie</i> jest istotną częścią CNBET i zostało wpisane do Programu Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego 2020. W budynkach zlokalizowanych na	NIE UWZGLĘDNIONO W wskazanym miejscu diagnoza obrazuje stan obecny sytuacji, dlatego nie ujęto planowanych przedsięwzięć.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					terenie <i>Centrum</i> (Wicina 41) przechowywane są zabytki archeologiczne z badań grodziska w Wicinie, które wymagają uporządkowania, opracowania i udostępnienia.	
94.	Łukasz Mejza – Radny Województwa Lubuskiego	2.2. Sfera gospodarcza	11	Bezpośrednie wskazanie na kluczową rolę, jaką w rozwoju województwa w sferze gospodarczej może odegrać kopalnia rud miedzi i srebra na terenie województwa lubuskiego.	Na terenie województwa lubuskiego znajdują się jedne z największych złóż rud miedzi w Europie. Rozpoczęcie wydobycia tego surowca byłoby olbrzymim zastrzykiem rozwojowym dla naszego województwa.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Istotność złóż miedzi jest zaznaczona w projekcie Strategii, m.in. jako kierunki interwencji celu operacyjnego 1.5, podpunkt g, a także jako przedsięwzięcie strategiczne kluczowe dla realizacji celów SRWL 2030 - pkt 8. Uzupełnienie zapisów w diagnozie zostanie przeanalizowane.
		Dostępność komunikacyjna (drogowa)		Enumeratywne wskazanie w Strategii konieczności powstania obwodnicy Krosna Odrzańskiego w celu równomiernego rozwoju Województwa Lubuskiego, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej.	Kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarczego miasta Krosno Odrzańskie i całego Powiatu Krośnieńskiego oraz tej części Województwa Lubuskiego.	UWZGLĘDNIONO
		Dostępność komunikacyjna (drogowa)		Enumeratywne wskazanie w Strategii konieczności powstania II etapu obwodnicy Lubska w celu równomiernego rozwoju Województwa Lubuskiego, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej.	Inwestycja ta byłaby największym bodźcem rozwojowym dla bazy gospodarczej w tej części Powiatu Żarskiego, który, przeciwnie, ma strategiczne znaczenia dla naszego Województwa.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		Dostępność komunikacyjna (drogowa)		Przebudowa DW 294 na odcinku znajdującym się na terenie Gmin: Tuplice, Trzebień, Jasień.	Niezwykle ważna inwestycja drogowa dla mieszkańców Powiatu Żarskiego. Zrealizowanie jej byłoby bardzo istotnym bodźcem rozwojowym dla wskazanych Gmin i ich mieszkańców.	NIE UWZGLĘDNIONO Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		Dostępność komunikacyjna (drogowa)		Budowa przeprawy mostowej w Połęczku.	Jest to jedna z kluczowych inwestycji drogowych na terenie Powiatu Krośnieńskiego, która w znacznej mierze przyczyni się do rozwoju, zwłaszcza gospodarczego, tej części Województwa.	UWZGLĘDNIONO Budowa mostu w Połęczku zostanie uwzględniona w zał. 4 w przedsięwzięciach strategicznych.
		Dostępność		Modernizacja DW 138 na odcinku Gądków	Znaczący wpływ na poprawę warunków	NIE UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		komunikacyjna (drogowa)		Wielki – Rzepin.	komunikacyjnych dla mieszkańców tej części Województwa.	Inwestycje powinny być wpisane w dokumentach branżowych takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich.
		Dostępność komunikacyjna (kolejowa)		Uruchomienie kolejowych połączeń pasażerskich na linii Zielona Góra – Gubin.	Uruchomienie tego połączenia istotnie wpłynie na dostępność komunikacyjną Powiatu Krośnieńskiego oraz ułatwi jego mieszkańcom dojazdu do stolicy Województwa.	UWZGLĘDNIONO W SRWL 2030 uwzględniona zostanie planowana reaktywacja połączeń pasażerskich na linii kolejowej nr 358 na odcinku Czerwieńsk – Guben.
		Opieka zdrowotna		Wskazanie istotnej roli oddziału geriatrycznego Szpitala na Wyspie w Żarach (jeden oddział geriatryczny w Lubuskim) i zagwarantowanie przekazania środków na jego funkcjonowanie ze strony samorządu Województwa Lubuskiego.	W obliczu starzejącego się społeczeństwa oddziały geriatryczne pełną coraz istotniejszą rolę, dlatego koniecznym jest udzielenie wsparcia i umocnienie funkcjonowania jedynego oddziału geriatrycznego w Województwie.	NIE UWZGLĘDNIONO Samorząd Województwa Lubuskiego nie finansuje funkcjonowania podmiotów leczniczych. Rozwój obszaru geriatryi został uwzględniony w projekcie Strategii w celu operacyjnym 2.3.
95.	osoba fizyczna	IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	88-96	Wydzielenie działań wdrażających do Programów Operacyjnych wdrażających strategię oraz jako element wykonawczy stworzenie Bazy Priorytetów Inwestycyjnych (BPI), który pozwoli na zebranie danych dotyczących potrzeb inwestycyjnych Miasta i wyłonienie z nich priorytetów.	W mojej ocenie część diagnostyczna powinna stanowić odrębny dokument od strategii oraz części wdrożeniowej, zawierającej działania wdrażające strategię. Proponuję, aby dla każdego z obszarów (celów strategicznych) opracować osobny dokument wykonawczy w formie Programu Operacyjnego, określającego działania poprzez które każdy z celów strategii realizowany. Następnym etapem powinno być określenie i zaprogramowanie priorytetów rozwojowych ze wszystkich programów gospodarczych i planów przyjętych przez Sejmik Województwa, wskazanych do realizacji w perspektywie najbliższych 5 lat, jako najistotniejszych działań rozwojowych jako Baza Priorytetów Rozwojowych oraz działania „zapasowe”, zidentyfikowanych jako priorytetowe i niezbędne do realizacji, ale nie posiadające źródeł finansowania.	Uwaga dotyczy budowy dokumentu. Projekt SRWL 2030 zakłada powiązanie celów strategicznych z konkretnymi dokumentami planistycznymi (Wykaz podstawowych wojewódzkich programów rozwoju w odniesieniu do poszczególnych celów SRWL 2030, s. 65). Dokumenty te z nazwy nie są programami operacyjnymi, ale branżowymi pełniąc rolę wykonawczą względem SRWL 2030. Często zawierają też wykaz przedsięwzięć.
		IV Przedsięwzięcia	94	Wykreślenie budowy Data Center, wpisanie	W mojej ocenie potrzeba jest określenia ram	NIE UWZGLĘDNIONO

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, pkt 38 „Rozwój e-usług i e		stworzenia Centrum Usług Wspólnych dla obszaru IT, świadczącego usługi na potrzeby administracji na poziomie regionalnym i lokalnym.	<p>długofalowej współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego oraz zintegrowania ich z Planem Zintegrowanej Informatyzacji Państwa i działaniami Ministerstwa Cyfryzacji w budowie Architektury Informacyjnej Państwa oraz podjęcia działań polegających na stworzeniu Centrum Usług Wspólnych obszaru IT, świadczącego usługi na rzecz zarówno samorządu województwa lubuskiego oraz jednostek samorządów.</p> <p>Zapis dotyczący tego działania wskazuje, że „regionalne Data Center będzie dostarczało cyfrowe usługi przetwarzania i przechowywania danych, zapewniało dostępność i bezpieczeństwo danych oraz umożliwi dostęp do najnowszych technologii IT” w mojej ocenie jest huraoptymistyczny. Usługi Data Center jest usługą o bardzo mocno wyspecjalizowanym profilu, który powinien być podejmowany wyłącznie w przypadkach uzasadnionych na podstawie rzetelnego studium wykonalności, identyfikacji potrzeb, w szczególności określeniu modelu działania w długim terminie oraz rzetelnej ocenie ryzyka dla przedsięwzięcia, aby przedsięwzięcie nie stało się „białym słoniem”.</p> <p>W województwie lubuskim znajduje się już jedno Data Center (SINERSIO Data Center w Parku Technologicznym INTERIOR) i wydaje się, że powinno się dążyć do jego pełnego wykorzystania, zamiast tworzyć nowy byt. Koncepcja budowy w województwie lubuskim zarówno Data Center na potrzeby administracji regionalnej i powinna zostać przeanalizowana i zintegrowana z działaniami administracji centralnej w zakresie tworzenia Data Center dla administracji.</p> <p>Ryzyko powstawania długu technologicznego w jednostkach samorządu terytorialnego (szczególnie w mniejszych jednostkach), zagrożeń związanych z aspektami bezpieczeństwa informacji, wyzwań cyfryzacyjnych, konieczności adaptacji zmieniających się dynamicznie warunków otoczenia, a jednocześnie swobodnym</p>	<p>Propozycja CUW jest zawarta w planach, bowiem realizowany ma być projekt stworzenia Lubuskiego Centrum Kompetencji Cyfrowych i Usług Wspólnych. U uruchomienie Lubuskiego Centrum Kompetencji Cyfrowych i Usług Wspólnych, rozumiane jest jako stworzenie wyodrębnionej organizacyjnie jednostki, której zadaniem jest świadczenie e-usług o charakterze pomocniczym np. usług księgowych, płacowych, zarządzania zasobami ludzkimi, czy wsparcia informatycznego, realizowanego na rzecz Jednostek Samorządu Terytorialnego. Dzięki temu możliwe jest osiągnięcie efektu skali, co przekłada się na bardziej efektywne wykorzystanie zasobów ludzkich oraz poprawę jakości e-usług. Niezbędnym do tego elementem jest budowa własnego data center.</p>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>dostęp do infrastruktury w modelu chmury publicznej oraz podejmowania nowych wyzwań, pożądanym krokiem wydaje się być powołanie regionalnego Centrum Usług Wspólnych dla obszaru IT.</p> <p>Ze względu na coraz bardziej powszechne wykorzystywanie rozwiązań w module chmurowym oraz chmury hybrydowej, a coraz bardziej powszechniejszy jest trend w zakresie odchodzenia od wdrażania i utrzymywania rozwiązań w modelu on-premise. W tym zakresie należy przeanalizować ww. działania w zakresie budowy Architektury Informacyjnej Państwa (AIP), Chmury Rządowej i możliwości, jak również podjęcia działań lobbingsowych w celu umożliwienia wykorzystania zasobów Chmury Rządowej, jako Chmury Administracji Publicznej na potrzeby samorządów w przypadku, gdy ze względu na istotność przetwarzanych danych nie jest możliwe korzystanie z modelu chmury publicznej oferowanych przez komercyjne podmioty świadczące usługi IaaS, PaaS lub SaaS. Również ze względu na efektywne wykorzystanie zasobów racjonalnym wydaje się zamawianie usług i ponoszenie opłat za wykorzystywaną infrastrukturę lub zużyte zasoby.</p> <p>Niewątpliwą koniecznością związaną z cyfrową transformacją administracji staje się zapewnienie bezpieczeństwa informacji (poufności, dostępności, integralności) usług cyfrowych świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Wyzwaniem będzie zapewnienie kadr zdolnych do zarządzania usługami, zarządzania projektami cyfryzacyjnymi, jednocześnie podnoszenia kompetencji pracowników.</p> <p>Należy zwrócić uwagę na bardzo niski poziom wykorzystania zaawansowanych systemów wspierających zarządzanie (rozwiązania Business Intelligence umożliwiające podejmowanie decyzji na podstawie gromadzonych danych wykorzystuje zaledwie 1-2% JST) na poziomie lokalnych samorządów</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>(im mniejsza gmina, tym większe ograniczenia w zakresie planowania, wdrażania i utrzymania usług informacyjno-komunikacyjnych). Dopiero JST będące miastami na prawach powiatów mają teoretyczną możliwość na pozyskanie i utrzymanie kadr, choć z posiadanego doświadczenia w związku z pełnieniem funkcji dyrektora Biura Zarządzania Systemami Informatycznymi w gorzowskim magistracie, ze względu na ograniczenia płacowe i możliwości finansowe na każdym poziomie samorządowym brak jest możliwości pozyskiwania osób posiadających niezbędne kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe w obszarze IT.</p> <p>Mając na względzie dotychczasową niską efektywność w zakresie korzystania wdrożonych usług e-administracji (jak na przykład Cyfrowy Urząd Wrót Lubuskich), symboliczne korzystanie z usług systemu elektronicznego obiegu dokumentów w gminach objętych projektem „Lubuski e-Urząd” i brak zintegrowanego podejścia (problem suwerenności jednostek samorządu terytorialnego, wdrażających rozwiązania trudne do zintegrowania i świadczenia e-usług) niezbędna jest długofalowa polityka regionalna związana z rozwojem społeczeństwa informacyjnego (na co zwraca uwagę również projekt Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 w części diagnostycznej).</p> <p>Takie działania przyniosą efekty wyłącznie pod warunkiem, że będą realizowane na podstawie spójnej wizji rozwoju e-usług oraz dostarczania nowoczesnych rozwiązań w obszarze back-office administracji w wymiarze długoterminowym oraz holistycznym, a nie o charakterze działań punktowych.</p> <p>Jednocześnie należy zwrócić uwagę na konieczność integracji działań związanych z cyfrowym rozwojem w obszarze administracji z działaniami na poziomie rządowym i zharmonizowania działań z Programem Zintegrowanej Informatyzacji Państwa</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>przyjętego 7 stycznia 2020 r, m.in. w pkt. 6.2 System realizacji Programu: „W celu zapewnienia komplementarności wdrażanych w ramach realizacji Programu rozwiązań z udostępnianymi na poziomie regionalnym i lokalnym, zakłada się bieżącą współpracę z administracją na poziomie samorządowym, na rzecz podnoszenia jakości świadczonych usług publicznych oraz poprawy efektywności funkcjonowania administracji publicznej.”. Podejście zintegrowane i zharmonizowane w zakresie zarządzania infrastrukturą informatyczną na poziomie regionalnym powinno w długim okresie przynieść korzyści w postaci synergii, profesjonalizacji usług i kompetencji, dostarczania usług i rozwiązań w sposób zunifikowany, centralizacji zakupów (np. oprogramowania, sprzętu komputerowego, urządzeń peryferyjnych), dobrych praktyk w zakresie bezpieczeństwa informacji, interoperacyjności na poziomie gmin i powiatów, co powinno przyczynić się do wzrostu zaufania obywateli do e-usług i zwiększenia korzystania z nich, zapewnienia ich dostępności oraz poprawy efektywności kosztowej.</p> <p>Projekt PUW EZD (tzw. „podlaski”) na bazie którego jest realizowany obecnie projekt EZD RP zakładał w 2015 roku tworzenie regionalnych Centrów Kompetencyjnych (na poziomie województw), które realizowałyby na rzecz gmin wsparcie w zakresie wdrażania i utrzymania EZD. Takie podejście wydaje się racjonalne, podparte dobrymi praktykami miast jak Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu, gdzie w sposób zintegrowany zapewnia świadczenie usług dla wszystkich jednostek budżetowych gminy, dostarczenia usług na określonych poziomach świadczenia usług SLA (Service Layer Agreement). W tym zakresie nieefektywnym ekonomicznie najczęściej staje się outsourcing zasobów (wymagający i tak bardzo szczegółowego wyspecyfikowania zamówienia publicznego, określenia szczegółowych procedur</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>eksploatacyjnych, planów ciągłości działania oraz ich ewaluacji, a tym samym posiadania kompetencji i potencjału ludzkiego w tym zakresie), a podążanie w kierunku tworzenia Centrów Usług Wspólnych na poziomie regionalnym dostarczających i w ramach niego budowania Centrów Kompetencji (CK), szczególnie w obszarach takich jak Zarządzanie Projektami, Zarządzanie Infrastrukturą Informacji Przestrzennej, Usług Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją, Usług Integracji i Analityki Danych, Zarządzania Infrastrukturą, Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji. Dopiero posiadając odpowiednio przygotowane zasoby możliwe jest w pełnym zakresie świadczenie usług zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 4 kwietnia 2012 roku w sprawie w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (jak pokazują raporty Najwyższej Izby Kontroli ok. 83% jest nie wypełnia nałożonych obowiązków), czy ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o zapewnieniu dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych.</p> <p>Postulat tworzenia Centrów Usług Wspólnych, szczególnie w gminach wiejskich oraz harmonizacji działań cyfryzacyjnych na poziomie regionalnym został również zawarty na 22 i 23 Konferencji Miasta w Internecie organizowanej przez Stowarzyszenie Miasta w Internecie, gdzie jako jeden z największych obszarów problemowych wskazano na brak zintegrowanych działań, harmonizacji usług publicznych oraz realizowanych przez samorządy lokalne projektów cyfryzacyjnych, nieuzgadniania działań ani na poziomie regionalnym oraz krajowym, co powoduje dublowanie rozwiązań, brak spójności w zakresie harmonizacji usług, interfejsów i danych, działań w zakresie idei otwierania danych, włączania aktywistów i</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>„technologicznych” organizacji pozarządowych do współpracy z administracją publiczną jako niezbędnego elementu realizowania idei Smart City 3.0 (współzarządzania, wspólnego rozwiązywania problemów społecznych z wykorzystaniem rozwiązań technologicznych). Utworzenie Centrum Usług Wspólnych przyczyni się do wzmocnienia dojrzałości organizacyjnej, ujednolicenia usług, zarządzania wsparciem dla usług i harmonizacji usług, modelu zarządzania usługami IT na normach ISO-20000, ISO-27001, zastępowalności kadr, jednolitej i długofalowej wizji i podejściu do zarządzania rozwojem cyfrowym, a tym samym poprawy efektywności organizacyjnej i ekonomicznej w obszarze administracji lokalnej i świadczenia jej na wyższym poziomie dojrzałości z korzyścią dla wszystkich jednostek administracji w województwie. Z dbałości o zrównoważony rozwój północnego i południowych stolic województwa wnioskuję o utworzenie Centrum Usług Wspólnych z siedzibą zlokalizowaną w Gorzowie Wlkp. oraz oddziałem w Zielonej Górze.</p>	
96.	Stowarzyszenie Kraina Szlaków Turystycznych – Lokalna Grupa Działania Sulęcín	Załącznik-Diagnoza Część <i>Ekonomia Społeczna</i>	19	Dodanie lubuskich lokalnych grup działania: 1. STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO” 7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA 8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM” 9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I	Pominiecie w diagnozie naszego województwa dla części Ekonomia Społeczna, roli jaką niepodważalnie pełni 10. Federacji międzysektorowych w postaci Lokalnych Grup Działania, jest nieuzasadnione, zwłaszcza w kontekście efektywności i skali wsparcia udzielanego lubuskim podmiotom ekonomii społecznej oraz zasadom prowadzenia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Rola LGDów w nowej perspektywie finansowej powiązana jest ponadto z przyjęciem nowej wersji „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” oraz trwającymi pracami nad nowym okresem programowania w tym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus EFS+).	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY" jako podmiotów zajmujących się nieprzerwalnie od 2008 roku, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, poprzez wspieranie grup defaworyzowanych, które uzyskują wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej - bezzwrotne dotacje oraz pomoc doradczą i edukacyjną. LGDy pełnią też na terenie swojego oddziaływania (wdrażania LSRu) funkcję wspierającą i animującą powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, poprzez bezpłatne doradztwo, przyznawanie grantów oraz bezzwrotnych dotacji.</p> <p><u>Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na koniec 2019 roku: 210,36, w tym 73,6 etatów z grupy osób defaworyzowanych utworzonych w wyniku działalności lubuskich LGDów.</u></p> <p>Od 2017 roku, Lokalna Grupa Działania Między Odłą a Bobrem, pełni nieprzerwalnie funkcję operatora regionalnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, udzielając w tym okresie wsparcia doradczego, animacyjnego, szkoleniowego oraz <u>przyznając 168 bezzwrotnych dotacji</u> spółdzielniom socjalnym, fundacjom, stowarzyszeniom, kołom gospodyń wiejskich oraz grupom nieformalnym z terenu całego województwa lubuskiego.</p>		
		Załącznik-Diagnoza <i>Institucje otoczenia biznesu</i>	34	<p>Dodanie lubuskich lokalnych grup działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 STOWARZYSZENIE WZGÓRZA DALKOWSKIE 2. STOWARZYSZENIE "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA-GRUPA ŁUŻYCKA" 3. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY DOLNOŚLĄSKIE 4. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA REGIONU KOZŁA 5. STOWARZYSZENIE KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH-LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA 	Pominięcie w diagnozie naszego województwa lokalnych grup działania dla części zidentyfikowanych Instytucji Otoczenia Biznesu, jest niezgodne ze stanem faktycznym i nie uwzględnia wskaźników ilościowych wypracowanych przez LGDy dotyczących ilości utworzonych nowych firm w regionie 162 (*dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019), ilość utworzonych nowych etatów w działających już firmach uzyskujących dotacje na swój rozwój ok. 150 oraz wspieranie współpracy między	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja na temat LGD zostanie uzupełniona w zakresie ich działalności.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				<p>6. „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIELONE ŚWIATŁO”</p> <p>7. STOWARZYSZENIE LGD BRAMA LUBUSKA</p> <p>8. STOWARZYSZENIE – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MIĘDZY ODRĄ A BOBREM”</p> <p>9. STOWARZYSZENIE KRAINA LASÓW I JEZIOR – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA</p> <p>10. "ZIELONA DOLINA ODRY I WARTY"</p> <p>Jako instytucji otoczenia biznesu, w sposób ustandaryzowany w oparciu o dokumenty strategiczne, nieprzerwalnie od 2008 r. zajmujących się w regionie rozwojem przedsiębiorczości, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, 2. Udzielanie bezzwrotnych dotacji na rozwijanie prowadzonych działalności gospodarczych, 3. podnoszenie kompetencji osób prowadzących i zamierzających prowadzić działalność gospodarczą w formie: wsparcia marketingowego, doradczego, szkoleniowego. 	<p>podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych-2 podmioty (dane z Departamentu PROW wyłącznie za lata 2014-2019, nie wszystkie podpisane umowy zostały już zakończone). Niezwykle istotnym jest to, że wsparcie to trafiło zwłaszcza do przedsiębiorców z małych miejscowości i terenów wiejskich.</p> <p><u>Wszelkie usługi tj. doradztwo, szkolenia, konsultacje, animacja, przyznawanie dotacji, wsparcie w rozliczaniu, stosowanie trybu konkurencyjnego dot. zamówień, odbywają się w regionie w oparciu o wystandaryzowane i zewaluowane w okresie 10 lat narzędzia, stosowane przez wszystkie lubuskie LGDy.</u></p> <p>Pominięcie więc roli lubuskich LGDów jako jednych z najważniejszych podmiotów IOB, działających zwłaszcza na obszarach wiejskich i miastach do 20 tys. mieszkańców, może zostać odebrane za dyskryminację tychże podmiotów IOB ze względu na obszar swojej interwencji, który zawęża się głównie do terenów wiejskich województwa lubuskiego.</p> <p>Ponadto same LGDy w sposób oczywisty wpisują się organizacyjnie w definicję PARP w zakresie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) „jako instytucje non profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP”.</p> <p>Dodatkowo lubuskie LGDy spełniają wszelkie założenia funkcjonowania IOB określone przez PARP w zakresie przebadanych form działania prowadzonych w Polsce przez IOB:</p> <p>„Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<i>struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi”.</i>	
		Załącznik-Diagnoza 2.4 Kapitał społeczny, Sektor pozarządowy	20	<p>W opracowaniu diagnozy jej autorzy oparli się wyłącznie na danych ilościowych dotyczących kondycji III sektora w regionie, w tym danymi statystycznymi pochodzącymi aż z 2015 roku. Jest to całkowicie niezrozumiałe, z uwagi na dostępne badania GUS sektora pozarządowego już za 2018 rok oraz dostępne najnowsze (za 2018) rok badania jakościowe i ilościowe zawarte w raporcie - „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, który zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego, w tym lubuskiego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor. Pozostawienie diagnozy prezentującej sektor pozarządowy wyłącznie na podstawie danych ilościowych, bez żadnej analizy jakościowej sektora pozarządowego w regionie, uniemożliwia efektywne określenie celów Strategii dla tego obszaru.</p> <p>W diagnozie całkowicie pominięto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania i identyfikacji lubuskich organizacji infrastrukturalnych, • wskazania obu lubuskich federacji organizacji pozarządowych (ZLOP i FLOP), • zróżnicowania działalności terytorialnej lubuskich organizacji z wyraźnym podziałem na subregion zielonogórski i gorzowski, z silnym uwzględnieniem miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp. gdzie działa i jest zarejestrowanych, aż 60% lubuskich organizacji, w tym najbardziej aktywnych, • uwzględnienia wyodrębnienia się nowego, bardzo istotnego typu prawnego w sektorze tzn. Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują obok związków, stowarzyszeń i 	<p>Wspomniany raport jest kolejną edycją badania kondycji polskich stowarzyszeń i fundacji, który przez ekspertów uznawany jest za jeden z najlepszych w całej UE. Od 2002 rok regularnie diagnozowana jest w nim sytuacja organizacji pozarządowych. Raport prezentuje najnowsze dane dotyczące wielu różnych wymiarów funkcjonowania organizacji oraz analizuje zmiany zachodzące w środowisku pozarządowym. Raport „Kondycja organizacji pozarządowych 2018” zawiera dane i analizy dotyczące sytuacji polskiego sektora pozarządowego. Przedstawione dane pochodzą z badania Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonego na ogólnopolskiej, losowej próbie 1300 stowarzyszeń i fundacji. Badanie było 8 już odsłoną projektu Stowarzyszenia Klon/Jawor, którego celem jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych. W raporcie Kondycja organizacji pozarządowych 2018 znajdują się informacje dotyczące następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludzie w organizacjach: wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządów -Finanse organizacji -Komunikacja -Nowe technologie -Fundraising - Współpraca z partnerami (m.in. samorządem, biznesem, innymi organizacjami) - Problemy i potrzeby organizacji - Wartości, opinie i nastroje. <p>Dodatkowo raport przedstawia zróżnicowanie</p>	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy zostaną uzupełnione.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
				fundacji.	sektora pozarządowego – różne typy organizacji wyróżnione ze względu na: -Staż działania -Lokalizację -Modele funkcjonowania.	
		Strategia - CEL STRATEGICZNY 3	45 oraz 49	Pozostawić aktualną treść interwencji w celu 3.7 ale wzbogaconą o uzupełnienie opisu na poziomie CELU STRATEGICZNEGO 3. "Integracja przestrzenna regionu" o poniższy zapis tuż przed punktem 7.1: Istotną zasadą warunkującą osiągnięcie celu strategicznego jest wydzielenie części zadań do realizacji na najniższym poziomie lokalnym w ramach idei Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność(RLKS). Instrument RLKS dedykowany będzie realizacji oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez przygotowanie i wdrażanie przez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.	Jedną z kluczowych zasad unii europejskiej jest zasada pomocniczości, zwana także zasadą subsydiarności. Znajduje się obok kilku innych zasad jako jedno z najważniejszych idei przyświecających integracji. Wskazuje ona wprost, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasada ta jest realizowana m.in. dzięki instrumentom finansowym typu RLKS, które zostały umocowane w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. W projekcie SRWL w ramach interwencji kluczowych celu 3.7 (zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) zapisano "upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalne". Jest to pożądaný kierunek ale tylko wtedy, gdy jednocześnie na poziomie strategii a później dokumentów określających RPO zapisane zostanie funkcjonowanie samego instrumentu. Zapis ten pozwoliłby na podjęcie niezbędnych na obszarach wiejskich działań (EFS) aktywizujących zmierzających do udziału społeczeństwa we właściwym wykorzystaniu możliwości tego instrumentu. Niestety jednak w projekcie strategii brak jest jednoznacznego i konkretnego umocowania RLKS jako narzędzia wspierającego rozwój lokalny. Dodanie zapisów nadających odpowiednią rangę temu instrumentowi zapobiegnie pominięciu RLKS w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dotyczących	NIE UWZGLĘDNIONO Upowszechnienie instrumentów typu RLKS w systemie realizacji polityki regionalnej umieszczono w celu operacyjnym 3.7. Zapisy są wystarczające.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					wdrażania RPO na kolejną perspektywę finansową.	
		Strategia - System realizacji strategii / instytucje	63	W celu zapewnienia skuteczności realizacji poszczególnych interwencji samorząd województwa współpracuje równocześnie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami gospodarczymi czy samorządem gospodarczym i zawodowym. Niezmiernie ważną rolę w tym procesie odgrywają także inne podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, w tym <u>LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA</u> , szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, a zaangażowanie ich odbywa się na zasadzie współpracy partnerskiej.	Zmiana w stosunku do pierwotnego zapisu wskazuje jednoznacznie na odrębną i ważną rolę Lokalnych Grup Działania w rozwoju województwa. To fakt, że są one organizacjami pozarządowymi, ale nie wyodrębnienie ich z tej kategorii nadrzędnej nie pozwoli na odpowiednią ekspozycję ich specjalnej względem innych NGO roli w kształtowaniu polityki rozwoju.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Lokalne Grupy Działania mieszczą się w kategorii organizacji pozarządowych. W opisie systemu zarządzania wszystkie podmioty wskazane są w sposób ogólny. Informacja o Lokalnych Grupach Działania zostanie uzupełniona w dziale dotyczącym Obszarów Strategicznej Interwencji w kategorii obszarów wiejskich.
		Załącznik, część IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 CEL strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu	94	Projekt n: Opracowanie i wdrożenie poprzez Lokalne Grupy Działania wielofunduszowe lokalne strategii rozwoju jako zaimplementowanie w rozwoju województwa instrumentu RLKS. RLKS realizuje jedną z najważniejszych zasad UE – subsydiarności. Instrument ten został umocowany w prawodawstwie krajowym na poziomie dedykowanej ustawy. Zgodnie z ideą tego instrumentu kluczowe decyzje dotyczące zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności zapadają na jak najniższym szczeblu, tak aby odpowiadały tym potrzebom w najbardziej dopasowany sposób. Docenienie dotychczasowej roli Lokalnych Grup Działania oraz wysokiej jakości współpracy grup z UMWL zobowiązuje strony do dalszego rozwoju tej współpracy poprzez wdrożenie skuteczniejszego instrumentu finansowego jakim jest RLKS.	Istnieje szerokie uzasadnienie dla wpisania przedsięwzięcia kluczowego. Łączy ono w sobie zarówno konkretne umocowanie instrumentu RLKS w kreowaniu rozwoju województwa, podkreśla specjalną rolę LGD we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz zapewnia wdrożenie ww. instrumentu na etapie sporządzania dokumentów regulujących funkcjonowanie RPO. Samo przedsięwzięcie to wejście na wyższy poziom współpracy oraz kreowania oddolnego rozwoju lokalnego. Obecnie LGD realizują w większości jednofunduszowe strategię (oparte na EFRROW). Zapewnienie możliwości wdrażania wielofunduszowych strategii (EFRROW+EFS+EFRR) zwiększy rolę i skuteczność działania LGD oraz zapewni jeszcze bardziej adekwatne zaspokojenie potrzeb lokalnych, dzięki temu że decyzje o kierunkach wydatkowania tych środków zapadają na najniższym szczeblu lokalnym.	NIE UWZGLĘDNIONO Przed ostatecznym ustaleniem jak będzie funkcjonował instrument RLKS w nowej perspektywie finansowej, wprowadzenie zapisu wydaje się zbyt szczegółowe.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
97.	Gmina Łagów	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 (projekt) ROZDZIAŁ 6. CEL STRATEGICZNY 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi	41	Utworzenie obszaru ochrony uzdrowiskowej, a następnie uzdrowiska w Gminie Łagów.	<p>Zgodnie z zapisami Ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. z dnia 01.09.2005r. Nr 167 poz. 1399 z późn. zm.), o status uzdrowiska albo status obszaru ochrony uzdrowiskowej może ubiegać się gmina, miasto lub jednostka pomocnicza gminy (sołectwo), które spełniają łącznie następujące warunki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. posiadają złoża naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych, 2. posiadają klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych, 3. na ich obszarze znajdują się zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego, 4. spełniają określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania w stosunku do środowiska, 5. posiadają infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, w zakresie transportu zbiorowego, oraz prowadzą gospodarkę odpadami. <p>Gmina Łagów spełnia w chwili obecnej cztery spośród wyżej wymienionych warunków (nie posiada zakładów lecznictwa uzdrowiskowego zlokalizowanych w projektowanej strefie ochrony uzdrowiskowej "A"). Zatem <u>na ten moment, Gmina Łagów kwalifikuje się do ubiegania się w Ministerstwie Zdrowia o status obszaru ochrony uzdrowiskowej.</u> Niemniej, zlokalizowanie w przyszłości w gminie zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, co byłoby zapewne konsekwencją uzyskania wyżej wymienionego statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej, pozwoliłoby na ubieganie się w Ministerstwie Zdrowia o status uzdrowiska. <u>Zaprojektowana już w 2015 roku, choć obecnie do weryfikacji, powierzchnia uzdrowiska miała wynosić 8.400,00 ha i</u></p>	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące uzdrowiska zostaną zweryfikowane i wprowadzone.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					<p>obejmować:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Łagów oraz sołectwa: • Jemiołów, • Łagówek, • Żelechów, • Gronów, • Stok, • Pożrzadło. <p><u>Planowana wówczas powierzchnia uzdrowiska (obszaru ochrony uzdrowiskowej) – 8.400,00 ha, w tym:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia strefy „C” 6.900,00 ha, • powierzchnia strefy „B” 1.428,00 ha, • powierzchnia strefy „A” 72 ha. <p>Gmina Łagów posiada na swoim terenie: <u>lecniczne wody mineralne i geotermalne</u> – na obszarze Gminy Łagów stwierdzono występowanie wód mineralnych i geotermalnych, które scharakteryzowano na podstawie wiercenia do głębokości 1210 m - Łagów Lubuski IG-1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na głębokości 463–716 m ujęto wodę termalną (21,5°C) o mineralizacji 0,6%, typu Cl–Na oraz zawartością bromu (5,3 mg/dm³) i kwasu metaborowego (13 mg/dm³). Zasoby eksploatacyjne ujęcia oceniono na 6 m³/h, przy depresji 1 m; • ponadto, w tym rejonie na głębokościach 360–400 m, zanotowano występowanie zawodnionych utworów kredy z wodami typu chlorkowo-sodowo-wapniowego o mineralizacji 1–2 g/dm³. <p>W 2006 roku Rada Ministrów (Dz. U. z dnia 14 lutego 2006 r., nr 32, poz. 220) zaliczyła złożę wód występujących w Łagowie do wód leczniczych.</p> <p>Gmina Łagów podejmowała już przeszłości działania zmierzające ku uzyskaniu statusu, jednak, głównie ze względów finansowych, nie udało się jej przeprowadzić kompletnego procesu uzyskania statusu.</p> <p>Należy dodać, iż funkcja uzdrowiskowa jest historycznym dziedzictwem gminy, bowiem na tym terenie odbywało się lecznictwo</p>	

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
					uzdrowiskowe w czasach przedwojennych. Utworzenie uzdrowiska byłoby to dla Gminy Łagów duży krok rozwojowy, nadanie mu jasnego kierunku i charakteru, wzbogacenie już silnej funkcji turystycznej, a także wydłużenie sezonu turystycznego, oraz aktywizacja gospodarcza obszaru. Jednocześnie byłoby to pierwsze i jedyne uzdrowisko w całym regionie.	
		DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2.2. Usługi publiczne i infrastruktura na rzecz kapitału ludzkiego	8	Utworzenie obszaru ochrony uzdrowiskowej, a następnie uzdrowiska w Gminie Łagów.	Jak wyżej.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące uzdrowiska zostaną zweryfikowane i wprowadzone.
		IV. Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 CEL strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi	89	Utworzenie obszaru ochrony uzdrowiskowej, a następnie uzdrowiska w Gminie Łagów.	Jak wyżej.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące uzdrowiska zostaną zweryfikowane i wprowadzone.
98.	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej Niemcza	2.3 strefa przestrzenna	14	Proponujemy dopisać po S3 i A2 drogę A18.	Droga niezwykle istotna dla południowo zachodniej części województwa — powiaty żarski i żagański	UWZGLĘDNIONO
		Wyzwanie 6: Spójność przestrzenna – rozwój miast i obszarów wiejskich: Postuluje się wzmocnienie funkcji i roli ośrodków wojewódzkich	16	Proponujemy wykreślenie tego postulatu.	Wzmocnienie roli Gorzowa Wielkopolskiego i Zielonej Góry może nastąpić wyłącznie kosztem mniejszych ośrodków.	NIE UWZGLĘDNIONO Rozwój ośrodków wojewódzkich ma wpływ na wzrost konkurencyjności i lepszą sytuację społeczno-gospodarczą całego regionu.
		Wyzwanie 9 Sprawne zarządzanie rozwojem regionalnym: Postuluje się intensyfikację współpracy jednostek samorządu terytorialnego w celu	19	Proponujemy w to miejsce wpisać transparentne nabory na stanowiska urzędnicze, w tym kierownicze stanowiska urzędnicze bez kierowania się parytetem partyjnym, stworzenie systemu szkoleń.	Intensyfikacja współpracy nie zmienia jakości funkcjonowania administracji publicznej.	NIE UWZGLĘDNIONO Zbyt szczegółowa propozycja zapisu.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		skuteczniejszego i efektywniejszego świadczenia usług publicznych				
		3. Obszary Strategicznej Interwencji, Obszary zagrożone trwałą marginalizacją zgodnie z SOR wpisano gminy Brody i Gubin	21	Proponujemy rozwinąć powody, dla których te dwie gminy zagrożone są marginalizacją ekonomiczną.	Pełniejsza diagnoza pozwoli lepiej znaleźć antidotum.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Dodany zostanie przypis odwołujący do raportu przygotowanego na potrzeby Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, w którym szczegółowo opisano metodologię i wskaźnik na podstawie których wskazano obszary zagrożone trwałą marginalizacją.
		2. Miejskie Obszary Funkcjonalne ośrodków subregionalnych i lokalnych. Jako główną oś rozwoju województwa można określić korytarz drogi S3 przebiegającej przez obszary funkcjonalne obu miast wojewódzkich, jak i ośrodków subregionalnych Nowej Soli, Świebodzina i Międzyrzecza	25	Proponujemy rozszerzyć pasma rozwojowe w kierunku wschód-zachód.	Ograniczenie osi rozwoju do drogi S 3 marginalizuje szereg gmin mających gorszy dostęp do tego korytarza, w tym ziemię Gubińską na zachodzie, a np. powiat Wschowski na wschodzie.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zapisy dotyczące powiązań funkcjonalnych w układzie poprzecznym zostaną w projekcie uzupełnione.
		Rysunek 5 Miejskie obszary funkcjonalne województwa lubuskiego	26	Powiązanie Żary-Lubsko proponujemy zastąpić powiązaniem Żary-Lubsko-Gubin.	Żary, Lubsko i Gubin są głównymi miastami Dolnych Łużyc istnieją silne powiązania.	NIE UWZGLĘDNIONO Główne kierunki powiązań wskazane zostały z uwzględnieniem bliskości ośrodków lokalnych od rdzenia MOF-ów. Zaznaczyć należy jednocześnie, że zapisy takie nie wykluczają realizacji partnerstw, które zgodnie z zapisami strategii będą promowanym modelem

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
						realizacji polityki rozwoju.
		Wykorzystanie atrakcyjnej przestrzeni województwa dla lokalizowania ośrodków opieki dla osób starszych z Polski i z zagranicy, przy zapewnieniu odpowiedniego standardu usług zdrowotnych i kulturalnych	28	Proponujemy wykreślić projekt lokalizowania na terenie województwa ośrodków opieki dla osób starszych. Istnieje obawa sprowadzenia województwa do roli oddziału geriatrycznego dla obcokrajowców.	Zwiększenie ilości osób w wieku poprodukcyjnym w znaczny sposób spotęguje niekorzystne wskaźniki demograficzne.	NIE UWZGLĘDNIONO Powstrzymanie rozwoju geriatryi wpłynie na brak dostępu do świadczeń dla lubuskich pacjentów.
		Pkt 4 Obszary przygraniczne - Lubuskie gminy przygraniczne zmagają się m.in. ze zjawiskiem drenażu endogenicznych potencjałów regionalnych przez zagraniczne regiony, nadal charakteryzujące się wysokim poziomem konkurencyjności	29	Proponujemy wykreślić ten zapis.	Zapis jest wprost skopiowany z KSRR 2010 - 2020 MP z 2010 r. poz. 423 str 1407. Brak badań na ten temat uniemożliwia przyjęcie takiego poglądu.	UWZGLĘDNIONO Zapis zostanie preredagowany.
		SRWL Szczególnie narażone na ryzyko powodzi jest miasto Gubin, gdzie brakuje wałów po stronie polskiej, ponadto wysokość terenu pasa nadrzecznego jest na niektórych odcinkach znacząco niższa niż wały po stronie niemieckiej	31	Proponujemy wykreślić ten zapis.	Wały ochronne na rzekach granicznych muszą mieć tę samą wysokość w państwach leżących nad tą rzeką. Czuwa nad tym polsko niemiecka Komisja ds. wód granicznych, Grupa Robocza W4. Więcej szkód wyrządza ujściowy odcinek rzeki Lubszy.	NIE UWZGLĘDNIONO Brak podstawy do wykreślenia.
		4.1 Wizja - region spójny przestrzennie, korzystający z dogodnego położenia przy zachodniej granicy	34	Proponujemy wykreślić zdanie „korzystający z dogodnego położenia przy zachodniej granicy”.	Gminy narażone na marginalizację ekonomiczną Brody i Gubin (wiejska) leżą przy zachodniej granicy, czy pozostałe gminy mają do nich równać?	Zapisy te odnoszą się do wizji zamieszczonej w Strategii i wskazują na potencjał całego regionu wynikający z bliskości granicy, który rzeczywiście nie zawsze jest w pełni wykorzystywany.
		b. Budowa nowoczesnych oraz niskoemisyjnych źródeł	37	Proponujemy wykreślić zdanie.	Nie zostało wyjaśnione co to jest i gdzie jest „lokalny potencjał energetyczny”.	NIE UWZGLĘDNIONO Wykorzystanie własnego lokalnego potencjału energetycznego jest

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		rozproszonych, wykorzystujących w szczególności lokalny potencjał energetyczny.				jednym z najistotniejszych zadań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego w oparciu o własne zasoby, uwzględniając uwarunkowania klimatyczne i środowiskowe, jakie znajdują się na terenie województwa lubuskiego.
		Cel operacyjny 1.5 f. Tworzenie warunków do inteligentnej reindustrializacji, transformacji cyfrowej firm i rozwoju przemysłu 4.0.	39	Proponujemy wykreślić lub przeredagować cel.	Cel określony w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju MP z 2017 roku poz. 260 w kilku miejscach, najpełniej strona 54 u dołu.	Zapis w celu operacyjnym 1.5 f zostanie ponownie przeanalizowany.
		3.7 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich	45	Prosimy o rozwinięcie tego punktu.	Punkt bardzo ogólny, jakie działania powinny być podjęte?	NIE UWZGLĘDNIONO Uszczegółowienie rozwoju obszarów wiejskich zostanie ujęte w regionalnym dokumencie sektorowym dotyczącym rolnictwa.
		Cel operacyjny 3.1 a. Rozwój infrastruktury i komunikacji drogowej	46	Czy w tym pojęciu mieści się również powstanie drogi rokadowej Świecko/Torzyn — Gubinek – Olszyna.	Gminy Gubin (wiejska i Brody są wymienione jako zagrożone wykluczeniem ekonomicznym. Powstanie drogi rokadowej znacznie podniesie atrakcyjność tych gmin.	W celu 3.1 a zostanie uzupełniony zapis, który jednoznacznie umożliwi również budowę nowych odcinków dróg.
		b. Rozwój transportu kolejowego:	46	Proponujemy dodać słowo rewitalizacja linii kolejowych.	Proponowane rozszerzenie pozwoleń na ewentualne staranie się o środki na otwieranie linii chwilowo nieczynnych.	NIE UWZGLĘDNIONO Nie ma potrzeby rozgraniczania inwestycji na modernizację i rewitalizację.
		Wykres 1. Prognozowane dochody ogółem Województwa Lubuskiego w latach 2019-2030	72	Prognozuje się znaczny spadek dochodów województwa. Skąd taka wizja.	Obniżenie dochodów województwa o ca 20% stawia pod znakiem zapytania możliwości realizacji Strategii.	Uwaga jest w formie komentarza, nie ma charakteru wniosku o zmianę zapisów SRWL 2030. Prognozowane dochody wyznaczono na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubuskiego na lata 2019-2033.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		SRWL -Ramy finansowe strategii 10) Ważnym elementem poszukiwania źródeł finansowych niezbędnych do implementacji Strategii są budżety jednostek samorządu terytorialnego poziomu lokalnego.	73	Skąd przekonanie o finansowaniu w znacznym wymiarze postulatów Samorządu Województwa przez JST szczebla podstawowego.		Uwaga nie ma charakteru wniosku o zmianę zapisów SRWL 2030. SRWL 2030 jest dokumentem skupiającym się na wielostronnych i wielopłaszczyznowych działaniach służących rozwojowi regionu. W celu efektywnego ukierunkowania i wzmocnienia interwencji Samorząd Województwa Lubuskiego będzie współpracował z wieloma partnerami funkcjonującymi na różnych poziomach zarządzania rozwojem, w tym m.in. z administracją rządową, jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, instytucjami otoczenia biznesu, a także instytucjami międzynarodowymi. Zasoby finansowe kierowane na realizację SRWL 2030 można więc podzielić na środki krajowe (budżet państwa, budżety jst, fundusze celowe, środki prywatne, partnerstwo publiczno-prywatne) i środki zagraniczne (budżet UE, międzynarodowe instytucje finansowe, środki prywatne).
		Załączniki - Szeroka współpraca i postępująca integracja z niemieckimi sąsiadami oraz aktywność różnorodnych instytucji....	5	Jakie są przykłady „postępującej integracji”.		Współpraca międzynarodowa i transgraniczna została ujęta w podrozdziale 5.3 <i>Diagnozy społeczno-gospodarczej WL.</i>

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		Załączniki — Instytucje otoczenia biznesu. W województwie lubuskim działa jedna z największych w Polsce specjalnych stref ekonomicznych. Kostrzyńsko-Słubicka SSE powstała w 1997 r. a jej funkcjonowanie przewidziane jest do końca 2026 r.	35	Wnioskujemy o wykreślenie tego akapitu.	Nie ma prawnie określonego terminu zakończenia funkcjonowania SSE.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Informacja zostanie skorygowana.
		Załączniki ⁿ — tabela 3 Przemysł wydobywczy i energetyczny, obejmujący innowacyjne rozwiązania w zakresie procesu technologicznego, redukcję zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych, rozwój nowych, nieznanych dotąd zastosowań paliw kopalnych.	38	Proponujemy kropkę zastąpić przecinkiem i dopisać, w tym zgazowanie węgla.	Z licznych informacji prasowych wynika, że PGE prowadzi prace związane z uruchomieniem kompleksu energetycznego Gubin, zgazowany węgiel należy do tzw. czystych technologii węglowych.	NIE UWZGLĘDNIONO W ramach innowacyjnych rozwiązań w zakresie procesu technologicznego, można zawrzeć stwierdzenie dot. czystych technologii węglowych/ zgazowania węgla. Dodatkowo z posiadanych przez Urząd licznych oficjalnych informacji, nie wynika, aby Spółka PGE prowadziła prace mające na celu gazyfikację złóż węgla brunatnego, znajdujących się w okolicach Gubina.
		Załączniki — 3.6 potencjał turystyczny szlak rzeki Pliszki (z Łagowa) oraz szlak na Drawie.	41	W nawiasie zamiast Łagów powinien być wpisany Jemiołów.	Rzeka Pliszka wypływa z Jemiołowa.	UWZGLĘDNIONO
		Załączniki — bogactwa naturalne. Województwo lubuskie to jeden z najbardziej zasobnych w węgiel brunatny obszarów w Polsce. Jego pokłady położone są głównie w zachodniej części województwa, w rejonie Gubina, Brodów, Cybinki i Rzepina, co stwarza szansę na odkrywkową	51	Proponujemy dopisać, że złoża te zgodnie z Prawem Geologicznym i Górniczym podlegają ochronie.	Złoża podlegają ochronie bez różnicy, czy jest projektowana ich eksploatacja czy nie..	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Zgodnie z ustawą Prawo górnicze i geologiczne udokumentowane złoża kopalni ujawnia się w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, mpzp oraz planach zagospodarowania

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		eksploatację złóż i wytwarzanie energii elektrycznej				przestrzennego województwa.
		Załączniki — Transport kolejowy. Ponadto, ogłoszony pod koniec 2018 roku rządowy program Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej zakłada również elektryfikację odcinka linii nr 358 Czerwieńsk—Guben,	55	Proponujemy przeredagować lub wykreślić.	Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów nr 151/2019 z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie ustanowienia Programu Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej — Kolej + do 2028 roku Zgodnie z załącznikiem nr 2, poz. 15 do zrealizowania jest modernizacja linii Zielona Góra — Krosno Odrzańskie na kwotę 300 mln. zł.	UWZGLĘDNIONO W istocie przywołany dokument rządowy zmniejszył odcinek rekomendowany do realizacji bez wskazania zakresu rzeczowego inwestycji.
		Załączniki — Transport kolejowy.	56	Proponujemy dodać rewitalizację linii kolejowej 275 na odcinku Żagań Gubinek.	Rewitalizacja tego odcinka pozwoliłaby na lepszy rozwój gmin Gubin (miasto i gmina wiejska) oraz gminy Brody. Gminy te są narażone na marginalizację ekonomiczną.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Uwzględniony będzie odcinek Żagań – Lubsko z uwagi na zgłaszane zapotrzebowanie na przewozy od gmin Lubsko i Jasień oraz Powiatu Żarskiego.
		Załączniki — Infrastruktura energetyczna. Najbliższymi elektrowniami systemowymi, odgrywającymi zasadniczą rolę w zasilaniu województwa są Elektrownia Dolna Odra i BOT Elektrownia Turów.	58	Proponujemy wykreślić BOT Elektrownia Turów i wpisać PGE GiEK S.A.	Holding Energetyczny BOT został w 2007 roku włączony do PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	UWZGLĘDNIONO Prawidłowa nazwa to: PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Turów.
		Załączniki — Wykorzystanie surowców energetycznych. Prace przygotowawcze do realizacji inwestycji związanej z budową kompleksu energetycznego Gubin-Brody zostały wstrzymane. Złożyły się na to uwarunkowania zewnętrzne, w tym przede wszystkim polityka unijna	60	Proponujemy wykreślić ten akapit.	Wielokrotnie w prasie ukazywały się oświadczenia PGE dementujące sensacyjne informacje tworzone przez tzw. ekologów. Akapit, jako nieprawdziwy nie powinien się znaleźć w strategii.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Przywołane zapisy zostaną ponownie zweryfikowane.

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOŚ SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		dążąca do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych wraz z tzw. „pakietem zimowym”, gdzie wprowadzany dopuszczalny wskaźnik emisji CO ₂ na poziomie 550 g CO ₂ /kWh jest nieosiągalny dla elektrowni węglowych.				
		Załączniki — Zanieczyszczenie powietrza. W województwie lubuskim wprowadza się działania naprawcze, których celem jest ograniczenie zanieczyszczenia powietrza. Jednym z nich jest zaplanowanie wsparcia w ramach RPO Lubuskie 2020 dla inwestycji polegających na wymianie starych pieców w gospodarstwach indywidualnych. Sejmik Województwa Lubuskiego podjął również uchwały w sprawie wprowadzenia ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.	62	Wnioskujemy o uzupełnienie o badania zanieczyszczeń ze strony elektrowni węglowych zlokalizowanych na Łużycach.		NIE UWZGLĘDNIONO Badanie i ocena jakości powietrza prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i realizowana przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze. W zależności od wyników. Zarząd Województwa zobowiązany jest do opracowania Programów ochrony powietrza. Należy jednak zaznaczyć, że zarówno roczna ocena jakości powietrza jak i Programy ochrony powietrza nie identyfikują szczegółowo punktowych źródeł emisji.
		Załączniki — strefa przestrzenna. Korzystne położenie geograficzne w Europie Środkowej - przy granicy polsko-niemieckiej na skrzyżowaniu tranzytowych szlaków komunikacyjnych o	82	Proponujemy analizę zasadności tego wpisu.	W SRWL -Pkt4 Obszary przygraniczne - Lubuskie gminy przygraniczne zmagają się m.in. ze zjawiskiem drenażu endogenicznych potencjałów regionalnych przez zagraniczne regiony, nadal charakteryzujące się wysokim poziomem konkurencyjności. Które twierdzenie jest prawdziwe?	Korzystne położenie odnosi się do całości regionu, gdzie m.in. w analizach atrakcyjności inwestycyjnej podkreśla się korzystne położenie województwa. Dostrzegane są także problemy gmin przygranicznych wynikające z

LP.	ZGŁASZAJĄCY UWAGI	CZĘŚĆ DOKUMENTU, DO KTÓREGO ODNOSI SIĘ UWAGA, POSTULAT, PROPOZYCJA	STR.	Treść uwagi / propozycja zapisu	UZASADNIENIE	USTOSUNKOWANIE
		znaczeniu międzynarodowym				sąsiedztwa regionów niemieckich, gdzie rozwój gospodarczy jest wyższy (m.in. pracownicy z pobliskich gmin podejmują pracę po stronie niemieckiej z uwagi na wyższe pensje).
		Załączniki - Nadal istniejącym problem jest niedostosowanie sieci drogowej do wzrastających potrzeb ruchowych. W związku z tym, konieczne jest inwestowanie w infrastrukturę drogową na ciągach dróg prowadzących do węzłów autostradowych i ekspresowych znajdujących się w sieci TEN-T	92	Proponujemy dopisanie drogi, 138 jako drogi rokadowej wraz z mostem na Odrze w Połęczku.	Obszerne uzasadnienie naszej propozycji znalazło swój wyraz w piśmie skierowanym do Zarządu Województwa w dniu 11 czerwca 2019 roku. Droga by łączyła Przejście graniczne w Świecku, autostradę A 2 Węzeł Torzym, przejścia graniczne w Gubinku i Zasiękach z węzłem Olszyna autostrady A 18. Należy zauważyć, że droga w znacznym stopniu przebiega przez gminy Gubin i Brody które są zagrożone marginalizacją ekonomiczną	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Inwestycje dróg wojewódzkich powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich. Most w Połęczku zostanie uwzględniony w przedsięwzięciach strategicznych.
		24. Inwestycje priorytetowe na drogach wojewódzkich		Proponujemy dopisanie drogi, 138 jako drogi rokadowej wraz z mostem na Odrze w Połęczku.	Obszerne uzasadnienie naszej propozycji znalazło swój wyraz w piśmie skierowanym do Zarządu Województwa w dniu 11 czerwca 2019 roku. Droga by łączyła Przejście graniczne w Świecku, autostradę A 2 Węzeł Torzym, przejścia graniczne w Gubinku i Zasiękach z węzłem Olszyna autostrady A 18. Należy zauważyć, że droga w znacznym stopniu przebiega przez gminy Gubin i Brody, które są zagrożone marginalizacją ekonomiczną.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Inwestycje dróg wojewódzkich powinny być wpisane w dokumentach branżowych, takich jak Program Rozwoju Transportu, czy też Plan inwestycji priorytetowych na drogach wojewódzkich. Most w Połęczku zostanie uwzględniony w przedsięwzięciach strategicznych.
		26. Modernizacja linii kolejowych. Ponadto istotne będą modernizacje linii kolejowych nr 275 na odcinku Miłkowice — Żagań		Po słowie Żagań postawić przecinek i dopisać żary, Lubsko, Gubinek.	Linia kolejowa 275 to dawna Berlinka, jej rewitalizacja wzmocniłaby zachodnie pasmo regionu.	UWZGLĘDNIONO CZĘŚCIOWO Uwzględniono odcinek Żagań – Lubsko z uwagi na zgłaszane zapotrzebowanie na przewozy od gmin Lubsko i Jasień oraz Powiatu Żarskiego.